

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAFKA

ŞUBAT 2018 Sayı: 42
Fiyat: 8 TL - KKTC: 9 TL

bi dünya...

bir bozuk saattir yüreğim
hep sende durur

Ataol Behramoğlu • İlber Ortaylı • Enis Batur • Sema Kaygusuz • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Alper Canıgüz • Coşkun Aral • Mahir Ünsal Eriş
Deniz Ülke Arıboğan • Soner Yalçın • Nilay Örnek • Nihat Sırdar • Cem Davran • Zafer Algöz • Zeynep Miraç • Uğur Meleke • Gökhan Dağıstanlı • Metin Uca
Feyyaz Yiğit • Candaş Tolga • Can Yılmaz • Başar Başaran • Kerimcan Kamal • Levent Erden • Özgür Amed • Kaan Koç • Bedia Güzelce • Gökhan Çınar
Celil Nalçakan • Melih Anık • Murat Meriç • Murat Özer • Meral Işık • Cem Güventürk • Dilan Bozyel • Tanem Sivar • Edhem Dirvana • Mehmet Günsür

“Hayat çok kısa.
Hiçbirimiz birer tanrı
veya tanrıça değiliz.
Faniyiz ve hiçbirimizin hayatı
diğerinden üstün değil.
En büyülü şey
hayatın kendisi.
Kutsayacağımız
tek şey o olmalı.
Sevdiğimiz
bir çiçek gibi sulamalı,
bir evlat gibi
bakmalıyız ona.”

Buket Aşçı Gürel anısına...

immanuel kant'a tokat gibi cevap!

Geçtiğimiz günlerde, sosyal medyada, milliyetçi bir kardeşimizin enteresan bir mesajı beni, derin derin ile kara kara arası birtakım düşüncelere sevk etti: "Devleti sevmedikten sonra Einstein olsan kaç yazar?"

Rivayet odur ki, 2. Dünya Savaşı'ndan sonra müttefiklerin planlarından biri de Almanya'yı toptan işgal edip, tarih sahnesinden silmektir. Ne de olsa Almanya, askeri açıdan tam bir mağlubiyete uğratılmış, ekonomik açıdan çokertilmiş, ülkenin her tarafı yerle bir edilmiştir. Dahası, böyle bir planı uygulamaya sokmanın siyasi gerekçeleri de mevcuttur. Derken biri şu soruyu sorar: "İyi de Kant'ı ne yapacağız?" **Her ne kadar askeri, ekonomik, siyasi açılardan ezilmiş olsa da orada dağ gibi Immanuel Kant dururken, Almanya'yı yok edemezsiniz.** Toplumların ruhunu, köprüleri, çift yönlü otobanları, viyadük ve döner kavşakları ve hatta görkemli anıtları dahi değil, büyük düşünce insanları ve sanatçıları taşıyor. Diyelim, 19. yüzyılın büyük Rus devlet adamları kimlerdir dendiğinde, konunun uzmanı değilseniz kolay kolay aklınıza biri gelmez ama aynı dönemin edebiyatı söz konusu olduğunda, inan olsun, kabinemizde dahi iyi kötü, iki üç isim sayabilecek birkaç bakanımız bulunur. "Tostlu, Dostlu birileri vardı emme..."

Felsefe, mâlumunuz, bilgi sevgisi anlamına gelen bir sözcüktür ve toplumumuzda pek hoş karşılanmaz. Hangimiz, herhangi bir konuda yüzeysel olanın bir adım ötesine geçme doğrultusunda birkaç cümle edesiye, milli ve manevi şuur sahibi bir vatandaşımız tarafından uyarılmamışızdır ki: "Felsefe yapma, ulan!" Bizde daha revaçta olan, devlet sevgisidir. Geçtiğimiz günlerde, sosyal medyada, milliyetçi bir kardeşimizin enteresan bir mesajı beni, derin derin ile kara kara arası birtakım düşüncelere sevk etti: "Devleti sevmedikten sonra Einstein olsan kaç yazar?" Devlet nedir, Einstein kimdir, bu ikisi arasındaki ilişki nasıldır... hiç girmeyelim oraya. Bu veciz cümlelerin kısa yoldan bize anlattığı şey şu: Sen, ortaya attığın fikirlerle, bugüne kadar insanoğlunun, evrenin varoluşu hakkında gerçek saydığı her şeyi tepetaklak edip, onun önüne yepyeni bir ufuk açmış olabilirsin, değil mi ki bir nüfus müdürlüğüne yahut tapu kadastro amirliğine girdiğinde karnında kelekler kanat çırpma başlamıyor, adam değilsin!

Sahi nedir bu devlet? Şu ya da bu nedenle belli bir ideolojiyi sahiplenmiş, siyasi ve ekonomik bir örgütlenme desek çok yanlış olmaz herhalde.

Vatandaşlarından vergi toplama, yargılama, özgürlüğünden mahrum ederek cezalandırma, hatta savaş açma dahil olmak üzere, muazzam

bir güç ve yetkiler bütünü tekeline tutan bir yapı. Peki, bunların hiçbirine sahip olmayan bireyin, devletle, sevgiden ziyade temkin temelli bir ilişki kurması daha akla uygun olmaz mı? Haydi diyelim ki, şahane bir devletimiz olduğuna inanıyoruz; neticede, devlet soyut bir kavram, onun yönetimini üstlenenler ise hepimiz gibi, insan. (En azından böyle bir varsayımımız mevcut.) Eh, atalarımızın da dediği gibi beşer, şaşar. Elinde bunca güç bulunduran kişilerin ne yapıp ettiğini sorgulamak, ters giden konularda itirazını dillendirmek, onlara kayıtsız şartsız tapmaktan daha fazla hayrımızdır diye düşünmek için Einstein olmak gerekmiyor sanki.

Felsefe, mâlumunuz, bilgi sevgisi anlamına gelen bir sözcüktür ve toplumumuzda pek hoş karşılanmaz.

Bir de şu var ki her devlet halkıyla aynı türden ilişki kurmuyor. Hafızam beni yanıltmıyorsa, John Boli-Bennett'a ait bir makalede öne sürüldüğüne göre, bir devletin, otoritesini, iktidarını oluşturmalarının iki farklı yolu mevcut. Birincisi, halkına mümkün mertebe en düşük hak ve özgürlüğü tanımak, bu doğrultudaki talepleri baskı altına almak, halkın hareket alanını daraltıp kendininkini genişletmek. İkincisi ise, halkına mümkün olduğu kadar geniş hak ve özgürlük sağlayıp, kendisi de bu hakların koruyucusu sıfatıyla, diğer bir deyişle, koruması gereken haklar çoğaldıkça, yetki ve hareket alanını genişletmek. Kabul etmek gerekir ki, bunlar birbirine taban tabana zıt iki yaklaşım. Şimdi benim muteber bir vatandaş sayılmam için hangisine sevdalanmam gerekiyor? Eğer cevap, ne uzatıyorsun ulan, hangisi olursa onu seveceksin işte ise, kaçınılmaz biçimde, birinci türden devlet yapısını teşvik etmiş olmaz mıyım? Ve bu iyi bir şey mi?

Korkarım ki yalnız ve güzel ülkemizde bu son soruya evet diye yanıt verecek geniş bir kitle mevcut ve mesele de bu noktada düğümleniyor. **Özgürlüğü, bu topraklarda, vaatlerle dolu bir alandan ziyade bir tehdit olarak algılıyor; kuvvetle muhtemel ki, bugüne kadar o özgürlükle ne yapacağımıza dair pek bir fikir geliştirme şansına sahip olamadığımızdan.** Vatanın milletin gönenmesini yüksek fikirlerden ziyade, eli sopalı, gözü kara kurtarıcılara bağlayınca, belki tüm becerisi herkesten daha hızlı kaçmak olanları lider zannedip peşine takılabiliyor ve Immanuel Kant'a karşı ancak TOKİ'yle cevap verebiliyoruz.

tarih yapan bir milletiz

Türkiye değişen bir ülkedir. Değişikliklere elinden geldikçe cevap verir. Tazeler kendisini. Bu tazeleme neticesinde Türk imparatorluğu 19'uncu asırda Tanzimat'a geçmiştir. Tanzimat devriyle Türk imparatorluğu "Eğer Batılılaşacaksa bunu biz yaparız" demiştir. "Bu kaçınılmazsa bunu biz yaparız" demek; okullarıyla, ordusuyla ve diğer kurumlarıyla "modernleşmek" kolay iş değildir. Bunu iki devlet başarabildi: Birisi Rusya diğeri Türkler.

İmparatorluktan cumhuriyete geçişimiz de bir değişikliktir esasen. Osmanlı Türklerin imparatorluğu, Türkiye de Türklerin cumhuriyetidir. Biz rejimi değiştirdik. **Rejim değiştirmek kolay iş değildir. Biz bunu mümkün olan en az tahribatla ve en çok onurla yaptık.** Bir imparatorluktan bir cumhuriyete direniş savaşı vererek geldik. Ve dikkat edin, bu geçiş süresince hiçbir müessesemizde gerileme yoktur. Gerileyen tek bir şey vardır: Dilimiz! Onun da sebebi bellidir. Maalesef uzun savaşlarda batı ve doğu kültürüne sahip, batı ve doğu dillerini bilen gençlerimizi kaybettik. İstiklal Savaşı'mız da Birinci Cihan Harbi'ndeki cephelerimiz de yedek subay savaşıdır. Bunları öğrenmek isteyenler için kaynak olarak Şevket Süreyya Aydemir'in "Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa" ve "Suyu Arayan Adam" isimli kitaplarını okumalarını öneririm. Aydemir'in yazdıklarını muhakkak okuyun. Kendisi Birinci Harp'te yedek subaydır.

Yeri gelmişken altını çizmemiz gerekir: Dil meselesi önemlidir. **Dilimiz zengin bir lisandır. Bu lisanda bir fakirlik söz konusuysa bu bazılarının iddia ettiği gibi Türkçenin kabahati değildir, sizin beyninizin kabahatidir.** Nitekim en olmayacak kelimelerin bile İngilizcesini kullanıyorsunuz. Bu bir geri zekalılık örneğidir. Maalesef muhafazakar siyasetçiler bile bunun "financial" yönünü hallederim diyor. Kadınlar modada

kullanıyor aynı şekilde yanlış telaffuz ediyorlar. Kimileri çıkıp "Osmanlı çökmeseydi geri kalmazdık," diyor. Yanlış değil eksik ve sefil bir iddia! Yanlış olmaktan daha da beter bir haldir bu. Osmanlı'dan dem vurup teknolojiye atıp tutuyorlar: "Biz çok geri kaldık, civata yapamadık." Evet, o gün yapamıyordun bugün yapıyorsun. "Parmağımız kanasa İsviçre'ye gidiyoruz." Doğru gidiyordun, bugün İsviçreliler geliyor. Git sor hastaneye. Bugün Türkiye'deki hastanelerde Türk'ten çok yabancılar var. Nobel Tıp Ödülü alamıyorsak bunun sebeplerini başka yerlerde ara, burada değil!

Tarihte size verilen bilgiler yanlıştır. Eksiktir. O bilgiler eksik ve yanlış verildiği için yorumlar sapmalıdır. Yıkılma, çözülme, yıkılma, çürüme, çökme gibi efsanelere kolay inanmanız mümkün değil. **Bugünkü Türkiye'deki değişimin ihtişamını izah edemezsiniz.** Saçma sapan gelişmeler var. Saçma sapan dezavantajlar ortaya çıkmıştır. Doğru ama birtakım insanı hakikaten hayrette bırakacak olaylar da vardır. Türk ordusunun zaferlerinin uzun bir askeri geleneğe dayandığı açıktır. Bu bir tesadüf değildir. 1911'de hava kuvvetlerini kurduk. Tüm dünyanıninkine eşitti o sıralar. İlk savaş uçağını İtalyanlar kullandı Trablusgarp'ta ilk uçağı da biz düşürdük. Ve kullandık sonra... **Her şeye rağmen bu memleket 200 senedir tıp eğitimini modernleştirmiş ve büyük tabipler çıkarmıştır.** Siz biliyor musunuz 1930'larda Behçet gibi bir Akdeniz Anemisi uzmanı çıktıysa bu öyle 10 yılda olmaz. Çöken imparatorluklarda olmaz bu. Bunların hiçbirisi bir imparatorluğun "çökmesiyle - yıkılmasıyla" ortaya çıkmaz. Arazi kaybedildi diye her zaman yıkılmadan bahsedemezsiniz.

Türkler tarih yapan bir millettir, tarihte her zaman rolleri olmuştur. Onlarsız yeryüzü coğrafyası anlaşılmaz. Bilmeliyiz ki tarih yürüyor, şekiller-rejimler değişiyor ama ana unsurlar hep ortadadır.

14 ŞUBAT'TA NE YAPACAKSIN?
SİGARAMI TUTTURUP SEYRİNİ BAKTACAĞIM...

FUTBOL & FERRAZZAD ANGINA
ELLERİMİ BAHÇEYE DİKİYORUM
YEŞERECEĞİM, YEŞERECEĞİM, YEŞERECEĞİM
BİLİYORUM!

ŞUBAT KISA,
DHAL UZUN...

KAZANACAĞIMIZ
KOSKOCA
BİR
DÜNYA
VAR...

Şebnem İşigüzel

yeniden başlamak

Şu bir gerçek ki burada yazmaya çalıştığım gibi kolay olmadı. Uzun yürüyüşler yaptım. Kıyıya indim, gözümü kırpmadan denizi seyrettim. O da öyle yapmış.

Kocam işten atıldı, işsiz kaldı, iş bulamadı. Maaşım evi ayakta tutmaya yetmezdi. Hayatımız derinden sarsıldı. Biz bunu nasıl düşünemedik? "Anlamadığım, senin hayatın kocana mı bağlıydı?" Bir kamyonet eşyayla döndüğüm anne evinde ablam sordu bunu. Evet, herkes hikayesini kendi bildiği biçimde anlatmalı. Sıra bende.

"İstanbul şartlarında hayatımızı küçültelim," teklifini yaptığında kocam ringden düşen boksöre döndü. Yenilgiyi kabul etmiyordu. Kontrolünü kaybetti. Erkekler kontrolü kolay kaybediyor. Aile, toplum, devlet eliyle ele geçirdikleri güçle sağladıkları kontrolü felakete çevirmekte üstlerine yok. Bu felaket eninde sonunda gelip biz kadınları buluyor. Çünkü biz, toplumun, devletin, sistemin çaresiz bıraktıklarıyız. Hani saksıda bitki olsan ışıksız, susuz, topraksız koyacaklar, o hesap. Kadın olmak bazı toplumlarda yok olmaktır. Oysa her türlü şiddete başvurularak güçsüz bırakılan, en güçlü olandır esasında.

Evliliğimizin son perdesini oynamış gibi "taksitleriyle ciğerimizi solduran" dediği perdelerimizi indirirken fark ettiğimiz o ağaç... O ağaç asıl benim derdim olmuştu. **Penceremizin önündeki o ağaçla bile mutlu olabilirdik. Olabilir miydik?**

"Bunun için hayatın sizi sarsması gerekmiş. Hani yeni doğanları ayaklarından tutup sallarlarsa ya, öyle."

Beni kamyonetiyle İzmir'e anne evine taşıyan nakliyeciyi konuştum.

Yol boyunca ağladım. Ağlamak iyi geldi. Mola verdiğimizde yemek yemek de! "Bilakis iştahı açılmıştır onun," diye iğnelemiş beni. **Koca terörü böyle bir şeydir işte. Fiziksel olmasına gerek yok.** Evliyken ola ki dışarı yemeğe gittik... Menüdeki en ucuz şeyi seçerdim. İçten içe kendimi değersiz bulduğumdan, neden bilmem kocamdan korktuğumdan, sadece bizzat benim dert edindiğim maddi sıkıntılardan.

İki yıllık üniversite mezunu, bir kargo şirketi çalışanıyım. Tayinimi istemek çözümdü. Böylece gider azalacak, borçlar ödenecekti. Başladığım yere döndüğümü düşünüp üzuldüm. Kaybetmiş, geri dönüyordum. Bilmiyordum ki kaybetmek çoğu zaman en iyisidir. Çünkü artık kaybedecek bir şeyiniz kalmamıştır.

Annemle ablam eşyaları bahçenin köşesindeki kömürlüğe depolamayı uygun bulmuşlardı: "Bu eşyalar kömürlüğe konur mu? Sizin hiç böyle eşyalarınız oldu mu?"

"İyi ki olmadı!" dedi ablam. En son söyleyeceğini en başta söyler. Çok okur. Kendi halinde, başına buyruktur.

Nakliyeciyi "Maşallah... Bahçenin güzelliği," dedi de sustum, soluklandım, dönüp yağmurda yıkanan bahçeye baktım. Hakikaten güzeldi. Kendi halinde bir güzellik. Yaşını almış meyve ağaçları, bütün mahalleye

yeten maydanoz, dereotu, nane yeşilliği, mor salkımların altında son bulan patika. Çocukluğum, gençliğim, döndüm ben buradayım.

Birazdan kömürlüğe tıkaçığımız eşyaların Allah belasını versin. Onlarla var olurum sandım, aldandım. Üç bavul giysi. Aralarında dört palto, iki kaban, üç kaz tüyü mont var. **Daha da alacaktım, alamadım. Tükenmişim. İstanbul'dan buralara gelmeye dayanamayan tasarımcı cam sehpamız gibi paramparça olmuşum.** İki aylık maaşım şu anda yarım çuval cam toza dönüşmüş durumda. Bazı şeyleri öğrenmem gerekiyordu. Yeni hayatım başlamıştı.

Eski kocam müzede güvenlik görevlisi oluşuna hayıflandığımı yazmış. Ya o anlamamış ya ben anlatamamışım. Bu hayatta en zor şey anlatmak. Anlatmak yaşamaktan zor. Duygularımızı ifade etmeyi bilmiyoruz. Hep yalanı yaşıyoruz. Sonra yaşadığımız yalana inanıyoruz.

Şu bir gerçek ki burada yazmaya çalıştığım gibi kolay olmadı. Uzun yürüyüşler yaptım. Kıyıya indim, gözümü kırpmadan denizi seyrettim. O da öyle yapmış. Eski kocam. Borçlara yardım etti. Anladım, o da benim gibi değişiyordu.

Bir gece tırnaklarımı törpülerken ablam okuduğu kitaptan bazı şeyler anlattı. Eski günlerdeki gibi aynı odayı paylaşır olmuştuk. "Aristoteles," demişti ablam, "insanın bütün özlem ve gayretlerinin hedefinin mutluluk olduğunu söyler." Ardından bana ruh bilimci diye "takdim" ettiği Freud'un düşüncesini aktarmıştı. (Takdim kelimesini senin için seçtim eski kocacığım, görünüşte basit ama sağlam şeyler söylerim bilirsin.) "Bütün yaşamın amacı ölümdür," demiş Freud. Törpülemeyi bitirmiş tırnaklarıma bordo renk oje geçerken, "Eeee?" demiştim, bilgiyi, bilgi sahibini, aydını, entelektüeli küçümseyerek: "N'oolmuş yani?"

"Boşver," demişti ablam. Aktardıklarını güdük lise felsefe bilgimle idrak etmem mümkün değildi. (İdrak da sana geldi canım benim.) Diyalogu kesmek yerine bunu böyle anlattım ve özür diledim. O da gülüp, "boşver"ini geri aldı.

Özür dilemeyi öğrenmemin ardından hayatımda daha büyük değişiklikler oldu. Aşık oldum. **Toplum kadını evlenmek için yetiştiriyor. Böyle düşününce ablamın bekar kalma ısrarına saygı duydum.** İnsan izlediği filmlere, dinlediği müziklere, yediklerine dönüşüyor, zamanla bunu da öğrendim.

Siz aşkı merak edersiniz şimdi. Ablamın sevip okuduğu filozoflar baskı altında ezilmekten kaçmanın yolu olarak aşkı görüyorlar. Mesela güçlü bir bencillik hastalanmamaya karşı bir savunmamış ama son aşamada hastalanmamaya karşı sevmeye başlamamız gerekirmiş. Eğer bir engelleme sonucu sevmeyizse hastalanmamız kaçınılmaz olurmuş. Meğer benim güzel ablam neler bilirmiş. Bilgiden kıymetli ne var şu hayatta? Kendimi fena halde yonttum. Aşk kendimi son budayışımı. Artık gerçekten hayat bulabilir, çiçeklenebilirdim.

Aşkı nerede bulduğuma gelince... Kömürlükte!

Yanlarına yerleşerek bizimkilerin düzenini bozduğumun farkındaydım. Sonra annemin "hırsız kaçıran" dediğimiz tuhaf bir horlaması vardı. Kulak tıkaçları bir yere kadar. Her şeye alıştım, buna alışamadım. Sonunda kömürlüğü küçük bir eve dönüştürme fikri ortaya çıktı.

Kömürlüğe hayat vererek kendime hayat veriyordum. Bunu da devlet hastanesinde şansına yatırımcılara abanmayan psikoloğa söylemişim. Sessizce onaylamıştı. Armatürlerin, muslukların doldurduğu vitrin camında "her türlü tadilat yapılır" yazan tesisatçının kapısını çaldım. Aşkın kapısını çaldım. Tadilat ustası, tesisatçının kardeşiymiş. Barış için imza verip üniversiteden atılmış. Kadınlar hisseder. Pek yakında eve dönüşecek kömürlüğe bakmaya giderken daha yolda aşık olmuşum ya da aşık olacağımı anlamıştım. İyi hikayeler sonuna geldiğimizi düşündüğümüzde başlar. Bu da öyle bir şey. Ölmediğiniz sürece yeniden başlamak mümkün. Bilmiyoruz, belki ölümün kendisi en büyük başlangıç. Ama şu fani dünyada game over durumu asla düş kırıklığı değil. Kaldı ki yaşamın amacı düş kırıklığı. Ablamın okuduğu filozoflardan aktardığına göre yani.

İnsan izlediği filmlere, dinlediği müziklere, yediklerine dönüşüyor, zamanla bunu da öğrendim.

Sunay Akın

kalecinin gözlerine bakmak

Karadeniz'in üstünde özgürce uçan martılara bakar, Fatsa'nın tüten bacalarına... Ve bir ses: "Hadi, hemen, koşarak git buradan!" Birkaç adım atar ki, ne olacağını anlar... "Kaçmaya çalıştı, biz de vurduk" diyeceklerdir.

Trabzon'a gitmekte olan otobüs Fatsa girişinde durdurulur. Tarih, 1980 yazının Haziran ayının son günleridir... Kimliklerini çıkarmaları istenilen yolculara ne iş yaptıkları, nereye gittikleri gibi sorular sorulur ardı ardına... Şüphelenilen bir yolcu aşağı indirilir ve bavulu bagajdan çıkarılarak didik didik aranılır. Adam otobüse geri dönünce, gecikmeye neden olduğu için yolcuların suçlayan bakışları altında koltuğuna oturur.

Beş dakika sonra otobüs yine durur; Fatsa'ya gelinmiştir. İşte onu hayatımda ilk ve son kez orada, otobüs garajında gördüm. Etrafına toplanmış otobüs yolcularıyla, "Fatsa'ya hoş geldiniz" diyerek insan sıcaklığı gülümseyişiyle teker teker ilgilenme telaşı içindedir. Bir yandan da bir köşeye kurdurduğu ocaktan çay dağıttırarak, misafirlerini nezaketle ağırlayan bir ev sahibi gibi davranmaktadır. On beş, yirmi dakika sonra Fatsa'dan ayrılırken, kulağımda şu sözleri yankılanmaktadır: **"Biz burada huzur içindeyiz. Hiçbir vatandaşımıza ayırım yapmıyor, halkımıza hizmet etmeye çalışıyoruz."** Beni 'vatan haini' olarak göstermeye çalışıyorlar. Vatan Amerikan donanması, yurt dışındaki kirli hesapları ve Amerikan dolarıysa evet, ben vatan hainiyim."

Fatsa'dan çıktıktan beş dakika sonra otobüs yine durdurulur. Kimlikler çıkarılır, nereden gelip nereye gidildiği, ne iş yapıldığı gibi sorular arka arkaya sorulur. Yanıt veren yolcuların seslerinde, geride bıraktıkları taze ve demli çayın kokusu, sıcaklığı vardır.

O, Fikri Sönmez'dir... Fatsa belediye başkanlığı seçimlerinde Adalet Partisi 850, Cumhuriyet Halk Partisi 1150 oy toplarken, bağımsız aday olarak 3096 oy almış olan Fikri Sönmez. Ona "Terzi Fikri" olarak ilk kez Tercüman gazetesi seslenmiştir ve bunun amacı da sözüm ona aşağılamak, küçük düşürmeye çalışmaktır. Gerçekten de terzidir Fikri Sönmez. İlkokulu bitirdikten sonra yoksul bir ailenin çocuğu olduğu için okuyamaz ve bir terzinin yanına çırak olarak verilir. Tercüman gazetesine yanıt olarak şunları söyler: "Ben otuz yıla yakındır geçimimi terzilik mesleği sayesinde sağlıyorum. **Bana terzi olarak hitap edilmesi beni küçültmez, aksine yüceltir. Ben o gazetenin yöneticileri gibi ülkemde Amerikan emperyalizminin borazanlığını yapıp onlara kiralanmadım.** Bu gazetenin terzilik mesleğini ve terzileri küçük görmesi, şahsımda ülkedeki tüm sanatkarlara, alın teri ve göz nuru döken emekçilere hakarettir."

Trabzon'a yaz tatiline giderken, Fatsa'da tanık olduğum 12 Eylül darbesinin provasından başka bir şey değildi. "Netekim" 11 Temmuz 1980 tarihinde Kenan Evren'in yönettiği operasyonda, kenti kuşatan askerler Fatsa'ya girerler ve halkın seçtiği iradeye yaşam hakkı tanımayıp yönetime el koyarlar. Terzi Fikri ve arkadaşları tutuklanarak cezaevine gönderilir. Çok değil, iki ay sonra da Terzi Fikri üstünde provası yapılan darbe kostümü tüm ülkeye giydirilecektir.

Oysa Fatsa'da demokrasiye yapılan darbeden bir gün önce, kentin AP, CHP ve MSP'li başkanları tarafından ortak bir bildiri yayınlanır. Denir ki: "Fatsa'da komünist işgal yoktur. Fatsa'da ateş ve barut yok, böylesine huzurlu bir yerde olay çıkartmayı istemek neden?" Edebiyatımızda "Terzi Fikri" denilince akıllara ilk gelen Can Yücel'in şu dizeleri olur:

*Terzi Fikri öyle bir giysi dikti ki Fatsa'ya
O Gürcü öyle bir gürledi ki arkadaşlarıyla
Noktalar, noktalı virgüller, askeri operasyonlar
Kimseler çıkaramaz Fatsa'nın sırtından
Emek hakkının sımsıcak çıplaklığını.*

Akıllara gelmeyen ise Cemal Süreya'nın şiiridir! 12 Eylül darbesinden altı ay sonra, 1981 yılının Mart ayında, Papirüs dergisinde "Bir Büst İçin Elli Yıl Sonra Söylenmiştir" adlı şiiri yayımlanır Cemal Süreya'nın. Bu şiirde anlatılan, kılıcı dikiş iğnesi, kalkanı yüksük olan emek şövalyesi Terzi

Fikri'den başkası değildir:

*Bıyıkların
Hakikatlı mermerde
Algın karanfil*

*Bakışların
Yalnız hayatın değil
İşçilik bedeli tarihin de*

*Ağzında
Filtreli
Şanlı Haziran*

*Üstünde
İdris Nebi gibi
Biçtiğin hülle*

*Doğumun
T.Ö.*

Yani Tariş'ten Önce

*Ölümün
Bilinmiyor,
Söylence*

Cemal Süreya 4 Mayıs
1984'te cezaevinde,
işkencelere dayanamayıp
son nefesini veren

Fikri Sönmez'in ölüm ilanlarını görür gazetelerde... Ve Fatsa'yı "Artvin" olarak anımsayarak, şunları yazar günlüğüne: "... Ama Artvin belediye başkanı Fikri, bende Fikri Sönmez olarak değil, Terzi Fikri olarak kalmış.

Bir an anımsayamamıştım o ad değişikliğinden. O günlerde Terzi Fikri'nin adını anmak kolay değildi. 'İdris Nebi'den söz etmişim. 12 Eylül ortamında böyle bir gönderme yaparak onun yüzünü görünür kılmak istemişim. İdris Peygamber terzilerin piridir. Onun adıyla uzanmak istemişim Fikri'ye. Bir de bıyıklarını anlatmak istemişim. (Algın karanfil) **Terzi Fikri'nin en çok güvendiği insanlardan biri de şoförlüğünü yapan Sadi Ekiz'dir.** Yanında Sadi olmadan hiçbir yere adım atmaz, her yere onunla gider. 11 Temmuz günü, Fatsa'da yönetime el konulunca, arkadaşlarıyla dağlara sığınır

Sadi Ekiz. 12 Eylül darbesini haber alınca da kendisini koruyan insanları zor durumda bırakmamak için teslim olur. Terzi Fikri'nin yakın arkadaşlarından biri olduğu bilindiği için ağır işkencelerden geçer.

1980 yılının 30 Ekim günü, "bir olay yeri tespiti için" Fatsa'nın Çullu Tepesi'ne götürülür Sadi Ekiz... Ağzında kan kokusu, temiz havayı ciğerlerine çekerken göğüs kemikleri sızlar. Karadeniz'in üstünde özgürce uçan martılara bakar, Fatsa'nın tüten bacalarına... Ve bir ses: "Hadi, hemen, koşarak git buradan!" Birkaç adım atar ki ne olacağını anlar... "Kaçmaya çalıştı, biz de vurduk" diyeceklerdir.

Durur ve yüzünü katillerine döner...

Eli tabancalı adamlardan biri Sadi Ekiz'in mavi gözlemleriyle göz göze gelir. Oysa futbolda bir kural vardır: Penaltı atarken asla kalecinin gözlerine bakmayacaksın. Bakarsan golü kaçırsın...

Birbiri ardına kurşun sıkılır Fatsaspor'un kalecisi Sadi Ekiz'e... Orduspor'un "1" numaralı formasını giyen oyuncusuna... Kastamonuspor'un file bekçisine... Fındık üreticisi babası işlerine yardım etmesi için geri çağırıştır Sadi Ekiz'i... O da kaleciliği bırakarak Fatsa'ya, ekmeğini alın teriyle kazanan, emekçi babasının yanına dönmüştür. Derler ki; ateş etmeden önce, kaleci Sadi Ekiz'in gözlerine bakan aklını kaçıtır... Ve sürekli olarak haykırır, acı içinde: "Git dediğimiz anda, birkaç adım atarak geri dönmelerini ve mavi gözleriyle bize çaresizce bakmasını hiç unutamıyorum."

**Futbolda
bir kural vardır:
Penaltı atarken asla
kalecinin gözlerine
bakmayacaksın.
Bakarsan golü
kaçırsın...**

Gökhan Çınar

iki balık

Söyle bakalım balık! Böyle aşık kayıp balıklar olarak mı kalacağız biz hep? Hiç yolu bulamayacak mıyız? Bir sürüye dahil olup, balık içine karışamayacak mıyız?

Aşk üzerine...

Seninle ikimiz okyanusta iki kayıp balıkmışız. Acı olan neymiş biliyor musun? Her şeyi hatırlıyormuşuz. Sürüden neden ayrıldığımızı, oltalardan kurtulurken canımızın nasıl yandığını, yol arkadaşımız balıkların neden gittiğini, aramızdan ayrılanların nasıl öldüğünü...

İki kayıp, huysuz, şaşkın, yorgun balıkmışız biz. Yeryüzünün çeşitliliği, su altının zenginliği, balık lisanının bilinmez derinliği bile sığ kalmış hissettiklerimizin yanında. Bulmuşuz birbirimizi bir kaya dibinde. Seni vurmuşlar. Zıpkin değmiş kalbine. Çırpınmamış, dibe gömmüşsün kendini. Yaralıymışsın, saklanmışsın oraya ölümü beklerken. Beni ise tutmuşlar. Kaçmışım sergilendiğim vitrinden. Nefes nefese caddeler aşip kendimi suya atmışım can havliyle. Orada, o kayanın dibinde, kan ter içinde birbirimize tutunmuşuz. Ölmeme sözü vermişiz birlikte. Karşılıklı tedavi etmişiz yaralarımızı. Pansumanlar, kalp masajları, hayat öpücükleri... Önce sen iyileşmişsin ağır yarana rağmen. Sonra kaldırmışsın beni yerimden. Kuyruğumdan tutmuş, pullarımı temizlemiş, gözlerime bakmışsın umutla. "Hadil!" demişsin. "Sözünden dönmek yok!" Biz ikimiz de önce vurulmuşuz. Sonra birbirimize fena vurulmuşuz o kayanın dibinde. Kalplerimizi açmışız birbirimize. Kalbimiz dediğin zaten bir kulakçık, bir kapakçık. "Hem utangaç hem hevesli... Pek kırılgan, pek acemi." Emanet etmişiz birbirimize kalbimizi. Sözümüz söz, sevdamız sevdalım ömrümüz yettiği kadar!

Dertlenmişiz, dertleşmişiz derinlere dalıp. Ben anlatmışım sana yavru bir balıkken büyük balıkların zulmünden nasıl kaçtığımı. Sen de anlatmışsın bana. Yumurtan erken çatlamış senin. Hazır olmadan doğmuşsun tanımadığın sulara. **Meğer ikimiz de birlikte büyüüp yol aldığımız sürülerimizi kaybetmişiz. Seninkiler seni terk etmiş. Beninkiler beni geride bıraktığını fark etmemiş.** Şimdi biz yan yana, birbirimize daha sıkı tutunarak yeni bir yola çıkmışız. Sular durulmamış biz birlikte yüzerken. Üstümüzde dalga, içimizde fırtına... Deniz seni sağa çarpmış, beni sola. İnatla bulmuşsun yerimi. "Sakin kendini bırakma," demişsin. Sular beni yüzeye atmış, seni dibe. İsrarla arayıp gelmişim yanına. "Beni yalnız bırakma," demişim. Gel zaman git zaman, sert ve gelgitli bir fırtınanın sonunda tanımadığımız bir okyanusta bulmuşuz kendimizi. Kaybolmuşuz ama ayrılmamışız. Korkmuşuz ama birbirimize sarılmışız.

Sen kaygıyla bu okyanusun huyunu, suyunu çözmeye çalışıyormuşsun. Ben telaşa keşfetme derdindeymişim okyanusun sınırlarını. Huylu huyundan vazgeçmiyormuş demek! Ama ayrılmamışız birbirimizin yanından. Bir adım sen gelmişsin yanıma korkuyla, bir adım ben kalmışım yanında anlayışla. Ben üzülümüşüm. Seni bu kadar korkutmayı istememişim keşiflerimle. Sen demişsin ki "Kendim için korkmayı çoktan bıraktım. Senin canın yanmasın istiyorum." Yüzgecinle başımı okşayarak eklemişsin, "Benim yüzümden

sen de gidemedin bir yerlere." Ben kuyruğumla sarılmışım gövdeneye, "Benim tek başıma keşfedeceğim bir yer yok artık! Beraber gidelim, birlikte bulalım istiyorum." Biz iki balık... **Kaygımız telaşımıza, korkularımız keşiflerimize, acılarımız sevinçlerimize, sevdamız okyanusa karışmış. Koca okyanusu**

Bizim büyük kahramanlık masallarına ihtiyacımız yokmuş. Öykülerimizi birbirimizle tamamlamak istemişiz sadece.

bembeyaz hislerimizle evcilleştirmişiz. O kadar güçlü değilmışız ki aslında! Birer sıradan balıkmışız biz. Ben hiçbir zaman denizlere hükmedecek krallara inanmamışım. Sen deniz kızı hikayelerine gülmüşsün hep. Bizim büyük kahramanlık masallarına ihtiyacımız yokmuş. Öykülerimizi birbirimizle tamamlamak istemişiz sadece.

Çok gülmüşüz birlikte, eğlenmişiz doya doya. Çift gözlü kalplerimizi şen tutmayı istemişiz. Balık ağızlarımızdan dökülen kahkahalar senden bana, benden sana, bizden suya yansımış. Koyu lacivertlere hayal pembesi dökmüşüz. Siyah sulara yüzen gecelere masumiyet beyazı katmışız. Bulanık grilerin içini şiir mavisyle berraklaştırmışız. Balık hafızamızda Edip Cansever şiirleri unutulmuyormuş meğer. Bir dize sen, bir dize ben hatırlıyormuşuz her nasılsa. Mavi huymuş bizde. Biz de öyle balıklarmışız işte. Sevmişiz, sevişmişiz, derinimizi keşfetmişiz açıklarda, kayalıkarda... Uzlaşmışız biz. **Sen sakın suları severken ben üstündeki**

dalgalarda eğlenceler bulmuşum, güldürmüşüm seni. Ben heyecanla oradan oraya yüzerken, senin dinginliğin durulup kendimi dinlememi sağlamış. Çocuk balıklar gibi yaramazlıklar yapmayı da ihmal etmemişiz. Birlikte yeniden büyümüş, güçlenmişiz. Sen beni büyük balıkların ağzından kurtarmışsın kaç kere. Ben seni sert fırtınalarda saklamış, sakinleştirmişim her defasında. Kavgada etmişiz defalarca. Küsssek, gitsek ayrı yönlere, solungaçlarımız işe yaramamış. Nefes alamamışız. Sen kızınca pulların dökülmüş, hastalanmışsın. Ben kızınca sudan çıkmış balığa dönmüşüm, çırpınmışım. Soluğu yine birbirimizin yanında almışız.

Doğduğumuz denizlerde yalnız bırakılmış balıklarmışız biz. Geldiğimiz okyanusta yolu kaybetmiş iki balıkmışız. Yolumuz, yönümüz, yuvamız kayıpmış! Buradan nasıl göçülür, eve nasıl dönülür bilmiyormuşuz. Yan yanayken yol olmuşuz, ev olmuşuz birbirimize. Kendimizden ve birbirimizden başka hiçbir yere ait değilmışız. En güzel birbirimize güler, en rahat birlikte ağlarmışız. İkimiz de yorgunmuşuz yaşamaktan. Yaralarımıza dokuna dokuna, direne direne devam ediyormuşuz.

Söyle bakalım balık! Böyle aşık kayıp balıklar olarak mı kalacağız biz hep? Hiç yolu bulamayacak mıyız? Bir sürüye dahil olup, balık içine karışamayacak mıyız? Öyleyse de öyle! Beraber göreceğiz. Bazen bırakıp gidesin geliyor biliyorum. Gitme! Gidesim olduğunda bana "gitme" de.

Ben bu balık ömrümde yarım kalmak istemiyorum.

Kalabalık bir ağa takılıp yalnız ölmek istemiyorum.

SAMSUNG

Galaxy A8+

Her fotoğrafta gerçek sen

— Bu **A** bambaşka —

Suya dayanıklı
tasarım

Çift kamera ile
canlı odaklanma

Düşük ışıktaki
parlak çekim

Görüntüler temsildir. Suya dayanıklılık özelliği 1,5 metrede 30 dakikaya kadar yapılan IP68 testine dayanır.

Suya ve toza dayanıklılık belirli koşullarda geçerlidir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mahir Ünsal Eriş

koku bahsi

Yakın ilişki içerisinde olduğumuz insanların kokuları bize onların tüm iyi ve kötü özelliklerini hatırlatabilecek, onlarla ilgili çeşitli anıları çağırabilecek güçtedir.

Koku hafızanın not defteridir. Duyduğumuz ve daha önce belleğimizde bir olay ya da duygu durumuyla bağlantılı olarak kaydettiğimiz bir koku, bize o olayı ve duygu durumunu oldukça yoğun bir şekilde hatırlatır. Anıların geri çağırılmasında koku kadar güçlü bir duyumuz yoktur denebilir. Biçimler, sesler, görünümüler hatta tatlar bile değişebilir ama kokular değişmez. Demir her zaman demir, çilek her zaman çilek, deniz her zaman deniz kokar. Hafızamızı, bu değişmezlik gücüne güvenerek kokulara bağlamayı güvenli buluruz. Orada her şey bıraktığımız yerindedir. Yeter ki onu bize hatırlatan koku karşımıza çıkıversin.

Biraz fazlaca romantik tınlayan bu bilginin aslında sıkıcı sayılabilecek bir antropolojik arka planı var. Sıkımadan anlatmaya çalışayım. Aristoteles'in "Ruh Üzerine" adlı eserinde tanımladığı beş temel duyumuzdan gelen veriler, beyinde limbik sistem denen organizasyon tarafından işlenir. Bu duyular içerisinde, verileri (talamus'a uğramadan) doğrudan "amigdala" adı verilen beyin bölgesine gelen (ki bu bölge geçmiş deneyimleri kaydederek adrenalin ya da endorfin salgılamamızı yönetir) tek duyudur. Yani daha basit bir ifadeye dönüştürecek olursam; koku duyusu hiçbir yere takılmadan hafızaya kaydedildiği için kokuyla hatırlama diğer duyular aracılığıyla hatırlama biçimlerinin hepsinden daha yoğun ve güçlüdür. Anneannemizin evine gittiğinizde o eve ait kokuyu soluduğunuz anda geçmiş bayramları, kalabalık aile sofralarını, ölüp gitmiş akrabaları, çocukluğunuzun şen günlerini hatırlamanız, kuşku yok ki bu olay veya kişilerin her birinin fotoğrafını görmekten daha kuvvetli bir nostalji duygusu yaratacaktır. Bunun sebebi elbette ki kokuya çok büyük önemler atfeden iflah olmaz romantikler olmamız değil. Biraz daha eskilere dayanıyor. Çok çok daha eskilere. Evrimin daha erken aşamalarında, doğada yaşayan ilkel akrabalarımız kötü deneyimleri kokularla eşleştirerek hafızalarında saklıyor ve böylece tehlikelerden korunuyorlardı. Örneğin is kokusunun görkemli bir orman yangınına hatırlatması ve bir yangın durumundan zarar görme ihtimalinden kaçınmak için oradan uzaklaşmak gibi. Her ne kadar insan iki ayak üstünde doğrulduktan sonra görme duyusu, koku alma duyusunu bastırmaya başlamış olsa da beyindeki organizasyon olduğu gibi kalmıştır. Şöyle özetlenebilir, **koku alma, bizi acılardan korumaya yarayan en ilkel güvenlik sistemimizin bir becerisidir.**

Konuştuğumuz dil ya da diller, koku alma dışındaki bütün duyularımızın kavram ve ifadelerini barındırır. Örneğin "Çok tiz!" dediğimizde, bir sestem bahsettiğimiz açıktır. "Yuvarlak bir şey," dendiğinde, dokunma duyusunun bize kazandırdığı bir bilgiyi dile getiriyoruz demektir. Yeşil yapraklardan, masmavi gökyüzünden, uzun ağaçlardan, derin kuyulardan bahsederken görme duyumuzun bize sağladığı imkanları kullanıyoruzdur. "Ekşi" yalnızca tat alma duyumuzun rehberliğini işaret eder. Oysa koku alma duyusunun dili yoktur. Kokuyla ilgili bütün kavram ve ifadeler başka duyulardan ya da fiziksel deneyimlerden ödünç alınmadır. "Yanık kokusu" kendi başına ortada yanan ya da yanması henüz sona ermiş bir şeyin olduğu bilgisini ifade etmeye yeterli bir tamlamadır. Ama "yanık" aslında görsel bir gözlemdir. "Çok yoğun bir koku var burada," dediğimizde kokuyu tanımlamak için kullandığımız "yoğun" aslında kokuyu değil,

Anne kokusu, insanın memleketinin, asıl kökeninin kokusudur ve hep evde hissettirir.

gözle ya da dokunma duyusuyla kavranabilecek fiziksel bir durumu ifade etmeye yarar bir sözcüktür. "Gül kokusu"nun kendine ait bir adı yoktur. Bu koku, diğer dört duyumuzla kavrayıp tanıdığımız, buna göre adlandırdığımız "Gül" çiçeği ve buna ait koku olarak tanımlanır. Bence bu durumun asıl sebebi diğer bütün duyularımızın dilin gereği olan sosyal yaşamla kurduğumuz bağı kapsamasıdır. Oysa koku kişiseldir. Herkes aynı kokuyu da duyuyor olsa her bir birey başka bir şey düşünür ya da hatırlar. Çünkü kokunun bir kimliği vardır ve bu kimlik bilgisi de kendi kimliğimizi oluşturan binlerce şeyin yanına eklenir.

Kokunun bir kimliği vardır çünkü koku, herkese ve her şeye, onu onunla tanımlayabileceğimiz bir karakteristik özellik kazandırır. Nanenin kokusunu bir kez olsun aldıysanız ve bu kokunun naneye ait olduğu bilgisini belleğinize kaydettiyseniz bir daha o kokuyu tanımlamak için naneyi görmenize, ona dokunmanıza ya da tadına bakmanıza gerek yoktur. Çünkü nane her zaman nane kokacaktır. Nannenin kokusu, nanenin kimliğine dair bir bilgidir ve onu algılayış biçimimizi belirler. Bu durum insanlar, hatta mekanlar söz konusu olduğunda da böyledir. Yakın ilişki içerisinde olduğumuz insanların kokuları bize onların tüm iyi ve kötü özelliklerini hatırlatabilecek, onlarla ilgili çeşitli anıları çağırabilecek güçtedir. Ya da evler, okullar, iş yerleri, arabalar, mağazalar, lokantalar... Her evin, o evin kapısından içeri adım atıldığı anda insanı karşılayan ve orada olma hissini tamamlayan/güçlendiren bir kokusu vardır. O evde yaşayan insanlarla kurduğumuz ilişkiyi de temsil etme kudretine sahip bir kimliktir bu koku. Veya örneğin, askerliğinizi yaptığınız koğuşun kokusu, lisedeyken takıldığınız kafenin kokusu, yatılı okuduğunuz okulun yatakhanesinin, kantininin kokusu, geçmişte bir dönem yaşadığınız şehrin deniz ya da körfez kokusu, bindiğiniz servisin döşemelerinin kokusu; bütün bunlar daha sonra başka yerlerde benzerleriyle karşılaştığınızda aklınıza bu mekanları getirmeyi başarabilecek, o mekanların kimliğine iliştilmiş kokulardır. **Çünkü kokular bizim bir şeyleri algılama ve hatırlama konusunda işimizi kolaylaştıracak kimlik etiketleridir ve zihnimizde bu etiketlerden yaklaşık yarım milyon kadarını tutabiliriz.**

İnsanın dünyada tanıdığı ilk koku anne kokusudur. Anne karnındaki bebek, yaklaşık altı aylıkken kokuları almaya başlar ve içinde bulunduğu o sınırlı haznede kendine bir koku hafızası geliştirmenin ilk adımlarını atar. Aldığı ilk kokuya annesinin kokusudur ve bu koku insana dengelenmiş sıcaklığı, ışık ve sestem yalıtılmışlığıyla güvenli, beslenmek ya da tualete gitmek zorunda bile olmadığı sonsuz konforlu o ortamı çağırır. O yüzden anne kokusu bebekler için rahatlatıcıdır ve geri kalan tüm hayat boyunca o koku, bize bu dünyada asla tek başımıza kalmayacağımız yanılsamasını hissettirmeyi başarabilen bir güvenlik kartıdır. **İnsan dünyaya anne rahminden çıkarak gelir ve asıl memleketi de orasıdır.** Anne kokusu, insanın memleketinin, asıl kökeninin kokusudur ve hep evde hissettirir.

Koku derin mevzu. "Güzelim bahar rüzgarında ter kokuları," diyen Orhan Veli şiirleri okuyayım biraz.

gizli iyi ki ler

ŞU HAYATTA "KEŞKE" DEMİYİM
DIYE YAPTIĞIM ŞEYLERİN BAŞIMA
AŞTIĞI İŞLERDEN ACAYIP BUNALDIM

DÖNDÜĞÜMÜZDE
KEŞKE ATLASAY-
MIŞIM, HAYATIN
TADINI ÇIKAR-
SAYMIŞIM DERSİN

ASLINDA BENİM KİŞİSEL PROBLEMİMDEN ÇOK İNSAN
OLMANIN GETİRDİĞİ Bİ DURUM SANKİ, İSTİYORUZ Kİ HAYATI-
MIZDA HER ŞEY YOLUNDA GİTSİN HEP DOĞRU KARARLAR
VERELİM...

LİSE 2'DEYKEN Bİ KIZ TARAFINDAN
TERK EDİLMİŞTİM

O TERK EDİLME GÜNÜ NASIL KASTIRDIY-
SAM, SANKİ HAYATIMDAKİ TÜM İYİ Kİ'LERİ
ORADA ÇARÇUR ETMİŞİM HISSİNE
KAPILDIM...

'İYİ Kİ'LERİN KUTSAL GÖÇÜ
GERİYE SADECE 'KEŞKE'LERİ
BIRAKTI, BUNUN SORUMLUSU
OLARAK DA HEP O İLİŞKİYİ
GÖRDÜM

YA CEM ARAYIP RAHATSIZ ETME
ARTIK, LİSEDEYDİ BİTTİ GİTTİ
EVLENDİM BEN YA!

BANA NE, 'İYİ Kİ'LERİMİ
GERİ VER O ZAMAN

BU 'KEŞKE'LERİN ORTAYA FIKMA ZAMANLAMALARI
DA Bİ TUHAF. HİÇ OLMADIK ANLARDA AKLIMA
'KEŞKE' DEDİĞİM KONULAR GELİYOR...

BAZEN KENDİMİ Bİ KEŞKE
DAĞININ EN TEPEŞİNDE HİSSEDİYORDUM

GÜNLÜK HAYATINIZI DİREKT
ETKİLEYEN, BERBAT Bİ TARAFI DA VAR
YENİ AYAKKABILAAAR...

NETİKEDE İYİ Kİ'LER DE KEŞKELER
GİBİ ASLINDA BİZİ BİZ YAPAN, BİZİ
OLUŞTURAN ŞEYLER...

HEM BENCE
KEŞKE'LER SANDIĞIMIZ
KADAR KÖTÜ DEĞİLLER

VE BİZE ANLATAÇAK
HİKAYELER
YARATILYORLAR...

Bedia Ceylan Güzelce

belli bir yaş

Senden bana kalan da bu acı işte, geçmesin diye bir ibadethaneye girer gibi giriyorum yazı odama, yalın ayak, ellerimi ve yüzümü yıkamış bir şekilde, karnım aç ve sırtımda beyaz bir hırkayla.

Kimse bilerek yapmadı belki ama son zamanlarda herkes "belli bir yaş"tan bahseder olmuştur. Belli bir yaşa gelmiştik ve artık çiçek desenli etekler seçmemeli, seçsek de uluorta giymemeli, şapkaımızın ponponlarını paltomuzun içine saklamalıydık. Erkekler "Kaç yaşında adamsın" diyerek acıtılıyor, kadınlar "Belli bir yaşa geldin" terörüyle sabote ediliyordu. Seni sevdiğim besbelliydi ve ben bunu her yaşta açık ediyordum. Hani bir defa Datça Yarımadası'nı yürümüşük baştan başa, bir dal elini kesmişti, ben önce dalı sonra elini öpmüştüm... Şaka şaka, hiçbir yarımada'yı yürümedik seninle ama "Yürüsek ne süper olur" demiş, iç çekmiş ve ayrı otobüslere binmiştik. Öyle anlarda beklememek lazım, demir tavında dövülüyorsa, terazi tartıyla her şey vaktiyle ölçülüyorsa, beklememek lazım canım... **Belli bir yaş dediğimiz bir uçurum aslında, ne atlayacaksın ne de geri duracaksın.** Gerginliğin de güvenin de dozu tam ayarında kalmalı. Artık telefonuna gelen aramaları, cevapsız bırakılacaklar ve zaten lüzumsuz olanlar şeklinde ayırmayı bilmek biraz da. Belli bir yaş da sevdaya dahil. Ahh ben, ne yaparsam yapayım yaşımı göstermiyorum çünkü seni çok seviyorum.

Kimse bana sormadı ama bence bu dünyanın bir adı daha olmalıydı. GoyGoy olabilir, TukTuk olabilir ama iki heceli bir şey, başka bir ad. İkimiz, yan yana Boğaz'a bakarken bulmalıydık bu ismi. Hani gemi güvertesine benzeyen çay bahçeleri var ya, hani filmlerde görüp de "Burası neresi yaaa" dediğimiz yerler. Onlardan birinde, elimi tutmakla tutmamak arasında, kalabalık ya etraf, bir gören olur mu olmaz mı endişesiyle, neyden çekindiğini bilmeyen iki saf ruh, sonunda yalnız kendi kalbinden çekindiğini fark eden iki dost gibi, yan yana. Uzun uzadıya otururken biz, elini çizmiş sandalyenin kenarı, ver öpeyim ellerini. İnsan belli bir yaşa geldiğinde öpüşmenin, el ele tutuşmanın, kalbe sığınmanın, kalpte kalmanın başkaca yollarını keşfediyor. Bu dünya herhangi bir isimle anılabilir ama sen asla. Bekliyorum, bir istavrit koyacak senin adını, bir karabatak ya da ayak kabın delik, ayakların ıslak, mutlaka bir su canlısı olacak isim baban. Hayatının son kırk yılını süngercilik yaparak geçiren bir denizci, binlerce balık yumurtası, bir sardalye akını, henüz hiçbir oltaya takılmamış bir ahtapot, ağlar çekilirken can havliyle yeniden suya fırlayıveren bir hamsi, şelalelerin köpükleri, akıntının tersine göç eden somon balıkları, belki de kabuklu deniz canlıları kabuklarında istişare edip er geç koyacaklar adını. Elbette altından yazdırıp boyunlarımıza asacağız ismini, şüphesiz ki suda doğan her canlıya sen diye bakacağız artık. Belli bir yaşa geleceksin o isimle ve ben seni çok seviyor olacağım inatla.

Kimse kabullenmiyor ama karanlıkta uyuyup karanlığa uyanıyoruz her sabah. Hepimiz gerçeği bildiğimiz halde, birbirimize fena yalanlar atıyoruz iyilik, sağlık, mutluluk üzerine. Pek çok insan gibi ben de eski neşemi arıyorum, mumla. Karanlıkta ve mumla. Sevgililer günümü

Belli bir yaşa gelince katılaşıyor insan, onlar yanlış biliyor, hissizleşmek beri dursun, aksine buram buram acıyor.

kutlamadığın için seni daha çok seviyorum. Takla atınca başım dönüyor ama içimde bir his amuda kalkmış bekliyor, üç perendesini atmadan, iki şpagatını açmadan başlayamıyor güne. **Ben bir sözü tutmaya çalışırken, bazı sözler beni tutuyor sevgilim. Bulanıyorum.**

Zamanlarca kendimi hırpaladığım ve bu kadar aptalcasını yalnız ben yaparım sandığım hataların adı sanı belirsiz bu dünyada çoklarıncı sahiplenildiğini görüyorum. Kendimi lime lime edip çakalların önüne atışım daha dün gibi ama başkalarına kıyamıyorum. Bayram sabahları ilk işim seni öpmek oluyor, bayramlarda da birbirine yalan söylüyor insanlar. Taşıma suyla dönmeyen değirmenler gibi sevgilim, bir yerde tıkdım, ilerleyemiyorum. Sahi ne zamandır yok neşemiz bizim? Belli bir yaşa gelince katılaşıyor insan, onlar yanlış biliyor, hissizleşmek beri dursun, aksine buram buram acıyor. Dar pantolonlar erkek arkadaşlara gayet de yakışıyor, eski neşemiz geri gelecekse ben kılık değiştirmeye hazırım sevgilim. Tebdil-i kıyafet sürdürebilirim ömrümün kalanını. Bir sünger avcısı olarak ya da bir balık, ne tadı ne de görüntüsü için avlanan, yalancı sufle, yalancı tiramisu ve yalancı su böreği gibi. Balık ama okyanusta yaşamıyor. Yapabilirim bunu bizim için. **Yalandan gülenlerin yüzü kırışmamalı sevgilim, onların yalanını yüzlerine bakarak anlayabilmeliyiz.**

Kimsenin umurunda değil belki ama Johann Sebastian Bach, biricik sevgilisi öldüğünde kiliseye gider ve tanrıya duyduğu acının geçmemesi için yalvarır. Evet, geçmemesi için. Geçmesin ve acı aracılığıyla da olsa hiç ayrılmasınlar sevgilisiyle diye. Senden bana kalan da bu acı işte, geçmesin diye bir ibadethaneye girer gibi giriyorum yazı odama, yalın ayak, ellerimi ve yüzümü yıkamış bir şekilde, karnım aç ve sırtımda beyaz bir hırkayla. Senden bana kalan, elleri kesik bir kahraman, her romanda karşıma çıkıyor. Her rüyamda onu görüyorum başka başka yüzlerle. Ellerimi bir daha yıkayıp, yeni bir sayfa açıyorum. Başımı ne zaman kaldırırsam bir kitap iliştiriyor gözüme, kitaplarla akraba oluyorum. Başımı her kaldırışında raftaki arkadaşlarımla sayıları artıyor. Herkes kitap çıkarıyor ama kimse "herkes"ten saymıyor kendini. Haksız değiller, belli bir yaşta hak hukuk tanımıyor insan zaten.

Kimsenin suçu yok ama korkarım olamayacağız biz sizinle. Şaka şaka, ne güzel olduk işte. Ama ayarlamıyor kimse saatleri, yerini de göstermiyorlar. Dil balığı o kaygan yüzeyine rağmen en pullu balık, onunla suya karışıp gitmemize şu kadarcık kaldı. Belli bir yaş dedikleri de yalan haliyle. Dünyanın dönüş hızı arttı, günler şimdi daha çabuk geçiyor. Çocuklar ihtiyarlıyor erkenden ve biz belli bir yaşa gelen ilk kayıp kuşağız. **Kim ne derse desin, belli belirsiz, her yaşta aşığım sana.**

Aşıkların ayrıcalığı olmalı sevgilim. Kolay geçebilmeliler x-ray cihazından, onlara pasaport falan sorulmamalı, vizeyle uğraşmamalılar, sınır kapıları kendiliğinden açılmalı, aşıklar istedikleri semtte devlet tarafından evlere yerleştirilmeli, aşıklar suya karışmamalı sevgilim, elleri yara bere olmamalı. İltimas, ihtimal, inkişaf gibi eski kelimelerin himayesine alınmalı. Ve sevgilim, belli bir yaşa gelene kadar hiçbir aşık zamana tabi tutulmamalı.

ANADOLU EFES

TİYATRO KAFASI

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

BİNDE BİR GECE DİYALOGLARI

3 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
10 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
18 ŞUBAT PAZAR - 16.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

12 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

26 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
KOZZY GÖNÜL ÜLKÜ GAZANFER ÖZCAN SAHNESİ
GİŞE: 0216 658 00 15

ANKARA SANAT TİYATROSU

BİR VALİZE NE SİĞAR Kİ!

4 ŞUBAT PAZAR - 15.30
10 ŞUBAT CUMARTESİ - 19.00
11 ŞUBAT PAZAR - 15.30
14 ŞUBAT ÇARŞAMBA - 20.00
21 ŞUBAT ÇARŞAMBA - 20.00
ANKARA SANAT TİYATROSU / ANKARA
GİŞE: 0312 417 76 76

6 ŞUBAT SALI - 20.30
ENKA KÜLTÜR SANAT
GİŞE: 0212 705 60 00

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

FRANKENSTEIN

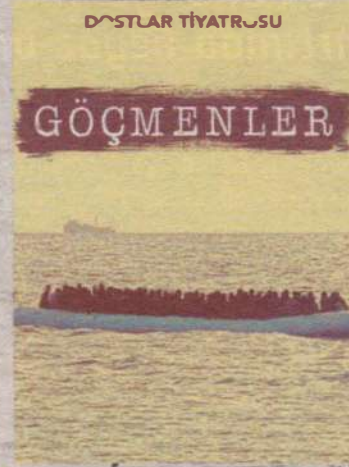

11 ŞUBAT PAZAR - 16.00
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 467 25 68

17 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

DOSTLAR TİYATROSU

GÖÇMENLER

5 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

6 ŞUBAT SALI - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

10 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
CADDEBOSTAN KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0216 467 25 68

22 ŞUBAT PERŞEMBE - 20.30
MALL OF İSTANBUL MOI SAHNE
GİŞE: 0212 801 10 00

OYUN ATÖLYESİ

HANSEL VE GRETEL'İN ÖTEKİ HİKAYESİ

9 ŞUBAT CUMA - 20.30
10 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
11 ŞUBAT PAZAR - 16.00
23 ŞUBAT CUMA - 20.30
24 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
25 ŞUBAT PAZAR - 16.00
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

OYUN ATÖLYESİ

KUNDAKÇI

1 ŞUBAT PERŞEMBE - 20.30
14 ŞUBAT ÇARŞAMBA - 20.30
15 ŞUBAT PERŞEMBE - 20.30
16 ŞUBAT CUMA - 20.30
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

ALİ POYRAZOĞLU TİYATROSU

TAMAMLA BİZİ EY AŞK!

2 ŞUBAT CUMA - 20.30
SUAT TAŞER BOSTANLI AÇIKHAVA TİYATROSU / İZMİR
GİŞE: 0232 362 61 61

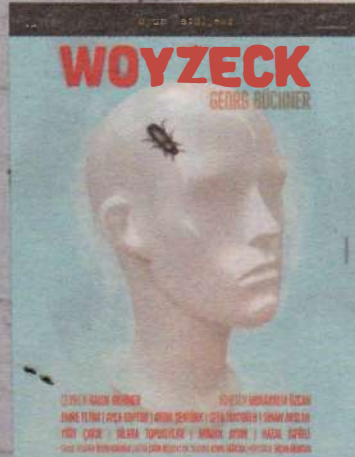
7 ŞUBAT ÇARŞAMBA - 20.30
19 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

10 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
11 ŞUBAT PAZAR - 18.00
TRUMP KÜLTÜR VE GÖSTERİ MERKEZİ
GİŞE: 0212 216 00 55

26 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

OYUN ATÖLYESİ

WOYZECK

2 ŞUBAT CUMA - 20.30
3 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
4 ŞUBAT PAZAR - 16.00
17 ŞUBAT CUMARTESİ - 20.30
18 ŞUBAT PAZAR - 16.00
OYUN ATÖLYESİ
GİŞE: 0216 345 39 39
ebilet.oyunatolyesi.com

DOSTLAR TİYATROSU

YAŞAMAYA DAİR

7 ŞUBAT ÇARŞAMBA - 20.00
ŞİŞLİ KENT KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 231 39 16

12 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
TRUMP KÜLTÜR VE GÖSTERİ MERKEZİ
GİŞE: 0212 216 00 55

19 ŞUBAT PAZARTESİ - 20.30
TEPEKÜLE KÜLTÜR MERKEZİ / İZMİR
GİŞE: 0232 462 33 33

27 ŞUBAT SALI - 20.30
ATAKÖY YUNUS EMRE KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 661 38 94

ÇOLPAN İLHAN & SADRI ALIŞIK TİYATROSU

YATAK ODASI DİYALOGLARI

11 ŞUBAT PAZAR - 16.30
ZORLU PSM
GİŞE: 0850 222 67 76

22 ŞUBAT PERŞEMBE - 20.30
KADIKÖY HALK EĞİTİM MERKEZİ
GİŞE: 0216 336 29 07

23 ŞUBAT CUMA - 20.30
ŞİŞLİ KENT KÜLTÜR MERKEZİ
GİŞE: 0212 231 39 16

www.AnadoluEfes.com.tr

AnadoluEfesTR

AnadoluEfes

ANADOLU EFES

1992'den bu yana Türkiye'de tiyatronun hem destekçisi, hem de seyircisi olmaya devam ediyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Candaş Tolga Işık

etme-bulma dünyası

Belçikalı Metin Abi artık son darbeyi vurmaya hazırdı. Kişisel tarihimin en can yakıcı cümlelerinden biri geliyordu: "Erkek adamın gamzesi mi olur lan?! Bir de top oynayacaksın! Çık sıradan... Git yakan top oyna sen!"

Beylerbeyi'nde bizim Suat'ın dükkanda rakı içiyorduk... Bir adam geldi masamıza, "Koçum seninle gurur duyuyoruz, mahallemizin gururu" diyerek sarıldı boynuma...

- Tanımadın mı lan yoksa Metin Abi'ni?

Ne yalan söyleyeyim "Metin abimi" tanımamıştım ama o "lan" hiçbir zaman çıkmamıştı aklımdan. Her insanın çocukken kendisiyle ilgili sevmediği, takıldığı şeyler vardır. Kimi burnunu sevmez, kimi kulaklarını... Benim takıntım ise yanaklarım; daha doğrusu her güldüğümde yanaklarımın ortasında beliren o iki çukurdu! Halk arasında "gamze" diye tabir edilen bu iki çukurla yaşadığım acı yüzleşme ise mahallemizin ağır abisi Belçikalı Metin sayesinde olmuştu.

İşte o Belçikalı Metin Abi yıllar sonra o gün tam karşımda duruyordu. Metin Abi de benim gibi İstanbul'un Anadolu Yakası'nın o yıllar için en anadolusundaki Kartal'da doğmuş, Kartal'da büyümüşü. Dolayısıyla **Metin Abi aslında Belçikalı falan değildi. Dahası bırak Belçika'yı ya da başka bir Avrupa ülkesini, yaşadığı şehrin Avrupa Yakası'nı dahi görmüşlüğü yoktu. Ona neden "Belçikalı Metin" dendiğini kimse bilmezdi.** Bir sabah uyanıp, "Bana artık Belçikalı Metin diyeceksiniz" buyurmuştu. 1980'lerin Türkiye'sinde "sorgulama" işini en iyi devlet yapar, sorgulama meraklısı vatandaştan da pek haz edilmezdi. Orta direğin güzide temsilcisi,

herkesin derdinin başından aşkın olduğu mahallemizde ülkedeki bu yaygın soru sor(a)mama halinin de tesiriyle "Belçikalı Metin" sorgulanmadan kabul gören bir "realite" oluvermişti. Benim Belçikalı Metin travmama gelince... Bizim semtte yazılı olmayan kanunlar vardı. Bunlardan bizi en çok alakadar eden, "Mahalle maçlarında oynayacak takımı Belçikalı Metin yapar," idi. Mahalle maçı deyip geçme! Semtteki bütün güzel kızların tam kadro seyirci olarak hazır bulunduğu, mahalle gündeminde günlerce "Trending Topic" kalan, ailelerin aralarındaki sohbetlerde, "Yahu geçen maç sizin oğlan ne top oynamış öyle," diye gururla anlattığı bizim kuşağın reytingi ve havası en büyük sosyal faaliyetinden bahsediyordum. Konuyu fazla dağıtmayayım. Belçikalı Metin

Abi bu "dev" mücadelelerden biri öncesi kadro yapmak üzere mahallenin çocuklarını yan yana dizmişti. Tek tek sözlü mülakat yapıyor, sözlü mülakatı geçersen topu veriyor nasıl oynadığına bakıyordu. Sıra bana geldi. Belçikalı Metin Abi'yle tam mülakata başlayacakken yanımdaki, sıranın kendisine gelmesini bekleyen en yakın arkadaşım Vural'ın lüzumsuz bir komiklik yapası tuttu. Ben de gayriihtiyari güldüm. **Belçikalı Metin Abi, "Ne gülüyorsunuz lan?" dedi, sonra bir an duraksadı, suratında aşağılayıcı bir ifadeyle, "Ana! Bu ne lan, senin gamzen mi var?"** diye sordu. Benim cevap vermemi beklemeden, "Gül bakayım lan bir daha," dedi. Oysa benim gamzelerimin çıkması için gülmeme gerek bile yoktu. Zira her tebessümde yanağımın ortasında iki krater oluşuyor, ortaya çıkmaları için güler gibi yapmam yetiyordu. Güldüm. Ve tabak gibi iki gamzem çıktı. Belçikalı Metin Abi artık son darbeyi vurmaya hazırdı. Kişisel tarihimin en can yakıcı cümlelerinden biri geliyordu: "Erkek adamın gamzesi mi olur lan?! Bir de top oynayacaksın! Çık sıradan... Git yakan top oyna sen!" "Bu nefret dolu, seksist söyleminizi kınıyorum Belçikalı Metin Abi Bey!" demeyi çok isterdim. Ama diyemedim tabii. Tıpış tıpış çıktım sıradan. Belçikalı Metin Abi'nin bu acı tespiti uzun yıllar gamzelerimle arama mesafe koymama neden olacaktı. İlkokulda bir ara "gülmeme kararı" aldım

Herkes doktor, mühendis olma hayalleri kurarken ben çok zengin olup gamzelerimi kapattırma hayalleri kuruyordum. Ne zaman gülesim gelse Belçikalı Metin Abi'nin "Erkek adamın gamzesi mi olur lan?!" höykürmesi kulaklarımda çınlıyor, derhal toparlanıp kendimi ciddiyete davet ediyordum.

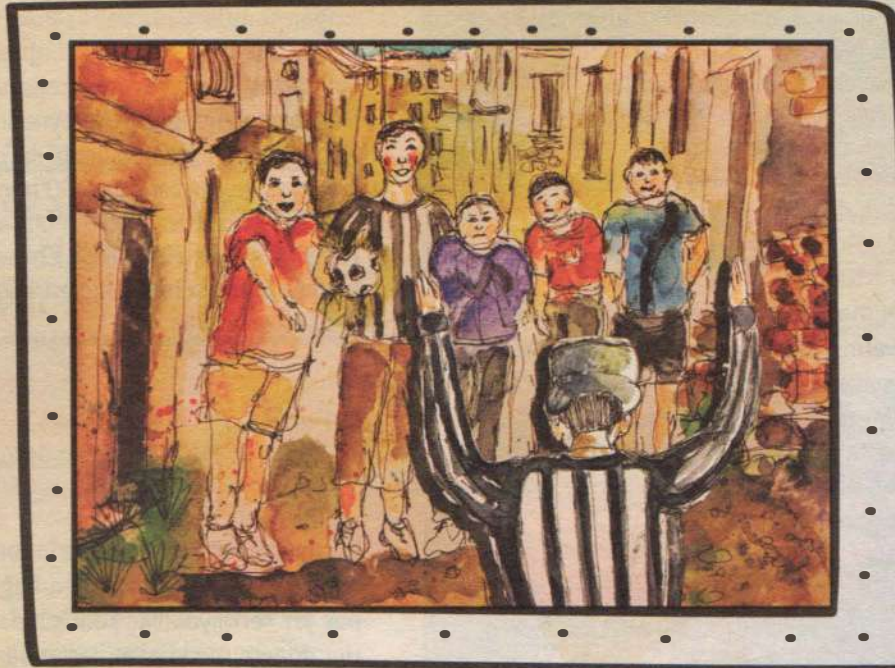
*

Belçikalı Metin Abi'yi yıllar sonra karşımda görünce işte o çocukluk travmam geldi aklıma ama bizde her daim büyüğe saygı esastı. Onca yıl sonra tekrar mevzuyu açıp gerginlik yaratmak istemedim. Aksine masamıza buyur ettik Belçikalıyı. Bizim çocuklarla tanıştırdım. Metin Abi dünden razıydı. "Bir kadeh rakı söyleyin bakalım o zaman abinize," dedi. Onu da söyledik. Belçikalı Metin büyük bir iştahla bizim mahalleden anılar anlatmaya başladı. Ben haliyle konuya mesafeliydim. Zira 40 yaşının arifesinde ikinci bir "gamze krizi" daha kaldıramazdım bünyem. Konu yine bana geldi, **"Ulan Cano helal olsun sana, ne zaman gazetede, televizyonda görsem tüylerim diken diken oluyor. Bu çocuk bizim mahalleden çıktı, elimizde büyüdü diyorum. Kendi oğullarım gibi iftihar ediyorum seninle,"** dedi. Sonra durdu, "Dur seni benim oğlanlarla tanıştırayım," dedi. Aniden kalktı masadan. Birkaç saniye sonra yanında iki dünya güzeli çocukla geldi. "Bu büyük oğlum, 13 yaşında, ismi Kartal. Bu da küçüğü Ata, 10 yaşında. Bu da Candaş Abi'niz... Bizim mahalleden hani

hep anlatıyorum ya. Tanıdınız değil mi?" dedi. Belçikalı Metin Abi hatırladığım kadarıyla Beşiktaşlı değildi. Oğluna Kartal ismi koyması anormal bir durumdu. Sordum. "Yengen öyle bir Beşiktaşlı ki 'Beşiktaş'ı tutmazsan evlenmem seninle" dedi mecbur o gün bu gün biz de Beşiktaşlıyız. Çocukların ismini de o koydu," dedi. "Allah bağışlasın," dedim. Nezaketen çocuklara, "Siz neler yapıyorsunuz bakalım?" diye sordum. Çocuklardan önce Belçikalı Metin atladı, "İkisi de acayip futbol oynuyor. Görmem lazım. Büyüğün lisansını yeni çıkardık. Türk futboluna öyle iki topçu geliyor ki..."

"Senden de bu beklenirdi abi zaten," diye cevap verdim. Belçikalı Metin kendisinden beklenmeyen bir nezaketle, "Hadi biz sizi daha fazla rahatsız etmeyelim koçlar, keyfinize bakın," dedi. "Esağfurullah abi," dememe kalmadı "Ama benim oğlanlarla son bir fotoğrafınızı çekeyim de feyse koyayım," diye kesti sözümü. Çocukların birini sağıma diğerini soluma aldım. Metin Abi "Çekiyoruuuum," dedi. Gamze travması tabii ki benim gülmeme maniye. Son derece ciddi bir ifadeyle poz verdim. Metin Abi fotoğrafı çekti. Benim de paylaşacağım hayaliyle, "Telefonunu ver, sana da atayım fotoğrafı," dedi. Verdim. Vedalaştık. 5-10 dakika sonra Belçikalı Metin Abi'den mesaj geldi. Çektiği fotoğrafı yollamıştı. Fotoğrafı açtım... Aman Allah'ım, o da ne?! Benim gamzelerimi saklamak için kazulet gibi durduğum fotoğrafta ikisi Belçikalı Metin'in büyük oğlu Kartal'ın ikisi de küçük oğlu Ata'nın yanağında olmak üzere 4 gamze vardı! Dayanamadım, "Oğlanların gamzeleri çok güzelmiş abi, top oynarken zor olmuyor mu?" diye cevap yazdım Belçikalı Metin'e, sonuna da gülücük koydum. 5 saniye sonra sonunda gülücüklü bir cevap geldi: "Boşuna dememişler: Etme-bulma dünyası! Hakkını helal et kardeşim." Son darbeyi vurma sırası bendeydi: "Boşuna dememişler: Söz konusu 'intikam' olunca hayattan daha zalim, hayattan daha gaddar bir cellat yok." Helal olsun abi!

"Söz konusu 'intikam' olunca hayattan daha zalim, hayattan daha gaddar bir cellat yok."

bize ne yutturulduğunu biliyor musunuz?

Nilay Örnek

**O, "Bunu yiyin, şunu yemeyin" demiyor!
O, yediğimiz pek çok şeyin doğallığı değiştirilmiş
birer zehir olduğunu kanıtlarıyla iddia ediyor ve
bu durumun faillerini, amaçlarını ortaya koyuyor.
Gazeteci Soner Yalçın'la korkutacak, uyandıracak
ve gündem yaratacak yeni kitabı "Saklı Seçilmişler"
hakkında konuştuk.**

**İçerilerle bilgiyle dolu bir kitap için zor bir soru ama... Kitabı
okuyanlar nelerin farkına varacak?**

Son dönemde kamuoyu, kilo ve sağlık açısından ne yiyip içildiğiyle yakından ilgili. Sağlıklı beslenmeye ilgili uzman görüşleri her yerde; hekimler sürekli uyarıyor. Fakat meselenin dile getirilmeyen, gizlenen çok önemli bir yönü yok mu? Uzmanlar gıda terörüne neden olan yiyecekleri söylüyor ancak bu kimyasal zehir düzenini kimlerin, neden yarattığı asla gündeme getirilmiyor! Kitap bu ihtiyacı gidermek için yazıldı. İlk adım farkında olmak! Kitabı okuyanlar, günlük gıdalar üzerinden nasıl zehirlendiğimizi görecektir, bu sürecin hangi iktidarlar döneminde nasıl gerçekleştirildiğini öğrenecek, insanları kısırlaştıran ve kronik hastalıklara sebep olanların kimler olduğunu bilecek.

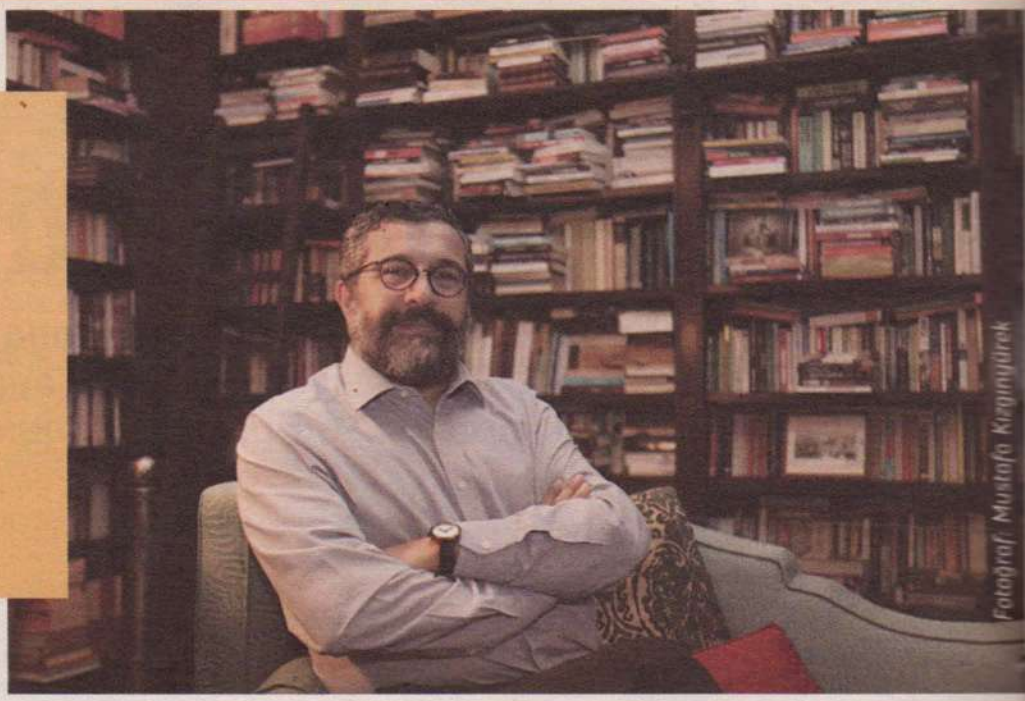
**Yoğurt, kek, un gibi pek çok üründe "domuz dokunuşu" olduğunu,
kurbanda kesilen hayvanların bile domuz kaynaklı yemlerle beslendiğini
yazdınız. ANAP'tan AKP'ye, pek çok hükümetin icraatlarıyla ilgili açık
açık, rapor ve sayılara dayanan ithamlarınız var. Ne tepki geldi?**

Gıda meselesiyle ilgili daha önce de makaleler yazdım. Klasiktir... Genelde ilk tepkiyi endüstriyel gıda üreticileri verir: "Bilmediği konularda ahkam kesiyor!" İkinci aşamada işten attırırlar! En sonunda tehdide başvururlar. Ancak insanlar artık bu zehirleyen şirketlere ve onların beslediği akademisyenlere, derneklere güvenmiyor. Kanserden kısırlığa, hastalıklardaki artış artık saklanamıyor! Ama devletler bu konuda faydalı tek adım atmıyor. Nüfusun azalması isteniyor. Yani yeni bir soykırımla karşı karşıyayız...

**Birçok ülkenin yerli ırkı yokken, bizim dört yerli ırkımız, Yerli Kara,
Boz Irkı, Güney Anadolu Kırmızısı ve Doğu Anadolu Kırmızısı sistematik
şekilde neden yok edilip meşhur yabancı ırklara mahkûm edildik? Tarım
neden dışa bağlı hale geldi?**

Bunun ayrıntıları, rakamlarla, isim isim, yıl yıl kitapta var. Ancak kısaca yerli ırk hızla eriyor ve bugün dünyada 130 ülkede "Holstein" inek ırkı hakimiyeti var. Evet yabancı sığırın sütü fazla ancak Doğu Anadolu Kırmızısı gibi kaliteli değil! (Burada Yalçın, uzun uzun sütü moleküllerine ayırıp bana anlatıyor ama kısaltıp sonuna geleceğim) Beta kazein morfinlerin bulunduğu A1 tipi süt, Alzheimer, parkinson, otizm, şizofreni, kalp rahatsızlığı, diyabet, öğrenme ve hafıza bozukluklarının sebebidir! A1 Beta Kazein oranı ise Holstein'de 523, Doğu Anadolu Kırmızısı'nda ise 80'dir. Yani yerli ırklarımız Beta Kazein Morfin-7 oluşmasına en az sebep olacak sütü ürettikleri için sağlıklı. Tehlikeli olan Holstein gibi ithal sığırlar. Bu gerçeği bizden saklıyorlar.

**Cannabis yani kenevirin üç türü var; Indica, Sativa, Ruderalis.
Bunlardan Sativa için uyuşturucu algısı yaratılmasıyla, çok yararlı,
sağlıklı ve doğa dostu Cannabis Indica türünün de "bitirildiğini"
günümüzdeki pek çok sorunun bu yüzden olduğunu yazmışsınız.
O dört sayfayı okurken bile gözbebeklerim açıldı. Siz bu bilgilere
ulaşabiliyorsanız, başkaları niye ulaşp düzeni değiştiremiyor?**

İnsanlar nasıl zehirlendiklerini bilmeli. Kitabı bu nedenle yazdım.

Sevgili Nilay tüm mesele, "kimin için gazetecilik yaptığın" sorusunda gizli. Meslektaşların çoğunluğu böylesine tehlikeli konulara girmek istemiyor. "Demeç gazeteciliği" mesleğimizi kemiriyor; karşındakini rahatsız etmeyecek sorunu sor, yanıtını al ve yaz. İnsanlar işten atılmak istemiyor. Ve kimileri de sadece şöret-para kazanmak için iktidarların gölgesinde yaşamayı tercih ediyor. Sonuçta... "Saklı Seçilmişler" kitabını yazanları da ya "deli" ya da "aptal" görüyorlar; öyle ya hayatı tehlikeye atmaya ne gerek var! İnatla gerçeği yazmakta inat eden gazeteciler de var bu ülkede. Bu halka karşı sorumluluktur. Bu kitap mesleğe aşkın da ispatıdır.

**Bu düzenin değiştirilememesi nedeni, gazetecilerin bir bütünü ortaya
koyamamaları bir yana, yine kitabınızda bölüm bölüm sıkça adları
geçen buğdayın, pirincin, mısırın, tavuğun genetiğini bozan, ülkelerle
piyon gibi oynayan Rockefeller gibi güçler mi?**

Buğdayın genetiğiyle kim oynadı: Rockefeller. Mısırın genetiğiyle kim oynadı: Rockefeller. Pirincin genetiğiyle kim oynadı: Rockefeller. Tavuğun genetiğiyle kim oynadı: Rockefeller. GDO'nun öncüsü kim: Rockefeller. Ama sorduğunuz gibi sadece Rockefeller yok. DuPontlar var, Fordlar var, Cargill ailesi var, Hong ailesi, Hijazi ailesi, Ferrero ailesi, Chearavanont ailesi... Var oğlu var. İşin başında ABD Merkez Bankası'nın sahipleri küresel patronlar var. Bir de ANAP'tan AKP'ye, yerli piyonlar var...

**Biberonlardan teflonlara içindeki birtakım maddeler nedeniyle
zararlı ve nedense üretimi durdurulmayan ürünlerden, seksi öldüren
ya da bilinçli olarak yeni hastalıklar üreten ilaç ve aşılarla
bahsediyorsunuz. Tüm bunların en azından ülkemizde bir an önce
düzelmeleri için ne yapılmalı? Bir de... İlaç kitabı da yazar mısınız?**

İnsanlar nasıl zehirlendiklerini bilmeli. Kitabı bu nedenle yazdım. Ne yazık ki medya reklamla göbeğinden bağlı olduğu için bu tür aydınlatıcı konu-haberlere pek yer vermiyor. İlaç konusunda tek bir eleştiri yazısı gözüne çarptı mı? Her dönem moda olan ilaçlar var! Hele her fırsatta dayatılan antibiyotikler? İlaç konusuna kitapta biraz değiniyorum. Ama yetmez, birkaç yıl harcıyıp bu konuda da araştırma yapmak lazım. Akıldında... İşin özü şu: Başta tohum olmak üzere tarımsal ürünleri satanlar bunlar. Tarım ilaçları satanlar bunlar. Hastalanan insanlara ilaç satan bunlar. İşte Alman Bayer bunun tipik örneği. Zaten Bayer gibi en fazla dört şirket dünyanın bu "ihtiyacını" karşılıyor!

**Yanlış saymıydsam yerli ve yabancı yazarların 159 kitabı, 15 dev
rapor, 17 yayın organı, 29 internet sitesi kaynak olmuş kitaba.
Muhtemelen kat be kat fazlasını da tarayıp izlediniz kitap için. 5 yıllık
çalışmada nasıl bir sistem uyguladınız? Bilim insanı desteği aldınız mı?**
Çalışma disiplini şöyle: Bol bol okur, notlar alırım. Sonra ilgili uzmanlarla görüşürüm. Kars'taki üreticiyle de konuşurum, profesörle de... Konuyu bilenlerle tartışma ortamları yaratırım. Bir köylü ve bir doktor kadar konuyu öğrenmeye çalışırım. Sonra işin ekonomik-politiği gelir. En sonunda kitabı bir tarım uzmanı bir ziraat mühendisi ile bir profesöre okuttum. Her cümlesi için çok titiz çalıştım. Tek bir hatanız yüzünden size söylemediklerini bırakmazlar, kitabı gözden düşürmek için ellerinden geleni yaparlar. Dünyada benzer kitapları yazanların başına neler geldiğini de yazdım...

Örgütlü gıda terörüne karşı bireysel olarak ne yapmalıyız?

Bileceğiz. Örgütleneceğiz. İktidara geleceğiz. Başka bir yol yok. Sağlıklı beslenmek için çok paranızın olması gerekiyor. Doğal yiyecekler çok pahalı. Yoksul insanlar sıklıkla hastalanıp ölüyor. Bu küresel oyunu bozacak bir iktidara ihtiyacımız var. Özal'dan Erdoğan'a ne yazık ki IMF-Dünya Bankası-Dünya Ticaret Örgütü "şeytan üçgenine" karşı gelemediler, teslimiyetçi oldular. Öte yandan küresel gıda terörünü anlayan insan sayısının hızla artışı, derneklerin kuruluşu, alternatif pazarlar oluşması moral verici. Ama devlet desteği şart.

İnsanlar artık bu zehirleyen şirketlere ve onların beslediği akademisyenlere, derneklere güvenmiyor. Kanserden kısırlığa, hastalıklardaki artış artık saklanamıyor!

Sizin, bu oyunların para için oynandığından çok daha ileri bir teziniz var; bir tür soykırım. Niye biz?

Sağlıksız ceninleri ayırıp sağlıklı ceninler yetiştirmenin yollarını arayan "öjeni" yani "Sosyal Darwinizm" Hitler'le sona ermedi. Dün Hitler'i destekleyenlerle bugün küresel gıda terörizmi yapanların aynı kişiler olduğunu gösterdim. Hedefleri sadece Türkiye değil. Nilaycığım bu dünyanın efendileri dünya olanaklarını bizlerle paylaşmak istemiyor. Nüfus artışından çok rahatsızlar. Keza insanlara ihtiyaçları kalmadı; artık akıllı robotları var! ABD'de İngiltere'de ameliyat yapan robotlar var artık. Çin'de garson robot var. Tarım işçisi robotlar var. Sana bana ihtiyaçları yok. Üstelik biz sendika, maaş artışı, insan hakları talep ediyoruz; robotlar bunları talep etmiyor. Yeni bir dünya kuruyorlar...

Atatürk'e özel bir saygı duruşunuz var kitapta; sonraki iktidarlar bizi, halkı sevmiyor mu, büyük oyunun farkında mı değiller?

Okudukça, araştırdıkça Atatürk'e olan hayranlığım artıyor. Atatürk hep halkı için çalışmış, istemiş ki eğitimle üretimle her birey uygar insan mertebesine yükselsin. Atatürk'le diğer liderleri karşılaştırmak gereksiz. II. Dünya Savaşı'na katılmadık ama savaşın mağlubu olduk. ABD'ye göbekten bağlanarak sadece tam bağımsızlığımızı kaybetmedik, tarımımızı da kaybettik. Gözlerim yaşlı yazdım o bölümü ben... Bir ülke siyasetçileri bir ülkeye -üstelik Atatürk örneği ortada iken- nasıl bu kadar kötülük yapar? Bu iktidarlar kendileri dışındaki, halkı sevmiyorlar. Ama halkımız da yanlış sürdürmekte inat ediyor; arabesk bir durum yaşıyor...

İşin başında ABD Merkez Bankası'nın sahipleri küresel patronlar var. Bir de ANAP'tan AKP'ye, yerli piyonlar var...

Kitabı eline alan herkesin daha bitirmeden, hatta daha önsözü okuduğunda sorduğu soruyu sorayım; peki ne yiyeceğiz?

Bunu ben söyleyemem; doktor ya da gıda uzmanı değilim. "Eko-emperyalizmi" kimin yarattığını yazmak, sarsmak, farkındalık yaratmaktı amacım.

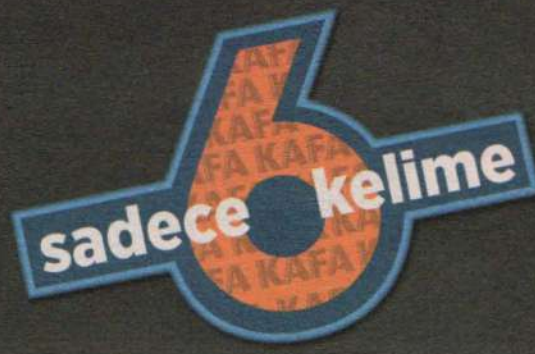
Bu kitapla, ağırlıkla kadın, yeni okur kitleleri kazanacağınızı düşünüyorum. Sizce?

Son yıllarda Türkiye'de kadın devrimi yaşıyor. Konserlere, sinemaya ağırlıkla kadınlar gidiyor, kitapları ağırlıkla onlar okuyor. Kadınlar son derece politikleşti. "Saklı Seçilmişler" in de diğerlerinden aslında pek bir farkı yok; bu da meselenin ekonomik-politiğini anlatıyor. Bu kitabımın, daha önceki kitaplarımdan çok ilgi görmesinin sebebi, gıda ve sağlığın özel hayatımıza daha dokunur ve acil olması. Umarım özellikle gençler okur zira onları çok ilgilendiriyor.

Bu kitap yabancı dile çevrilir mi, belgesel olur mu?

Sevgili Nilay onu da sen yaparsın artık:)

Saklı Seçilmişler;
Siz Onları Değil, Onlar Sizi Seçti.
Kırmızı Kedi Yayınevi, 500 sayfa

**bir hayatı
6 kelimeyle
anlatabilir
misin?**

6 kelimelik hikayenizi altikelime@kafadergi.com'a yollayın
ya da #6kelimelikhikayem etiketiyle paylaşın,
mart sayısında yayınlatalım!

Kâbuslarıma düş kaparı
bile engel olamadı.
Neslihan Özdemir

Sana aldığım
kitaptan yazmış sını
ona şiirler.
Damla Coşkun

Bazı kadınların, kârdanlık
korkma lüksü yoktu.
Elâ Gungör

Kitap ayracı bende
hala veremedim sana.
Derya Tabak
@drytbk

O gemi gelirdi,
ben limandan
ayrılmasaydım.
Merve Karaca

Annem beni yolcu
ederken hiç ağlamadım.
İlknur Akbulut

Gençliğim, geleceğim,
hayallerim onunla
toprağın altında.
Ebru Yılmaz

Hicbir şey hayalini
kurduğumuz gibi olmadı.
Muhammed Akçakaya

Ankara ayazında nefesimle
ellerini ısıtmayı özledim.

Murat Kiremitçi

@sacredrespect

Fatura ödemekten
kenara köşeye
para ayıramıyorum.
Burcu Gizem
Sunar

Ben sayısalciyım ama
sayamıyorum gittiğin
günleri.
Samet Topkara

KAFA Dergisi'nde yayınlanan
okuyucu hikayelerinden ve yazarlarımızın
özel olarak yazdığı
6 kelimelik hikayelerden derlenen
"Altı Kelimelik Hikayem" kitabı çıktı!
kafa.com.tr'de satışta...

Enis Batur

rasathane notları

TIRMANIŞ

Küçük İskender'in "Her Şey" Ayrı Yazılır'ını çıkar çıkmaz okudum. Şiirinde de düzyazısında da fire vermeden, irtifa kaybı yaşamadan yolunu sürdürüyor, genişletiyor İskender. Kitabın 77. sayfasındaki başlığı görür görmez kaşlarım yukarı kalktı: "enis baturlardan biri öldü" ister istemez aklıma İsmail Pelit'in kitabı *Enis Batur'u Öldürmek*'i getirdi, yüksekçe sesle mırıldandım: "Anlaşılan öldürüleceğim belli de kim tarafından, işte onu bilemiyoruz". Metnin sonunda soruyor İskender: "Enis Batur çok mu? Çoğul mu? İşin sırrı bu muymuş? Enis Baturlardan biri öldüyse diğer Enis Baturlar şimdi nerede?"

Ertesi gündü, "su" konusunda yazdıklarına gözetmek için Gerard Manley Hopkins'in defterlerini ve mektuplarını içeren bir seçkiyi rafından çıkarıp masama getirdim. Bir İsviçre yolculuğu sırasında tuttuğu günlüğünde, 18 Temmuz 1868 gecesini, benimle dağa nasıl tırmandığını, rehberimizin benim çantamı taşıdığını anlatıyor.

Nasıl olur, mu diyorsunuz? Bir başka sefer anlatırım.

HEMCİNS

Yazarların benimsedikleri, "evlât edindikleri", bundan da ötesi, özdeşleştikleri hayvanlarla bağları her vakit dikkatimi çeldi. Portre edebiyatımızın canalcı örneklerinden birinde, Tanpınar, Hâşim'le ilgili anısını aktarır: "Hâşim kedisine kızar ve birkaç çocuğuyla birlikte onu kovar. O gün matrut kedinin bütün huysuzluklarını dinlerdiniz, ertesi günkü ziyaretinizde aynı kediyi ayaklarınıza sürünür görünce, izahat verirdi: Barıştık".

Gün olmuş Kafka nasıl kendisini hamamböceği saymışsa, Sadık Hidayet butimarla, Melville balinayla, Orhan Veli (ama rakı şişesinde) balıkla birleşmiştir.

Geçenlerde bir kitapta rastladım: Annesi, tumbul oğlu Valéry Larbaud'yu "su aygırımı benim" diye severek büyütmüş, tosun büyüdüğünde iri kıyım bir adam olmuş, hemcinsiyle fotoğrafa durmuş.

AĞAÇ

Antonioni'nin ikidebir anmaktan kendimi alıkoyamadığım "pek yakında atlar ve ağaçlar antik birer eser olacaklar" yargısından "bir ağacım olsun" yollu koyu dileğime beni Hayat getirdi. Çocukluğumun ağaçlarından, atlarından

beni koparıp uzaklaştıran koşulların içinde attan çok otomobil, tahtadan çok demir, beton görür oldukça tılandım. Yeniden dokunmak istedim ağaca, isteğim kabardıkça döndüm ve baktım ona, aradım, yaklaştım, gövdemi onunkine dayadım. Bir canlı, bir ölü, bir nesne, bir kavram zihin zembereğime yerleştiğinde onu taşıyan kelimeye, kelimenin içindeki anlam kuyusuna, ardındaki ışık bekleyen dehlizlere yönelirim. Dokunmak, dedim ya, sağlam bir yolu da budur.

Şimdi, önce, öyleyse, elimde -benim dilimde- dört harften oluşan bir kelime duruyor. Pirimiz Francis Ponge olsaydı, çınar ya da çam için böyle yapmamış mıydı sözgelimi, ilk iş sözlüklere başvururdu. Aynı yola bu aşamada sapmıyorsam, tasam Ponge'un yaklaşımından uzak durmaktan öte biriki gerekçeye dayanıyor, onlara dönüp bir gün degeceğim.

Ama kelimenin içine sığan anlam donanımları başlıbaşına bir gerekçe benim için: Hangi sözlük, birbaşına, bir kelimeyi yükünden soymayı göğüsleyebilir? Ağaç diyorum, bundan, birden kalınlaşıyor sis.

RULO

W. K. Prentice'in "Tukydides Tarih'ini Nasıl Yazdı" başlıklı, 1930 tarihli makalesinin filologlar çevresinde nam saldığı söylenir. Getirdiği temel katkı şudur: Antik çağın ünlü tarihçisi kitabını "uçuşan" kâğıtlara, dolayısıyla "sayfa" olarak

tanımlayabileceğimiz kâğıt kesitleri üstüne yazmış, bitirdiğinde kitabını kitap haline getiren, dolayısıyla "rulo"ya yazdıran yayıncısı zaman zaman kâğıtların sırasını karıştırdığı için mantıksızlıklarla karşılaşmıştır. Canfora, Russo ve benzeri filologlar pek çok metnin başına bu kazaların geldiğini örneklerle kanıtlayalı beri, okuduğu her metne şüpheyle yaklaşıyor meraklı okur. Her durumda, *doğrudan* "rulo"ya yazmıyordu yazarlar, muntazam kesilmiş papirüs parçalarını kullanıyorlardı. Prentice'in bu tezini, gene somut elyazması örneklerle bağlı biçimde Tiziano Dorandi çürütmüştür: Yazar, bağımsız sayfaları yazdıklarını ucuca getirip yapıştırarak "volumen"i oluşturmuyor, *doğrudan* "rulo"ya yazıyordu - "yan" ve "dip" notlar için başka:

NOT (bis bis)

Antikitenin yazarları "not alma" tekniğini bir tür zanaat olarak görmüşlerdir: *Ars Excerptendi*, deneyim sahibinden öğrenilen ve en rasyonel biçimi kullanılsın istenen teknik idi. Notlarını tahta tabletlere, "fiş" gibi kullandıkları papirüs parçalarına düştükleri biliniyor.

Attan çok otomobil, tahtadan çok demir, beton görür oldukça tılandım.

BORA AKKAŞ

Edip Cansever
Sonrası Kalır I Bütün Şiirleri

En sevdiğim yeri:

SARHOŞLUK

Dün gece şiir yazmışım sarhoşluğumda;
Kadından, aşktan bahsetmişim.
Yağmurun eğri yağdığından,
Caddelerin düz olduğundan şikâyet etmişim.
Bir dünya görmüşüm keyfimce,
İnsanları ve düşünceleri bana benzer.
Değişivermişim...

ELİFCAN ONGURLAR

Oğuz Atay
Tutunamayanlar

En sevdiğim yeri:

"Masum insanlara kötülük ediyorlar, gerçek olaylara karşı güvenimizi sarsıyorlar... İnanarak dinlememizi güçleştiriyorlar. İnsan her sözü kuşkuyla karşılıyor artık. Gerçekle düş birbirine karışıyor; yalanın nerede bittiğini anlayamıyoruz. Tutunacak bir dalımız kalmıyor. Tutunamıyoruz."

ALPER SALDIRAN

Paulo Coelho
İşğin Savaşçısının Elkitabı

En sevdiğim yeri:

"Bugüne kadar milyonlarca insan pes etti. Öfkelenmiyorlar, ağlamıyorlar hiçbir şey yapmıyorlar. Yalnızca zamanın geçmesini bekliyorlar. Tepki gösterme becerilerini yitirmiş onlar. Sense üzgünsün. Bu da senin ruhunun hâlâ canlı olduğunu kanıtlar."

Hazırlayan: Pınar Aksel

Uğur Meleke

jacques chirac'ı nasıl bilirsiniz?

Ebeveynlerine göre bu jenerasyonun yüzde 90'ı dâhi! Oysa 80'lerde doğan çocuklar, 5-6 yaşlarında televizyonun uzaktan kumandasını kullanabildikleri için dâhi ilan edilmiyorlardı!

Akıcı trafikte makul bir hızla ilerliyorsunuz. İşe gidiş ya da eve dönüş zamanı olmayan, sıradan bir saatte. Müziğin sesini biraz daha açmış, akşam ne yiyeceğinizi düşünmeye başlamışsınız yavaş yavaş... Derken trafik aniden, sebepsizce duruyor. Biraz önce 70 km/sa hızla giden araçlar, birden dur-kalk seviyesine geriliyorlar.

200 metre daha ilerliyorsunuz zorlukla. 10-15 dakikalık ekstra bir stres daha yükleniyor tabii omuzlarınıza. Bir süre sonra trafik yeniden açılıyor. Yine sebepsiz bir biçimde. Ne kaza yapan bir araç var ortalıkta ne de bir çekici! Ne yol daralıyor ne bir kasis ne de herhangi bir olağanüstülük görülüyor bu 200 metre içinde. Peki bu trafik biraz önce neden durdu Allah aşkına? Ya da şimdi neden tekrar akıcı ki sahi? Bu konuda kapsamlı bir çalışma yapan Temple Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Benjamin Seibold, son derece basit bir neticeye ulaşmış: 200 metre ilerinizde birisi, cep telefonu mesaj yazmaya ya da internet sayfasına fotoğraf yüklemeye çalışıyor muhtemelen! Dikkatini telefondan yola döndürdüğünde de ani frenler yapıyor. Onun yaptığı birkaç ani fren, arkasındakini tedirgin edince şerit değişiklikleri başlıyor. Bir şerit değişikliğini bir diğeri izliyor, çünkü Jerry Seinfeld'in deyimile **"Herkes kendi şeridini sıradan, yandaki şeridi ise sihirli zannediyor!"** Her bir değişiklik, yeni şeridi yavaşlatıyor ve kelebek etkisi sonucu 200 metre geride duran ve bekleyen siz oluyorsunuz maalesef...

Biliyorsunuz, bu dâhi (!) şoförlerin dehası henüz 5-6 yaşlarında seziliyor aileleri tarafından. Şık kafelerde havallı lattelerini yudumlayan 4 genç annenin/babanın hoş muhabbetine siz de şahit olmuştunuzdur muhakkak, "Yahu benim çocuğumun bir dâhi olduğu o kadar belli ki! Daha 5 yaşındayken babasının bilmediği oyunları indirip oynayabiliyordu iPhone'dan! Küçüğünün de evde iki tane konsol oyunu var ve mahallenin en iyisi!"

Bu Y-Z nesliyle ilgili böyle yaygın bir algı var enteresan bir şekilde. Ebeveynlerine göre bu jenerasyonun yüzde 90'ı dâhi! Oysa 80'lerde doğan çocuklar, 5-6 yaşlarında televizyonun uzaktan kumandasını kullanabildikleri için dâhi ilan edilmiyorlardı! Ya da 70'lerde doğanlar radyoyu açık kürdilhicazkar bir eseri dinleyebildikleri için. Doğuştan dijital bu 90'lar-2000'ler neslinin pileyteşinlerinde oyun oynayabilmesiyle 70'lerde doğanların radyo dinleyebilmesi arasında nasıl bir fark var ki sahi? O sırada evlere giren en teknolojik alet de radyoydu zira ve çoğumuz düğmesini çevirmek suretiyle açabiliyorduk onu!

90'larda doğanların akıllı telefonlarında oyun oynayabilmeleri, 80'lilerin uzaktan kumanda kullanabilmeleri ve 70'lilerin radyo dinleyebilmeleri, aynı basit hususiyeti işaret ediyor aslında: Deha değil, çok tekrarla kazanılmış melekelerdir onlar...

Kafelerde-restoranlarda oturup karşılarındakine iştahla çocuklarının dehasını anlatan bu dörtlü gruplar, aslında dörtlü de değil, sekizlilerdir genelde. Çünkü her biri karşıındakine anlattığı inanılmaz, eşsiz, ultra eğlenceli hikâye biter bitmez cep telefonlarına, masada fiziken olmasa da mesajlarıyla bulunan daha önemli arkadaşlarıyla yazışmaya dönerler. Sizin dörtlü sandığınız o grupta 8, hatta bazen 18 kişi vardır mesajlarıyla. Her zaman telefondaki kişi, yanındakinden üstün sayılır üstelik. Bir kişinin cep telefonu çalarsa, sohbet durmalıdır. Çünkü uzaktan arayan kişi, yakınındakinden daha önemlidir garip bir şekilde.

Masadan kalkılır sonra... 30'larının ortalarındaki o şık giyimli kadınların/adamların her biri, şık arabalarına binerek yol almaya başlarlar evlerine doğru. İstanbul'da güneşli bir pazar akşam üstüdür, yollar akıcıdır şimdilik. Lâkin 10 dakika sonra o hoş kadınların -ya da adamların- sosyal medya sayfalarında günün her açıdan çekilmiş 1387 fotoğrafı olacak, trafik de sebepsizce yavaşlayacaktır maalesef...

Dünyanın bir pause düğmesi olsa, trafiği yavaşlatan o şık giyimli-eğitilmiş abileri/ablaları tam o anda durdurup, gerçekten ne yaptıklarını, başkalarının hayatlarını nasıl olumsuz etkilediklerini yüzlerine anlatabilsek, ne yanıt verirdi acaba diye düşünürüm zaman zaman... 5 bin liralık telefonlarıyla internete fotoğraf yükledikleri için arkadaki yüzlerce kişinin eve gecikmesine neden olduklarını kabul ederler miydi sahi? Verecekleri yanıtı bilmek zor ama bir tahminim var: "Kim, ben mi kullanmışım telefonu? Aslaaa!"

Fransa'nın eski cumhurbaşkanı Valéry Giscard d'Estaing'a, **"Jacques Chirac'ı nasıl bilirsiniz?"** diye sormuşlar...

- Chirac mı? Size şöyle tarif edeyim: Onu yalnız başına bir odada, bir dilim reçelli ekmeği ağzına götürmüş tam ısırmak üzereken bulsanız; dudakları reçelle kaplı, parmakları masaya yapışıyor, önünde bir reçel kavanozu kapağı açık biçimde duruyor olsa... Ve ona sorsanız, "Reçel sever misin?" diye... Cevabı şöyle olur herhalde:

- **Ben... Reçel... Aslaaa!**

Bir kişinin cep telefonu çalarsa, sohbet durmalıdır. Çünkü uzaktan arayan kişi, yakınındakinden daha önemlidir garip bir şekilde.

Coşkun Aral

sahra'da türk izleri

Piste alçaldık, aynı anda pistin üzerindeki arazi aracından üzerimize uçaksavarla ateş edilmeye başlandı. Sol motor isabet aldı. Herkes serinkanlılığını koruyordu.

2017 yılının son ayı cumhurbaşkanımızın Orta Afrika ülkesi Çad'daki ziyareti sırasında, uluslararası medyada çıkan bir fotoğraf dikkatimi çekti. Fotoğrafta havaalanına karşılamaya gelen ve kendilerini Türk kolonisi olarak tanımlayan Çadlılar, ellerinde bir pankart ve Türk bayraklarıyla bekliyorlardı. Bu pankart beni 1983 yılına götürdü. 1981 yılında yaşanan petrol krizinin ardından dünya petrol üreticileri arasında önemli bir yere sahip olan Libya, büyük gelir sağlayınca, dönemin lideri Kaddafi bir anda kendini dünya lideri gibi görmeye başladı. Uluslararası arenada ne kadar çok ezilen ve üzülen toplum varsa onlara yardım kampanyaları düzenlemeye başladı. Hatta arada bir kendi yeşil kitabını tanıtmak için uluslararası toplantılar düzenleyip, Amerikan Sioux yerlilerinden Yeni Kalendonya'da Fransa'dan bağımsızlık isteyen Kanak yerlilerine kadar ne kadar ulusal kurtuluş hareketi varsa desteklemek üzere ülkesine davet ediyordu. Paris'te Sipa Press'te çalıştığım bu dönemde, bir gün "Jeune Afrique" dergisinde çalışan bir arkadaşım bana Kaddafi'nin, Çad topraklarında Fransa'ya savaş açacağını söyledi. Bu bilgi üzerine, editör arkadaşımın referansıylar, Philippe Flandrin'le birlikte Libya'ya gittik.

Önceki yıllarda defalarca davetli olarak 1 Eylül devrim kutlamalarına gittiğim başkent Trablusgarp'ta, El Kebir Otel'i'ne geldiğimizde, bizi bekleyen bazı Libya subaylarıyla beraber rütbeli siyahi askerler de bulunuyordu. Philippe'le birlikte Çad Genelkurmay Başkan Yardımcısı -ki kendisi Fransız Ordusu'nda eğitim görmüştü- ve bir grup subayın da katıldığı toplantıya davet edildik. Toplantıda öğrendik ki bu subaylar Başkan Hissène Habré'ye darbe düzenleyip başarısız olmuşlar ve Libya'ya sığınmışlar. Libya'da kurulu, Habre karşıtı GUNT örgütü saflarına geçmişler. İyice zenginleşen Albay Kaddafi, ezilen ve üzülen ulusların kaderlerini değiştirme projesinin ilk adımı olarak Çad'da başlayan iç savaşı destekliyor ve bu subayları Habre'ye karşı kullanıyordu. Arap kökenli Fransız televizyonlarına çalışan bir televizyon ekibi de bizimle birlikteydi. Verilen brifin ardından ertesi sabah erken saatte Çad sınırına eski bir C130 uçağıyla yola çıktık. Kaddafi biz gazetecilere Çad topraklarındaki özgürleştirme operasyonunun ilk etabını tanıtmayı amaçlıyordu.

Amerikan yapımı bu nakliye uçağının bakımı yapılmadığı için külüstür hali pek güven vermemişti. Havalanında da durumun vehameti ortaya çıktı. **Dışarıdaki soğuk, uçağın içine nüfuz ediyordu ve uçağa bulunan alüminyum battaniyelere sarılarak kendimizi ısıtmaya çalışıyorduk.** Ouzu bölgesinde bir askeri üsse inen uçak tamir edilmek için hangara alındı. Bir süre beklediğimiz havalimanında askeri hareketlilik göze çarpıyordu. Uçağın tamir edilmesinin ardından hep beraber tekrar yola çıktık.

İstikametimiz o gün Hissène Habré güçlerinden alınmış, sözde özgürleştirilmiş Abeşe'ydi. Yine battaniyelere sarılmıştık. Güya uçak tamir edilmişti. Bir ara kokpite gittim, general Djogo da kokpitteydi. İki Doğu Alman pilotumuz vardı. General Djogo'yla sohbet etmeye başladık. Bana Afrika'da belirleyici olacaklarını, Afrika insanına destek olacaklarını anlatıp operasyonu övüyordu. Türk olduğumu öğrendiğinde çok mutlu olmuştu. Türklerin Çadlılarla tarihe dayanan ilişkileri olduğundan bahsetti. Bu sırada Abeşe'de alçalmaya başlamıştık. Adeta Anadolu bozkırında kerpiç evlerin olduğu bir köye iniyorduk. Piste alçaldık, aynı anda pistin üzerindeki arazi aracından üzerimize uçaksavarla ateş edilmeye başlandı. Sol motor isabet aldı. Herkes serinkanlılığını koruyordu. Usta pilotlar uçağı çakılmaktan kurtarıp, müthiş bir manevrayla tekrar havalandırmayı başardılar. Hızlıca karar alıp, incek başka bir yer arayışına geçtiler.

Yakınlarda, İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma çelik-hasır bir pist buldular. Uçağı oraya indirmeyi başardılar.

General Djogo telsizle yakında bulunan güçleriyle bağlantıya geçti. Uçak yardım beklerken, bizi pistin yanına gelen dört çeker araçlarla oradan aldılar. Faya-Largeau'ya gittik ve bu arada öğrendik ki özgürleştirilen Abeşe yeniden el değiştirmiş ve hükümet güçlerinin kontrolüne girmişti. Yıllar sonra, 1988 İslam ülkeleri zirve toplantısı için gittiğim Kuveyt'te, Çad Cumhurbaşkanı Hissène Habré'nin yardımcısının uçağına ateş eden kişi olduğunu öğrenecektim. Faya-Largeau'da General Djogo'nun bağlı olduğu GUNT Örgütü lideri Goukouni Oueddei ile tanıştık. Bize Hissène Habré'nin ülkeye ihanet ettiğini, Fransızlardan aldığı destekle bölgeyi Fransız kolonisi haline getirdiğini ama kendilerinin Libya'nın desteğiyle bölgeyi özgürleştireceklerini anlattı. Değerli madenlerin Çad halkına ait olduğunu, Hissène Habré'nin bunları Fransızlara sattığını söylüyordu. Anlattığına göre Lübnan'daki dostu Velid Canbolat, yakında Türk savaşçıların onlara yardım için geleceklerini de söylemişti. Benim Türk olduğumu öğrenince de Türk ve Çad halkının geçmişten gelen bir bağı olduğunu; 1911 ile 1913 arasında da Türkiye'den Yüzbaşı Rıfki Erer komutasında bir grup Türk askerinin Çad'a gelip, Fransızlara karşı savaştığını anlattı. Hükümet güçleriyle GUNT birkaç yıl savaştı. Garip bir tesadüf, Lübnan'da bulunduğum sırada İlerici Sosyalist Parti Lideri ve Lübnan'daki Dürzilerin temsilcisi olarak kabul edilen Velid Canbolat, Türk ve Kürtlerden oluşan bir grup paralı askeri, özel bir törenle Çad'a uğurlarken ben de oradaydım. Yıllar sonra Hissène Habré'yle röportaj yapan arkadaşım Murat Bardakçı'dan, benim uğurlama törenine katıldığım Türk askerlerinden birinin esir edildiğini, geriye kalanların da Sahra Çölü'nde öldürüldüğünü öğrendim.

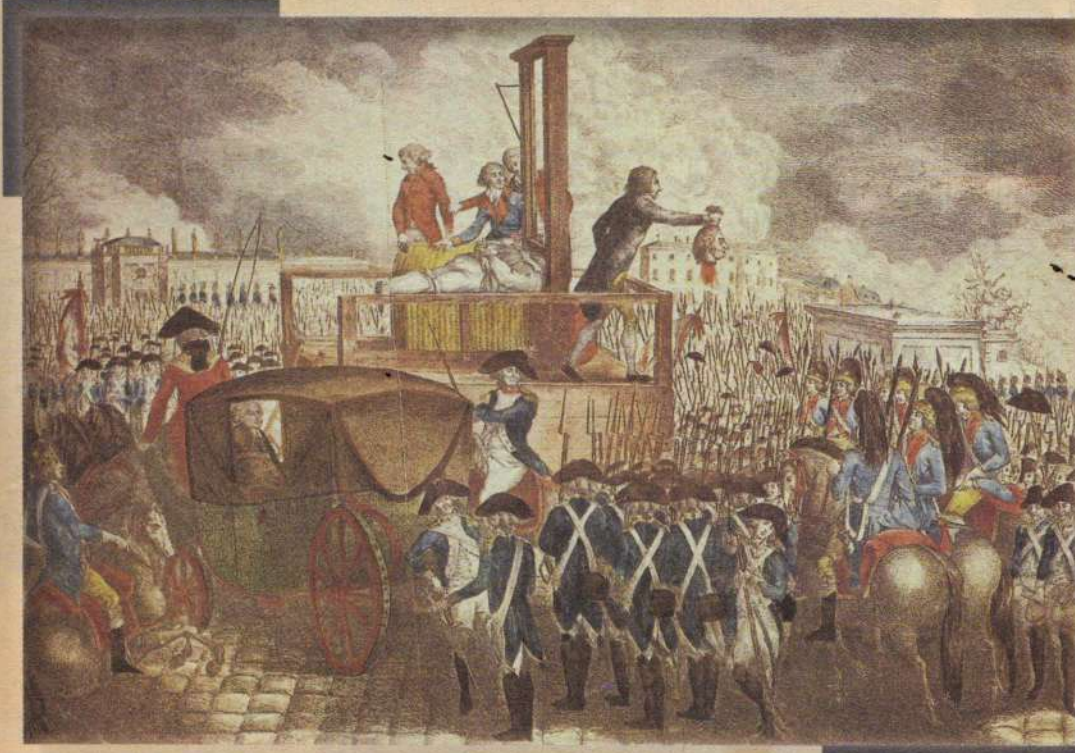

Özgür Amed

zweig'in dilemması

En son hangi konuda hissizleştığınızı, tepki verecek halinizin kalmadığını anladınız? En son ne zaman kendinize, çevrenize, şehrinize ve ülkenize yabancılaştığınızı hissettiniz? Ne dersiniz?

Paris'i ikiye bölen Seine Nehri (La Seine), bugün üzerindeki sayısız köprüyle de her gün binlerce insan ve hikâyeyi birbirine bağlar.

Fransız Devrimi'yle yükselen özgürlük çığlığından Paris'in adım adım modernitenin başkenti oluşuna, kenti saran vebadan sanatsal şaheserlerinin doğuşuna kadar zamanın payına düşürdüğü her şeye tanıklık etti, etmeye devam ediyor. Bugün turistler için mutlaka havası teneffüs edilmesi gereken bir yerken, dün kıyısında balıkçılık yapan insanlar için de ekmek kapısıydı.

Fransa tarihinin gelmiş geçmiş en ilginç kişiliklerinden biridir 16. Louis. Yaptıklarıyla değil, yapamadıklarıyla, suskunluk ve vurdumduymazlıklarıyla, tarih meleği bir sarmaşık gibi onun etrafını sarıp sarmalayarak giyotine götürürken bunu görmemesiyle tarihe mal olur. Bundandır tarih, eşi Marie Antoinette için ciltlerle biyografi bahşederken ona iki üç satır ayırır. **Bazı kültürlerde ölenler için "zamanın dışına çıktı" denir. Öyle ki 16. Louis yaşarken zamanın dışına çıkmış ender bir şahıstır.** Düşünün, Bastille ayaklanmasının başladığı ve dünya tarihinin değiştiği 14 Temmuz gecesi, günlüğüne tek bir kelime yazar: "Hiç."

Evet, 14 Temmuz 1789 gecesi bir asker dörtnala kralın kaldığı saraya doğru gitmektedir. Kan ter içinde kendini içeri atar ve kralı çağırır der. Kral çoktan uyumuş, kim bilir hangi rüyayı görmektedir... Kralı uyandıramayacaklarını söyler saray görevlileri. Gelen haberci mutlaka uyanmasını, başka çaresinin olmadığını vurgular. Sokakta yaşananları iletince ikna olup kralın odasına dalarlar...

Krallığı boyunca ilk defa uyandırılmıştır ve buna sebep olan şeyi merak ettiği bile söylenemez. Haberci asker karşısına geçer, başlar Bastille ayaklanmasının detaylarını anlatmaya. Dışarıda gerçek bir fırtına kopmakta, insanlık tarihini değiştirecek olaylar cereyan etmektedir... Haberciyi duygusuzca dinledikten sonra odasına çekilir 16. Louis ve günlüğüne "hiç" yazar. O gün hiçbir şey yaşanmamıştır, o gün hiç geyik vurulmamıştır avda, değişik bir şey yoktur... Ve o hiç dediği şeyden, kralı olduğu ülkede vatan hainliği suçlamasıyla payına "giyotin" çıktı.

Giyotin günü trompetler çalıp, binlerce sabırsız insan Concorde Meydanı'nda toplanırken elleri bağlı kral önlerinden geçerek çıktı sahneye. Ve yüzyılın en büyük olayı birkaç saniyede bitti. İp kesildi, giyotin hızla indi ve kralın başı insan çığlıkları arasında sepete düştü!

Tam da bu anda, tam da giyotin inerken tarihin bu en önemli anlarından biri hayat bulurken, Seine Nehri'nde bazı insanlar balık tutuyordu. Yanı başlarında yükselen sesleri takmayan, kralın

giyotine gidişini bile merak etmeyen ve balık tutan bu insanlar; Zweig'in tüylerini diken diken etmektedir.

Stefan Zweig, bu kadar heyecan verici tarihi bir an yaşanırken bu insanların nasıl olur da bu kadar önemsiz bir işi buna tercih ettiklerini anlayamadığını söylüyor. Aradan geçen yıllarda savaşa değişen toplum gerçekliğini gözleriyle gördüğünde fikirleri değişmeye başlar. Bir gazetede gördüğü bir fotoğrafı şöyle anlatır: "Olağan dışılığın ortasında günlük yaşam, akışını umursamazlıkla sürdürmekte ve bu -ilk bakışta anlaşılabilir- eş zamanlılığı hiçbir şey bana, bir gazetede gördüğüm bir uçak resmi kadar açıkça göstermedi; son derece net olan resimde, siperlere öldürücü bir hava saldırısı gerçekleşirken, komşu tarladaki bir çiftçinin hiç istifini bozmadan atıyla tarlasını sürüşü görülmüyordu; tıpkı bir zamanlar Seine kıyılarındaki balıkçıların bir kralın idamını umursamamaları gibi, çiftçi de yanı başındaki savaşı umursamıyordu."

Geçenlerde bir fotoğraf etkinliğine gittim, kadın arkadaş çektiği fotoğraflar eşliğinde mekânsal dönüşümü anlatıyordu. O anlatırken de arkasındaki perdede fotoğraflar slayt şeklinde dönüyordu. Fotoğrafları ilk gösterdiğinde özellikle bir iki tanesinden çok etkilendim, çarpıcıydılar ve bir sonraki kareyi merakla bekler oldum. Slayt sona geldiğinde tekrar başa döndü ve fotoğraflar tekrar dönmeye başladı.

Üç-dört kez döndü böyle fotoğraflar! **En son dönüşte ilk gösterimde beni heyecanlandıran fotoğrafa karşı bir kayıtsızlık hissederken buldum kendimi. "Bunun nesini beğendim acep?" noktasına geldim.** Aslında olay

basitti: Her slayt tekrarında sevdiğim kareyi tekrar görmekle tüketmişim. İlk görüş anı ile son görüş arasında koca bir fark hissettim ve açıkçası ürktüm!

Zweig, "Sürekli savaşı düşünmek, düşünmeyi yıkıyor ve zamanımız bizden olup bitenleri duyumsamamamızı talep ettiği ölçüde, artık bitkin düşen ruhumuz bu talebi gittikçe daha az yerine getirebiliyor," diyor. Fotoğraf karşısında yaşadığım durum biraz bu ritimdeydi.

Fakat bu durum günlük yaşamda belki de en masum şey! Her şeyin tepetaklak olduğu bu zamanda yaşadığım zamanın karşısında kendimi buluyorum.

Misal sorsam; En son hangi duyguda ve neyle ilgili zamanı unutmak istediğinizi hatırlıyor musunuz? En son hangi toplumsal olayda zorlandınız, insanlığınızdan utandınız? En son hangi konuda hissizleştığınızı, tepki verecek halinizin kalmadığını anladınız? En son ne zaman kendinize, çevrenize, şehrinize ve ülkenize yabancılaştığınızı hissettiniz? Ne dersiniz? Etrafımızda her gün onlarca şey oluyor. Hepsini de önemli, çünkü çoğunda vicdanı yaralayan, kabul edilemez nitelikte şeyler var. Çağın, aklın, yaşamına aykırı olduğunu görüyorsun. Fakat hepsine yetişme fikri artık imkânsız olduğundan içsel hiyerarşiler yaratıyorsun. **Sıralama ölçütleri geliştiriyorsun "önemli-önemsiz-az önemli-anlamsız" şeklinde.** Sonra derinlerden bir çelişki gelip yakana yapıyor: Acaba ben kötülükle uzlaşıyor muyum? Vicdanımı mı kaybediyorum? Her şeyi tüketen, günlük bir nesneye çeviren ideolojik aygıtların sıradan bir kurbanı mıyım artık? Her gün insanların giyotine gittiği bir yerde, Seine Nehri'nde balık tutan kişi tarihin bir parçası mı değil mi? Kral veya değil, eylemin kendisi artık tüketilmiş değil mi; sürekli kılınmış olmakla? Bugüne gelirsek, her şeyin gasp edildiği, toplumsallığın tasfiye cenderesine sokulduğu bir ortamda kendini yakan bir insanın acısını sinik bir alaya, paranteze alabilme noktasındayız. Zweig, içine düştüğü ikileme uzun süre uğraşır ve sonunda insan olduğunu hatırlar, insana dair olan şeylerin de ona yabancı olamayacağı noktasına gelir. Yani ara sıra zamanı yaşamak için değil, unutmak için çaba harcadığını söyler.

Ve ruh halini sonuç itibarıyla şöyle açıklar: "Ve ben kendime bu zamanda en çok neden acı duyduğumu sorduğumda, böylesine ölçsüz acılar yaratan bir zamanda her şeyi birlikte duyumsayamamaktan, bu zamanın insanlarla birlikte insani acıları birlikte duyumsama gücünü de katletmesinden acı duyduğumu itiraf etmek zorunda kalıyorum."

Derinlerden
bir çelişki
gelip yakana
yapışıyor: Acaba
ben kötülükle
uzlaşıyor
muyum?

“MÜFETTİS GADGET ABLA”

Sabah uçağıyla Gaziantep'e vardım ve buluştuk. Anlatacaklarına üzölmek için gelmediğimi, anlatacaklarına hayran kalmak için geldiğimi söyledim Nisa'ya. Gülümsedi...

Zübeyde Nisa Karabacak, 16 Haziran 1990 doğumlu. En yakın arkadaşı onu “9 canlı kedi” olarak tanımlıyor, dolayısıyla atlattığı her sıkıntısında bir kez daha doğduğuna kendisi de emin olmuş. Üç yaşına dönüyor önce; evinin çatısında oyun oynarken elindeki ip aşağı düşüyor. O da bir kedi gibi ipin arkasından atlıyor. Nisa, dinleyenin alnına çizgiler ekleyen hikayelerini gülererek anlatıyor...

Doğulu bir ailenin kızı olmak onun için de pek kolay değilmış. “Aile ne kadar iyi olursa olsun, doğulu bir kadın olmak çok zor. Fikrimi, hissimi ‘kadın aklı’ diyerek ikinci plana atarlar buralarda,” diye açıklıyor. Fakat bu zorluk içinde açan bir çiçek olduğu aşık; liseyi bitirdikten sonra Aksaray Üniversitesi Moleküler Biyoloji bölümünü kazanıyor. Kayıt sabahına dek üniversiteye gidebileceğine inanmıyor. “Belki benden uzak kalmak istemiyorlardı ya da bir kız çocuğunun ailesinden uzak bir üniversiteye gitmesi fikri ailemin alışık olduğu bir yapıya ait değildi.” Okula kaydolduğu sabahı “hayatımda en mutlu olduğum an” diyerek anlatıyor.

Okulunu başarıyla devam ettirirken sağlık sorunları başlıyor; ileri aşamada tiroit kanseri olduğunu bir süre hem ailesinden hem arkadaşlarından saklıyor. Tedavi süreci pek kolay geçmeyince, ailesine haber veriyor ve bu uzun zor dönemi ailesinin desteğiyle atlatıyor. “Atom tedavisi dönemim en zoruydu. Zifiri karanlık bir hastane odasıydım. Doktorlar, hemşireler yanıma astronot gibi giyinerek uğruyorlardı. İlk gecelerim hep ağlayarak geçti; doktorum bir diyaforon aracılığıyla sürekli benimle konuşup, sakinleştirmeye çalışıyordu. Hiç unutmuyorum, doktorum beni hiç yalnız hissettirmeydi. Tek zoruma giden; her beslenme saatimde ilaçla karıştırılmış besini kapının altındaki bir kapaktan uzatıyorlardı. Ruhumu en çok bu ‘tıbbi muamele’ yordu o dönemde. Her gece aynı duayla uyuyordum, ‘Yarın sabah güneşi görebileyim lütfen.’ Hiç ölmek istemedim. Ölmek istemiyordum. Ama bu biyolojik olarak mümkün değil. Ben de ölümsüz olmak için hep yazıyordum. Hastane odasında, iki tedavi arasında, evde. Ta ki...”

Kanseri yendikten sonra vücudu yorulan Nisa'nın kalp kapakçığında bir sıkıntı oluşmuş ve ciddi bir kalp ameliyatı sonrası yeniden doğmuş. “Ailemin benim yüzümden üzüldüğünü görmeye tahammül edemiyordum. Oldum olası yalnızlığı seviyorum, kendi kendime vakit geçirmekten büyük keyif alıyorum fakat benim yüzümden bu kadar üzüntülü günler geçiren ailemi, sırf ben keyif alacağım diye yalnız bırakmak istemediğim için onlarla olabildiğince çok vakit geçirmeye karar verdim.”

Nisa, okulunu dondurarak ailesinin yanına dönüyor. Antep'te kaldığı yerden devam ederken başka bir doğum günü sürecine başlıyor. İçinde olduğu bir minibüs kaza yapıyor ve sağ kolunu kaybediyor, “Kendimi hiç kısıtlamadım. Bana iyi gelmeyen herkes, her yer, her şeyden kaçtım. Hayatıma rahatlıkla devam edebiliyorum. Biyonik kolum Revo, artık benim yol arkadaşım. Bir tek, eskisi gibi yazı yazmayı başardığımda; işte o gün tekrar doğduğumu hissedeceğim.”

Kendisine haksızlık yapmıyor hiç. Hayran kalıyorum bu güçlü kararlarına. Eskiden sağlık dışındaki üzüntüler bir hiçmiş gibi sıradan cümleler kurmuyor. **“Ne basit gibi görünen bir sıkıntıyı ne de ufak bir mutluluğumu; hiçbirine haksızlık yapmam. Bunların hepsi benim sevdalı olduğum ‘hayat’la yaşadıklarım.”**

Gaziantep Bayazhan Kent Müzesi'nde rehberlik yapıyor bu aralar “Başka şehirlerden beni görmeye gelenler oluyor. Kanser hastaları ve aileleri iletişime geçiyor; onlarla umudumu paylaşıyorum. Acıyarak değil gururla bakıyorlar bana. En güldüğüm ise müzeye gelen bir çocuğun annesine dönüp ‘Anne bak, abla Müfettiş Gadget olmuş,’ demesiydi. Hiç korkmadan devam edebiliyorum hayatıma, sinirlere bağlı olan çiplerle elimi kontrol edebiliyorum olmak mucizevi bir şey. Teknolojinin bana sunduğu nimetten dolayı çok şanslıyım. Doğu Karadeniz'i çok seviyorum. Terapi gibi geliyor bana oraya gitmek. Kemoterapi gördüğüm dönemde otostopla oralara gittim. Gittiğim yerlerde tanıştığım insanlar beni hikayemle değil olduğum gibi, karşılarında gördükleri gibi kabul ediyorlar. Şimdi sırada dünya turu var.”

Mühim olan ne el, ne kol, ne ideal vücut ölçüleri... Ben, Nisa sayesinde bir kez daha anladım, hayatı sevmek her şeyin üstesinden gelen bir güç. Bir kere sevince hayatı; gerisi dağ gibi görünen sıkıntılara inat yüreğine gelip konuyor o güzel kahkahalar, arkadaşlıklar, dostluklar, aile şefkati, hayranlık uyandıran güç ve güzellik. Bir fotoğrafçı olarak, sizlere ilham ve güç veren bu güzel kızın hikayesini filtresiz aktarmak istedim bu sayıda.

Her gün iyi ki doğuyorsun Nisa!

Pollyanna'nın bile senden öğreneceği çok ders var bu hayatta.

“Eskisi gibi yazı yazmayı başardığımda; işte o gün tekrar doğduğumu hissedeceğim.”

Başar Başaran

kızıl

Dün gece rüyamda onu başkasının koynunda gördüm. Garda bana el salladığı anı da gördüm. Birinden biri olsa katlanılırdı. İki birden zor oldu.

Kızıl yuvanı yıkar dedi, esmer, sarışın falan kolay da kızıl yuvanı yıkar. Dinlemedim yıkıldı. Karanlık bir yılın başıydı. Oğlan anaokuluna yeni başlamış annesi büyük ameliyatından çıkmalı bir sene olmuştu. Keşke binmeseydim o Atina uçağına. Yapraklar sararmamış olsaydı, duvarlarda sloganlar yazmasa, sokaklardan kol kola yürüyen fakülteliler geçmeseydi. Dünya eşi görülmemiş bir kararlılıkla çoktan durmuş kalbimi yeniden çalıştırmak için çabalamasaydı. Elimde değildi. Ne benim ne onun, hem benim hem de onun suçuydu. Kabahatin lezzeti dilimde de aklımı düşürdüğüm yeri hala bulamıyorum. Buraya geldiğimde cebimde bütün parçaları ve başka bir ülkenin telefon jetonu vardı. Oğluma delil diye kavanoza koydum.

Sakallarım bir anda beyazladı görüyor musun? Sular kesilmiş. Koltuğumu metal ayağının taşa çıkardığı korkunç sese aldırmanın pencerenin önüne çekiyorum. Nürnberg'e yağmur yağıyor. Sosis arabası, sıcak şarapla peynir satan deli kadın ve çiçekçi Pablo birbiri ardına meydandaki yerlerine geçiyorlar. Tay kadar bir köpek yaşlı sahibini gezintiye çıkarmış. Memleket radyosu açıyorum bilgisayarda. Aklımda kalmazdı yüzün, ellerin. Ah bu şarkıların gözü kör olsun. Hiç katılmıyorum. İçimdeki duyguları taşıyan şarkılar olamaz. Bilakis içimde denizler kabardığı için radyoyu açıyorum. Termosifonu yakmıyorum yahut arabaya binip gezmiyorum. Radyo açıp bileklerimin kanamasını izliyorum. Bu şarkı onu hatırlamamı bir an için katlanır hale getirebilirdi. Ama bu kibirli sözleri beni çileden çıkardı. Yüzü elleri her şeyi aklımda sanata ihtiyacım yok. Dünyada müzik diye bir şey olmasa da onu hatırlamaya devam ederim. Yalancı bir hüznle gerçek bir melali birbirinden ayıran da budur diye düşünüyorum. Kendi başınlık. İnsanın kolu kadar somut bir uzantısına dönüşmüş kederinden bahsediyorum. Yüzünün kararmasından yaşlanmasından yenilmesinden söz ediyorum. Kızıldan önce yoktu bu kırıksıklıklar sonradan çıktı. Artık var. Bir yere gideceğe de benzemiyor.

Neden sabah saatlerinde böyle esriyorum pek çoklarından farklı. Gecenin içkisi, dumanı, insanı günaha davet eden neonları falan değil soğuk bir kış sabahının kahve kokusunda kendimden geçiyorum. Ayaklarım üşürken zihnimin kıvrımları bir bir açığa çıkıyor. Kör noktalar, çıkmaz sokaklar, adını sanını duymadığım semtleri var aklımda. Kendi içimde yolumu kaybediyorum. **Nereden dolandı saçları elime kızılın? Binmeyecektim o uçağa hadi bindim diyelim neden yanıma oturduğu anda uyumadım.** Sabaha kadar çocuğu uyutmak için evin içinde dört dönmüştüm. Uçak saati geldi. Karımı öptüm oğlanın mavi hırkasını kokladım çıktım. Burnumda oğlanın kokusuyla uyusam başıma bütün bunlar gelmeyecekti. Uyumadım. Adını sordum. Söyledi. Kulaklığının tekini çıkarıp bana uzatacak ne vardı. Altında benzinci olan bir apartman hiç görmemiştim. Uçaktan indikten iki saat sonra binanın merdivenlerinde ya patlarsa burası diye düşündüm. Orada ne işim olduğunu yahut tanışır tanışmaz bu kadının beni evine niçin getirdiğini ya da evli olduğumu falan değil de bu benzin istasyonu havaya uçarsa diye düşündüm. İstanbul televizyonlarında haber olur muydum acaba? Oğlan babasız büyümek zorunda kaldığı yıllarda benim nerede ve nasıl öldüğüm gerçeğiyle nasıl halleşecekti? Uçkuruma sahip olmadığım için beni suçlayacak. Gerçi bir gün o uçkur onu da teslim alacak. Neden bacaklarımızın arasında kilitlenmiş bir direksiyonla yaşıyoruz sorusuna bir cevabım yok. Ama gönül rahatlığıyla şu söylenebilir artık trenin nereye gittiği en arka vagondaki yolcudan sorulamaz. Bilmiyorum. Hadi yıkadım elimi işin içinden çıktım duygusu da beni bozuyor. Koca adam pipisinin peşinde

Yüzü elleri her şeyi aklımda sanata ihtiyacım yok. Dünyada müzik diye bir şey olmasa da onu hatırlamaya devam ederim.

kuyruğunu kovalayan bir köpek gibi dolanamaz.

Dolandım. Hem de çarşafa dolandım.

Nereden icap etti kahvenin yanında bir dilim ekmeğe narenciye reçeli sürmek. Ev ısınınca önce çoraplarını çıkarmak yahut bana Alman romantikleri üzerine yazdığı tezden bahsetmek. Bak bu Chopin Schumann Schubert var ya Hölderlin Schiller falan neyi sevsem onlardan çıkıyor. Dıdısının dıdısı bir ressam buluyorum yahut bir şiire vuruluyorum o da gidiyor oradan çıkıyor. Ben zaten akli yıkan ama yerine de yeni bir şey önermeyi kendine dert edinmeyen bu adamların meftunu olmuşum. **Ben zaten ruhun pervasızlığına, esrik beynin hezeyanlarına ve tabiatın karşısına dikilen ölümlü bir bedenine vurulmuşum.** Tuttu bana bunları anlattı. Mum gibi geçirdiğim yıllarımdan beraber intikam alacağımızı anladım. Zaten Alman romantiklerini duyunca oğlanı falan hepten unuttum. Zar zor bir mesaj yazdım anasına tuvaletten yüzümü yıkadım çıktım. Salona döndüğümde sanki yunan vatandaşıydım. Türkiye'den hızla soğumuştum. Bir faydasını görmedim bu ülkenin. Dolapta reçine şarabı var dedi, getirmeye giderken kızıl olduğunu ilk kez fark ettim.

Hiçbir arkadaşına kulak asmadım. Nürnberg'e yağmur başladı. İstanbul kirli ve kurak dediler. Kestane dumanı egzoz kokusu ve korna sesleri geldi aklıma. Bacaklarımda günlerdir his yok. Dün gece rüyamda onu başkasının koynunda gördüm. Garda bana el salladığı anı da gördüm. Birinden biri olsa katlanılırdı. İki birden zor oldu. Atina'dan bindik trene. Yanya'da bir meyhanede indik. Yanya'da yan yana yana yana yürüyorduk. Bir keman sesi kulağımdan gitmiyordu. Kızıl saçlarının uçları beresinin dışından sallanıyordu. Ona yol boyunca mandalina soydum. **Çantasında bir küçük votka bir o içti, bir ben içtim. Meyhanede anladım mevsimin kış olduğunu. Ondan önce ve ondan sonra hiçbir mevsimi böyle fark etmediğimi fark ettim.** Balkona çıplak ayakla çıkıp anteni düzeltip sonra battaniyenin altına döndüğünde soğuğu sevdiğimi öğrendim. Filme kaldığımız yerden devam ettik. Aynı anda hem mutluluktan hem de mutsuzluktan ölebilirdim. Kalbim az kalsın infilak ediyordu.

Kızıl zor dediler dinlemedim. Atina Meydanı'nda yapraklar savruluyordu. Ağaçların dallarında turuncular kımıldıyordu. Aşk Çernobil gibi sarı ve öldürücü bir dumanla her yeri kapladı. Gecelerce için için eksildim. Evden bir çıktım bir daha dönemedim. Koltuğu yerine geri çekmeye halim yok. Lisan öğrenmeye, günlük tutmaya, hayal kurmaya hevesim yok. Maziye hüküm giymiş adamların tersine müebbetliği sindi bana. Anladım ki zamanın bir tek buna faydası yok.

Kaan Koç

unutmaya övgü

Var olmak dedi buna o taştan düşünür, ufalanmak diyorum bense. Olmadığımız her şekli unutarak, ne değilsek o olmaya soyunmak. Unutmali.

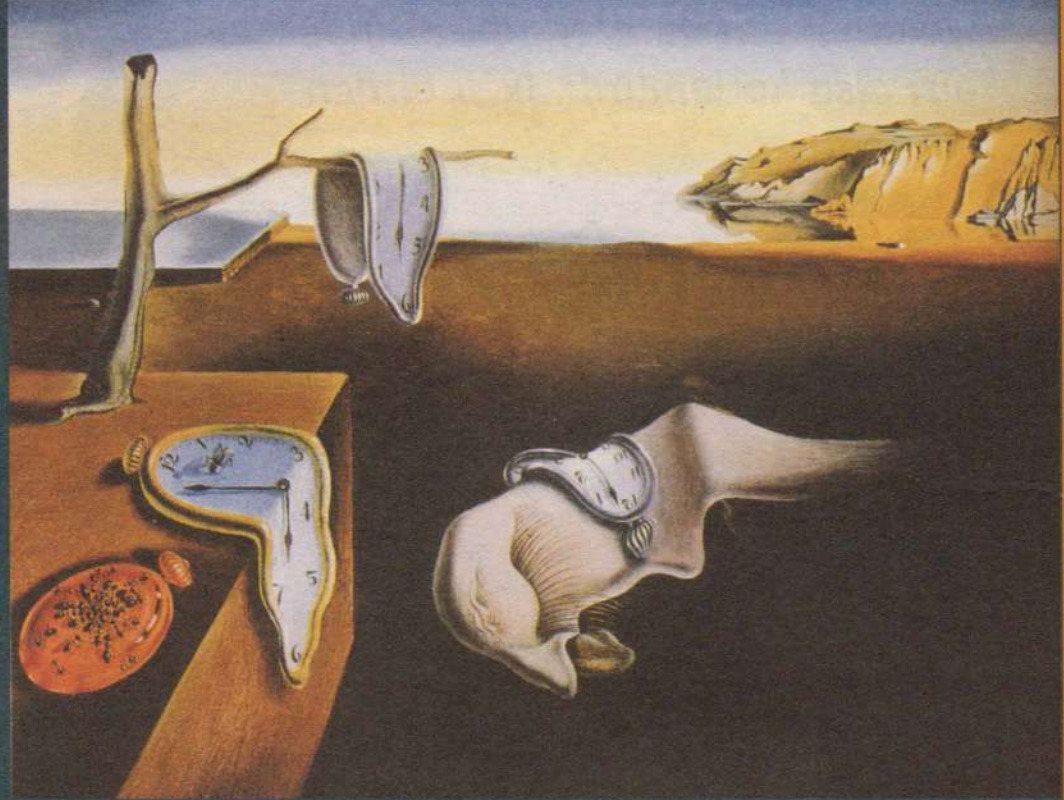
Unutulacak. Miskin uzanışlarla uzayan kalabalık gecelerin hiç bitmeyecek sandığımız neşesi. Yaşam dolu kahkahalar ve birden bir atlinin haritasını düşürdüğü uzaklara dalmalar. Temiz duvarlar, kaç koku ve oturuşu içine çekip hapsetmiş kanepeler, bardaklar, bardaklar ki hepsi ne çok isterdi dudak hafızasına sahip olmayı. Ama yok; suyun döküldüğü ağızlar, çayın yaktığı dil, alkolün temizlediği nefes; unutulacak. Her şey gelir geçer, her şeyin ortaya çıktığı o bilinmez hiçlik anından öte zamanda. Geliyoruz ve gidiyoruz; evrenin o büyük bilinmezliğinde, çokbilmiş bir boş küme olarak.

Unutulsun. Yarına karşı heves ve endişe hortumlarıyla tepe taklak olan şimdi, çocuğun oyuncaklarına koşarken kırıp geçirdiği karıncalar. Ey her saniyemizin yıkılıp yeniden doğrulan bedeni, kendimizi kimin kollarına bıraksak düştüğümüz yer aynı uçurum sanki. Yarın unutulsun. Dün unutulsun. **Susayım. Susayım ki dilim ağızda ters asılmış bir çiçek buketi olarak kurusun. Ama beni açmaya çalışmasınlar, karıncaları ezilmiş toprakta heves mi kalır?** Beni bıraksınlar, yarınım unutulsun. Üstüme basılıp geçilsin der toprak, tükürülmesin yeter ki.

Unutulmuştur. Sokakları ilk kez yürüyen o çocuğun duyduğu kokular. Renkler, hepsi bir hücum ederd ki beynime, çıldırmak nedir bilseydim o zaman, çıldırırdım. Apartmanların rutubet kokusu, insanların tüm alışkanlıklarını ele veren ev kokuları. Patirtiler; komşu evlerden gelen seslerin gece çökünce iç içe geçmişliği. Hayattı. Yaşadım sonra da mesela yediğim binlerce mandalina; hepsi hepsi ilk yediğimin tadından uzaklaştırdı beni. Olmadı. Sonra koştum sokaklarda, ellerimi iki yana açarak ve kapatarak gözlerimi, olmadı. Ömrüm, kendi zamanı içinde kırılıp kalmış bir çivi sanki. Ne sükülüp atılıyor ne de tutmayı başarıyor çakıldığı yeri. Unutulmuştur; kimsenin hayatında yer etmez başkasının derdi.

Unutur. Ey hayatta kalmanın birinci kökü, sen kurtarırsın bizi koruyup kollarken, karanlık belleğine nakşedip sürekli zehrini içimize akıtan geceden. Akralardan sen korursun, dostlardan, sevgililerden. Kırılan bir dişin ağızda yarattığı bıçaktan sözcükleri unutturarak sen kollar sakınırsın. Ama sendedir yine mahvımızı pamuktan elleriyle göğüs kafesimize yerleştiren canavarlar. **Çünkü bir tebessüm kırıntısı bile her şeyin telafisi olabilecekken şu yaşamda, bir dağın bakıştan ötürü başlatırız bütün savaşlarımızı.** Çektiğimiz kılıç yerine geri girmez; belimizde kılıç bağı hücrelerine ayrılıp dağılmıştır çoktan. Bir boşlukta sallanıp duran kafa; anı yalnız sonraki saniyelerin korkularıyla yaşatırsın bize. Ama unutur. Canlı unutur. Böylece tabiat sıfırlar işte insanla diğer canlılar arasındaki o böbürlendiğimiz farkı; zihnin kurtuluşu, zihnin kendi kendini imha edip duruşunda yatar çünkü.

Unutmali. Çünkü bunu söylemek bana çaresizlik ve keder verse de yaşamak istiyorum. Bir şeye can vermek, bir şeylerin canını avuçlarımda hissedip kendi canıma almak istiyorum. Unutmasaydım ki ıslak ve boğuk bir insan içinden çıkmışım da ıslak ve boğuk bir dünya içine gireceğim, hiç başka canlıların ömrüne uğrar mıydım ben? Ama yaptım. Kendi yaşamım yetmedi bana. Kendi hayatımız yetmez bize. Tanrıların arasına karışmak isteriz bir başka eli tutup,

anneye bakıp, babayı ders alıp saklı saklı. Tiranlıklar kurarız, başkalarına kendimizden çok fırlattığımız katı kurallar, ahlaklar, etikler, şarkı ve filmler. Paylaştığımız şey kendi deneyimlerimiz değil, kendi hayatımızın başka alanlara sokup ittirdiğimiz mızraklarıdır sadece. Var olmak dedi buna o taştan düşünür, ufalanmak diyorum bense. Olmadığımız her şekli unutarak, ne değilsek o olmaya soyunmak. Unutmali. Yoksa unutmamız hatalarımız bize nefes almayı bile unutturacak.

Unuttunuz. Adına slogan attığınız herkesi, dualar ettiğiniz geceleri ve dualarınızın hem özne hem nesnelerini, planları, dövüşleri, en sevdiğiniz peyniri, ağzınızı ıslatan ağızları da elinizi kanatan balıkları da unuttunuz, neye gözyaşı döküyorken aslında çok kez içinizden o isteklerin tam tersi geçti. Ben de dedim, yüksek sesle de söyledim; keşke her insan tek bir kişi olabilseydi. Fakat yok, görünürde herkesin görünürdeki biçimini çizen o kalıbı modern çağda sadece para kazanma şartı sabitledi. **Böylece unuttunuz ve çevrenizde ne varsa ayağınıza giyip fırlattınız bir çift çorap gibi. Götürmek içindi çünkü yeryüzünde her şey sizi A noktasından B'ye.** Gittiniz. En ilkel güdülerin pençesinde bir çember; ölüyoruz diye mi korkmalı, ne lüzum! Hayatlarımızdaki herkes bir iki gün izleyip de yargılarını koyduktan sonra kendi içinde, çoktan yıkamadan defnetti bizim cesedimizi. Ne mutlu gömüldüğü yerde yaşayanların halini merak etmeyenlere. Onlar sadece bir kez ölürlər.

Unutulayım. Çünkü ben ne ettiysem onun öncesindeki yıllarımla ettim. Ne ettiysem onun sonrasında beni bekleyen o "gelecek" denen Medusa'nın gözlerine bakarak ettim. Feda ettim kendimi, kendime bir ben bulmak için. Umut ettim. Unutulayım. Çünkü düştüm en büyük kötülüğün pençesine unutulmamak için. Gözü pek bir aptal olarak tekmeledim ve açtım kutusunu Pandora'nın da evet her şey her pislik benim çevrimimde de saçıldı ortaya. Kaldı sonra "tek iyilik" dedikleri musibet kutunun içinde; umut. Oysa oydu benim her adımda, her girişimde, her yeni gözü pek adımlarda tabanlarımı çürüten. Hep umut ettim ve umut yok etti beni. Şimdi unutulmayayım diye tek bir çarem var. Umut etmeye devam ediyorum, yeni baştan çizip var etmek için yeryüzünde yitirdiğimiz umudu. Değil mi ki bacağı kesilmiş bir adam hala bacağının kaşındığını hisseder...

Feyyaz Yiğit

ölümlü dünya

Ali bana dedi ki “Filmin ön hazırlıkları boyunca ofise gelmen gerekiyor.” Ben de “Filmimiz için gelirim tabii,” dedim. Meğer Ali, beni oradaki insanlar tanısınlar ve neden Serbest karakterini benim oynamam gerektiğini anlasınlar diye çağırmış.

Sizlere, Ölümlü Dünya filmi nasıl yazıldı, ben bu filmde nasıl oynadım, kısaca anlatmak isterim.

Seneler evvel (3-4 sene anca oluyor) sayın ve kıymetli arkadaşım, abim Aziz Kedi'yle Kuğulu Park'ta oturuyoruz, bir anda dedi ki (bir anda değil de işte, zaten konuşuyorduk boş boş) “Ali Atay ve Ahmet Mümtaz Taylan bir şov programı yapacak Feyyaz.” Dedim “Abi hayırlı olsun.” Dedi ki “Bu programı bizim Şerif yapıyor.” “Oha” dedim, “ne güzel.” Şerif bizim Okan Bayülgen zamanından iş arkadaşımız. “Abi evet,” dedim, “bunlar güzel haberler.” Dedi “Ama benden editör olmamı istiyorlar bu program için.” Dedim “Abi şov programından gına gelmedi mi?” Dedi “Zaten ben pek çalışmak istemiyorum ama sonuçta adamın davetine icabet etmek lazım, bi' gidip tanışalım insanlarla.” Dedim “Abi evet.” Dedi “Ben seni de söyledim.” Dedim “Abi ben ne yapacağım?” Dedi “İşte beraber yapacağız bu işi.” Dedim “Abi ben de pek çalışmak istemiyorum.” Dedi “Bi' şey olmaz.”

İstanbul'a gittik. İçimden dedim ulan böyle gönülsüz gönülsüz geldik hadi hayırlısı. Toplantı başladı, kuru pastalar, ıslak kekler, aman efendim çaylar kahveler derken Ali geldi. **Aman efendim şakalar geyikler derken Ahmet Abi de geldi. Biz o an anladık ki Aziz'le kendi kendimize toplantı yapmışız bir süre.**

Şöyle olacak, böyle olacak, aman efendim yok böyle bir program derken toplantının sonuna varıldı. Ali zart diye ayaklandı, Aziz'le bana dedi ki “Film yapalım.” Aziz de dedi ki “Yapalım tabii.” (Sonradan öğrendik ki Ali de aslında şov programı yapmak istemiyormuş. O da tanışmaya gelmiş.)

Ankara'ya döndük. Yine her gün Kuğulu Park'tayız. Öyle bir soğuk var ki benim alt dudağım düşmüş, hışırtılı konuşuyorum. Ali'yle hep telefonlaşma halindeyiz. Ali diyor ki “Neşeli Günler'i Tarantino çekse nasıl olurdu? İşte böyle bir hikayeye ihtiyacımız var.” Herkes bu doğrultuda, kendi evinde bir öykünün hayalini kurmaya başladı. Tabii ki yine Kuğulu Park'tayız.

Aziz dedi ki “Ya Feyyaz gözümün önüne hep bir mutfak geliyor. Böyle yemekler bulaşıklar falan. Bu sana ne çağırıştırıyor?” Bu bana bir süre hiçbir şey çağırıştıramadı. Ama yani bir yandan da Kuğulu Park'tayız. Dedim ki “Abi bir aile düşün, kendi restoranlarını işletiyorlar, ama aynı zamanda hepsi suikastçı...” Aziz çok beğendi. Dedi “Bunu derhal Ali'ye söyleyelim.” Ali'ye söyledik, Ali de çok sevdi. Dedi “Şimdi bu hikayeyi yazmamız lazım.” Dedim “Ne yapacağız?” “Gelin benim evde kamp kuralım,” dedi.

İstanbul'a gittik. Elimizde bavullarla Ali'nin evine yerleştik. **Dedik ki “Biz kendimize bir engel koyalım. Bir komedi filmi yazacağız fakat hiç espri yapmayacağız. Herkes tamamsa başlayalım.”** İlk başta denedik denedik olmadı. Ayrıca hikayemiz çok karmaşıktı. Biz daha kendimiz anlamamışız bunu insanlara nasıl anlatalım... Dedik ki “Bu öyküde yer açmak lazım.” Bir anda ana kahramanımız Caner'i atıverdik. Evet, yazdığımız şey aslında bu aileye mensup Caner isimli genç bir çocuğun hikayesiydi. Biz de öykümüzü sadeleştirmek adına direkt kahramanımızı öldürdük.

Tam üç hafta boyunca her gün sabahtan akşama kadar masada oturduk. Öylesine dev saçmalıyorduk ki gülmek için mola verip koltuklara geçmemiz gerekiyordu. Hikayemizdeki aileye mensup Serbest isimli karakteri, beni düşünerek yazıyorduk. Biz yazarken ben bir yandan masada Serbest'i de

(Soldan sağa Feyyaz, Ali, Aziz. Ali'nin evinde.) Ali'nin mi kafası küçük benim mi kafam büyük? Okurlarımızın cevaplarını bekliyorum.

oynuyordum. Filmde beni oynatmayacaklarını düşünüyordum ama yine de masada Serbest'i oynamaktan acayip zevk alıyordum. En nihayetinde senaryomuzun ilk hali çıktı. Ali dedi ki “Gişeden de anlayan iki arkadaşım var yazar, onlara da bi' okutalım, onlar da bir baksın.” Dedik “Şahane fikir, ne kadar çok kafa o kadar az hata.” Ankara'ya döndük. Tekrardan Kuğulu Park'ta oturmaya başladık. Sonra ben aniden İstanbul'da bir kıza aşık oldum ve Ankara'yı terk ettim. O sırada biz Ali'yle başka başka bir sürü şey yazdık çizdik, başka işler yaptık. Biz senaryomuzu yazalı neredeyse iki sene olmuştu. Artık sadece arada hatırlıyor ve gülüyorduk.

Bir akşam Ali'nin evinde oturmuşuz kahve içiyoruz, telefon geldi. Meğer bizim senaryo TAFF'taymış. Bizim öyküyü geliştirmek üzere alan arkadaşlar zamanında vermişler dosyayı, sonra onlar da unutmuşlar. TAFF diyor ki “Aman efendim bu çok güzel senaryo hemen yapalım.” Dedik “Haydi,” ve toplantıya gittik. İş başlamaya hazırды fakat biz hikayemizin bazı değişikliklere ihtiyacı olduğunu düşünüyorduk. Dedik “Durun, bize biraz zaman verin, biz bu senaryoyu daha da güzel yapacağız.” Dediler ki “Bu hali de iyi.” “YO YO” dedik, “eksikleri var.” Takip eden günlerde Ali, ben, Ali Demirel, (filmin gerçekleşmesine önayak olan yazar arkadaşımız) Aziz, Ali Demirellerin ofisinde buluşup buluşup senaryomuzu kurcaladık. En nihayetinde hepimizin içine sinen bir hale getirdik. Zaman su misali akıyordu. Filmin ön hazırlıkları başlamıştı. Nerede çekelim, kim oynasın, falan filan derken her şey yavaş yavaş belli olmaya başlamıştı.

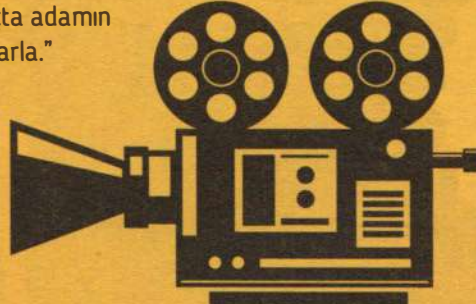
Filmin vizyona gireceği tarih

bile belliydi ama benim oynayıp oynamayacağım belli değildi. Ustelik orada Ali dışında herkes Serbest'i benim oynamam gerektiğini düşünüyordu (ben de dahil).

Serbest rolü filmdeki önemli rollerdendi, üstelik beni tanıyan eden yoktu ve ayrıca ben oyuncu değildim. Ben de ısrarla pek gönüllü olmadığımı dile getiriyordum. Diyordum ki “Ben Serbest'i bayıla bayıla oynarım sırf kendi eğlencem için. Ama baktık olmadı hiç kimse bana beceremedin demesin, peşin peşin söylüyorum ben bu konuda ısrar etmiyorum.” Sanki ben yönetmenin yakın arkadaşım diye role yamanıyormuşum gibi oldu. Ya Ali de sanki babasının hayrına mı oynatmak istiyor beni? Böyle büyük iş, bu kadar küçük hesaplara riske atılır mı? Bu mesele ara ara şakası yapılan bir hal aldı. Ali bana dedi ki “Filmin ön hazırlıkları boyunca ofise gelmen gerekiyor.” Ben de “Filmimiz için gelirim tabii,” dedim. Meğer Ali, beni oradaki insanlar tanısınlar ve neden Serbest karakterini benim oynamam gerektiğini anlasınlar diye çağırmış. İnsanlar beni tanıdıkça hiç ünlü olmayışımın bir önemi kalmadı. Hatta sanıyorum ki aynı zamanda, hiç ünlü olmayışım biraz önem de kazandı.

Sete çıktık. O kadar eğlendik ki röportajlarda “Biz çekerken çok eğlendik,” demek zorunda kaldık. Bir sürü güzel arkadaş edindim. Serbest rolünden ölümüne korktuğum için eşekler gibi çalıştım. Kendimi geçtim, Ali'yi ele güne mahcup ederim diye ödüm bokuma karışıyordu. Film bitti, herkese sordum “Olmuş mu?” diye, herkes “Olmuş, yapabilmişsin,” dedi. O kadar rahatladım ki ancak bir aptal bu kadar rahatlayabilir.

Şimdi beni şirkette çok iyi karşılıyorlar, sürekli “Bir şey içer misin?” diye soruyorlar.

Film bitti, herkese sordum “Olmuş mu?” diye, herkes “Olmuş, yapabilmişsin,” dedi. O kadar rahatladım ki ancak bir aptal bu kadar rahatlayabilir.

Celil Nalçakan

işte gidiyorsun çeşm-i siyahım önümüze dağlar sıralanmadan

Siyah çocukların rengarenk ayak izlerini anlatan bir beyaz kız tanıdım... Yazım da ona hediyedir, kışım da...

"Mahsunî Şerif'i öldür de kurtul"

Ölümünden korkan herkes gibi sen de,
ölmekten korkmadığından bahsediyorsun her cümlede...

O kadar tedirginsin ki,
seni dinlerken

tebessüm ettiğimde,
hasmın oluyorum.

Her savaşın mağlubu benim oysa...
Akan kanımı görmemenin sebebi kibrin değil,

çaresizliğin
biliyorum...

Kime bakmaktan kör oldu kalbin?
Kimdir kan bürümüş gözlerinin mimarı?
Tek katlı bir aşkı kaldıramayacak serçe gönlüne,
Kim, ne cesaretle verdi gökdelen dikilecek imarı?

Akan kanımı görmemenin sebebi kibrin değil, çaresizliğin biliyorum...

"Yusuf gibi beni zindana attın"

Madem "kalp dediğin yumruk kadar, içine cihan sığar",
Biyoloji, coğrafya ve edebiyat neye yarar?

"Han serhoş, hancı serhoş"

Gününün ve gecenin her anını zihnime kazımak

O kadar güzel geldi ki,
Aklım uyumaktan vazgeçti.
İçimden önce sen geçtin,
sonra şarkı söyleyen çocuklar geçti...

Gel gör ki,
Ayıkken gördüm ihanetini...

Yaslandım Erik ağacına...
İçim geçti...
İçtim geçti.

"Ben gidersem, yüreğine dert olur..."

Kalan soramaz mı?
Sorabilir...
Giden duramaz mı?
Durabilir...

Mahsunî Dedem, yine sen bilirsin doğrusunu ama, Biçare bir aşık,

Nasıl bu kadar acımasız olabilir? "Sanki felek vurgunuyum"

Bak sana ne anlatacağım KAFA'dar...
Bu hatıranın nerden baksan 14 senesi falan var.

Çekirdek ailemde herkes, müsbet ilim okumam taraftarı...
İstiyorlar mühendis olayım...
Kıramıyorum...
Kazanıyorum ama aklım asla almıyor o işleri...

Mühendislik okumaya gidiyorum.

Okuyorum da...

Ama mühendislik değil.

Gogol okuyorum,

Turgenev okuyorum.

Aklım başıma geliyor,

Nazım okuyorum,

Necip okuyorum...

Allah ne veriyse okuyorum...

Sonra Emre...

Ah Canım Emre...

Paralı bir oyunculuk okulunun burs sınavından bahsediyor Emre...

Tostçuda çalışıp, yol parası biriktiriyorum...

Girip kol kola, geliyoruz İstanbul'a...

Kolay bir sınavı zar zor kazanıyoruz...
Emre'nin tüm ikazlarına rağmen ben, İstanbul'un en kalpsiz kadınına aşık oluyorum,

onun evine taşınıyorum,

bir ay geçmiyor ki,

ŞAHANE ALDATILIYORUM,
gururum mani oluyor,
anlatamıyorum.

Parklarda falan yatıyorum bir vakit...

Bir süre sonra da okuldan mezun oluyorum...
Hikayenin kalanını az çok biliyorsun zaten KAFA'dar...

Ama Allah var, o ara,

Ötmek istemiyorum,

Ölmek istiyorum viran bağlarda...

Çok fazla acıyor canım,

Geçiyor sonra...

İşte böyle...

Yalvarırım sen de affet beni Mahsunî Dede...

Kırk yaşımda,

gözümde kırk yaş...

Feleğin vurduğu yerde

adam olmak gayretindeyim

yavaş yavaş.

hangi film, hangi sahne?

Seray Kaya

Cyrano De Bergerac: Şarkı söylemek, düşlemek, gülmek, yürümek, tek başına özgür olmak. Dünyaya kendi gözleriyle bakmak, sesini çınlatmak, aklına esince şapkanı yan yatırmak. Bir hiç uğruna kılıcına ya da kalemine sarılmak. Ne ün peşinde olmak ne para pul düşünmek, isteyince aya bile gidebilmek. Başarıyı alının teriyle elde edebilmek. Demek istediğim asalak bir sarmaşık olma sakın, varsın boyun olmasın bir söğütüncü kadar. Yaprakların bulutlara erişmezse bir zararın mı var?

Cyrano De Bergerac / 1990

Yönetmen: Jean-Paul Rappeneau

Senarist: Jean-Claude Carrière, Jean-Paul Rappeneau

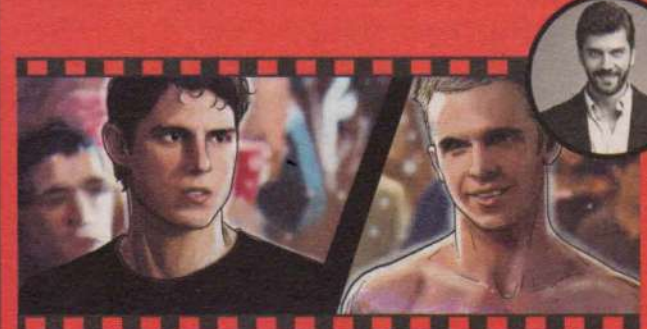

Cem Cücenoglu

V: Bu maskenin altında etten fazlası var. Bu maskenin altında bir fikir var ve fikirlere kurşun işlemez.

V for Vendetta / 2005

Yönetmen: James McTeigue Senarist: Lilly Wachowski, Lana Wachowski

Can Nergis

Ryan McCarthy: En iyi olmak istiyorsan en iyiyi alt etmen gerek.

Never Back Down / 2008

Yönetmen: Jeff Wadlow Senarist: Chris Hauty

İllüstrasyon: Burak Ağdemir

Hazırlayan: Pınar Aksel

Gökhan Dağıstanlı

bir kış cenazesi

Bu kez, “Sen de benim canımı yaktın” demeden oku bu mektubumu. İğneyi de çuvaldızı da bana batırıp, yokluğunla yanan canımı teneşire yatırıp kötü anılar mezarlığına kaldırma cenazemi.

Bir gece düşün, düşüncenden karanlık. Sönmüş mum kokularını burnundan süpür. Bir el düşün elinde, benim elime benzeyen. Parmaklarının arasında kenetle. Göz gözü görmesin dikkat et. Görünce geçmiyor zaman. O zalim yeşillik gitmiyor akıldan. Yazık bize diye düşünmeden, salondaki koltuğa yatağımı açmadan, yarın üzülmürüz diye kaçmadan sev beni oracıkta. Samimiyetsiz ne kadar iyi geceler öpücüğü varsa göm geceye. Sevgisizliğinin üzerine kürek kürek at kara toprağı. Ateşe verme bir kez olsun çektiğim beyaz bayrağı. En güzel günlerimizin hatırına ve en sevdiğimiz şarkıları açıp sev beni. Belki de son kez sev. Sabahına hatırlamamacasına dudağımızda kalan sıcaklığı, derin bir uykunun üzerine örtelim bedenlerimizi. Saçların boynumda olmalı. Hadi artık geç oldu, Azrail'in saati çalınca uyanacağız. Ay neredeyse soldu. Bir gece arakla inadından. Yapamazsan Tanrı'ya mahcup olacağız. Biliyorum mutluluk grafiğın bir sinüs eğrisini anlatıyor. Huzurun her gece kapının eşiğinde sabahlıyor. Çocukluğundan yaralısın belki, kalbin ya sahip oluyor ya sille tokat kovalıyor. Bir güç savaşı içindesin İstanbul'un samimiyet yoksunu dünyasında. **Hayal kırıklıklarının yalnızlığı yapılmış yakana. Bir atımlık daha canın yok, tertemiz kalbin kaygılarının avucunda çarpıyor. Güzelliğineyse betimleme bulmak zor. Ruhun harikulade bir beden içinde çırpınıyor.**

Aramızda ne anlamak diye bir şey var ne anlaşılacak diye. Kendi bildiklerimizin altını çizip duruyoruz. Ne söylersek söyleyelim hep kendi sonucumuza varıyoruz. Kalbimizi arkamıza, bildiklerimizi önümüze koymuşuz; yanımıza korkularımızı almışız. Bunların içinde boğulup gidiyoruz. Evet, birbirimizi anlamadık. Seni sevdiğimi söylerken başka tarafa bakıyordun çünkü sen. Ben de beni sevdiğini duymadım, affet söylediyen. Bunlar hep mecaz mezarlığımız işte. Aşk olsun ikimize. Sesime doğru bakarkenki telaşından eser yok şimdi. Ellerin dokunsam kırılacak, buz gibi parlıyor göz kapakların. Bak, kışın soğuğu değişiyor tenimize. İçimizi ısıtacak bir içki ismarla en tenha meyhanesinden dudaklarının. **Şimdi baksan ikimizin de yanaklarında tuzdan lekeler, yüreğinde yanık izleri var. Kalp kırıklarımız batıyor yastıklarımıza.** Bütün bu olanları anlıyorum. Serseri bir kurşun gibiydi kimi zaman sözlerimiz. İstemediğimiz yerlerimizden vurduk birbirimizi. Yoksa öyle büyük bir mesele değildi yılbaşının pul payetli elbisesi. Tutardın elimden, sinerdi göğsüme, bu ilkelliği ezene kadar idare ederdik birbirimizi. Belki kar yağardı şubatta, seyrederdim çocuklar gibi camın önünde sevinişini.

“Yazık” diyorum dinlemiyorsun. O zaman sil bu kalbimi sızlatan hatıraları, onlar ki bırakmıyorlar uykusuzluklarımızın peşini. Yırtıp at gözlerine yazdığım mektupları, bakışlarının çeliğinden yapılmış bir bıçakla bitir şuracıkta işimi. Ne varsa göğsümüzü titreten, unuttur

bana gücün yetiyorsa. Bu gece ölebilirim anlamıyorsun. Gözlerinde bir seri katil donukluğuyla intihar süsü verdiği bu kaçınıcı cinayet? Bir şefkat kırıntısıyla katılaşmış vücudumun açık kalan gözlerini bile kapatmıyorsun. Pencereden kaçan bakışların ömürlük bir yasa delalet. Ne gündüzü durdurabiliyoruz ne geceyi. Ne uzaktan geçen gemiyi ne göçen kuşu ne de giden sevgiliyi... Şubatın bir suçu yok elbet. Bu karanlık güneşsizlikten değil, sensizlikten. Şu perdenin arkasında öpüşen kumruların günahı yok. **Bu kucacımdaki cinnet, acı bir elvedanın çocuğu. Kaçmakla azalmıyor büyüttüğün bu yalnızlık. Kavuşımanın yolları donuk bakışlarıyla tıkalı.** Neresinden baksan korkunç bir çaresizlik bu. Sana, kalan ömrümün en kötü yanının bir daha beraber uyuyamamak olduğunu anlatıyorum.

Artık uzaklaşmalıyım sevdiğim bütün şiirlerden. Şarkı dinlemeyi bırakmalıyım. Belki de insan içine karışıp gün ışıyana dek dolandığım barlardan hep başka bir bedenle çıkmalıyım. Ayın doğmasını beklemeden, yeni bir şişe dökmeliyim gece vardiyealarına. Her sabah, biriken ne kadar özlem varsa öte yanına sızıp, çirkinliği plansızlığından gelen sevimlerle azalmalıyım. İçimde büyüttüğüm ne varsa öldürünceye kadar, bu kederli yangını söndürünceye kadar, el alemi kendime güldürünceye kadar içmeliyim. Bir gece Tekirdağ'da bir meyhanede dağıtıp masaları, Varna kıyılarına vurmalıyım. Bilmem kaç gün gözaltında kalmış hırpani bedenimi eve dönebilecek kadar toplamalıyım sonra. Öldürmeyen Allah öldürmüyor. Polis copundan kabarmış sırtımı, tütün sarısı ellerimi, feri sönmüş gözlerimi annemden saklamalıyım.

Bu kez, “Sen de benim canımı yaktın” demeden oku bu mektubumu. İğneyi de çuvaldızı da bana batırıp, yokluğunla yanan canımı teneşire yatırıp kötü anılar mezarlığına kaldırma cenazemi. Artık değiştirmeye çalıştıklarımızı unutalım. Birbirimizi neden sevdiğimizi hatırlayalım. Varsın sonsuza kadar düşmesin yakamızdan göz göze geçirdiğimiz akşamlar. Bırakalım hatıralarımız yüzümüzdeki gülümsemelere asılsın. Biliyorum sen de çektin kahrımı ama aklında kollarımda uyuduğun geceler kalsın.

İçimde büyüttüğüm ne varsa öldürünceye kadar, bu kederli yangını söndürünceye kadar, el alemi kendime güldürünceye kadar içmeliyim.

Ford

YENİ FIESTA

Bir başka hisset.

Yenilenen tasarımı, yepyeni akıllı teknolojileri ve her yaşam tarzına uygun model seçenekleri ile Yeni Ford Fiesta Ford yetkili satıcılarında!

Go Further

Yeni Ford Fiesta'nın CO₂ salımı 89-118g/km arasında, yakıt tüketimleri l/100km: şehir içi 3,9- 6,9, şehir dışı 3,2-4,2, ortalama 3,5-5,2 arasındadır. Türkiye'de satışa sunulan araçların donanım seviyesi ile aksesuarlar, jantlar ve lastiklerden dolayı yakıt tüketimi değerleri farklılık gösterebilir.

Deniz Ülke Arıboğan

twiplomasi

Twitter politikanın ve politikacıların şeffaflaşmasını ve basitleşmesini sağlamayı başarmıştı ama aynı zamanda diplomasının o geleneksel nezaketinden uzaklaşarak kabalaşmasına, lümpenleşmesine ve saldırgan bir üsluba girmesine de yol açmıştı.

Adını teknoloji tarihine altın harflerle yazdıran Jack Dorsey, ilk yazılım programını henüz 15 yaşındayken geliştirdiğinde Katolik Lisesi'nde öğrenciydi. Sonrasında Missouri Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'ne devam eden ama pek de başarılı olmayan bu gencin, bir gün gelip de dünyayı değiştirecek bir buluşa imza atması pek de beklenen bir şey değildi. Lakin o, tipki Bill Gates, Steve Jobs ve Mark Zuckerberg gibi üniversiteden terk "diplomasız dahi"lerin arasına katılacak ve kısa sürede milyarlarca dolarlık serveti ve şöhretiyle dünyanın en başarılı genç iş adamlarından biri olacaktı.

Jack, en güçlü sosyal medya mecralarından birisi olan Twitter'ın kurucusuydu; 21 Mart 2006 tarihinde attığı "şimdi Twitter'ımı kuruyorum" mesajı, sosyal medya tarihinin kırılma anlarından biriydi. Herkes bu uygulama aracılığıyla ne yaptığını, ne düşündüğünü, ne yiyip ne içtiğini veya nerede olduğunu yazacak; yine herkes tarafından okunup, izlenecekti. Uygulamadaki temel varsayım "herkesin herkesi merak ettiği" üzerine kuruluydu. Esasen hiç tanımadığımız kişilerle aynı enformasyon havuzunun içine atlamaya hazır olup olmadığımız başlangıçta bir muammaydı. Facebook, tanışlar arasında bir iletişim mecrası olarak başarmıştı ama Twitter'ın mantığı farklı işliyordu. **Facebook "arkadaşlarımızla paylaştığımız yalan ve toz pembe dünyamızın, twitter ise -bazen rumuz isimlerimiz üzerinden- yabancılarla paylaştığımız hakiki düşüncelerimizin mecrasıydı."**

İnsanlar ilk önceleri Twitter'ın anlamsız olduğunu düşünmüş hatta bir dönem Twitter'da başkanlık ve CEO'luk görevini üstlenen Evan Williams'in deyişle "lezzetli ama gereksiz" bir şey olarak tanımlanmıştı. Bu nedenle 2006 yılının Temmuz'unda kamuya açılan bu "gereksiz"(!) uygulamayı kullananların bir yıl içinde 702 bine, 2008 sonunda ise 4.1 milyona yükselmesi şaşırtıcıydı. Twitter, 2017 yılına gelindiğinde 330 milyon aktif kullanıcı büyüklüğüne ulaşmış ve en güçlü global sosyal medya mecralarından birisi olmuştu. Günde ortalama 500 milyon tweet atılıyordu; mobil cihaz kullananların %80'i Twitter üyesiydi ve 2017 itibarıyla şirketin değeri 16 milyar dolar olarak tahmin edilmekteydi.

Böylesi bir iletişim mecrasının siyasetin ilgi alanına girmesi ise kaçınılmazdı. Obama, sosyal medyayı en aktif kullanan siyasi kimlik olarak başı çekiyordu. **İlk hesabını 2007 yılında @BarrackObama olarak açmış ve 10 yıl içerisinde yaklaşık 100 milyon takipçiye ulaşarak dünyanın en fazla takip edilen 10 hesabı arasında girmeyi başarmıştı.** Obama'nın seçim süresince yürüttüğü iletişim kampanyası okullarda ders olarak okutuluyordu. Başkan seçildikten sonra da tarzını devam ettirmiş ve ilk tweetini 18 Mayıs 2015'te meşhur U.S.President (@POTUS) hesabı üzerinden yollayarak kurumsal bir twitter hesabı üzerinden tüm dünyaya hitap etmeye başlamıştı.

Obama'nın başlattığı akım dalga dalga yayılıyordu. Rusya devlet başkanı Putin de aynı yolu izlemeye başlamıştı. Bir yandan @KremlinRussia_E hesabı üzerinden dünyanın rahatça izleyebilmesi için İngilizce bir resmi hesap açılmış; diğer yandan da @PutinRF_E ve @MedvedevRussiaE hesapları üzerinden küresel alana yönelik kamuoyu diplomasisine girişilmişti. Bütün dünyada siyasiler bir yandan kendi halklarına hitaben resmi hesaplar açıyor; diğer yandan ilave hesaplardan İngilizce tweetlerle küresel kamuoyuna ulaşmaya çalışıyorlardı.

2017 itibarıyla siyasi kimliklerin takipçi sayıları yüz milyonlarla ifade ediliyordu. Burson-Marsteller'in Mayıs 2017 tarihli araştırmasına göre dünyada devlet-hükümet başkanları ve dışişleri bakanları tarafından

kullanılan 856 ayrı Twitter hesabı vardı ve bunların 356 milyon takipçisi vardı. Halen görevde olan siyasi liderler arasında en çok takipçi, 46 milyon kişiyle @realdonaldtrump adresiyle kafasına ne eserse yazan ve hesabını en doğal haliyle kullanan ABD başkanı Trump'a aitti. Onu 16.3 milyon kişiyle Papa Francis (@pontifex), 39.5 milyonla Hindistan Başbakanı Narendra Modi (@narendramodi), 12.2 milyonla Türkiye Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan (@rt_erdogan) ve 9.5 milyonla Endonezya Devlet Başkanı Joko Widodo (@jokowi) takip ediyordu. Twitter kısa süre içinde insanlar arası gündelik bir haber alma ve eğlence alanı olmaktan çıkmış, siyasi iletişimin ana mecrası haline gelmişti.

Jack Dorsey, "meselelerin kapalı kapılar ardında konuşulmasındansa, açıklıkla tartışılıyor olmasını tercih ederim" derken, Twitter'ın yeni politik işlevini de tanımlamaktaydı. Twitter geleneksel medyaya ve onun egemenlik ilişkilerine meydan okuyan, siyaset ile toplum arasındaki mesafeyi kaldırarak, açıklığı sıradanlaştıran bir araç niteliğindeydi. Nitekim Donald Trump, Financial Times ile yaptığı bir röportajında "tweetlerim olmasa burada olmazdım. Facebook, Twitter ve Instagram'da 100 milyon takipçim var ve sahte medyayla yola devam etmek zorunda kalmıyorum" derken, yeni siyasal iletişim dünyasından bahsediyordu.

Twitter politikanın ve politikacıların şeffaflaşmasını ve basitleşmesini sağlamayı başarmıştı ama aynı zamanda diplomasının o geleneksel nezaketinden uzaklaşarak kabalaşmasına, lümpenleşmesine ve saldırgan bir üsluba girmesine de yol açmıştı. Politikacıların kullandığı dil resmi ortamlarda ve kurumsal hesaplarda ne kadar sıkıcı ve iticiyse, kişisel hesaplardan taşan doğallık da o kadar cezbedici ve eğlendiriciydi. Twitter üzerinden karşılıklı sataşmalar, laf sokmalar, tehditler ve hatta hakaretler dillendirildikçe, geniş kamuoyunun coşkusu da katlanmaktaydı. Ancak temel sorun bu şeffaflaşmanın ve doğallaşmanın sonucunda gördüğümüz resmin ürkütücülüğüydü. Dünya liderleri dediğimiz grup, bir ergenler topluluğundan ve dünya politikası dediğimiz şey de gündelik maç muhabbeti düzeyinde yapılan bir atışma ortamından farksızdı. Twitter bize ve dünyamıza ayna tutarak belki de en büyük kötülüğü yapmıştı. Bu koşullar altında Jack Dorsey'i lanetlersek herhalde kimse kızmazdı.

"Facebook, Twitter ve Instagram'da 100 milyon takipçim var ve sahte medyayla yola devam etmek zorunda kalmıyorum."

TAKİPÇİ KAFASI

Zeynep Miraç

AHİR ZAMAN KAHİNİ: FERHAN ŞENSOY

O, sevmesi pek de kolay olmayanlardan. Sevmek için uğraştığı söylenemez zaten. Bugün Ferhan Şensoy adını anınca ona yakıştırılacak sıfatlar arasında muhalif de var, ulusalcı da. Entelektüel de darbeci de. "Hiç komik değil" de "bugünkü komiklerin atası" da. Oysa o, Yahya Kemal'in şiirindeki gibi, "Ne harabi ne harabati..."; maziye vefa, atıye kehanetle hizmet eden "Kökü mazide bir ati."

"Münir Abi kavuğu bana devredirken İsmail Amca'nın ona söylediği şeyleri söyledi: İlla birine vermek zorunda değilsin. Vereceğin adam Türk tiyatrosunu senden sonra alıp başka bir yere götürecek bir bayraktar olacak. Bu halkın tanıdığı, sevdiği, muhalif bir komik olacak. Öyle biri yok. Ben kavuğu ne yapacağım Münir Abi?"

Münir Özkul'un ardından sosyal medyada defalarca seyretilen görüntülerde sesi titreyerek böyle soruyordu Ferhan Şensoy. Bu görüntülerden birkaç yıl sonra -belki baskılardan bunalıp belki gerçekten ikna olup- kavuğu Rasim Öztekin'e devrettiğinde: "Türk tiyatrosunun durumu gerçekten zor. Oradan kavuklu çıkar mı çıkmaz mı bilemiyoruz. Gönülümüz ister ki biri çıksın da Rasim de ona devretsin ve gelenek sürsün ama bu konuda çok umutlu değilim. Ayrıca 27 yıldır, 'kime vereceksin, niye vermiyorsun, mezara mı götüreceksin' sorularıyla karşı karşıyayım. Bu gece rahat uyuyacağım. Rasim düşünsün" demişti.

Münir Özkul'un kaybı onu yalnızca kavuğa dair sözleriyle değil, kim bilir hangi saçma nedenle ortaya atılan "Münir Özkul'un evini Ferhan Şensoy aldı" başlıklı yanlış haberle de gündeme taşıdı.

Şunca yılda onu az biraz tanıdıysak, ne böylece gündeme gelmekten memnundur ne görüş almak için çalan telefonlardan. Yazıya ayırdığı zamandan çalan her şeye olduğu gibi, buna da içerlemiştir. Ne "Helal olsun" denmesiyle ilgilidir ne de yerden yere vurulmasıyla.

O, sevmesi pek de kolay olmayanlardan. Sevmek için uğraştığı söylenemez zaten. Bugün Ferhan Şensoy adını anınca ona yakıştırılacak sıfatlar arasında muhalif de var, ulusalcı da. Entelektüel de darbeci de. "Hiç komik değil" de "bugünkü komiklerin atası" da. Oysa o, Yahya Kemal'in şiirindeki gibi, "Ne harabi ne harabati..."; maziye vefa, atıye kehanetle hizmet eden "Kökü mazide bir ati". Münir Özkul, Erol Günaydın, Ses Tiyatrosu'na özenli vefası malumunuz. Kehanetlerini ise az sonra sayacağım. Önce filmi başa saralım.

1951'in 26 Şubat'ında ilkokul öğretmeni Mülkan Şensoy'la tüccar ve dönemin Samsun Çarşamba Belediye Başkanı Yusuf Cemil Şensoy'un bir oğlu oldu, adını Ferhan koydular. Çocukluğu Çarşamba'da geçti, ama ne Çarşamba.

"Bizim oturduğumuz sokakta aşağı yukarı her evde piyano vardı. Evler Yeşilirmak'a karşıydı. Fransızca konuşan veteriner Bayram Bey vardı. Çocuklara ders verirdi. Bir tane de Papyonlu Faruk Amca vardı."

Gazi Osman Paşa İlkokulu'nu bitirdikten sonra kuzenivle birlikte ilk kez bindiği uçakla İstanbul'a yollandılar. Girdikleri yatılı okul sınavını kazanıp Galatasaray Lisesi'ne kaydolduklarında yalnızca bir okul değil, bir kimlik de kazanmıştı.

Hafta sonları evci çıktığı amcasının evinde, yengesi Leman Hanım sayesinde tanıştı tiyatroyla. Edebiyatla tanıştıran ise ilk derse girer girmez, "Mollalar o önünüzdeki üstünde 'Edebiyat' yazan kitap okunmayacak! Ananıza babanıza söyleyin size birer Sait Faik külliyesi alsın" buyuran Tahir Alangu'ydü. Sınıfta altı kişiyi işaret etmiş, "Sen! Sen! Sen! Sizler yazar olacaksınız, bu işin peşini bırakmayın... Çok okuyun. Günlük tutun mollaları!" demişti.

O altı çocuk -yürüyecekleri yolları bambaşka çizseler de- Nedim Gürsel, Selim İleri, Mahir Şaul, Engin Ardıncı, İzzet Yasar ve Ferhan Şensoy yaşamlarını yazarak kazandılar.

Ortaokulu bitirdiğinde o güne kadar ona hediye almakta pek de bonkör davranmayan babasından bir daktilo istemişti Ferhan Şensoy. Pırıl pırıl bir Remington geliverdi önüne, artık şiirler hep onunla yazılacaktı. İlk şiirleri ve öyküleri Yeni Ufuklar ve Soyut dergilerinde yayımlandı. İlk skeçleri

Devekuşu Kabare'de oynandı. Henüz 18'indeydi.

Derslerle yazı arasındaki tahterevallide dersler hep aşağıda kaldı. Lise ikide sınıfta kalınca Galatasaray'dan Çarşamba Lisesi'ne naklolup diplomasını buradan aldı. Aynı yıl Je M'en Fous Bilader adını verdiği oyun, Haldun Taner'in himayesinde, kurduğu Galatasaray Oyuncuları tarafından sahnelendi. "Haldun Taner benim babamdır. Annem babamı bunu bilmezler" diyeceği "ata"sı böylece girdi hayatına.

Liseyi bitirip Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne mimarlık bölümüne girdi ama yüreğinde başka bir aslan yatıyordu. Ayfer Feray Tiyatrosu'nda oyuncu, Paravana Kabare'de yönetmen sıfatıyla profesyonel tiyatroya adım attı.

İki senelik mimarlık öğreniminin ardından Strasburg'da tiyatro öğrenimi gördü. Orada ustalarından biri kabul ettiği Jerome Savary ile tanıştı. Kolay değildi kendini kabul ettirmek: "Savary'nin asistanlığını yapmak istedim. Asistan sevmezmiş, önce kovdu beni, sonra hiç Türk görmediği için merak etmiş, geri çağırdı. 'Nazım Hikmet'in Türkiye'sinden mısın?' diye sordu. Hayatımda ilk ve son defa Türk olmanın yararını orada gördüm." Ona hep Farhen diye hitap etse de, tiyatro üslubunun temel taşlarından birini oluşturdu Savary.

Profesyonel oyuncu ve yönetmen sıfatlarına yazarlık Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda oynanan Haneler'le eklendi.

1974 ve 75 yıllarını Montreal'de tiyatro yaparak geçirdikten sonra Türkiye'ye döndü. 12 Mart bir kuşağın üzerinden buldozer gibi geçmiş, 12 Eylül'e ramak kalmıştı. 60'larda yaşanan "tiyatronun altın çağı" anılara karışmıştı. Ülkenin yeni bir sevdası vardı artık: televizyon.

Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu, Türk Yazarları Tiyatrosu ve Nisa Serezli - Tolga Aşkın Tiyatrosu'nda çalışırken o da yazar ve oyuncu olarak televizyonla tanışmıştı. Ali Poyrazoğlu'nun ünlü Ali Uyanık karakteri, onun kaleminde yeşeriyordu.

1977 yılı ona iki ayrı "ilk"i getirdi: ilk kitabı Kazancı Yokuşu'nu ve ilk film çalışması Kızını Dövmeyen Dizi'ni Döver'i.

Dedim ya, 12 Eylül'e ramak vardı ve ülkede hassasiyetler arttıkça artmıştı. Yazdığı Bizim Sınıf adlı televizyon dizisi, "öğretmenlerin manevi şahsiyatını tezyif ettiği" gerekçesiyle TRT tarafından yasaklandığında yıl 1978'di. Devlet hassası ama henüz kindar değildi. Sizin Dersane dizisi ertesi yıl TRT'de kendine yer buldu. Bu sırada bir kez daha Ayfer Feray Tiyatrosu'nda çalışıyor, yazıp yönettiği Hayrola Karyola oyununda oynuyordu.

Kendi tiyatro topluluğunu, Ortaoyuncular'ı kurduğunda 30 yaşına bir yıl, 1980 darbesine ise 6 ay kalmıştı.

14 Mart 1980'de Harbiye Yapı Endüstri Merkezi Salonu'nda ilk kez perdelerini açan Ortaoyuncular'ın ilk oyunu bugün hala bir efsane olarak anılan Şahları Da Mururlar'dı.

Ertesi yıl iki oyun birden geldi: Parasız Yaşamak Pahalı ve Kahrman Bakkal Süpermarkete Karşı. 1981'in çok önemli biri ürünü daha vardı: Sınavla öğrenci olarak oluşturduğu amatör topluluk, Nöbetçi Tiyatro.

Hani Yılmaz Erdoğan'ın birkaç ay geçirip bünyesine nasıl kabul edilmediğini yirmi yıldır anlattığı, Okan Bayülgen'in dört yıl boyunca çalışıp Ferhan Şensoy'a bir türlü "Benim adım Haluk değil" diyemediği tiyatro...

Tiyatrosunun yakıldığı yıldan bu yana daha da muhafazakarlaşan bir ülkede, muhalefet bayrağını sallamayı sürdürüyor.

TOMOGRAFI

Ortaoyuncular ve Nöbetçi Tiyatro için yazdığı oyunlar kehanet gibiydi. İstanbul'u Satıyorum oyununda "İstanbul'u satıyorum, satıyorum / Gözlerim gözlüklü / İstanbul'u satıyorum, satıyorum / Annesiyle birlikte / Ben bir sokak satıcısı / Han hamamlar yıkıcısı, gökdelenler kurucusu / İstanbul'u satıyorum, satıyorum / Tarihiyle birlikte..." diyordu. Oyunda Erdi Günaydın'ın can verdiği Fatih Sultan Mehmet ile Münir Özkul'un oynadığı Mimar Sinan, İstanbul'un yeni hali karşısında dehşete kapılıyordu. Bugün "Biz İstanbul'a ihanet ettik" diyenler acaba İstanbul'u Satıyorum seyretmişler miydi?

İçinden Tramvay Geçen Şarkı, "Biz eskiden bugünü daha pembe ummuştuk / Meğer kader, cilvesiz normal kader / Çok garip, çok lodosmatik sonbahar / Aldatıldık mı yoksa / Yoksa yoksa beraber mi aldandık / Soru işareti" diye bitiyordu. "Kandırılmak" siyasi lügatlere henüz girmemişken...

Yazıp yönettiği Muzır Müzikal ise sözleriyle değil, uğradığı akıbetle bir kehanet taşıyordu içinde. 1987'nin 7 Şubat gecesi oyunun sahnelendiği Şan Tiyatrosu şüpheli bir biçimde yandı.

Bir Yudum İnsan adlı programda yangının ardındaki gerçeği şöyle anlatmıştı Ferhan Şensoy: "Önce mektupla tehditler geldi. Sonra 200-300 kişi, beyaz takkeli sakallı arkadaşlar ön sıralarda blok teşkil edip söylediğime koro halinde cevap veriyordu. Önce sözle saldırıyorlardı, giderek sahneye saldırı başladı, sahneye atlayanlar bile vardı. Bizi korumakla görevli ekip yangından bir hafta önce değiştirildi ve duşta olduğumuz sırada bizi diri diri yakmak istediler."

Çok değil, altı yıl sonra insanların bir otelin içinde diri diri yakılacağını ne Ferhan Şensoy biliyordu ne başkası. Yakın geleceğin ayak sesi olan bu yangının içinden bir dünya rekoru doğacağını da bilen yoktu henüz.

Muzır Müzikal kapalı gişe oynanıyor, biletler haftalar öncesinden satılıyor. Ya bilet paraları iade edilip Ortaoyuncular'ın kapısına kilit vurulacak ya da yepyeni bir oyun yaratılacaktı. O gece sabaha kadar uyumayan Ferhan Şensoy, oyunun adını sabah olmadan buldu: Ferhangî Seyler. **Tek kişilik, masrafı kısıtlı, tam da bu kriz anına uygun oyun; İstiklal Caddesi'nin yoğun kar yağışı dolayısıyla trafiğe kapandığı 7 Mart 1987 akşamı, üstelik hiç prova edilmeden 300 kişiye oynandı.** Ve geçen 30 yıl içinde 2200 temsili devirip dünya rekorunu kırdı.

37 yılını yalnız (ama tek başına değil), biraz savrulmuş, çokça aşık olarak, hayatını zihninin hızına uydurarak geçirdikten sonra Derya Baykal'la evlendi, üç yıl içinde üç çocuklu bir aile babasıydı! (Sadece iki kızı olduğunu söyleyecekler avans: Derya Baykal'ın ilk eşinden olan oğlu Mert, Şensoy'a baba diye hitap eder.)

Çocukları kadar, belki daha fazla ihtimam ve fedakarlık bekleyen Ses Tiyatrosu yine bu dönemde, 1989 yılında girdi hayatına. Aynı yılın bir emaneti daha vardı: İsmail Dümbüllü'den Münir Özkul'a geçmiş Kel Hasan Efendi'nin kavağı, Özkul tarafından Ferhan Şensoy'a bir naylon poşet içinde sunuldu.

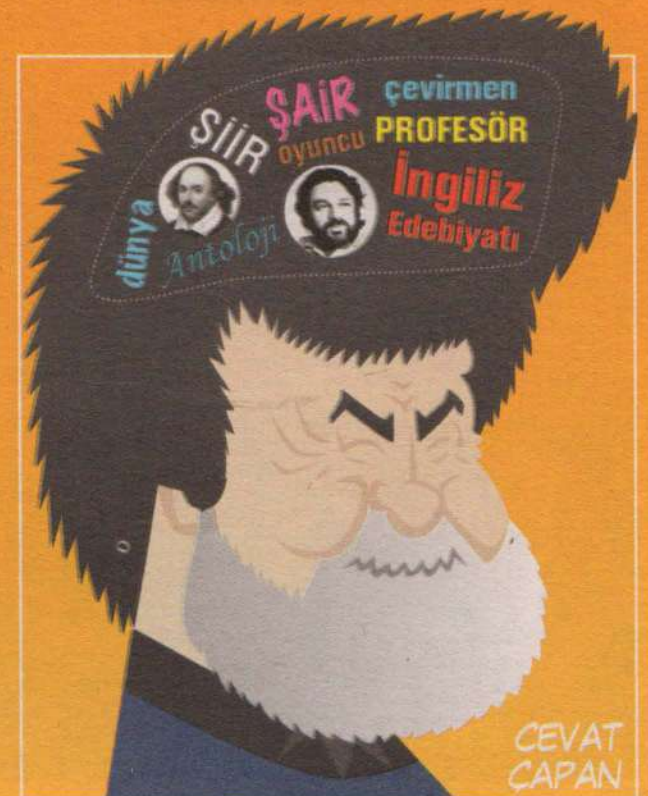
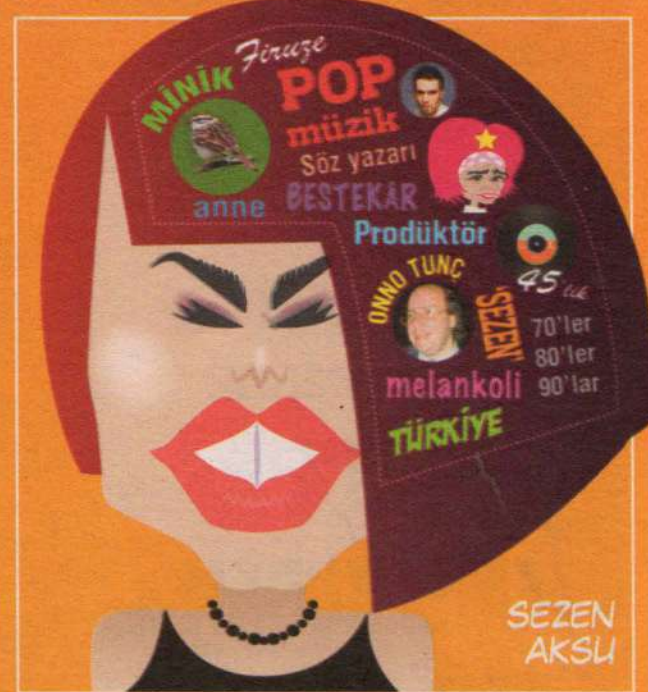
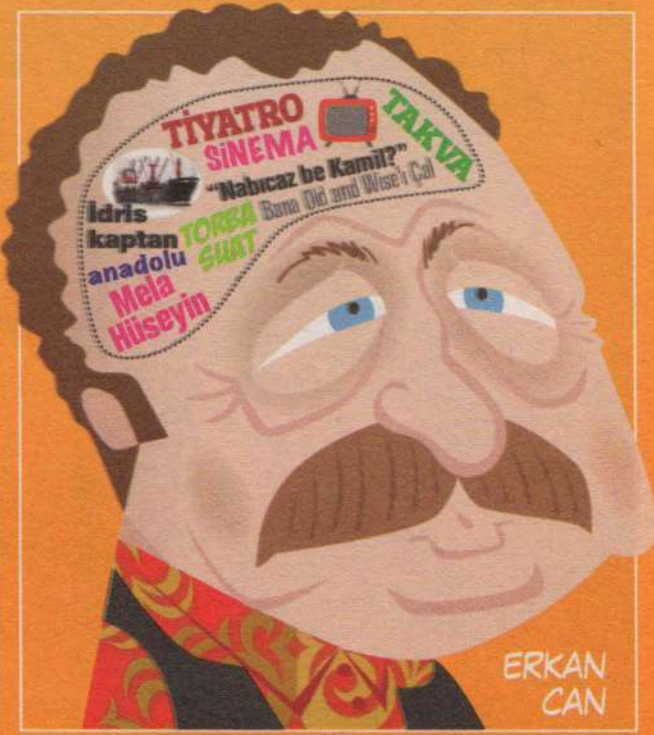
1990'ları ve 2000'leri Ortaoyuncular'da yarattığı oyunlarla, televizyona yaptığı işlerle, yazdığı kitaplarla, çok çalışarak ve çok üreterek geçirdi.

Şimdi yine çok çalışıyor, çok üretiyor, ancak bugünün Türkiye'sinde aynı işi yapmak için belli ki daha çok uğraşması gerekiyor. Memleketin en uzun süren inşaatlarından birinin, İstiklal Caddesi'nin ortasında, nüfusunun ancak 300'de biri kadar koltuk sayısına sahip bir ülkede, tarihi bir tiyatroyu ayakta tutmaya çalışıyor. Tiyatrosunun yakıldığı yıldan bu yana daha da muhafazakarlaşan bir ülkede, muhalefet bayrağını sallamayı sürdürüyor. İsyanının dozunu ayarlayamadığı zamanlar oluyor, oturup sil baştan kendini anlatması gerekiyor. Başka bir ülkede öpülecek eline, sürekli cetvelle vurmaya çalışanları umursamamak için de çaba harcıyor.

Dedim ya, onu sevmek kolay değil. 52 oyun, 23 kitap yazarken bir de kendini sevdirmekle mi uğraşıydı? O çabayı da bir zahmet bizden bekliyor.

Fotoğrafi: Mehmet Turgut

CAN BAYRAK

Başka Dünyalar Mümkün...

KARAKARGA
Yayınları

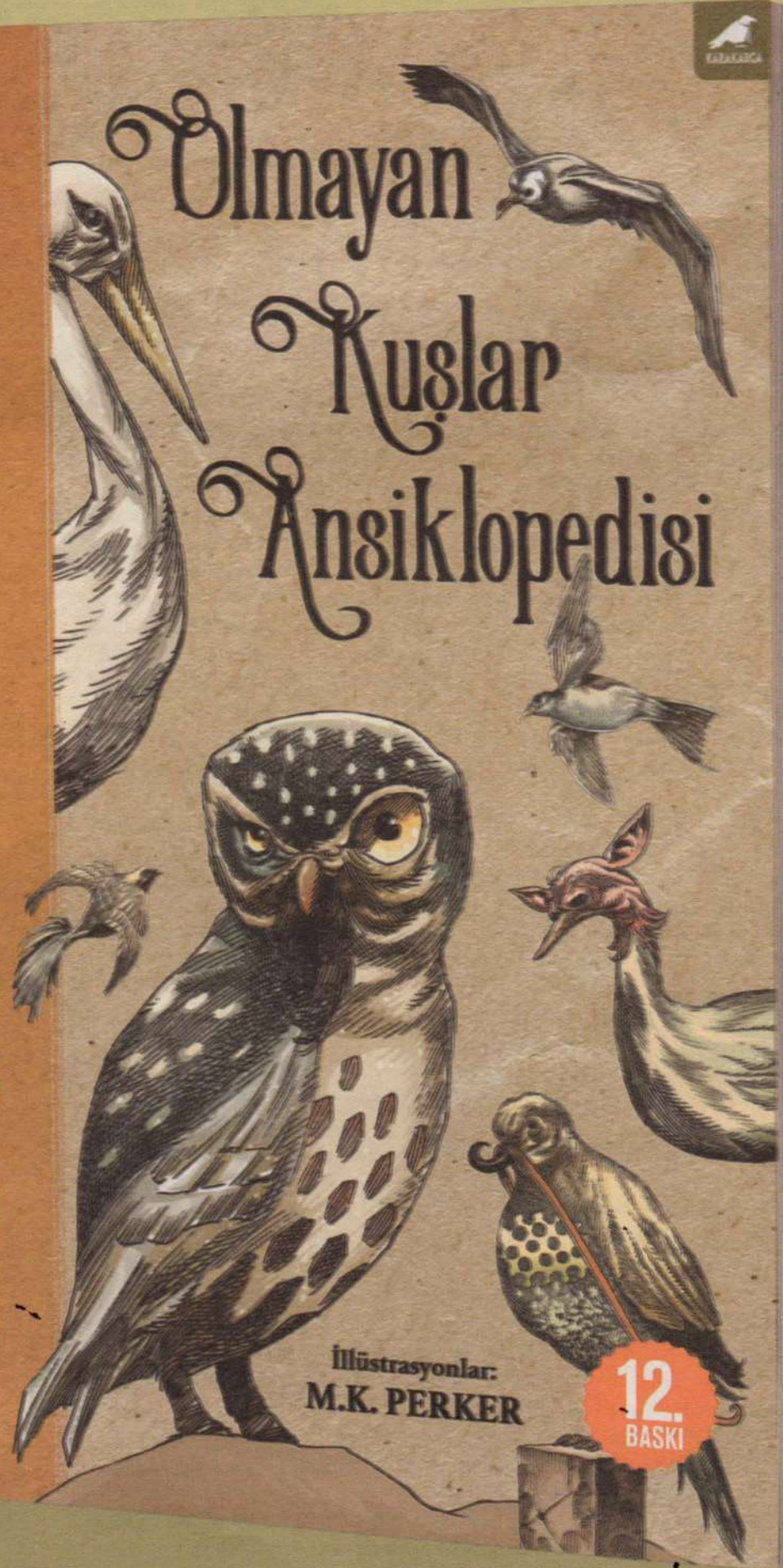
Dünyaca
ünlü yazarımız

ECE

TEMELKURAN'dan

büyülü bir gerçeklik,
yepyeni bir eser!

ECE TEMELKURAN

KİTAPÇILARDA

Metin Uca

Şaheser bir "laterna"nın bağnazlığa kurban giden yolculuğu

20 yıldır tahtta olan III. Murad 49 yaşında ölecek ve Kraliçe'nin tasarımı üzerinde uzun yıllar düşündüğü org, III. Murad'a yetişmeyecek ve yerine geçecek oğlu III. Mehmed'e gönderilecekti.

İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth, ünlü org ustası Thomas Dallam'ı yanına çağırdı. Dallam'dan otomatik çalışabilen dev bir org-saat yapmasını istedi. Bu org-saat, sanattan anlayan, şiir de yazan Padişah III. Murad'a hediye edilecek, karşılığında İngiltere Krallığı ticari özel ayrıcalıklar elde edecekti. İşte bu nedenle gerek müzikal, gerek sanatsal açıdan olağanüstü güzellikte ve o güne kadar görülmemiş özellikte olmalıydı bu org-saat. Dallam uzun zaman boyunca nasıl bir org yapacağını tasarladı. Ardından atölyesine kapandı ve bu eseri bir buçuk yılda tamamladı. Ortaya 5 metre boyunda, klavyesi sayesinde hem geleneksel biçimde hem de kendiliğinden çalınabilen daha önce hiç tasarlanmamış bir alet ortaya çıkaracak ve bu, dünyanın ilk laternalarından biri olacaktı. Önceden ayarlanan saat, vakti geldiğinde silindirdeki programlanmış ezgilerin çalmasını sağlıyordu. Teller, körükler, tekerlek ve çarklardan oluşan bu karmaşık sistem repertuarı kusursuzca çalıştırıyordu. Bununla da kalmayıp, şakıyan kuşlar, borazan çalan heykelcikler ve dönen gezegenler de görsel bir şölen sunuyordu. Aletin dokuz hareket şekli vardı. Bunlar saati, ayın ve güneşin günlük konumunu gösteriyordu. Her çeyrekte ziller çalıyor ve her saat başı en tepede bulunan horoz ötüyordu. Ayrıca çanlar sayesinde melodiler işitilebiliyor, üzerindeki sekiz heykelcik kraliçenin figürüne doğru dönerek selam veriyor, o da asasıyla cevap veriyordu. Orgun üzerinde değerli taşlarla süslenmiş Kraliçe I. Elizabeth'i tasvir eden bir heykelcik ve ayrıca gezegenlerin konumunu gösteren bir de güneş sistemi modeli bulunuyordu. Dallam muhteşem bir tasarım yaratmanın heyecanı ile Kraliçe I. Elizabeth'e org-saati tanıtaacağı günü bekliyordu. Kraliçe I. Elizabeth'in görmesi için Londra Whitehall'daki zengin yemek davetlerinin verildiği Banqueting House'a kurulan bu karmaşık ama aynı zamanda dönemin en gelişmiş teknolojik müzik aleti, 550 Pound'a mal olmuştu. Levant Company tarafından masrafının karşılanması özel sektörün sanata ve sanatsal eserlerin yaratılışına sponsor olmanın 16. yüzyıl için de geçerli olduğunu gösteriyordu.

Kraliçe I. Elizabeth, bu devasa müzik aleti ve marifetleri karşısında büyülenmişti. Org artık sahibine gitmek için hazır. 20 yıldır tahtta olan III. Murad 49 yaşında ölecek ve Kraliçe'nin tasarımı üzerinde uzun yıllar düşündüğü org, III. Murad'a yetişmeyecek ve yerine geçecek oğlu III. Mehmed'e gönderilecekti. Tahtı garantilemek için bazıları kundakta 19 şehzade kardeşini boğduran ve Osmanlı Dönemi'nin en kanlı padişahı olarak anılan III. Mehmed dünyada ender sayıdaki şaheserden biri olan bu orgun da sahibi olacaktı. Bu müthiş org, parçalara ayrıldı, paketlenildi gemiye yüklendi. Parçaları birleştirmesi ve padişaha sunması için Dallam da aynı gemideydi. Dallam yolculuk için yanına kıyafetler, üç çift ayakkabı, kendini korumak için bir kılıç, yağ, tuz, şeker, sirke, çatal, bıçak, kaşık ve elbise askıları aldı. Ama en önemlisi yolculuk sırasında performans düzeyi düşmesin diye, parmaklarının antrenmanı için gemiye, ayaksız, klavyeli müzik aleti olan bir "virginal"i de yükledi. Hector adlı 300 tonluk gemiyi uzun ve fırtınalı bir yolculuk bekliyordu. Şiddetli fırtınalar nedeniyle Hector iki kez karaya oturacak, korsanların saldırısına uğrayacak ve bu zorlu yolculuk altı ay sürecekti.

Yorgun ve yıpranmış Hector bir yaz günü İstanbul sularına girdi. Yedikule açıklarında demir atıldı ve burada gemi padişahın görüş menziline girmeden önce boyandı. Ertesi gün hediye, Pera'da bulunan İngiliz Elçiliği binasına taşındı. Binada orgu kurmak için yeterince yüksek bir oda bulunmadığından Elçi Henry Lello'nun emriyle elçiliğin avlusuna yeni bir

oda inşa ettirildi.

Dallam orgunu bu odada kuracaktı. Dallam sandığı açtığı

an ortalığı yoğun bir küf kokusu sardı. Orgun ahşap bölümlerini küf kaplamıştı.

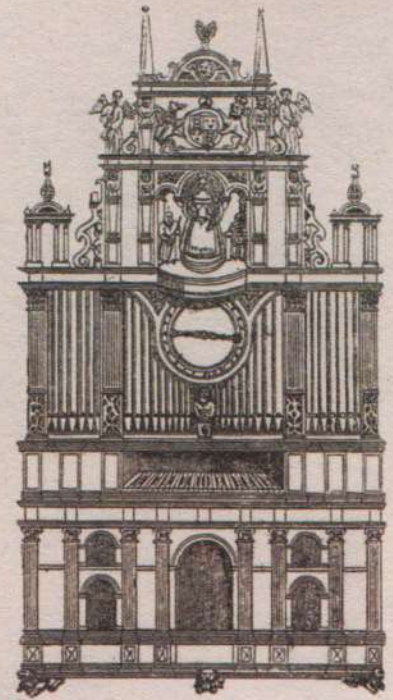
Contalar gevşemiş, paneller çatlamış, boyalar kabarmıştı. Orgun bu halini gören Dallam, eski göz kamaştırıcı haline getireceğine söz verdi. Dallam, beraberinde getirdiği mekanikçi, ressam ve marangoz yardımcılarıyla birlikte orgu yenilemeyi başardı. Kusursuz çalıştırdıktan emin olduktan sonra tekrar parçalara ayrıldı ve Topkapı Sarayı'na götürüldü. Org 10 gün içinde Topkapı Sarayı'nda 19 şehzade kardeşin boğdurulduğu köşkte kuruldu. Dallam, saati 22'ye kurdu. Osmanlı heyeti

salona girer girmez 16 çan birden çınlayacak, ardından dört bölümlük bir ezgiyi çalmaya başlayacaktı. Bu ezgi bitince köşelerden fırlayan iki heykelcik gümüş borazanlarıyla şenliğe katılacak, bunu orgun iki kez yinelediği beş bölümlük bir şarkı izleyecekti. Orgun tepesindeki karatavuk ve ardıc kuşlarının şakıma ve kanat çırpımlarıyla şenlik noktalanacaktı. Padişahın karşısında her şey planlandığı gibi kusursuz oldu.

Bu armağan padişahı büyüledi. Hatta tuşların hareket ettiğini görünce şaşırdı. Dallam, **manuel olarak da çalınabileceğini söyleyince, Padişah sarayda çalan birisinin olup olmadığını sordu. "Olmadığı"**

yanıtını alınca Dallam'ın çalmasını istedi. Dallam heyecanla ve coşkuyla orgun tuşlarında parmaklarını gezdiriyordu. Padişah parmak hareketlerini görmek için ayağa kalktı ve onu dikkatlice izledi. Padişah bu eşsiz armağan karşılığında Dallam'ı 45 altınla ödüllendirdi. Topkapı Sarayı'nın girilmesi yasak olan bölümlerine bile girmesine izin verdi. Orgu sahillerdeki köşklere birine kurmasını istedi. Dallam orgu padişahın istediği köşke kurmayı kabul ettiği için Hector'un dönüşüne yetişemedi ve Karamürsel isimli Türk gemisiyle ülkesine döndü. Tabii İngiltere Krallığı'na sağlanan ekonomik ayrıcalıklarla da... Gelelim orga...

III. Mehmed orgu dört yıl boyunca büyük bir keyifle dinledi. Saltanatı sekiz yıl, 10 ay, 25 gün sürdü. Yolda karşılaştığı bir deli dervişin **"56 gün sonra başına gelecek kazadan kurtulamazsın. Gafil olma padişahım,"** demesi III. Mehmed'i çok etkiledi. Yemeden-içmeden, hatta sağlıklı düşünmeden uzak aylar geçirdi. Korku, hayatının tek belirleyicisi olmuştu. Benzersiz orgunun ezgileri, saat başındaki her biri görsel şölen şeklindeki çalışları bile padişahı mutlu etmiyordu. 37 yaşında geçirdiği kalp krizi onu hayattan koparıyor, hemen ertesi gün apar topar yapılan cülus töreniyle bir pazar sabahı yerine Sultan Ahmed tahta çıkıyordu. Sultan Ahmed daha dindar, daha içe kapalı, dünya zevklerine daha uzak bir hükümdardı. Her saat başı kuşlar fırlayan, borazanlar çalan orgu bir türlü sevmemişti. Dallam ülkesine döndükten sonra zaman zaman bazı parçaları bozulan org, gözden düşmüş, unutulur olmuştu. Bir öfke nöbeti sırasında hincını karşısına çıkan **"gavur icadı"** dediği bu orgdan almak isteyen Sultan Ahmed verdiği emirle orgun ahşap kısımlarını baltayla parçalatmıştı. Dünyanın ilk laternalarından biri **"gavur icadı"** olduğu için tarihin bilinmezleri arasında kaybolacaktı. Yıllar yıllar sonra Thomas Dallam'ın anıları yeniden kaleme alındığında, Türkiye, izi kalmamış bu eşsiz orgu hüznü bir öykü olarak hatırlayacaktı.

Korku, hayatının tek belirleyicisi olmuştu. Benzersiz orgunun ezgileri, saat başındaki her biri görsel şölen şeklindeki çalışları bile padişahı mutlu etmiyordu.

turgut tom
uyar

Tomris

senin için alışılmış şeyler söyleyemem sana yaraşmaz
kış gecesi amcamızdır bahar yakından kardeşimiz
alır başımı erzincan'a giderim seni düşünmek için
dörtlükleri bozarım çünkü dağlar ne güne duruyor
kıyıları ve eskimeyen herşey seni anlatmak için

bir bozuk saattir yüreğim hep sende durur
ne var ki ıslanır gider coşkunluğum durmadan
durmadan

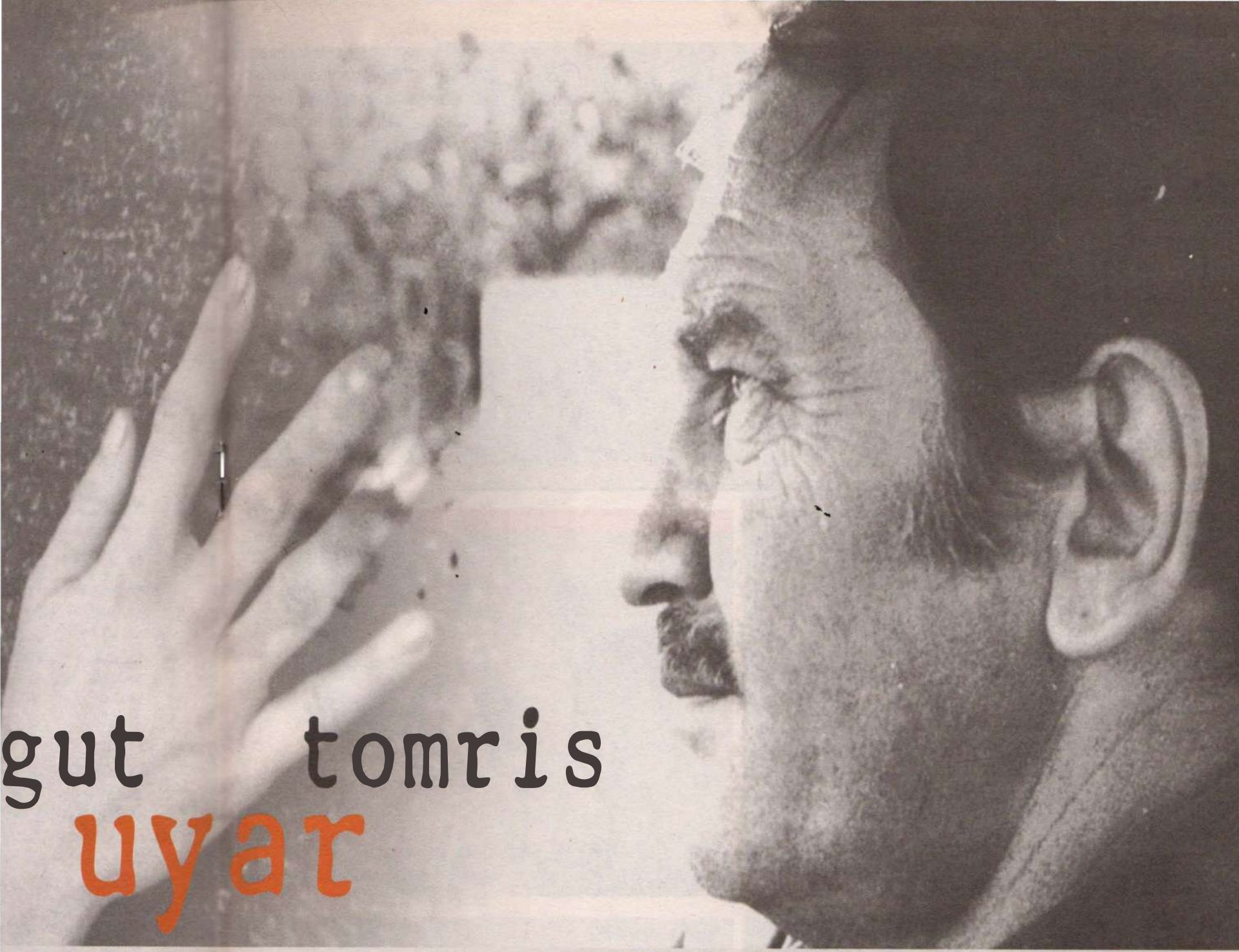
dağ ~~gök~~ biraz daha benden deniz her zaman senden
hiç-bir dileğimiz yok şimdilik tarihten coğrafyadan

kimselere benzemesin isterim seni övdüğüm
seni övdüğüm zaman
güzel bir çingene yalnız başına ~~dolaşma~~ dolaşır kırlarda
seni övdüğüm zaman

TURGUT UYAR

Fotoğraf: Şahin Kaygun

gut tomris uyar

raşmaz
z
çin
vor
i

yadan

ia
ar

Fotoğraf: Şahin Kaygun

Fotoğraf: Cengiz Civa

ofis kafası

yıldız holding
sanatla iç içe

Alarm çalıyor... Ertele, ertele nereye kadar? Evet sıcak yataktan ayrılmak herkes için hüznünlü bir veda ama tam tersi olduğunu düşünsenize. Alarm çalıyor, ertelediniz bile, heyecanla uyandınız, hazırlandınız ve iş yerinizdesiniz! Burada gegen saatler zulüm mü olmalı, yoksa keyif mi? Danimarkalılar iş yerinde o kadar mutluymuş ki bunun için bir kelime bile üretmişler: "Arbejdsglaede." Kökeni "iş" anlamına gelen "arbejde" ve "mutluluk" manasındaki "glaede" kelimeleriymiş. Tabii bu bir tesadüf değil, Danimarka en mutlu çalışanlar sıralamasında önde gelen ülkelerden. Onlar için iş, sadece para kazanmanın bir yolu değil, aynı zamanda keyifli vakit geçirmek de çok çok önemli. Ben saatler geçirmekten keyif aldığım bir yerde çalışıyorum. Fakat kurumsal şirketlerde de bu böyle mi merak ediyorum. Çünkü "kurumsal hayat" ne bilmiyorum. Bu yüzden merakımıza engel olmadık, kalktık, ekip olarak "Yıldız Holding'in Çamlıca Kampüsü'nü ziyaret ettik.

"60'lı yıllarda Topkapı'da bir fabrikamız vardı... Hala duruyor. O fabrikada kapı girişinde bir oda vardı, babam orada çalışırdı, yanında bir yarımcısıyla... Aynı odanın içinde ikinci bir oda vardı, iç içe. Orada da sabırsız-sevkiyat yapılırdı. İşte bütün büro o kadardı. İşbaşı yapacak arkadaşlar da iki odanın içinden geçerek içeri girerdi. İşte bu ile şirketi havası o zamandan beri hep vardı. Şimdi biz de burada bunu devam ettirmeye çalışıyoruz." Murat Ülker Yıldız Holding'den işte böyle bahsediyor. Biz de ilk olarak dolamaya onun odasından başlıyoruz. Merdivenlerden yukarı çıkarken duvarlardaki tablolarla tek tek bakmak isterseniz, yukarıdaki toplantıya geç kalabilirsiniz. Bu yüzden adımlarımızı hızlı atıp içeri giriyoruz. Murat Bey'in misafirlerini ağırladığı odada birçok sanat eseri var. Giren girmez dikkatimizi çeken ilk şey hemen sağda bulunan Devrim Erbil'in "Topkapı Sarayı" tablosu oluyor. Şahane gözüküyor! Onun yanında Hoca Ali Rıza'nın "İki Oyuklu Kaya" ve "Aslan Kaya" eserleri bulunuyor. Bir kısımda Süleyman Seyid'in bir peyzajı var. Murat Bey'in tıpkı babasının gibi iç içe geçmiş odasında diğer odaya geçmeden hemen sizi Ergin İnan'ın profilden çizilmiş bir figürü karşılıyor. (Instagram hesabından bütün eserleri görmek ve sergileri takip etmek isterseniz: @yildizsergisalonu)

Adım attığınız her yerde bir heykelle ya da tabloyla karşılaşılıyorsunuz. Şirketin bahçesinde benim de çok sevdiğim, denizci olarak çalıştığı yıllarda ve hala gittiği her yerde kendisinden bir şeyler, bir parça bıraktığını söyleyen heykeltıraş Bruno Catalano'nun "Miguel" heykeli bulunuyor. İtiraf ediyorum en çok etkilendiklerimden biriydi. Çünkü yanda fotoğrafını gördüğümüz bu heykel, sanırım tam bu ağacın altı için yapılmış. Haliyle birçok toplantı odası var. Yurt dışındaki görüşmeler için ayrılmış büyük ekranlı ve kameralı bir sistemle donatılmış bir oda var. Bu odada da Burhan Dوغانçay'ın çok etkileyici "Mavi Senfoni"si bulunuyor. Ve diğer odalarda bulunan eserleri de teker teker dolaşıp ofis kısmına doğru yürümeye devam ediyoruz. Saatin nasıl geçtiğini bile fark etmedik. Karşımıza "Bizim Lokanta" gıkınca açıldığını anlıyoruz. 13 yerde şubesi bulunan "Bizim Lokanta"nın bir şubesi de Yıldız Holding'in Çamlıca Kampüsü'nde bulunuyor. Yemek yediğimiz yerden çıkarken Sabri Ülker Vakfı'nın önerisiyle mekana yerleştirilen aromalı sulardan tadıp ofis kısmına geçiyoruz.

Ve artık ofis kısmındayız. Ana girişte sürekli devam eden bir Ahmet Güneştekin sergisi karşılıyor bizi. Godiva için özel yaptığı eser de burada sergileniyor. Bir de tam ortada bir Kızıl Elma var, Kızıl Elma Türk mitolojisinde Türkler ve de özellikle Oğuz Türkleri için hedefi ve amacı simgeliyor.

Bu binada 1012 kişi çalışıyor! Ayrıca çalışanların %60'ı erkek, %40'ı kadın. Yöneticilerin ise %30'u kadın. İlk olarak uğradığımız yer insan kaynakları. Burası bir açık ofis! Yani masaların küçük bir panoyla birbirinden ayrıldığı,

herkesin birbirini görebildiği, duyabildiği, kapalı kapıların, soğuk duvarların arkasında kimsenin bulunmadığı renkli ve rahat bir alan. Birkaç adım sonra da kurumsal iletişime varıyorsunuz. Üst kat pazarlama, satın alma... Aynı ofis düzeni buralarda da devam ediyor.. Bu kadar kalabalık bir alanda herkesin bir arada olduğu, paylaşabildiği ve birbirine saygı duyduğu bir düzen yaratılabilmek önemli. Buradan sonra "hadi kahve içelim" teklifiyle alt kata iniyoruz. Alt kat tam bizlik! Süper renkli ve hareketli, aynı zamanda da sakin bir alan. Şirketten bir arkadaşımızla burada buluşabilir, toplantı yapabilir, sohbet edebilir, isten arata kalan zamanda kitap okuyabilirsiniz. Rahat rahat telefon görüşmeleri yapabileceğiniz konuşma alanları ve kulübeler var. Sıkıcı olmayan uzun toplantı masaları da... Bir nostalji kögesi var. **Burada fotoğalar, radyo, masa ve duvar saati gibi eski eşyalar var. Belki elinize bir Ahmet Hamdi Tanpınar kitabı alıp biraz nefes almak istersiniz.**

Ayrıca yine bu katta şirketin Fotoğraf Kulübü'nün üyelerinin fotoğraf sergisi bulunuyor. Şirkette toplam 6 kulüp var: Müzik, Dans, Gezi, Yemek, Gönüllülük ve Fotoğraf... Bu katı görünce ofis katındaki boşluğun nedenini anladık çünkü insanlar bu ferah alanda çalışmayı tercih ediyor. Uzun süre çalıştığınız bir yerde mutlaka rahat rahat vakit geçirebileceğiniz alanlar yaratmalısınız, Yıldız Holding bunu çok yaratıcı ve güzel bir şekilde sunmuş. Şirkette transfer hizmeti var. Önceden bilgi veriyorsunuz, size tahsis edilen araç ulaşımınızı sağlıyor. Avukat ve sağlık konularında da ücretsiz danışmanlık hizmetlerinden yararlanabiliyorsunuz. Çalışanların aile fertlerinin de dahil olduğu psikolojik destek birimi var. Ayrıca bir diyet yemek bölümü ve randevuyla görüşebildiğiniz bir diyetisyen var. Cuma günleri şirkette organik pazar oluyormuş. Buna bayıldık! Burada uzunca vakit geçirdik. Son olarak Yıldız Holding'in birkaç sene dir aktif çalışan Gençlik Platformu'yla tanışıyoruz. Yaş aralıkları 25-30 olan, farklı departmanlarda çalışan gençlerden oluşan bir ekip! Onlar şirketteki gençlerin isteklerine dair projeler geliştiriyorlarmış. "Değişen bir jenerasyon var ve talepleri de farklı. Çalışma saatinden insanların oturdukları yere kadar her şeyle ilgili fikrimizi söylüyoruz. Bizim için en önemli şey yöneticilerin de kendileri gibi düşünceleri, bakış açılarını değiştirmeleri," diyorlar. Sohbet sırasında Bahattin Bey şu an şirkette olmayan ama gelecek bir projenin de müjdesini veriyor çalışanlara: Yıldız Akademi. Özel tasarlanmış sınıfların olduğu ve çalışan eğitimi veren gerçek bir akademi kuruyorlarmış. Bu da aynı bir güzel haber :) Bu güzel ve hoş sohbetten sonra Yıldız Holding Çamlıca Kampüsü'nden mutlu bir şekilde ayrılıyor. Tamam, çıkışta hediye ettikleri çikolatalar da gülümsememize biraz katkı sağlamış olabilir, itiraf edelim. **Sanatla iç içe** geçmiş bu yönetim anlayışının etkisini çalışanların yüzünde "mutluluk" olarak görüyorsunuz. Danimarkalıları bilmiyorum ama Yıldız Holding ve şirketlerinin çalışanları çalıştıkları yerde epey bir mutlu! Çalıştıkları ortamı tek kelimeyle anlatmayı denedim ama zorlandım. En iyisi kendi mottolarıyla bitireyim: Mutlu et, mutlu ol! Bu kadar basit... :)

Teşekkür: Şirketteki her sanat eserini tek tek anlatıp bilgilendiren Yıldız Holding Sanat Danışmanı İdil İlkin, sorduğumuz her soruya büyük bir özeni ve içtenlikle cevap verip, ziyaretimizin en başından en sonuna kadar bizi yalnız bırakmayan Yıldız Holding Kurumsal İletişim Direktörü Mehmet Uçan'a ve Yıldız Holding Genel Müdür Yardımcısı Bahattin Aydın'a... Kendi şirketini bizimle birlikte 3 saat boyunca büyük bir nezakette ve sabırla dolaşan Murat Ülker'e ve güler yüzleri, samimiyetleri için bütün Yıldız Holding ve pladis çalışanlarına teşekkürlerimizle...

Hazırlayan: Ayça Derin Karabulut

Cem Davran

Şehit Fatma

Panonun arkasında sıramı bekliyorum, köyde direniş var, askerlere işaret ettim, Yunan bayrağı elimizde girdik içeri. Komşular yuhalıyor, aldırmıyorum.

Yetmişli yıllar yeni başlamış. Komşular aile kıvamında yaşamaktan vazgeçmemiş, politikacılar her şeye rağmen sanat denilen hayat damarını unutmamış, genç cumhuriyet heyecanını yitirmemiş ve Ayşe tatile çıkmamış henüz. Kasımpaşa Lisesi'nin hemen dibinde küçük ama sempatik bir ilkokul: Dr. Tefik Sağlam

İlkokulu. Bugün bile önünden geçerken gözden kaçırdığımız, Tarlabası yolunun Unkapanı'na bağlandığı yerde, semtin çocuklarını yarınlara hazırlayan, belki de dönemin en kıymetli okullarından biri. Sıradan bir devlet okulu olmasına rağmen, uzun yıllar muhteşem öğretmen kadrosuyla çağdaş bir eğitim resitali sunan, dokunduğu her çocuğa sanat, kültür sofrası kuran şimdilerde çok yaşlı bu bina, o yıllarda tarihi Beyoğlu İlçesi'nin göz bebeği idi. Altmışların sonu, ablam birinci sınıfa kaydedildi. Ben evde yalnız kaldım. Ablam sene sonu doğumlu olduğu için bir sonraki yaş grubuyla okula başladı, benim daha iki yılım var. O yıllarda ağustos ayından sonra doğanlar bir sonraki sene doğumlarıyla okula başlatılırdı ve bana göre çok sağlıklı bir yöntemdi, istisnalar hariç tabii. Sabahları annem yürüyerek ablamı okula götürüyor, ben de arkalarından onları izliyorum ve çok üzülüyordum. Bu durumu bir süre sonra annem ablamın öğretmenine anlatınca, Ulviye Öğretmen, çocuk üzülmesin ablasıyla ara sıra o da gelsin, sessizce derse katılabilirse misafir olmasında sakınca yok demiş. Yaşı daha küçük, sıkılır nasıl olsa ama en azından okul ve okumak onda üzüntülü bir durum olarak, ablasından ayrılıp yalnız kaldığı bir hatıra olarak kalmasın. Yaşı gelince kısmetse onu da okulumuza kaydedeceğiz nasılsa. Nurları içinde uyusun o muhteşem Atatürk kadını Ulviye Öğretmen. Mîsafirlikten hiç sıkılmadım, aksatmadan ben de ablamla hep okula gittim, çok sevdim Dr. Tefik Sağlam İlkokulu'nu. İki yıl sonra yaşı gelip kaydım yapılırken okul idaresi annemi Milli Eğitim Seviye Sınavı konusunda bilgilendirir. Şimdi var mı böyle bir şey bilmiyorum. Çocuk sıkılabilir baştan başlarsa. Gördüğümüz kadarıyla ilk döneme dair her şeyi biliyor. Seviye sınavına göre yapalım kaydını. Sınav sonucu, ikinci ya da üçüncü sınıf için uygun, birinci sınıf okumasına gerek yok. Neredeyse ablamın sınıfına yapacaklar kaydımı. Ulviye Öğretmen devreye giriyor, çok küçük kalır, çocuk için zararlı, ikinci sınıftan başlaması uygun. Annemler çok güveniyor onun görüşüne ve bari ikiden başlasın diyorlar. Hatıralarımda ilkokul bir karnesi yok ve hep kendimden büyüklerle okuyorum. Lise sona gelene kadar lakabım bastıbacak, her zaman sınıfın en küçüğüüm, üniversite dahil. Eskiler bilir bir de o yıllarda tartışmalı nüfus kağıdı yaşları, geç başlamalar ve şimdiki kadar kolay sınıf geçilmediği için sınıfta kalmalar yüzünden ilkokulda sakal tıraşı olan bile vardı. İşte onlardan bir tanesi, ablamların yıl sonu müsamesesinde Yunan generali oynayacak. Oyunun adı Şehit Fatma. Ablamın rolü Fatma'nın köydeki bir arkadaşı. Kurtuluş Savaşı, Yunan

askarları köyü ele geçirmiş, buna karşı koyan kahraman köylülerden Fatma'yı general öldürür. O sırada bizim askerler gelip köyü kurtarır, düşman askerlerinin hepsi esir alınır ve bayrağımız göndere çekilir. Okul sıralarını birleştirerek yapılan sahnenin üstünde son prova

yapılıyor, ertesi gün gösteri var. Öğretmen çok kızgın, üzüntülü, çaresiz çünkü ablamın sınıf arkadaşı, Yunan generalini oynayacak çocuk ailesiyle İzmir'e gitmiş. Habersiz, izinsiz. Fatma'yı şehit edecek öğrenci arıyorlar, mümkünse ırk yarı olup büyük gösterenlerden. Yine ablamın tepesinde her provayı izlemiş olan ben köşede duruyorum. Kızcağız ne çekti benden anlatsam satırlar yetmez. Anamın ilki olacağıma dağlara tilki olaydım kıvamında canım ablam. Öğretmen: kardeşin yapabilir mi dedi, yaparım diye attı. Akşam aceleyle bulunan bir garson kostümü bana uygun Yunan generali üniforması haline getirildi. Oyunun sonunda girip teslim olmasını isteyeceğim, benim iki katım iriliğindeki Fatma saldırarak ve ateş edeceğim. Ve ertesi gün, tıklım tıklım müsamere salonu. Öğretmenlerden biri kapsüllü tabancayı nasıl kullanacağını gösterdi, içine de tek bir kapsül koyup belime taktı. Panonun arkasında sıramı bekliyorum, köyde direniş var, askerlere işaret ettim, Yunan bayrağı elimizde girdik içeri. Komşular yuhalıyor, aldırmıyorum. Birkaç küçük replikten sonra Fatma arkasında köylülerle

üzerimize geliyor, içlerinde ablam da var. Zaten en hırslı o geliyor. Çıkıyorum silahı basıyorum tetiğe, çalışmıyor. Fatma yaklaşıyor, ağzımı burnumu kıracak. Garson kostümü üzerimden düşüyor, kafamı içeri çeksem görünmez olacağım. Bir

daha deniyorum yine tik yok, silah çalışmıyor. Meğer kapsül yerinden kaymış. Fatma tam bana yumruğu yapıştırırken, yere doğru tutup ne oldu buna diye bakındığım silah patlıyor, ben ayağımdan vuruluyorum, Fatma sesi duyunca yandım anam diye yere atıyor kendini, ablam hem Fatma'nın hem de kendi intikamını alacakken Türk Askeri gelip beni esir alıyor ve salon alkıştan yıkılıyor. Yunan generalinin sakarlığıyla başlayan kariyerimi bir sonraki yıl toparlayabiliyorum ancak. Hafta sonu okul müdürü haber veriyor, çini mürekkebiyle çizdiğim resim Beyoğlu İlçesi ilkokullar arası resim birincisi olmuş. Okul adına büyük gurur kaynağı. Pazartesi sabahı bayrak töreninde madalyam

takılacak. Bir uyardım heyecandan gözümde kocaman bir arpacık çıkmış. Şehit Fatma'nın ahi tuttu sanki. Müdür süslü cümlelerle adımı anons ettiğinde, yumruk yemiş gibi tek gözüm kapalı, alkışlar eşliğinde madalyam takıldı. Bütün gün çıkarmadım boynumdan. Dr. Tefik Sağlam İlkokulu hatıralarımın hep baş köşesinde durur. Bugünün satırlarına birkaç tane bile tertemiz cümle ekleyebiliyorsam, o küçük okuldaki yüreği kocaman öğretmenlerin ve çocuklarını sanatla buluşturmak için çırpınan ailelerin sayesinde. Şimdiye dair umudu yeşertsin diye paylaştım belki de. O günlerin bütün mahallelerine sevgiyle, saygıyla ve elbette hasretle.

Hatıralarımda ilkokul bir karnesi yok ve hep kendimden büyüklerle okuyorum.

güveniyor onun görüşüne ve bari ikiden başlasın diyorlar. Hatıralarımda ilkokul bir karnesi yok ve hep kendimden büyüklerle okuyorum. Lise sona gelene kadar lakabım bastıbacak, her zaman sınıfın en küçüğüüm, üniversite dahil. Eskiler bilir bir de o yıllarda tartışmalı nüfus kağıdı yaşları, geç başlamalar ve şimdiki kadar kolay sınıf geçilmediği için sınıfta kalmalar yüzünden ilkokulda sakal tıraşı olan bile vardı. İşte onlardan bir tanesi, ablamların yıl sonu müsamesesinde Yunan generali oynayacak. Oyunun adı Şehit Fatma. Ablamın rolü Fatma'nın köydeki bir arkadaşı. Kurtuluş Savaşı, Yunan

her şey üzerine - 10

Pembe Evlerde Yaşayan Kadınlar Üzerine

Pembe evlerde yaşayan kadınları tanıır mısınız? İğeni bir adım atsanız, sanki hayaletler yaşar sanırız. Pegetelikteki pegetelerden biri arsızca fırlamamış, küvette bir uzun saç teli kalmamış, bir kahve fincanı aceleyle lavaboya bırakılmamıştır. Birbirini takip eden aynı günler boyunca litrelerce çamaşır suyu bitirilir, donlar bile ütülenir, vitrinde duran ve hiçbir zaman kullanılmayan kadehler sık sık parlatılır. **Hiçbir zaman hayallerinin peşinden koşmasınlar diye bu evlerde yaşayan, elleri soğan ve salça kokulu kadınların ayak bileklerine babalarının, televizyonun, öğretmenlerinin ve kocalarının elbirliğiyle zincir vurulmuştur.** Ayaklarına bebekken zincir vurulan fil yavruları, büyüdüüklerinde zincirler çıkarılsa bile öteye gitmez, gidemez. Bu kadınlar da böyledir; gitmek hiçbir zaman bir seçenek olmaz. İne pişirilmiyen bir kahve medeniyle kulak zarını patlatan bir tokat ne de sürülen bir kırmızı ruj medeniyle duyulan bir hakaret yeter, "yeter" dedirtmeye. Pembe evlerin suruttan pembe koltukları nâhattır, iği dolu bir buzdolabı doyuncudur, daha iyi durumda

olmadığı bilinen ege dostu bakınca hayat hiç de fena değildir. Gündüzler öyle böyle geçer. Ama geceleri, pembe kilitlere geçirilmiş yastıklara gözyaşları usul usul akar; sesli ağlamak çok zaman önce yasaklanmıştır. İşte o zaman geceler, öyle de böyle de geçmez.

İstanbul Üzerine

Güneş batıp akşam olunken şehir neon ışıklı dev dönerci tabelalarının ışıltısıyla aydınlanıyor. Ucuz parfüm kokuları esnaf lokantalarından süzen baharatlı bitkisel yağ kokuları ve seyyar satıcıların kavurduğu kestanenin taze kokusu kanıyor. Kaldırımlarda sallanarak yürüyen vurdumduymaz iğsizler, koşar adımlarla iş yerinden çıkıp bir an evvel eve gitmeye çalışan yorgun ve tepesi kolay atan işlilerden azar işliyor. İstanbul ağız kapamayan femmuası patlak bir tavula benziyor bu haliyle; iğindelikler taşmış, iğindelikler tüm bu sıkışıklığa rağmen çıkıp gitmek yerine eziz büzüş öylece yere saçılmış duruyor. Bu halde buradan kimseye değmeden geçip gitmesi imkansız bir hal alıyor; taksici yolu uzatacak, meyhaneci hesabı kabartacak, fırıncı ekmeği ufaltacak, barmen birayı sulandıracak, kırmızı ışıltı gecen şöfür çocuğa çarpacak, bir adam kanalizasyon çukuruna düşecek, akbilin bakıyesi hep yetersiz olacak, otobüs hep geç gelecek, parkta spor yapan bir kadın dayak yiyecek, bir genç üç saniyeden uzun süre baktığı için başka bir genç tarafından tam büyüünden bıçaklanacak. **Milyonlar gece gündüz çalşıyorsun, şehir ne kadar yerse yesin doymayacak.** Üstelik beniciliğinden olsa gerek, hayatını bu şehirde kalmak uğruna feda eden şu zir delileri bir gün doyursa on gün aç bırakacak.

Hatırlamak ve Hatırlanmak Üzerine 2

Sevgilim, doğduğun hallden eser yok; her an bir sonraki an için büyüyorsun, değişiyorsun ve hazırlanıyorsun. Sabahıtan akşama ve akşamdan sabaha kendine ekleniyorsun. Ben bazen seninle konuşurken aslında hayata girer herkesle konuşuyorum. Seni kızdıran ve güldüren herkes etine işledi, çıkmayacaklar. Senin sesinde duyduğum herkesin sesi var. Senin ellerinde, sana dokunan her elin izi var. Ben o izleri ve sesleri seviyorum. Bu insanlara olan güvensizliğimin sebebi çocukluk arkadaşımın attığı kazık olmalı. Lise öğretmeninin seni tüm sınıfta önünde mendide ettiği günlerden beri çekirsin kalabalığa karşı yüksek sesle konuşmaktan. İlk aşkı seni öptüğünde kamında kelebeklerin yaşayabileceğini, seni terk edip bir başkasını öptüğünde ise kalbin üzüntüden acıyabilen bir organ olduğunu öğrendim. Daha sonra öptüğün her dudakla başka başka şeyler öğrendin. Yıllar boyunca hayata girer herkesin yavaş yavaş seni bana hazırladığını düşünmek hoşuma gidiyor, öyle bir miyetleri olmasa da. Sonra aklıma geliyor, **eğer bir gün hayatına çarpıp gidenlerden olursam hikayelerimin, cümlelerimin ve fikirlerimin bazıları hep seninle kalacak.** Belki bir gün yetmişine bastığımda birilerine anlattığım isimsiz bir hikaye benim hikayelerimden biri olacak. Kim bilir!

Veysel Gökberk Manga

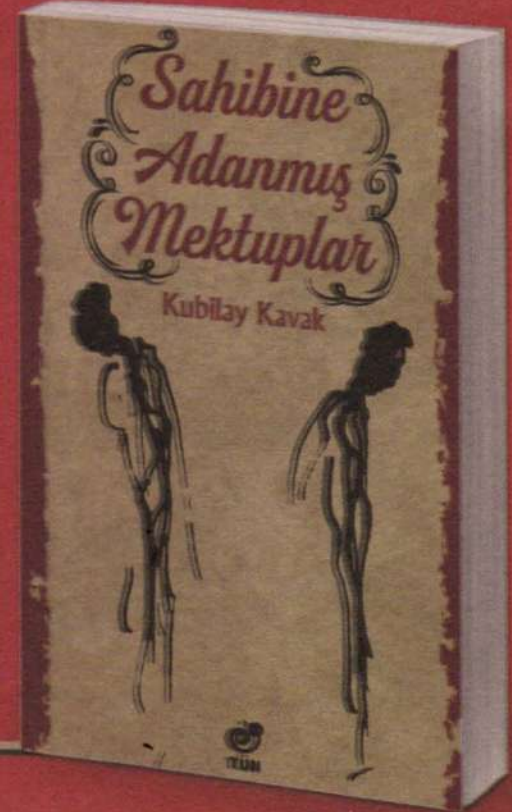
Dünya
Dönmeden Önce

Roman

Kubilay Kavak

Sahibine
Adanmış Mektuplar

Deneme

/tunkitap

www.tunkitap.com

Kitabevlerinde

Levent Erden

çok iyi tanınıyoruz

İnternetin güçlenip yaygınlaşması, mobil bant genişliklerinin ucuzlaması, akıllı telefon ve tabletlerin her geçen gün daha da gelişerek sabit bilgisayarların yerini alması hayatın her alanını etkilediği gibi eğlence kavramını da değiştirdi.

Black Mirror dördüncü sezona başlar. Başlar başlamaz televizyonlarda tartışmalar da vardır. Başbakanın domuzu da dillerden düşmemiştir zaten bir süre. Game of Thrones'la yaz aylarında bile serinlemiş, uçan canavar sahipliği talebi tavan yapmıştı. Turuncu, yeni siyahtı. Narcos önce Colombia'yı sonra dünyayı nasıl da kontrol eder olmuştu. Her geçen gün bunları bilen insan sayısı logaritmik olarak artıyor. Ama bu ve benzer yapımların neredeyse hiçbiri var olan bedava kanallarda yayınlanmıyor. Hepsinin seyircisi, ilgisi farklı. Hepsi internette, yani her yerde.

Bobi, Suellin, Ceyarlı Dallas ya da kaçak doktor Kimbil, televizyon renkliye dönerken ülkenin de neresinde oturursa otursun, ne işte ne kazanırsa kazansın, hangi yaşta olursa olsun, her evin ve ailenin doğal üyesi olmuşlardı. **Ekrana arz-ı endam edebilecekleri akşamlar trafik sıfırlanır, sabahlar boşalırdı.** Ertesi sabah patron şoförüyle, bakkal müşterisiyle, berber dükkandaki herkesle, komşular kapı arasında, öğrenciler de okulda durum değerlendirmesi yapardı.

Ülkenin her yerinde, okulunda, şirketinde, kurumunda, mahallesinde "Ceyar" lakaplı ya da sıfatlı bir "kötü" mutlaka vardı. Kısacası "bayrak töreninden bayrak törenine" ailecek, hep bir arada yan yana, annenin soyup bıçak ucuyla uzattığı elma, portakal dilimleri şapırdatılırken herkesin dikkatle seyredip ilerideki günlerde harcanmak üzere "konuşma akçesi" olarak biriktirilirdi. Haberdar olmayan yanardı.

Sinemalar az sayıda ama çok koltukluydu. Çoğundan beş-altı salon çıkartıldı sonradan. Hepsinde savaş sonrası kazanan propagandası yapan Holivud makinesinin ürettiği standart koyucu filmler oynardı. Birkaç aşk filmi, İkinci Dünya Savaşı ve kahraman kazananlar... Canavar Almanlar ve Caponlar ya da sonunda suçlular! Suçluları iyi ve aslan polisin mutlaka yakaladığı, kötünün sonunda mutlaka kaybettiği maceralar veya ConVayne'nin kahramanlığıyla en az Almanlar kadar canavar Kızıldilileri, bazen de Meksikalıları perişan ettiği filmler oynardı. Tek tip ahlak kriteri, otorite ve regülasyona itaat, aslan ve kurtarıcı Amerika ve Teksas Tommiks ve TomBraks...

Eğlence arzı tek olunca, zevkler de sığlaşıp tekleşiyor, herkes aynlaşıyordu. Farklılaşan zaten bizden değildi! Televizyon kanallarının çeşitlenmesi, talep farklılığına yetmeyince video kaset patlaması olunca işler değişti. İsteyen istediğini istediği saatte seyredebilir hale geliverdi.

Video kulüpler mantar gibi yayıldı ama herkesin video oynatıcısı yoktu. Gazeteler bilmem kaç kupona vermeye çalışmasına rağmen. Yerli sanayi video oynatıcı üretime kadar moda geçiyordu. En erişilebilir fiyata kutu alınca sinema hatta maç bile seyredebiliyordun. Balık kılıcı antenle oynamadan kumsuz, cızırtısız ekranlarda. Sonra uydu. Sonra dijital platformlar. Hepsi de reklamla beslenmek zorunda. Reyting savaşıyla çok seyretilip çok reklam alma yarışı başladı. Ölçüm sistemleri ve kriterleri her an tartışıldı. "Evinde kristal avizesi,

çamaşır makinesi olan ve ayakkabılarını kapı önünde çıkarmayanlar" A grubu ilan edildi. Milyar dolar buna göre harcandı. İnternetin güçlenip yaygınlaşması, mobil bant genişliklerinin ucuzlaması, akıllı telefon ve tabletlerin her geçen gün daha da gelişerek sabit bilgisayarların yerini alması hayatın her alanını etkilediği gibi eğlence kavramını da değiştirdi. Televizyon lafı sadece belli saatlerde belli tür işleri yayınlayan eğlence ya da tematik ama içeriği (reytinge göre) yayıncı tarafından belirlenen, bolca reklamlarla kesilen yayınların adı haline geldi. Televizyon seyredilme süreleri de hızla dibe vurmakta. İnsan, istediği yerden,

istediği anda, istediği sürede, istediği tür ya da konuda, kararın ve yönetimin kendinde olduğunu düşündüğü içerik istiyor. Bunun da parasını veriyor.

Beklenmedik şekilde reklama dayalı genel seçim tercihi yerine, parasıyla kendi istediğini seyreliyor. Diğer şaşırtıcı unsur ise, televizyondaki dizi ya da programları çok uzun bulurken, YouTube'da ortalama üç dakikalık işler seyrederken (hatta ilk 4 saniyede çoğunu terk ederken), bulut tabanlı platformlarda üç-dört saat aralıksız birkaç bölümü izleyebiliyor. Sosyal dönüşümün hız tabanlı bölümünün önemli ikilemi; ya dört dakika ya dört saat!

Dünya iki yüz ülkede yüz yirmi milyonu aşan abone, haftada bir milyar saat (YouTube'da ise günde bir milyar saat) dizi, film vb. içerik izliyor. İşin sihri, her abonenin kendisine uygun kendi tercih ettiği, kendi seçtiği şeyi seyretmesi. Seyrettiğini düşünmesi... Yüz milyonu aşkın insana haftada milyar saat izletmek için arkada muhteşem gelişmiş bir sisteme ihtiyaç var doğal olarak. Abonelik parayla ve ne seyrederken seyrete aynı parayı ödediğin için daha fazla ya da az, onu ya da bunu seyretmenin bir önemi yok. Ama her abone canı istediği zaman yani memnun kalmadığı her an sistemden çıkabilir. Gelir modeli reklam değil de abonelik ücretine dayalı olunca her abonenin sistemde kalması birincil hedeftir. Herkes memnun olmalı!

Herkesi memnun etmek için herkesi çok ama çok iyi tanımak gerekir. Yapılan da zaten budur. İki ayrı bulut üzerinden müşteri yönlendirmesi ve seyredeceği sunulup abone yoğunluğuna göre her yere sunucular yerleştirilip yayın kalitesi ve istenilen içeriğin karşısına çıkma süresi en üstün seviyede tutulur. Dünyanın farklı yerlerinde çok farklı cihazlar kullanıldığı için 2200 cihaz tipine uygun ayarlama yapılır.

Her türlü farklı dili ve bunların farklı eşleşmelerini talep eder. Aynı The Crown dizisi gibi. 1200 ayrı seçenekte içerik üretilmiş. **Üstelik içerik tek ülke kaynağında değil, her ülkeden ve dünyanın her yerine uyarlanırlı şekildedir. Yerel bir dizi kısa sürede dünya çapında olabilir.** Farklı zevk, tercih ve taleplere göre içerik bulundurma gereği tepe otorite tarafından dayatılan kuralların olmasını engeller. Uluslararası kanunlara ve ahlaka uyum yeterlidir.

Ekrana sihirlidir. Açtığında size 40-50 içerik önerilir. Pek çoğu size uygundur. Aboneliğiniz olgunlaştıkça sadece sevdiğiniz beğenebileceğiniz şeyler önerilir. Aslında milyonlarca dizi, film, belgesel varken size sadece sizin sevecekleriniz önerilir. Çünkü her açtığınızda sistem sizi daha iyi öğrenir. Hangi saatte, nerede, hangi aletten ne seyrettiğinizi her an daha çok bilir.

Aynı film ya da dizi için farklı zevk ve tercihe göre yirmi ayrı tanıtım fotoğrafı konur. Kimine sevişme sahnesi, kimine yakışıklı dedektif, kimine iki tekerlek üzerinde otomobil... Film aynı olsa da onu seçme kriteri herkese göre değişir. O zaman o resme bakarak tercih ettiğiniz film ya da dizi zevken tercih edeceğiniz şekilde, zamanda ve yerde önünüze çıkarılır.

Kimsenin bilmediği kadar ne zaman nerede olduğunuz, kimi beğenip kime

hayran olduğunuz, mahrem tercihleriniz hatta ne kadar uyduğunuz bile bilinir. Hem de zevkle, isteyerek verdiğiniz ve her gün geliştirdiğiniz bilgilerle. Büyük abi yirmi yıl gecikmeyle gelmiş olsa da sanıldığı gibi soğuk, otoriter, baskın yerlerde olmak yerine pek eğlenceli alanlarda hükmeder bize. Her gün daha fazlasını öğrenip güçlenerek. Ekranın arkasındaki muhteşem sistem hepimizi herkesten çok daha iyi tanıyor. Saklanacak bir şey kalmadı.

Hepimiz çok tanınıyoruz.
Yaşasın meşhur olduk...

“Ekranın arkasındaki muhteşem sistem hepimizi herkesten çok daha iyi tanıyor. Saklanacak bir şey kalmadı.”

BOL KÖPÜKLÜ KAHVE KEYFİ ARÇELİK TELVE'DE

Cooksense özelliği ile her zaman
tam kıvamında, bol köpüklü
Türk kahveniz hazır.

Sema Kaygusuz

sokaktaki kral ve başka şeyler

Geçtiğimiz ay Brüksel’de tuhaf bir sergi izledim. Tuhaf dememin sebebi Avrupa dışında gelişen sanatı Avrupaileştirmedikçe üstüne yorum getiremeyen merkezietçi zihniyeti apaçık ele vermesiydi. Brüksel’in -Belçika’nın demek belki daha yerinde olur- ana akım kültür sanat yaklaşımını temsil eden Bozar Güzel Sanatlar Galerisi’nin yeni “teması” Endonezya’ydı, geçen ayki Tarladaki An yazımdaki yaralı kadının ülkesi. Gelgelelim, keskin gözleriyle insanın içini delen pirinç tarlasındaki o kadının Okyanusyasa bir tema olunca ister istemez bambaşka bir yere dönüşmüştü. Güncelin egzotiğe, dinsel mite, ekonomik-coğrafi-tarihi her şeyin, uzak diyarların anlatısına evrildiği başka bir şey.

Balığ kılıcığından ayırır gibi, kültürü ve siyasi tarihi ayrı bağlamlara oturtarak hiç olmayacak bir şekilde bu güzelim ve aynı zamanda acı dolu ülkeyi kelimenin tam anlamıyla sergiliyorlardı, elbette Avrupai-Endonezyan sanatçıların desteğiyle. Üstelik sergi eşsiz ışık tasarımı ve küratörlerin yaratıcı yaklaşımlarıyla yanıltıcı biçimde güzeldi. Zaten bu yazının konusu güzellik değil, zihniyet. Estetiğin niteliğini belirleyen erdemin yerini politik-doğruculuğun aldığı zihniyet.

Bu zihniyetin nasıl şekil aldığını anlatmaya çalışayım. Serginin bir kanadına Atalar ve Ayinler (Ancestors&Rituals), öbür kanadına Güç ve Başka Şeyler (Power and Other Things) adı verilmişti. ‘Başka şeyler,’ ne içeriği ne çerçevesi belli, muğlak bir ifade. Bir tarafta tanrılar, tapınaklar, adetler, ada yaşamını anlatan görenekler, kültürel törenler, birer sanat yapıtı olarak sunulan, oysa gerçekte zanaatkârların elinden çıkmış ahşap nesneler, anonim heykeller, gözalcı kumaşlar vardı. Öbür tarafta ise, 1965 yılında Cava ve Bali’de neredeyse bir milyon, evet bir milyon insanın kıyıma uğradığı, işçilerin, çiftçilerin, yani tümüyle sınıfsal ve politik bir topluluğun askerle işbirliği yapan anti-komünist milisler tarafından akıl almaz bir vahşetle parçalanarak öldürüldüğü gerçeğine hafifçe değinen birkaç pano, gazete haberi, yanardağ patlamalarının, alev alan yağmur ormanlarının arasında sıkıştırılmış acı. Endonezya takımadalarının sırasıyla İngilizler, Fransızlar, Portekizler, en son Hollandalılar tarafından iligine kadar sömürüldüğü pek anlatılmamıştı mesela. Adaların Birleşmiş Milletler gözetiminde federasyonlara bölündüğü bu sergide pek yoktu. Hayatın ABD çıkarlarına göre nasıl ekonomik bir düzen aldığı yoktu. Dini grupların birbirine karşı kışkırtılması hele hiç yoktu. Yıllar önce Bali’nin Ubud şehrinde uçsuz bucaksız bir pirinç tarlasında rastladığım, omzundan aşağısı palayla yarılmış o kadının ne şartlarda hayatta kaldığı da yoktu. Korkunç bir kıyım vardı, evet. Ama sanki kendi kendine birtakım olaylar gelişmiş, bu kanlı oyunun hiçbir sahnesi sömürgeciler tarafından kurgulanmamış, ülkedeki kültürel aydınlanma Batılılar tarafından susturulmamış gibi anlatılmıştı. Gerçi yine de şükür demek lazım, Avrupa Parlamentosu’nun bulunduğu Brüksel’de, şunun şurasından elli yıl önce gerçekleşen bütün dünyanın sustuğu bir kıyımın tanınıyor olması da önemli değil mi, yeter ki üstümüzde iyi ütülenmiş, yakaları kolalanmış münasip bir cenaze giysisi olsun.

Belli olduğu üzere öfke ve iç yangısıyla ayrıldım Bozar galerisinden. Tarladaki o kadının dile gelmeyen faciası, sorumluluk almak bir yana plastikleştirilmiş bir sanat eseri haline getirilmesine içerlemek bile anlamsızdı. İçim kararmıştı ümitsizlikten. Brüksel sokaklarında aylaklık etmekten başka yapacak bir şey yoktu. Derken gülümseyen insanlar gördüm, kahkaha atan gençler, yılbaşı öncesinin şölen neşesi meydanları kaplamış.

**İçim
kararmıştı
ümitsizlikten.
Brüksel
sokaklarında
aylaklık etmekten
başka yapacak
bir şey yoktu.**

Bir saatlik yürüyüşün sonunda kendimi bir parkta buldum, Jardin du Roi. Çok hoş sade bir heykel vardı uzakta. Heybetli. Sirtında uzun bir hırka olan mermerden bir ihtiyar. Gür sakallı, gösterişsiz giysilerine rağmen hükmeden bedeniyle oldukça azametli. Heykele yaklaştıkça bir şaire ya da ne bileyim bir filozofa uğrayacağımı sandım. Ama çıka çıka karşıma kralın biri çıktı. Belçika Kralı II. Leopold, modern dünyanın ilk soykırımcısı! Kongo’yu özel mülkü olarak tescilleyip yirmi milyon Afrikalıyı çalıştırarak öldüren zalim kral. Sonra farkettim ki Brüksel’in her yerinde onun heykelleri var. Bazen atın üstünde, bazen büst, bazen pelerinini yerlerde sürüyerek sanki hiçbir şey olmamış gibi Belçika’nın içini seyrediyor.

Ben de ne safım, hatta iflah olmaz bir yürekle şapşal. Öyle ya. Brüksel’in kanlı kralı sokaklarda gezinirken, başka nasıl, başka nasıl, başka nasıl anlatılırdı, yarasından öptüğüm Endonezya?

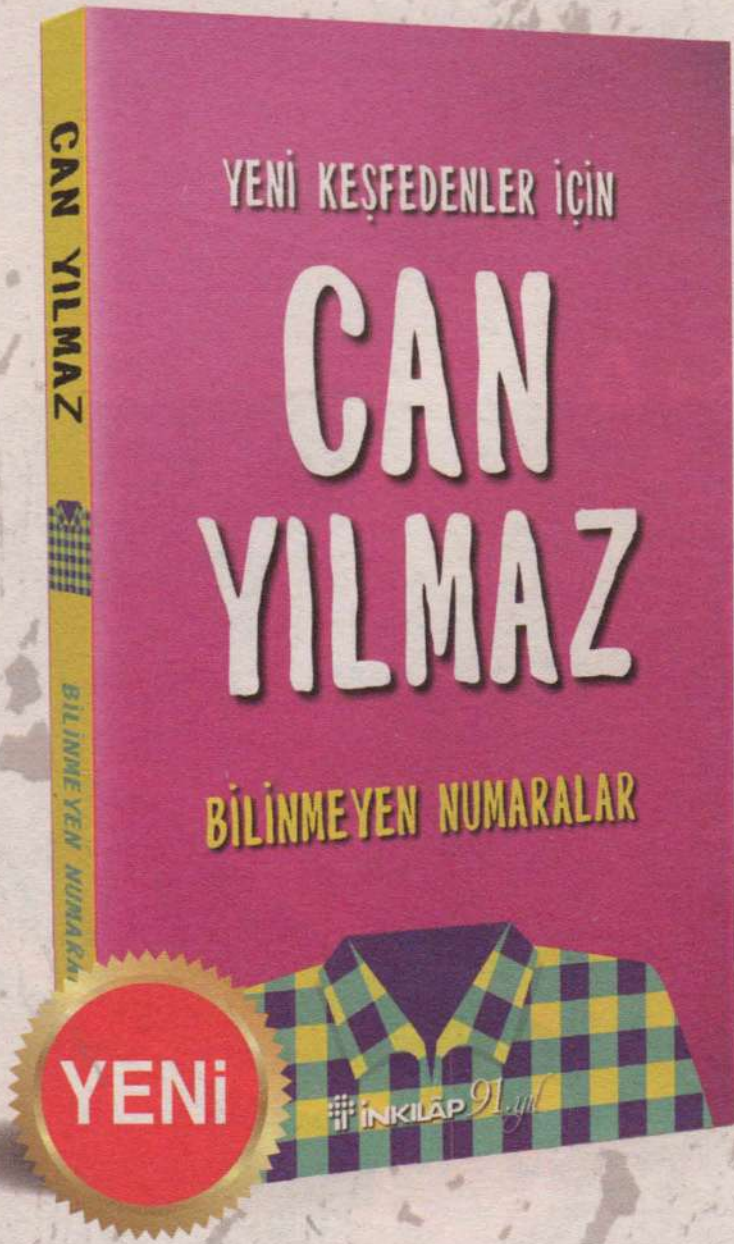
YENİ KEŞFEDENLER İÇİN

CAN YILMAZ

BİLİNMEYEN NUMARALAR

Dilimiz, şakamız, acımız Can Yılmaz'la ortaktır. O yüzden birdenbire tanış olur, bize lafın tamamını söylemesini beklemeyiz. Kolay olduğu kadar zor, basit olduğu kadar karmaşık, amacına ulaştığı anda da hemen evin içine giren bu üslubu yaşatmak Can Yılmaz'ın yazın derdidir.

Başar Başaran

YENİ BAŞLAYANLAR VE
KEŞFEDENLER İÇİN

CAN YILMAZ

KLİŞE HAYATLAR MATBAASI
YAP Bİ BABALIK

INKILAP 91.yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Levent Metrocity
İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros • İSTANBUL / Cağaloğlu Sirketi
İSTANBUL / İNKILAP KIDS Acarkent • ANKARA / Atlantis City Avm • İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli • BURSA / Nilüfer

Can Yılmaz

uçan kuşlar martılar

Kanatlarım olsaydı aşaması geçilmiş, bir çift kanadı olmuştu. "Rüya lan bu," dedi gülererek, "ne kanadı ne martısı... Uyaannnn!" diye bağırdı bir yandan kendini tokatlarırken ama zaten uyanıktı.

Uzandığı sedirden kafasını kaldırıp evin etrafını çepeçevre saran iki metrelik duvara konan martıya gözü takıldı, "Şunun özgürlüğü bizde yok, kıcı kırık kuş bizden daha özgür," dedi içinden. "Uçmalıydık biz de" diye ekledi peşine, "Uçmak bir yığın sorunu çözer; ne araba ne otobüs ne vapur, salla kanadı git... Kuş kadar hükmümüz yok lan bu dünyada!" Salih Abi lafını bitirdiğinde duvarın üstünde umduğunu bulamayan martı çoktan havalanmıştı. Salih Abi hızla yerinden kalktı, yılların miskinliğini

bir çırpıda geçmişte bıraktı, bahçe kapısına yürüdü ayağına yarım yamalak taktığı terlikleriyle, kapıyı açtığı anda önünde uçsuz bucaksız denizi buldu, duvardaki martının arkadaşlarıyla dolu gökyüzüyle beraber... Derin bir nefesle tazeledi ciğerlerindeki katranlı oksijeni, "Bakmayalı yıl olmuş be," dedi gülererek, "ulan millet bu manzara için yerini yurdunu değiştiriyor, biz sallamıyoruz. Bu ayıp bize yeter." Salih Abi lafını bitirdiğinde koltuğunun altından çıkmaya başlayan kanatlara takıldı gözü, kemiklerinin arasından çatırdayarak baş veren martı kanatları canını yakmıyordu ama korkudan titremeye başlamıştı, eli ayağı boşalmıştı bir anda. Kendini tokatladı birkaç kez "Kendine gel lan," diye bağırdı, bağırıktan öte haykırdı önünde duran maviliğe... **Kanatlar uzamaya devam etti bir müddet ve durdu yaklaşık birer metre olunca. Omuzlarını oynattı Salih Abi kanatlarına sevinerek, az önceki korkusu yerini merakla değiştirdi hızla.** Kanatlarım olsaydı aşaması geçilmiş, bir çift kanadı olmuştu.

"Rüya lan bu," dedi gülererek, "ne kanadı ne martısı... Uyaannnn!" diye bağırdı bir yandan kendini tokatlarırken ama zaten uyanıktı. Rüya değildi gördükleri, düpedüz kanatları vardı. Salih Abi sırtına vuran ağrıyı sağa sola esneyerek hafifletmeye çalıştı. "Zormuş be," dedi koltuğunun altından çıkmış kanatlara bakarak, başının üzerinde uçuşan martılara bağırdı bu kez; "Geliyorum lan yanınıza."

Salih Abi evinin önünden sahile doğru koşmaya başladı, önce ayağındaki terlikler fırladı ayağından sonra kanat çırpmaya başladı istemsizce. İçgüdüsel bir talimatla hareket etmeye başladı kocaman kanatlar ve bir anda ayağı yerden kesildi. Ayağının altından kaydı koca dünya, mavi denize doğru aktı usulca, sonra birkaç kanat çırpmasıyla biraz daha yükseğe, sonra biraz daha... Başını çevirip ayağının altında küçülen evine baktı gülererek, "Ne lan bu, uyuyorum oğlum. Delirdim mi lan yoksa," dedi kendi kendine, martılar bile ayağının altında süzülüyordu. "Alçalmak lazım," dedi, önce kanat çırpmayı bıraktı sonra başını eğdi mavi denize doğru. Bir filmde görmüştü, paraşütçüler o şekilde alçalıyordu paraşütlerini açmadan evvel ve bu küçük uçuş bilgisiyle dalışa geçti adeta ve neredeyse suya metreler kala toparladı kendini. Süzüldü suyun üzerinde, "Ne güzelmüş lan bu iş," dedi gülererek, tepesindeki martıların yanına çıktı bir iki kanat çırpışıyla. Bir müddet yan yana uçtu martılarla, "Dur bakayım nere gidecekler," dedi takipte kalarak, martılar uçtu uçtu uçtu...

Salih Abi yorulmuştu, bir kiloluk martılar karaya doğru uçmaya devam ederken kanatlarını çırpamaz hale gelmişti. **"Şu göbek yaktı beni," diye düşündü, metrelik kanatları ağırlığını daha fazla**

taşıyamadı, kıyıya ulaşmadan suya düştü, soğuk suya temasıyla birlikte önce yüzmeye sonra tekrar havalanmaya çalıştı ama beceremedi. Suyun üstünde sırtüstü yatmaya başladı nihayet, soluk soluğa kalmıştı, "Hay kanadının!" dedi usulca, kanadı göndereni de kızdırmamaya çalışarak... Salih Abi'nin en sevdiği şeydi sırtüstü yatıp güneşin ıslak bedenini yakmasını izlemek ve öyle yaptı. Kanatlarını yaydı serin suyun üzerine ama birden kanatlarının arasına su dolmaya, ağırlaşmaya başladı sırtındaki yük. Hızla toparlandı, kanatlarını silkeledi ve çırpmaya başladı can havliyle. Kanatları suyun ağırlığıyla hareket edemiyordu, "Kismete bak, kanat bulduk uçamıyoruz... Bu nasıl kader," dedi içinden, kımıldamadan bir müddet yattı suyun üstünde. "Kanatları kurutma" mantıklı bir fikirdi ama bunu Salih Abi düşünmemişti. Sonra acıktığını fark etti, "Eve döneyim, dolapta yemeğim var," diye düşündü ama canı balık çekiyordu. "Balık sevmem," dedi kendini ikna etmeye çalışarak ama canı balık çekiyordu. Kuruyan kanatlarını bir kez daha silkeledi, gözünün önünden geçen balık sürüsüne takıldı gözleri. Hızla daldı suya, ağızıyla birini yakaladı balıkların, dişlerinin arasında çırpınan balığa acıyarak baktı ama içgüdüleri Salih Abi'yle aynı fikirde değildi ve balığı yuttu minik bir hamleyle, boğazından akan çiğ balığın hareketlerini hissediyordu. Önce midesi bulandı ama çıkaramadı balığı, açlığını bastırmıştı ama doymamıştı. Tekrar daldı soğuk suya ama nefesi yeni bir balık yakalamak için yeterli gelmedi, nefes nefese çıktı suyun üzerine. **"Allah'ım bu nasıl imtihan," diye bağırdı avazı çıktığı kadar, "tamam, anladım ki kanatlı olmak da zor, bir güç ver eve döneyim..."** Salih Abi son bir gayretle kanatlarını çırpmaya başladı, ayakları bir anda yerden kesildi, başarmıştı. Soğuk suyun içinden çıktı, yakıcı güneşe doğru uçmaya başladı. "Ohhh be," dedi için için gülererek, "işte hayat bu..." Kanatlarını ısıtan güneşe baktı, evini aradı gözleri, sahile doğru baktı, tanımadığı bir yerd. "Ulan nereye geldik," dedi biraz da ürpererek, "ev nerede?" Salih Abi akıntıyı hesap etmemiş, kendini suya bırakmıştı, evinden metrelerce uzakta bir sahili seyrediyordu şimdi. Bilinçsizce sağa sola dönmeye, tanıdık bir kara parçası görmeye çalıştı önce. Sonra "Önemli olan karaya ayak basmak," dedi ve görebildiği en yakın karaya doğru kanat çırpmaya başladı. Nefes nefese kalmıştı. "Sigarayı bırakmak lazım," dedi önce. Sonra saçmaladığının farkına varıp güldü kendi kendine; "Kuşum lan ben, ne sigarası..." Bir anda berraklaştı zihni, "Kuş muyum?" Daha da hızlandı karaya doğru kanatları ve nihayet bir araziye bastı çıplak ayakları, olduğu yere yığıldı. Bir metre daha olsa uçamayacak hale gelmişti, derin derin nefes almaya çalıştı, bir yandan sıkışan kalbine koymuştu elini, "İki tane stent var yaptığım işe bak," dedi kendine kızarak. "Çenem tutulsaydı..." **Salih Abi lafını bitirdiğinde ayak ucunda bir gölge gördü, kafasını kaldırdığında elinde av tüfeğiyle kendisine bakan adama baktı, "Kardeş merhaba, neredeyiz?"** Namluyu Salih Abi'ye çevirmiş adam kulağındaki cep telefonuna konuştu, "Tam karşımda... Konuşuyor senin benim gibi adam... Şimdi indi lan tarlaya... Havadan geldi..." Salih Abi telefonun ucundaki adamın insafına mı kalmıştı acaba? Nefes nefese ayaklanmaya çalıştı, dizlerine bastırıp ağır vücudunu kaldırmaya çalışırken patladı adamın elindeki tüfek, Salih Abi kanadından vurulmuştu, "Niye vurdun kardeşim, insan gibi konuşurduk." Salih Abi büyük bir acıyla düştü yere, adam telefonu kapatıp bir el daha ateş etti Salih Abi'ye. Salih Abi yattığı yerde kaldı, ikinci atıştan gelen saçmalar tüm vücuduna dağılmıştı, adam yanına geldi, "Kanadın var, insan gibi konuşalım diyorsun ağam..." Salih Abi'nin kurşun geçirmez camın arkasındaki kanatlarını gösteren çocuklar öğretmenlerine sordu, "Öğretmenim bu uzaylı mı?" Günün üçüncü müzesinde gezmekten yorulmuş öğretmen cevap verdi, "Uzaylı oğlum uzaylı, insan türüne en yakın örnek buymuş... Ama keşke vurmasaymışız..." Çocuklar Salih Abi'nin kanı çekilmiş yüzüne dikkatlice baktı, içlerinden biri bağırdı; "Aynı insana benziyor..."

"Uçmak bir yığın sorunu çözer; ne araba, ne otobüs, ne vapur, salla kanadı git..."

yahya kemal beyatlı

Yalın bir Türkçe ürünü şiirlerini topladığı "Kendi Gök Kubbemiz", denebilir ki 20. yüzyıl şiirimizin omurgası, en sağlam dayanağı, temel taşıdır. Aruz kalıplarını Türkçeye, İstanbul Türkçesine uygulama başarısı, Cumhuriyet şiirine zengin ve yaratıcı ses kaynakları kazandırmıştır.

KAR MÜSİKİLERİ

Varşova 1927

Bin yıldan uzun bir gecenin bestesidir bu.
Bin yıl sürecektir zannedilen kar sesidir bu.

Bir kuytu manastırda duâlar gibi gamlı,
Yüzlerce ağızdan koro hâlinde devamlı,

Bir erganun âhengi yayılmakta derinden...
Duydumsa da zevk almadım İslav kederinden.

Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta,
Tanbûri Cemil Bey çalışıyor eski plâkta.

Birdenbire mes'ûdum içitmek hevesiyle
Gönlüm dolu İstanbul'un en özlü sesiyle.

Sandım ki uzaklaştı yağın kar ve karanlık,
Uykumda bütün bir gece Körfez'deyim artık!

Sevdiğim şairlerin hepsinden değilse de kimilerinden ezberimde kalan şiirler vardır.

Yahya Kemal onlardandır.

Şiirlerini ilk kez lise edebiyat dersi kitabımızda okumuş olmalıyım.

"Açık Deniz" bu şiirlerden biridir.

Onu ezbere bilmiyorum ama, "bin mağra ağzı açmış ulurken uzun uzun" dizesi aklıma çakılıdır.

Ölçüye (vezne) uygunluk sağlama bakımından "mağara" değil, "mağra".

Şimdi, vurguları yerli yerine koyarak yukarıdaki dizeyi zihnimde tekrar ettiğimde şiirin giriş dizeleri de birbiri ardına dökülüyordu:

Balkan şehirlerinde geçerken

çocukluğum

Her lahza bir alev gibi hasretti

duyduğum

Kalbimde vardı Byron'u bedbaht eden melâl

Gezdim o yaşta dağları hülyam içinde lâl

Aldım Rakofça kırlarının hür havasını
Duydum akıncı cetlerimin ihtirasını...

Sonrası karışıyor...

Fakat doğrulama bakımından bütününü bulup okuduğumda bu çok güzel şiiri baştan sona ezbere bilmeyişime üzüldüm doğrusu...

Yahya Kemal bu şiir üzerinde on beş yıla yakın çalışmış.

Bir soruşturmaya yanıtında, şiir yazarken bir dize üzerinde bazen günlerce haftalarca durmak gereğini duyduğunu, bunun da kendisinde "şiirin keşfedilmesi güç bir cevher olduğu duygusunu" uyandırdığını söylüyor...

Yahya Kemal'in bu şiiri, pek çok başka şiiri gibi, gerçekten bir mücevher gibi

işlenmiştir...

(Denizin uzun uzun ulumasında u harflerinin art arda gelişinin bir uluma sesi oluşturduğu bilgisi de yine lise yıllarımdan aklımda kalmış. Tek bir dize ve başlı başına bir şiir öğretisi...)

O günlerden bütünüyle zihnimde kalan şiirlerinden biri, üçer dizeli kıtalarla yazılmış "Akşam Musikisi"dir...

Kandilli'de, eski bahçelerde
Akşam kapanınca perde perde
Bir hâtıra zevki var kederde...

Keder duygusunda bir hatıra zevki olması, aynı zamanda keder duygusu uyandıran bir hatıra mı demek?

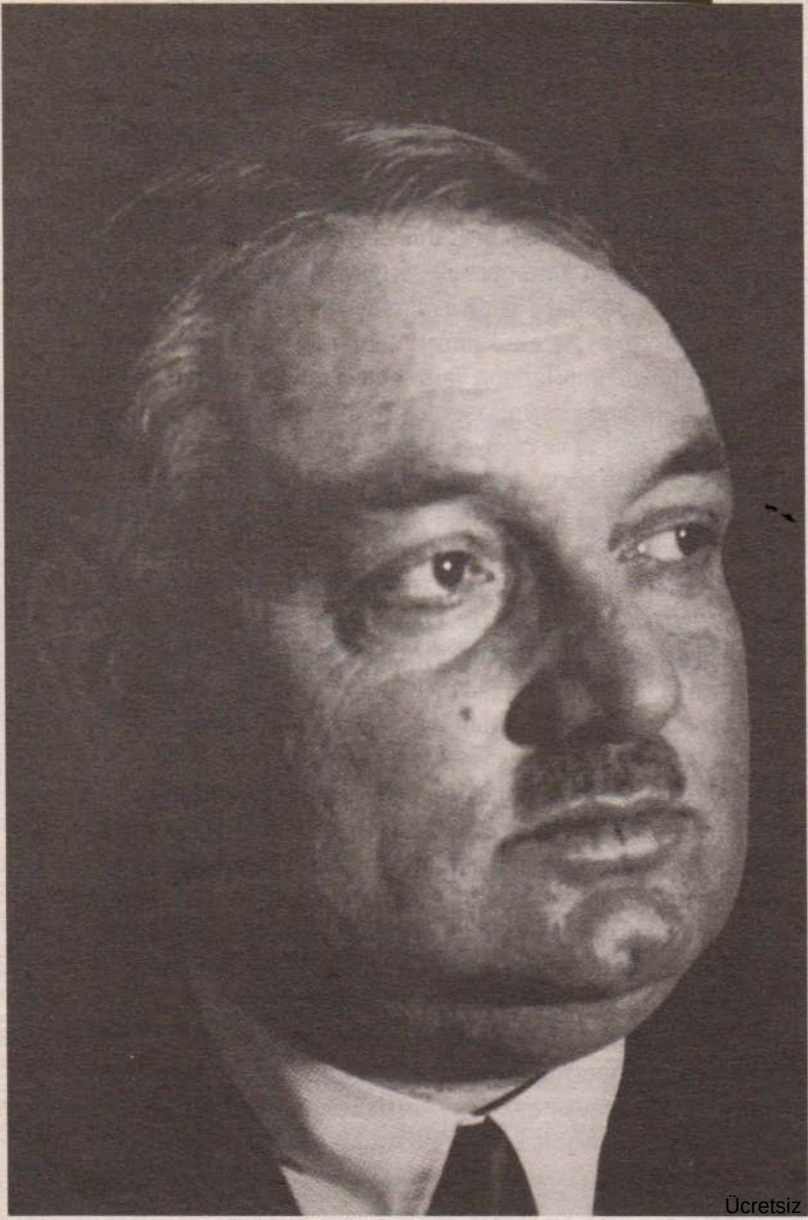
Yahya Kemal, yine bütünüyle ezbere bildiğim ve sadece onun değil, yukarıdakiler gibi gelmiş geçmiş bütün Türkçe şiirin mücevherleri arasında oldukları kuşkusuz "Kar Musikileri" ve "Rindlerin Ölümü" adlı şiirlerin yanı sıra, "Erenköy'de Bahar", "Geçmiş Yaz", "Atik Valde'den İnen Sokakta" gibi çok sevdiğim, ender güzellikte ve özgünlükte pek çok şiirin de yaratıcısıdır. Yalın bir Türkçe ürünü şiirlerini topladığı "Kendi Gök Kubbemiz", denebilir ki 20. yüzyıl şiirimizin omurgası, en sağlam dayanağı, temel taşıdır.

Aruz kalıplarını Türkçeye, İstanbul Türkçesine uygulama başarısı, Cumhuriyet şiirine zengin ve yaratıcı ses kaynakları kazandırmıştır.

"Koca Mustafa Paşa" şiirindeki "Türkün asude mizacıyla Bizans'ın kederi"ni birleştiren "üçra ve Fakir İstanbul" kavramı ise, yaşamsal önemde bir kültür sentezinin özetidir...

Bizde şiir okurunu şiir bilgisi ve kültüründen çok modalar yönlendirir.

Yahya Kemal şiirini tanımayan, okuduğunda da zevk almayan şiir okuru, Türk şiirinin henüz kapısında demektir.

macbeth

Her okuyuşta zevk almak daha çok şiire özgüdür. Ya da sevdiğiniz bir ezgiyi dinlemeye. Öyleyse Shakespeare'deki bu çekicilik nereden geliyor?

Shakespeare uzmanı değilim. Böyle bir amacım da yok. "Shakespeare Okumaları" başlığıyla bu yazı dizisini tasarlarken düşündüğüm, dört yüz yıldır dünya tiyatrosunun en önemli yazarı olarak kalmayı başaran bu olağan dışı yaratıcının yapıtlarını daha yakından tanımaktı. Nitekim öyle de oluyor. Örneğin, Macbeth'i bu kez yazmak amacıyla, özel bir dikkatle ve notlar alarak okuduğumda sanki ilk kez okumuş gibi oldum. Oysa bundan önceki okuyuşlarımdan biri sanırım geçen yıl, bir öteki çok değil birkaç ay önceydi.

Bana öyle geliyor ki bunda da Shakespeare'e özgü bir şey var. Her edebiyat yapıtı için, hatta en büyükleri için bile çoğu kez olmaz bu. Hatta ikinci okuyuşunuzda kanıksadığınızı duyumsarsınız. Her okuyuşta zevk almak daha çok şiire özgüdür. Ya da sevdiğiniz bir ezgiyi dinlemeye. Öyleyse Shakespeare'deki bu çekicilik nereden geliyor?

Öyle sanıyorum ki öncelikle kurgudaki özlülük ve akıcılıktan. Ve yalın kılıç gibi çekilmiş dilden... **Olay örgüsü sizi bir anda içine alıyor ve sanki siz de oyun kahramanlarından biriymişsiniz gibi bu akışa kapılıp gidiyorsunuz.** Ne gereği olmayan bir "episode" ne fazladan bir sözcük... Ve kuşkusuz, şiir, zekâ, mizah, bilgelik, abartısız ve uzatmasız, tıpkı bir görme alanı muayenesinde yanıp sönen ışıklar gibi parlayıp geçiyor...

Macbeth'i bu kez okuyuşumda zihnimde şöyle bir soru belirdi: Lady Macbeth neden bu kadar kötü ve acımasız? Macbeth'i cinayete yönelten yükselme hırsını anlıyoruz. Kaldı ki daha en baştan, aklına bu düşüncenin takılmasıyla birlikte vicdan azabı duymaya da başlıyor. **Oysa Lady Macbeth'de bu duygunun izi bile yok. Tersine, kocasının tereddütlerini, kararsızlıklarını ağır sözcüklerle eleştiriyor.** Onu "erkek" olmamakla suçluyor. Neden, ne için, kime karşı bu öfke, nefret, acımasızlık? Öldürülen zavallı kralla bir sorunu yok. Ben Lady Macbeth'in kişiliğinde kocasındakine benzer bir yükselme hırsı da göremiyorum. Öyleyse nedir bu? Kişiliği öyle deyip geçebiliriz. Fakat şu anda aklıma Hamlet'in annesi geliyor. Onun kocasına ihanetinde ve cinayet ortaklığında da çok belirgin bir neden yok. Ya da ben göremiyorum.

Shakespeare uzmanları beni eleştirebilir fakat bu iki kadın kahramanın, özellikle de Lady Macbeth'in kişiliği, bana Shakespeare'in kadınlara yönelik bir önyargısı, olumsuz bazı düşünce ve duyguları olabileceğini düşündürüyor... Nitekim Macbeth'de birçok yerde erkek ve erkeklik övgüsüyle karşılaşıyoruz. "Erkekçe karşıla bu acıyı / Dilim erkek dili olabilseydi! / Erkek değil misin sen?" vb. Kral Duncan'ın öldürülmesinden haberi yokmuş gibi cinayet yerine gelen Lady Macbeth'e bu haberi vermekte zorlanan oyun kahramanlarından Macduff'ın sözleri, bana Shakespeare'in burada kullandığı dil ve seçtiği sözcükler bakımından bir hayli ironik göründü: "Ah! Ah! Melek yüzlü bayanım; size göre değil / Söylememi istediğiniz şeyler. / Bunları bir kadına söylemek / Yüreğine bıçak saplamak olur." **Oysa karşısındaki kadın, cinayetin suç ortağı, denebilir ki asıl sorumlusudur...** Oyunun başlarında Lady Macbeth'in kocasını ısrarla cinayete yönlendirirken söylediği bir söz de onun kendisini tanımlayabileceği gibi, yukarıdaki "melek yüzlü

bayanım" sözüyle birlikte, Shakespeare'in genel olarak kadına yönelik bir önyargısı gibi de okunabilir mi bilmem. "Yüzünde lekeli bir çiçek ol / İçinden zehirli bir yılan." "Çiçek" sözcüğü erkeği niteleyecek bir sözcük değildir çünkü. (Bu yazılar sırasında, oyunların orijinal metinlerine bakmaya gerek duymuyorum pek. Hele Sabahattin Eyüboğlu gibi bu alanın gelmiş geçmiş en önemli

ustalarındansa... Fakat şimdi ilk perdenin beşinci sahnesinin sonlarında geçen bu deyim baktım; "innocent flower" / "masum çiçek" deniyor gerçekten de.) Yanılıyor olabilirim fakat genel bir deyim olarak kullanılıyor olsa da burada kadına yönelik bir Shakespeare dokundurması olabileceğini düşünmeyi sürdürüyorum...

Lady Macbeth kişiliğinin izini sürmeye devam edelim... Aynı sahnede, kocasının mektubunu okuduktan sonra söyledikleri ürperticidir: "(...) Gelin cinlerim, kana susamış cinlerim! / Gelin, alın benden kadınlığımı; / Katılaştırın, taşlaştırın beni tepeden tırnağa / ... / İnsanlığım yumuşatıp da beni / Sarsmasın korkunç kararımı; / ... / Siz ey varlığın göze görünmez kötülük yılanları, / Gelin, sarın memelerimde kadınlığımı, / Zehire çevirin sütümü." Çocuğu olmadığını biliyoruz. Belki bu nedenle de bu kadar kolay reddedebiliyor kadınlığı ve anneliği...

Macbeth, üzerinde çoğu bakımdan ayrıntılı durulabilecek bir yapıt. Burada bunlardan birkaçına sadece değinmekle yetineyim: Oyunda (ikinci perdenin üçüncü sahnesinin girişinde) bir kez görünen "kapıcı", söyledikleri ve söyleyiş biçimiyle, halkın, halksal ve olağan yaşamın bir temsilcisi olarak Hamlet'teki mezarlıkların bir benzeri ve Shakespeare'in tiyatro anlayışını kavramada anahtar bir kişilik. Özellikle cadıların konuşmalarında muazzam bir folklor zenginliği... (Onların kahramanların iç sesini ya da kaderi simgeleyip simgelemedikleri ayrı bir konu.) Çok sayıda somut metafor:

"Toprak bile titremiş diyorlar / Sıtmaya tutulmuş gibi"
"Yaralarım imdat diye bağırarak neredeyse"

Ve kuramsal özdeyiş değerinde, üzerinde sayfalar dolusu düşünce üretilebilecek bir söz: "Kelimeler su serper ateşine eylemin" vb.

Ve son olarak da şiir elbette:

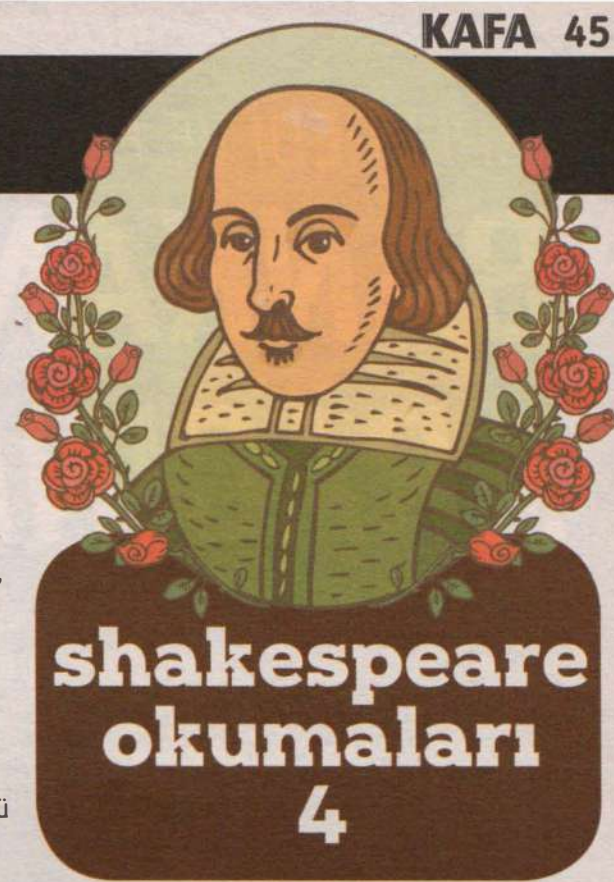
"Yıldızlar, kapayın gözlerinizi! Hiçbir ışık sızmasın
İçimdeki derin, karanlık isteklere."

"Acımak, yeni doğmuş bir çocuk olur çırılçıplak
Kasırganın yelesine sarılmış"

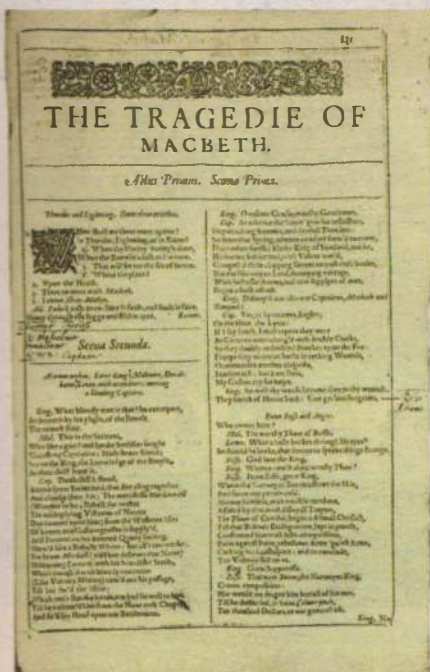
"Kırpkikleri kavuşturan karanlık
Bağla gözlerini yumuşak yüzlü gündüzün"

"Kimseler uyumasın artık! Macbeth uykuyu öldürdü!
Evet, masum uykuyu.
Kaygılar yumağını çözen uykuyu,
Her günkü hayatın ölümünü,
Yorgunlukları yıkayan suyu..."

Shakespeare okumak, onun üzerine düşünmek ve yazmak bir mutluluk...

"Yıldızlar,
kapayın
gözlerinizi! Hiçbir
ışık sızmasın /
İçimdeki
derin, karanlık
isteklere."

YAPI KREDİ VE FORD'DAN DÜNYADA BİR İLK BANKANIZ ARTIK ARACINIZIN İÇİNDE!

Yapı Kredi Mobil ile Ford'un SYNC 3 teknolojisine sahip araçlarında ellerinizi direksiyondan kaldırmadan, Türkçe sesli komut vererek piyasa bilgilerini anlık takip edebilir, size en yakın ATM veya şubeyi anında görebilir ve Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi'ni direkt arayabilirsiniz.

Siz de Yapı Kredi Mobil'i indirin, hayatınızı kolaylaştıran bankacılık teknolojileriyle tanışın!

**TÜRKİYE'NİN
DİJİTAL
BANKASI**
YapıKredi

HEMEN İNDİRİN!

App Store

YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

Dünyada Ford SYNC 3 AppLink'e entegre olan ilk bankacılık uygulaması Yapı Kredi Mobil ile Türkçe sesli komutlarla piyasa bilgilerine anlık erişebilir (döviz kurları ve İMKB borsa verileri), en yakın şube ve ATM konum bilgilerini görebilir ve Yapı Kredi Müşteri İletişim Merkezi'ne direkt sesli erişim sağlayabilirsiniz. Ford SYNC 3 araçlarda kullanılabilecek Yapı Kredi Mobil uygulaması, iOS işletim sistemine sahip mobil cihazlarla çalışmaktadır.

Murat Meriç

Almanya gemileri, bir ileri bir geri...

Almanya'ya gidenlerin dertleri, Türkiye'de kalanın çektiği, orada görülenler ve yaşananlar, bir bir şarkılarda anlatıldı.

Başlıktaki sözler, çocukluğumda aklımda kalan bir türküden. Selda Bağcan'ın seslendirdiği, Ruhi Su'nun sesinden ve sazından Dostlar Korosu eşliğiyle de dinlediğimiz bu türkü, o dönem çevremizde sıklıkla gördüğümüz Almancılar tarafından dillendirilirdi. Ailemde yoktu ama komşular arasında Almancı çoktu. Hiç görmediğimiz şekerler, çikolatalar getirirlerdi ve biz onların "yükü" arabalarıyla dönüşünü çok severdik. Az kalırlardı, kırık bir Türkçeyle konuşurlardı ve cümlelerin arasına Almanca kelimeler sokuştururlardı. Çocukları, oyun öncesi ebe belirlemek için söylenen tekerlemeleri Almanca söylerdi ve bu kez biz, kırık Almancamızla onlara eşlik ederdik. Öğrendiğim ilk "ecnebi" şarkıların Almanca oluşu bundan. Kutu kola, plastik körüklü pipet, müzikli dijital saatler ve walkman, onlarla hayatımıza giren eşyalar. Henüz Türkiye'de bir pazar açılmamışken, Almancıların bavulundan çıkan bu tuhaf şeylere imrenerek bakar, sahip olan arkadaşlarımızı kıskanır, ailede Almancı olmamasına hayıflanırdık. Sonradan gördük ki bu şatafat aslında acıları örtmek için kullanılmış. Gelenler, içleri yanarken buradakileri sevindirmeye çalışmış. Gurbet zor işmiş, sıla hasreti her şeyden betermiş.

İnsan başına gelmeyince anlamıyor. Hâlâ da tam olarak anladığım söylenemez ama memleketten ayrı geçirdiğim kısa zamanlarda, gurbet denen şeyin ne olduğunu gördüm. Yakında bunu daha yakından tecrübe edeceğim. Sıla hasretini de. Sizler bu yazıyı okurken yeni bir maceraya atılacağım, bir süre buralardan uzak kalacağım ve 2018 yılını Berlin'de geçireceğim. Orada memleket müziğinin izlerini süreceğim, bi'bakAudio kapsamında düzenlenecek bir dizi seminerde memleket tarihini şarkılar eşliğinde anlatacağım. Dönüşü olan bir gidiş bu. Aksi mümkün değil. Çok özleyeceğim muhakkak ama ucunda kavuşmak olduğu için katlanılır bir ayrılık. Oralarda söylenen şarkılar da bunu anlatıyor zaten: Gurbeti yaşanır kılıyor, dertler notalar aracılığıyla dile getiriliyor.

Başlıktaki türkü, muadillerine benzemiyor. Sözleri her şeyi anlatıyor, aktarayım: "Almanya gemileri / Bir ileri bir geri / Kör olsun Almanya / Ağlattı gelinleri // Almanya acı vatan / Adama hiç gülmeyi / Nedendir bilemedim / Bazıları gelmeyi // Üçü kız iki oğlan / Kime bırakıp gittin / Böyle güzel yuvayı / Ateşe yakıp gittin // Almanya'ya gitmişsin / Orada evlenmişsin / Tam yedi sene oldu / Evine gelmemişsin // Az çok para yollarsın / Bu para neye yarar / Beş çocuklu ailen / Hepisi seni arar..." Mevzu üzerine söylenmiş "farklı" türkülerden biri bu.

Ruhi Su, memleketlisinin dertlerini dile getiren ozanlardan. Albümlerinden birini tümüyle Almanya ve göç meselesine ayırmış. 1976 tarihli "El Kapıları", aynı zamanda Sümeyra'nın sesini duyduğumuz ilk albüm. Sümeyra, 12 Eylül sonrasında Almanya'ya gitmiş, hayatının son demini Almanya'da geçirmek zorunda kalmış, orada aramızdan ayrılmıştı.

"El Kapıları"nın ikinci yüzü, "Onuncu Yıl Marşı"nın ezgisiyle açılıyor ve "O Vay Beni Ağlarım"ı takiben "Almanya Acı Vatan"a bağlanıyor. "Onuncu Yıl Marşı", bir simge. Enteresandır, öncesinde başka bir Almanya'ya bağlantısı var: 1952 yapımı Şadan Kâmil filmi "Edi ile Büdü Tiyatrocu"nun bir sahnesinde, bir Alman revü grubu, sahne almak için geldikleri İstanbul'da izleyiciye jest yapmak için bu marşı seslendiriyor!

Almanya'dan söz eden şarkı çok. Sadece yolunu Almanya'ya düşürenler değil, oradaki gerçeği görenler de mevzu üzerine şarkılar yazmış. İstanbullu Bora Ayanoğlu, iki şarkısında Almanya meselesine iki açıdan bakmış. İlkinde, hikâyenin kahramanı, plağa adını veriyor: "Recep". Çalışmak için Almanya'ya giden ve orada bir sevgili bulan Recep'e, köyde kalan karısı sesleniyor: "Gurbet ilden gelen bizim köylüler

/ 'Recep gurbet kızı sevdi' dediler / Sordum ki çok ırakmış orası / Belli olmaz kıraç toprak anası / ... / Ben burada ay ekip yıl biçeyim / Sen beni unut ha ben umut edeyim / Olmaz Recep, almaz aklım arası / Ne gurbetin kızı ne de parası / Yakın Recep, gelirsem vallah / İki kaşın arası..." Şarkı, Asu Maralman tarafından 1973 yılında plağa okunmuş.

Diğer Bora Ayanoğlu plağı, dört yıl sonra piyasaya verilen "Rose-Marie". Bu kez şarkıyı bizzat kendi seslendiriyor ve olaya tersten bakıyor. Tren sesiyle açılan, içli bir ezgiye bağlanan şarkı hakkında bilgi almak için sözü Ayanoğlu'na bırakayım: "Bir Almancı işçinin, akşamları Türkiye'den bir tren gelir de hemşehrime rastlarım umuduyla, istasyonda hayal kurmasını anlatıyor." Sözleri şöyle: "Bir gariplik çöker vay / Oturmuşum bahnhof 'ta / Gelir geçer trenler // O tren senin vay / Bu tren benim vay / Say say say / Sanki gelirmiş Kars'tan Sanki gelirmiş Van'dan Sanki gelirmiş İstanbul'dan // Benim gönlüm sende liebe / Rose - Marie / Yakar sevdan beni / Bir de vatan hasreti / Dar gelir bana Almanya // Senin saçın sarı sarı / Senin gözün mavi mavi / Rose - Marie // Şu Almanya illeri / Çalışır işçileri / Hem çalışır hem sever gönülleri..."

Almanya meselesinin ortaya çıkışı, '60'lı yıllar. Türkiye'den Almanya'ya yapılan işçi göçü, beraberinde pek çok dert getirdi ve bu, kaçınılmaz olarak şarkılara, türkülerle yansıdı.

Almanya'ya gidenlerin dertleri, Türkiye'de kalanın çektiği, orada görülenler ve yaşananlar, bir bir şarkılarda anlatıldı. "Köln Bülbülü" olarak anılan Yüksel Özkasap ve "Almanya'da Neler Var" başlıklı şarkılarıyla meşhur Kayserili Âşık Metin Türköz, bu bahiste en bilinen isimler.

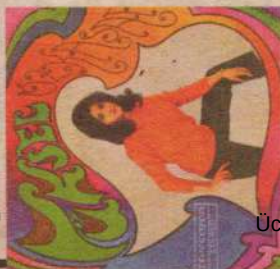
Anlatılanlar sadece Almanya'yla sınırlı değil. Merkez orası ama "gurbetçiler" dünyanın dört bucağına dağıldıkları için mevzuya her yerden katkıda bulunmuşlar: Orhan Gazi, "Avustralya Türküsü"nü yazmış, Dursun Mercankaya "Hollanda'nın Kızları"nı anlatmış, Koryanalı kemençeci Hüseyin Köse, "Gittim Avusturya'ya" ile repertuvara katkıda bulunmuş. Köse, "Avrupa'dan Gelirken" ve "Avrupa'nın Kızları" başlıklı plaklarında, oradaki "pamuk gibi kızlar"ı anlatıyor. Birinde "Avrupa'nın kızları ne ocaklar söndürdü / Ne Müslüman gençleri Katoliğe döndürdü" diyor, diğerinin sonunda derdini açık ediyor: "Bu kızlardan bir tane / Edemedim Müslüman..."

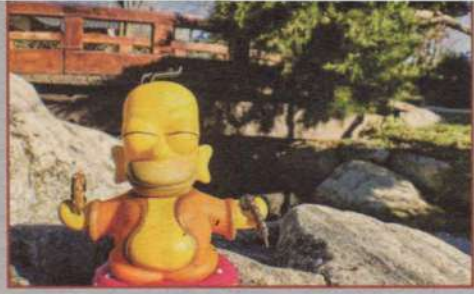
Üzerine bunca söz söylenmiş ama Almanya, bir yandan da özgürlüğün simgesi olmuş. Değişik dönemlerde Türkiye'de söylenemeyenler, orada söylenmiş. Adnan Menderes'in idamının ardından onunla alakalı her şey yasaklanınca, Semra Atılay, hislerini Almanya'da okuduğu bir plakta dile getirmiş: "Yine coşmuş akıyorsun / Gönülleri yakıyorsun / Üzgün gibi küskün gibi / Söyle kime bakıyorsun // Ah Menderes, güzel Menderes, aziz Menderes..." 1980 sonrasında, bir platform hâline gelmiş Almanya. Mesut Çobancoğlu, Türkiye'de plak yapamadığı "1 Mayıs Marşı"nı, Frank Baier'le yaptığı "Dolap Niçin İnilersin / Türkçe ve Almanca Şarkılar başlıklı albümde, Türkçe ve Almanca yorumlamış. Tam da o dönemde, Cem Karaca, orada yaptığı şarkılarda, Almanya'da Türkiyeli işçilere karşı yükselen düşmanlığı anlatmış. Şanar Yurdatapan, hasretini en içten hâliyle notalara dökmüş, o dönemki eşi Melike Demirağ'ın sesiyle memleketi göndermiş: "Şimdi İstanbul'da olmak vardı anasını satayım..."

Diyeceklerim şimdilik bunlar. Yıl boyu Berlin'den bildireceğim. Şüphesiz memleketle alakamı kesmeyeceğim, olan bitenle yakından ilgileneceğim ama bir süre oradaki durumu, gördüklerimi anlatırsam bana kızmayın. Hadi, auf wiedersehen...

Diyeceklerim şimdilik bunlar. Yıl boyu Berlin'den bildireceğim. Şüphesiz memleketle alakamı kesmeyeceğim, olan bitenle yakından ilgileneceğim ama bir süre oradaki durumu, gördüklerimi anlatırsam bana kızmayın. Hadi, auf wiedersehen...

Türkiye'den Almanya'ya yapılan işçi göçü, beraberinde pek çok dert getirdi ve bu, kaçınılmaz olarak şarkılara, türkülerle yansıdı.

Nilay Örnek

"koleksiyonuma sahip çıkan olmazsa genişçe bir mezara ihtiyacım olacak"

Gazeteci Ulaş Şentürk, sadece aksiyon figür ağırlıklı bir oyuncak koleksiyonu yapmıyor, pek çok koleksiyonerin hayal bile edemeyeceği bir şekilde, onları kutularından çıkarıp ilginç yerlerde fotoğraflıyor. Ulaş Şentürk, siyaset bilimi ve uluslararası ilişkiler okumuş bir gazeteci. 18 yıldır da birçok ulusal gazetenin dış haberler servisinde editör. Şentürk bir oyuncak koleksiyoneri; spesifik olarak da aksiyon figürü, Lego, oyuncak araba, maket ve tasarım oyuncak topluyor. Ancak onun pek çok koleksiyonerden farkı, onları sokağa da çıkarması... Bu fotoğrafları yayınladığı Instagram'daki @toysofnorton hesabıyla tüm dünyadan oyuncak meraklılarının dikkatini çeken, uzun dönem farklı gazetelerde birlikte çalıştığı Ulaş'la koleksiyonunu konuştu.

■ Nasıl oldu bu koleksiyonun seçimi?

"Bu koleksiyon beni seçti" diyebilirim. Alerjik rinitim olduğu için çocukluğumda çok sık hasta olur, çok zamanı evde geçirmek zorunda kalırdım. Ailemin sıkça aldığı oyuncaklar, olmayan arkadaşlarımın yerini almıştı. 1996'da McFarlane çizimlerinden çıkan Spawn figürleri Türkiye'ye ilk geldiğinde ise "Ben artık bunları kutulu, düzgün koleksiyon gibi geliştirmeliyim" dedim. Ancak, koleksiyondaki bazı parçaların yaşı çok daha eski. Örneğin elimde dedemin 1960'larda teyzeme aldığı Legolar ya da benimle yaşıt yani 40 yıllık Matchbox arabalar da var.

■ Maddi anlamda seninki gibi bir koleksiyon, kutularının içinde, "oynanmamış" halleriyle çok daha değerli. Ben de senin koleksiyonunu son gördüğümde cam dolaplar ve kutular içindeydi. Onların bir kısmını sokağa çıkarmaya nasıl karar verdin?

Onları çok ama çok seviyorum ama bu kadar değer verdiğim bir şeyi elime almaya kıyamıyorum! İstedğim oranda hayatıma sokamıyorum.

"Nadir parçaları kutularından çıkarıp, tozun çamurun içerisinde fotoğraflıyorum."

Zaten 2012'de ilk kutuyu açtığımda dev pişmanlık yaşadım. Sonra da "Madem açtım bunu bir şeye dönüştürmeliyim" dedim. Onları farklı yerlerde fotoğraflama projesi de böyle çıktı. Bugün yaptığım iş, pek çok koleksiyoner için hayal bile edemeyecekleri bir şey. Nadir parçaları kutularından çıkarıp, tozun çamurun içerisinde fotoğraflıyorum. Bu arada hâlâ da açmadığım çok şey var. 14 ülke, 38 şehirde oyuncaklarımı fotoğrafladım.

■ Oyuncakların gidecekleri yerleri, çektiğin karaları neye göre belirliyorsun?

Adı üstünde, bunlar birer aksiyon figürü; eline aldığı anda onların çoğunun bir karesi var. Kutusunu açtığın anda Spider Man'i binalardan atlarken, Kaptan Amerika'yı Nazileri döverken çizgilerindeki kareleriyle görüyorsun zaten. Öyle de fotoğraflamaya çalışıyorum. Bruce Lee'nin sarı eşofmanlı, Kill Bill'e de ilham olan o halini düşün. Onun figürünü ısmarladım. Sonra birden o ünlü masa tenisi videosunu gördüm; Lee çılgın bir hızla oynuyor. Sonra Japonya'dan, o figürün ölçeğine uygun masa tenisi masası, maketi ve raketler ısmarladım. Şimdi video olmasa da o anı siyah beyaz görüntüleyeceğim. Belki karşısına Darth Vader koyarım.

■ Türk karakterler var mı böyle pozladığın?

Yakında Ankara'ya gideceğim, Behzat Ç. Legosu yapıp Kızılay'da Bir Ankara Polisiyesi fotoğrafı çekeceğim mesela.

■ Başka ne gibi projelerin var oyuncaklarla ilgili?

Büyük büstler toplayan, çizgi roman çevirmeni bir arkadaşımın oyuncak koleksiyonerliği ve fotoğrafçılığına dair bir video kanalı kuruyoruz. Grafitici bir arkadaşımın oyuncak grafitileri projemiz var. Oyuncakseverlere dövme etkinliği

yapacağız. Fotoğraflardan minik bir kitap da olacak.

“En sevdiğim parçalar” diyebileceklerin var mı aralarında?

Homer Simpson’ın figürü, bir de Muttpop firmasının çıkarttığı (oyuncak koleksiyonu dünyasında firmalar baya önemli) “Luchadores 5” adlı çizgi roman serisinden Red Demon karakterinin figürü. Her ikisinde de kendimden bir şeyler görüyorum:)

Star Wars sosyolojisi üzerine profesör bile var yurt dışında. Türkiye’de oyuncak tasarımcıları var mı?

Son dönemde Türkiye’de oyuncak tasarımcılığına ilgi arttı ama yetişkinlerin ilgileneceği tarzda tasarım oyuncaklar yaratan pek fazla kişi ya da firma yok. Üretim maliyetinin yüksekliği nedeniyle, yerli üretim koleksiyon figürü bulunmuyor. Bu arada oyuncak lüks tüketim sayılıyor, yurt dışından getirilen oyuncaklarda yüzde 40 vergi var.

Anladığım kadarıyla üretim de zor bir iş. “Hostes Barbie’den doktor Barbie’ye geçmek ne kadar güç olabilir?” derdim ama... Tasarımı, güvenlik izinleri, maliyeti derken yeni bir Barbie serisi yapmak 1.5 sene sürüyormuş mesela. Tabii tabii. Çok iyi tasarımcılar var. Ama iş üretime gelince çok zor. McFarlane firması, NFL, Nascar yıldız sporcularının figürlerini çıkarıyor. Yıllar önce “Biz de üç büyüklerden 4’er futbolcunun figürünü yapalım” dedik; sadece kalıbın fiyatı 10 sene evvel, 15 bin lira çıktı ve bunun onlarca işi var sonrasında. O işe öyle bir giremedik ki!

Bir de kendi figür bebeğin var, senin minik bir kopyan değil mi?

Bir noktada “Neden kendi oyuncuğım yok?” dedim. Kendi figürümü en kolay yapabileceğim malzeme Lego parçalarıydı. Gövdeyi ve aksesuarları bir araya getirdim; 3D yazıcıyla da başını hallettim. Ona “Mini me” diyorum. Benim gibi o da fotoğraf çekiyor, ben de onun fotoğraflarını çekiyorum.

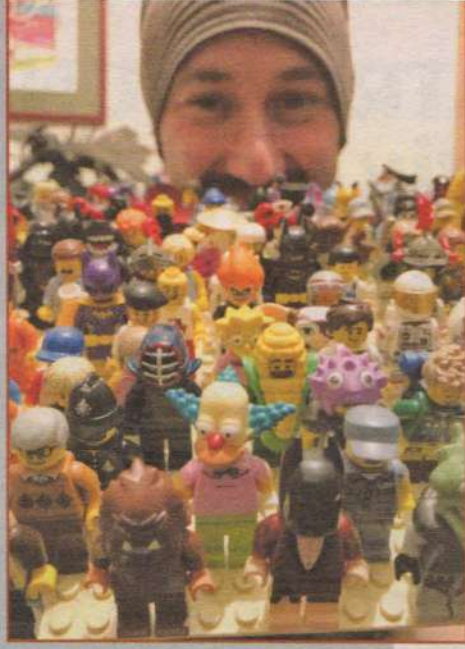
Bu koleksiyon sayesinde tanıştığın enteresan insanlar kimler?

Son dönemde mesela bir kalem heykeltıraşı (Nihat Özcan, Instagram’da @art_of_n hesabına bakılabilir, çok acayip işler yapıyor). Bir kalemin ucuna en çok kullandığım Tenten figürünün heykelini yapacak. Diğeri de yetişkinlere oyuncaklarla terapi yapan Suzi Amado.

Peki eşin Betül nasıl bakıyor senin bu haline? Kendine bu durumdan bir alt hobi geliştirdi. Minik figürlerden takı yapıyor.

Rahatsız edici bir soru ama... Senden sonra bu koleksiyona ne olur?

Koleksiyonuma sahip çıkacak birileri olmazsa genişçe bir mezara ihtiyacım olacak! Her hâlükârda birkaç parçayı yanımda götürmeye niyetliyim.

ÇOK SATANLAR

YENİ ÇIKANLAR

İNDİRİMLER

“24 saat açık kitapçınız”

Türkiye’nin her yerine kapıda ödeme kolaylığı

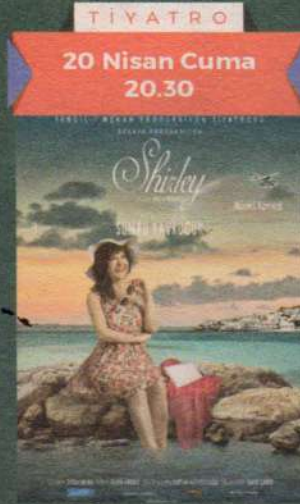
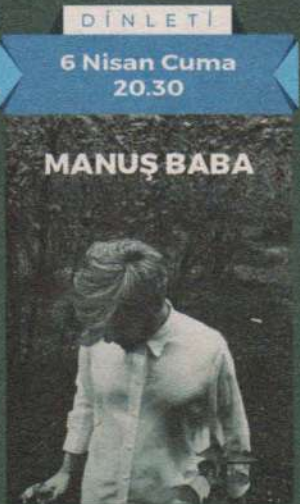
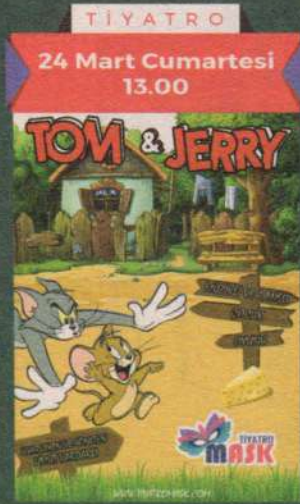
YENİ YILDA YEPYENİ İNDİRİMLER

% 75 İNDİRİM

binbirhece.com
“24 saat açık kitapçınız”

EN SEVİLEN TİYATRO OYUNLARI VE BİZ BİZE MÜZİK HER HAFTA AKS'DE!

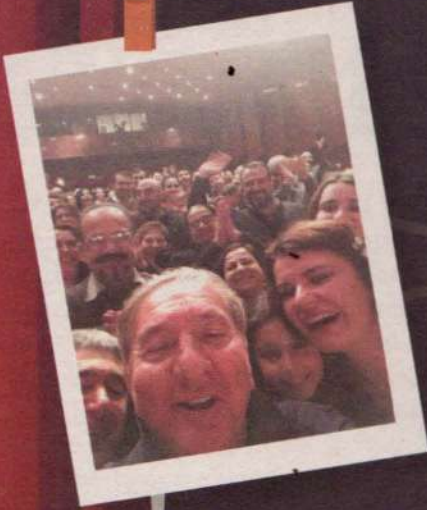
Akasya, Acıbadem - Üsküdar / Kültür, Sanat ve Sinema Katı: 3. Kat
akasyakultursanat.com • info@akasyakultursanat.com

AkasyaKulturSanat akasyakultursan akasyakultursanat Akasya Kültür Sanat

Melih Anık

tiyatroyla evlilik terapisi: tamamla bizi ey aşk

Ali Poyrazoğlu bir yazar. Yazılı bir tekst hazırlamadan sahneye çıkıp oynayacak kadar yazdığı hikâye var elinde ve hafızasında. O nedenle her oyuna anında (spontan) eklemeler yapabiliyor.

Ali Poyrazoğlu

O, Türk Tiyatrosu'nun çınarlarından biri. Son yıllarda onu daha yakından tanıma fırsatım oldu, oluyor. Çok iyi bir tiyatro bilgisi var. Türkçeden farklı dillerde tiyatro yapmış. Tiyatro literatürüne hâkim, çok "dünyalar görmüş" yani. Tiyatro camiasını ve seyirciyi çok iyi tanıyor. Seyircisiyle diyalogu çok farklı. Onun seyircisi her yaşta kadın ve erkeklerden oluşuyor. Onun oyunlarında salona baktığımda salonu, birlikte gelmiş çiftlerin doldurduğunu görüyorum. Genel olarak tiyatrodan uzak olan erkekler onun oyunlarına geliyor, oyun sonrası kitaplarını imzalatmak için sırada bekliyor ve ilk fırsatta tweet yazarak oyun gecesini paylaşıyor. Ali Poyrazoğlu bir yazar. Yazılı bir tekst hazırlamadan sahneye çıkıp oynayacak kadar yazdığı hikâye var elinde ve hafızasında. O nedenle her oyuna anında (spontan) eklemeler yapabiliyor. Son derece zeki ve algıları açık. Salonun ısısını hissediyor ve ayarlayabiliyor. Her kesimden seyirciye saygıyla takılıyor. Onun takılmaları "batmıyor". Türkiye'nin en hareketli dönemlerinden geçmiş, çok şey yaşamış. Dolayısıyla Türkiye hakkında çok deneyimli. Ülkeye dair ince eleştiriler yapıyor. Okumayı merakla beklediğim anılarını kitaplaştırma işini bitirirse Türkiye'ye ve tiyatromuza başka bir pencereden bakma şansımız olacak. '70'li yıllardan başlayarak yönettiği ve oynadığı oyunlar tiyatromuzda hâlâ öncüler arasında. Çok iyi insan birikimi var. Sosyal ve iş konuları farklı insanlarla bir araya geliyor. Bu temas onu hep güncel tutuyor. Bu nedenle geniş bir yelpazeden hayata ve topluma bakabiliyor. Yol gösteriyor, ufuk açıyor. Oyunları hayat felsefesi öneriyor. Seyirci, oyunların sonunda kendini iyi hissederek salondan ayrılıyor. Ya bir ip yumağı ya bir oyun hamurundan heykelcik götürüyor yanında. Seyirci, Ali Poyrazoğlu'nun rol arkadaşı. İyi bir müzik kültürü var. Orkestrayı yönetirken bageti tesadüfen sallamıyor. Başına Karagöz'ün şapkası "ışkırak" da yakışıyor, horozlu spor şapka da. Ali Poyrazoğlu Batı ile Doğu'yu "mecz eden" bir yaşam koçu.

Bir önceki oyununda Hazreti Muhammed'in bir hadisinden yola çıkmıştı. "İki günü aynı olan insanın bir günü kayıptır." Son oyunu "Tamamla Bizi Ey Aşk" Mevlânâ'dan bir esinlenme üzerine inşa edilmiş. Tamamla Bizi Ey Aşk kitabında ve oyununda "Mevlânâ'nın dergâhının kapısında burası âşıkler Kâbesi'dir. Her kim buraya nakıs gelir buradan kâmil olarak çıkar" yazar. Aşk, kapısından 'eksik' girenleri alır evirir çevirir pişirir bütünlük, diyor Ali Poyrazoğlu. Oradan yola çıkarak Batılı bir psikiyatrin (Jacob L. Moreno) terapi yöntemleri üzerine bir oyun kurmuş. Poyrazoğlu "buruşmuş ilişkileri ütöleme" diyerek Moreno'nun evlilik terapisine "bizden" bir isim takmış.

Jacob Levy Moreno

Moreno 1900'lerde Viyana'da kurduğu doğaçlama tiyatrosunda "psikodrama" ismini verdiği psikoterapi yöntemini geliştirmiş. Grubun ya da bireylerin durumuna göre yarattığı doğaçlama, rol

değiştirme-yerine geçme, empati kurma, aynalama gibi oyunlarla insanlar arasındaki "buruşmuş ilişkileri ütölemek" istemiş. Moreno, 1925 yılından itibaren psikodrama, sosyometri, grup psikoterapi, sosyodrama gibi yeni yöntemler üzerine çalışmış. Columbia Üniversitesi'nde dersler vermiş. 1932 yılında yöntemini Amerikan Psikiyatri Derneği'ne sunmuş. Moreno, Marx'ın ekonomik, Freud'un psikolojik ve çağımızın endüstriyel materyalizminin karşısında gelişen bir metot yarattığını yazmış.

Ülkemizin erkekleri evlilik terapisine mesafeli duruyormuş. Eşlerinin ısrarıyla yakınlaşmış bile olsalar, erkekler ikinci seansta kavga çıkarıp terapiyi bırakıyorlarmış. Ama evlilik terapisi, tıpta çok ilgi gören alanlardan biriyim.

Oyunun Konusu

Tango sever Maço Mahmut ile karısı Papatya 22 yıllık evliliklerinde eski heyecan ve tadın kaybolmaya başlaması üzerine Papatya'nın direktmesiyle evlilik terapistine gitmeyi tartışıyorlar. Mahmut'u ikna etmek zor oluyor. Evliliklerinde azalan elektriğin farkında olmayan (umursamayan?) Mahmut "ona ters" bu terapi işini önce karşı çıkmasına rağmen karısını çok sevdiği için kabul ediyor. Psikiyatr, Moreno'nun yöntemlerini kullanarak onların evliliğini kurtarmaya çalışıyor. Psikiyatrin "oyun içinde oyunu", oyunun gizi. Gidip kendiniz keşfedin. Ali Poyrazoğlu son üç tek kişilik oyununda (Ödünç Yaşamlar, Ben Eskiden Küçüktüm, Âsi Kuş) kullandığı yöntemi kullanıyor. Oyun oynar gibi yapıp seyirciye tiyatroyla terapi yapıyor. Bu kez yanında rollerini çok iyi giyinmiş Şebnem Özinal ve Melih Ekener var. Poyrazoğlu iyi ekip kurmuş. Ali Poyrazoğlu uzunca bir süreden sonra dramatik bir karakter rolü oynuyor; yarattığı Maço Mahmut karakteri ve kurguladığı Mahmut-Papatya ilişkisiyle seyirciyi "ayna"nın içine alıyor. "Sen gidince" tiradında Poyrazoğlu'nun oyunculuğundan etkilenmemeniz olanaksız. Ali Poyrazoğlu her oyununda olduğu gibi sahnenin önündeki duvarı yıkıyor, seyirciyle iç içe bir oyun sergiliyor.

Oyun, bu terapi nasıl bir şeymiş diyecek evli, nişanlı çiftler ve yeni ilişki arayan ya da arifesinde olanlar, boşanmışlar, bekârlar ve dullar için uygulamalı bir örnek. İlişkileri tıkanmış, tıkanırsa ne yapmalıyım diyenler için profesyonel yardım almadan önce, bir prova (sanki). Ali Poyrazoğlu tiyatro vasıtasıyla yaratılmış psikodramayı kaynağına, yani tiyatro sahnesine getiriyor ve seyircisini çok eğlendiriyor.

Seyirciyi çeken/chekecek sezon oyunlarından biri, Tamamla Bizi Ey Aşk.

Ali Poyrazoğlu diyor ki; "Tiyatro bizim değil, sizin. Tiyatronuza sahip çıkın." Ona kulak verin.

"Tiyatro bizim değil, sizin. Tiyatronuza sahip çıkın."

Kasım Taşdan sana ve senden sonrasına dair

Bugün sen benden ayrılalı 372 gün oldu. Yanlış anlama, ayrılık sonrası, dakika sayan sözde romantik, aslen ruh hastalarından değilim ben. Benden ayrıldığın gün kardeşimin doğum gününe tam bir hafta vardı ve ilk defa ailemle o gün tanışacağın için okkalı bir mekanda rezervasyon ayarlamaya çalışıyordum. Bugün kardeşimin doğumunun sene-i devriyesi. Geçen yıl da benim gibi bu hayatta artık niteliği taşıdığından 365+7 gün geçmiş beni terk edeli. İnsan beyninin anlamsız bilgilere yaptığı gibi toplum da gereksiz ve faydasız ilişkileri benimsemez ve bu nedenle kimsenin umurunda olmadığı ilişkilerin anıları dahi yok olmaya mecburdur. Nitekim, çevremizdeki herkes ayrılığımızın eninde sonunda gerçekleşeceğini az çok tahmin ettiğinden beni terk etmene -ben dahil- kimse şaşırmadı. Sen hayat dolu, alımlı, herkesin göz bebeği ışıltılı bir güzellik; ben ise sıradan, suskun, kaldırımda yanından geçtiğinde fark etmeyeceğin, beyninin fotografik hafızasına atmaya kayda değer dahi bulmayacağı bir adam.

Suratıma ayrılırken haykırdığın gibi ezik bir karakter olduğumdan değil bunları kabullenmem. Biliyorum, çok uğraştın.

"Sana uygun değil"lerciler, "Seni hak etmiyor"cular, "Senin dengin mi?"ciler, "Sana iyi gelmiyor"cular sürekli bu ilişkinin daha en başta ölü doğduğunu vurguladı. Sen ise bende ne bulduğunu, görülenin aksine bambaşka biri olduğumu, benimle mutlu olduğumu anlatmaya çalıştın sürekli. **Bir çift olduğumuza dair konsensüs için didindin durdun. Benden yardım talep ettin. Arkadaşlarının beni kabullenmesi için yeterince çabalamamakla suçladın beni.**

"Ne olur kabuğuna çekilmesen, iki kelam etsen insanlarla" dedin. Hep bu ilişkinin kabullenilmesi için uğraştın, hep... O zaman da söyledim sana, hala aynı şeyi düşünüyorum. Seni yalnızca sen olduğun için istedim. Sen, arkadaşlarınla birlikte kabul etmek zorunda olduğum bir paket değildin, değilsin. Defaatle anlatmaya çalıştım; çevren senin mütemmim cüzün değil. Benim sadece seninle vakit geçirmek istemem bir hata ya da kusur değildi ki! Ya onlar ya ben de demedim. Canın ne zaman istiyorsa -senin tabirinle- sosyalleştin onlarla. Neden illa sen hariç hiçbir ortak noktamın olmadığı insanlarla süreklilik arz edecek şekilde görüşmek zorundaydım? Neden etrafımız bize onay vermek zorundaydı ki? Seninle vakit geçirmenin hazzı varken neden benim için eşsiz olan o anları başkalarıyla da paylaşayım ki? Buna neden mecburuz?

Benim senin çevrenle görüşmek istememem uyuzluğumdan, asosyallığımdan kaynaklanmadı. Ben konu sen olunca bencildim. Başkalarını bilmem ama benim mutluluğumun paylaşılacağı artması gerekmiyor. Varlığın tek başına yeterli benim için. Dolayısıyla arızalı olan ben değil, sendin. Yetiştğin ve büyüdüğün sosyal fauna onların onayı olmadan bazı duyguları tatmana

müsaade etmiyor olabilir fakat bu tamamıyla senin sorunundu. Benim kişiliğimden ödün verip olmadığım bir insana dönüşmemi isteyeceğine senin onlara baş kaldırmam, isyan etmem gerekiyordu. Cesaretsizliğinin ceremesini benim çekmem haksızlık ve bu konuda haklı olduğumu da içten içe bildiğine eminim. Bana bu kadar kızgın olmanın da sebebi buydu bence. Dediğim gibi, yargılamıyorum seni.

Yeterince direnememeni, benim için ilk başlarda verdiğin mücadelede pes etmeni anlayışla karşılayabiliyorum. Hatta bu savaşı veremeyeceğini az çok tahmin ettiğim için ayrılmak istediğinde tek laf etmedim. İki cenah arasında kalıp daha fazla tükenmeni istemedim. **Çünkü bensiz huzurlu bir seni, benimle huzursuz bir sene tercih edecek kadar çok sevdim seni, halen de seviyorum.**

Yalnız ayrılırken dediğin bazı şeyler gerçekten çok yaraladı beni. Seni tanıdıktan sonra hayatımın geri kalanını seninle birlikte geçirmek istediğimi söylememe dahi gerek yok sanırım. Nitekim sen de bunu bildiğinden ikimizin geleceği hakkındaki hayallerimi sormuştun. Ben de evlendiğimizi, iki çocuğumuz olduğunu,

sonrasında benim öldüğümü ve senin

çocuklarımıza büyüdüğlerinde benim seni ve onları ne kadar çok sevdiğimi, onlara babalarının nasıl birisi olduğunu anlattığını hayal ettiğimi söyledim.

O zaman kahkahalarla güldüğün şey ayrılırken benim nasıl bir ruh hastası olduğumu, gelecekle ilgili hayallerimde bile ölüm olduğu, benim acı çekmekten zevk aldığımı gösterir bir olgu oldu. Benden ayrılmak için bahane üretmeni, kendini ikna etmeye çalışmanı anlıyorum fakat gelecek hayalimle alakalı sorduğun bu soruya dürüstçe verdiğim

cevabı ayrılık için bir silah olarak kullanmanı affedemiyorum, asla da affetmeyeceğim. Sen hayalimle ilgili sadece o anı baz aldın. Halbuki orada ilişkinin mutlu bir evliliğe dönüşmesi, çocuklarla tanışması gibi evrim var, uzun bir evrim. Ben seninle ilgili bütün geleceğimi ilmek ilmek hayal etmiş, kurgulamışım, sense sadece sonuna takılmışsın. Her yaşamın sonu ölüm, ben senin veya kurguladığım çocuklarımızın ölümünü kendi ölümünden önce nasıl hayal edebildim? Senin benden daha çok yaşamayı ve beni çocuklarımıza anlatmanı düşünmemi benim rahatsız bir kişilik olduğum yönünde yorumlamanın bende sebep olduğu acıyı tahayyül edebilir misin acaba?

Bunları yüzüne söylemeyi çok isterdim ama artık hayatının geri kalanına bensiz devam etmeye karar verdikten sonra bir önemi yok. Zira ben bunları sana anlatıp pişmanlık duymayı istemeyeceğin kadar çok seviyorum. Hazır yeni bir ilişkiye de yelken açmışsın, bu ilişkiyi vicdan azabıyla baltalamaya gerek yok. Bana yaşattığın o iki yıl muhtemelen hayatımın en güzel dönemi olarak kalacak, en azından bu kadarını borçluyum sana. Umarım seni benden daha çok sevecek biriyle mutluluğu kucaklarsın. Bu da benim sana asla duyamayacağın elvedam olsun.

neydi n'oldu

Aziz Theodoros Trion bilinen adıyla Üzümlü Kilise, 19. yüzyılda Ayastefanos Antlaşması gereği Osmanlılar tarafından savaş tazminatı karşılığı olarak Sultan Abdülmecid döneminde yapılan kilise... Üzümlü Kilise'nin duvarına spreyle boyayla köpek resmi çizip, "Papaz yok camiye gitti" yazdılar. Bahçe duvarlarına ise "Papaz pilav yemez" gibi cümleler yazıldı.

15 Nisan 2013'te, Dünya Miras Merkezi tarafından, "Ceneviz Ticaret Yolu'nda Akdeniz'den Karadeniz'e Kadar Kale ve Surlu Yerleşimleri" adıyla UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne eklenen Amasra Kalesi'nin duvarlarına spreyle yazılar yazıldı.

2003 yılında ağaçlarla çevrili Mevlana Meydanı günümüzde yerini beton açık alanlara bıraktı.

2004 yılında Sivas Şehir Meydanı yeşillikler içindeyken 2016 yılında meydanın büyük bir kısmı düzenleme adı altında betona dönüştü.

Mimar Sinan'a 1510 yılında yaptırılan Çoban Mustafa Camii ve Külliyesi'nin erkek tuvaletinde yeni düzenlemeler yapıldı. Tarihi caminin tuvaletinde duvarlar mermerle kaplanarak üzerine pisuvarlar monte edilirken, pisuvarların arasına da yine mermerden paravanlar konuldu. Ayrıca yeni lavabolar yapıldı. Daha sonra gelen tepkiler üzerine tekrar söküldü.

Hazırlayan: Emrah Akbaş

“iyi ve kötünün mücadelesi”

Ayça Derin Karabulut

Öncelikle tekrar başınız sağ olsun, köpekleriniz Django ve Pamuk'un

başına gelenleri bütün Türkiye ve hayvanseverler büyük bir üzüntüyle takip etti. Son birkaç aydır hayatınızda neler oldu?

Biz bu yaz hayatımızın en güzel yazını yaşıyorduk çünkü oğlumuz dünyaya gelmişti ve çok şükür her şey yolundaydı. Ama bizi tanıyanlar bilir üç buçuk yıldır ailemizin bir parçası can dostumuz Django ve Pamuk komşumuz tarafından zehirlenerek öldürüldüler. Ve o sırada bebeğimiz sadece iki aylıktı. Yanımızdan bir saniye ayrılmayan; hayatımızın kocaman bir yerine sahip Django'yu kaybetmek bizi tarifi çok zor bir şekilde üzdü ve acısı hala çok içimizde, özlemi taptaze. Django ikimize ama özellikle Edhem'e çok düşküncüydü ve benim tüm hamileliğim boyunca aramızda bambaşka bir bağ kurulmuştu. Hamileliğim boyunca adeta bana koruyucu melek olmuştu. Bir an yanımdan ayrılmadan oğlumuzun gelişini bizim kadar heyecanla bekledi sanki. Hamileliğimde her gün benimle patikalarda yürüdüyü ve beraber yüzdük, uyuduk. Doğduktan sonra her gün odasının kapısında bekliyordu. Her fotoğrafımızda var bu yüzden. Öldürülüş biçimlerine gelince tamamen anlamsız ve saçma bir husumet üzerine bizi üzme için yapılmış korkunç bir şeydi. Kendisi zaten dönem dönem içip balkonlara çıkıp havalara ateş eden bir komşu modeli olarak etrafı tedirgin ve rahatsız eden bir karakterdi. Bir akşam yine etrafını rahatsız eden hareketler yapınca birkaç komşuyla beraber jandarmayı arayıp şikayet ettik. O da bir gün sonra bizden intikam almak için zehire buladığı tavukları bizim bahçemizin içine atarak bize bu acıyı yaşattı. Django ve Pamuk ne havlardı ne kimseye asabi yaklaşırlardı ne de bir kez onun bahçesine gitmişlerdi. Bizim köpeklerimiz dibimizden ayrılmayan sevgi dolu, çok özel canlılardı ve bu adam onları bizden aldı.

O şahıs hala dışarıda mı? Sosyal hayatına kaldığı yerden devam edebiliyor mu?

Bir ay tutuklu kaldı ve son bir aydır dışarıda. Sosyal hayatına aynen devam ediyor. Duruşması nisan ayında olacak.

Peki yasal süreç nasıl işliyor?

Ne yazık ki saçma ve komik para cezalarına çevrilen cezalar var o da sahipli köpekler için! Ve zaten o da bunu bildiği için bunu yapabildi.

Sizin istekleriniz olduğunda hayvanlarla ilgili ne değişecek? Yani ne istiyorsunuz, en önemli ve ilk sırada değişmesi gereken yasa nedir?

Bizim davamız sadece köpeklerimizin öldürülmeleri dışında birçok suç da barındırıyor. Takip edenler biliyordur ki eşime ateş açarak bize tehditler de savurdu ve bu ilk değildi. Bize yaptıkları için beklentilerimiz ve sokaktaki tüm sahipli sahipsiz hayvanlar için istediklerimiz farklı elbette. Bizim davamızda birden çok işlenmiş suç ve taciz var. Öncelikle sahipli sahipsiz hayvanların haklarının korunmasını ve onlara işkence eden, tecavüz eden, yaralayan ve öldüren herkesin cezalandırılmasını istiyoruz. Hayvanlara karşı yapılanlar kabahat değil suçtur ve ceza hukukuna göre değerlendirilmesi gerekmektedir. İhtiyaçları karşılayacak yasanın hayvanların yaşama haklarını sonuna kadar koruması gerekmektedir. Biliyorsunuz bu ara yeni bir yasa tasarısı sunuldu ama yeni tasarıda planlanan cezaların yeterince caydırıcı olmaması, toplumun aradığı huzur ve adaleti sağlamaya yeterli olmayacaktır ve bu konudaki görüşmelerimiz ve sosyal medya kampanyamız devam ediyor. change.org'da bununla ilgili bir imza kampanyamız var.

Yeni tasarı neden hayal kırıklığı oldu?

Bu tasarı, kabahatler hukukuna tabidir. Hayvanlara karşı yapılanlar kabahat değil suçtur ve ceza hukukuna göre değerlendirilmesi gerekiyor. Sahipsiz

Pamuk

hayvanlar için şikayet hakkı sadece Orman ve Su İşleri Bakanlığı'na verildi. Böylece istediğimiz kişi ve yetkililere şikayet etme hakkımız olamıyor. Sahipli hayvanlarda ise kendi hayvanına eziyet edenler cezasız kalmaktadır. Tasarıda hükmedilen cezaların alt sınırı düşük olması dolayısıyla, sanıklara iki yılın altında verilecek cezalarda erteleme, bir yılın altında verilecek cezalarda ise paraya çevrilme gibi uygulamalar kararlara yansiyacak. Cezaların caydırıcı olması için alt sınırının yükseltilmesi gerekiyor.

Sesinizi rahatça duyurabiliyor ve yeterince destek görüyor musunuz?

Edhem ve ben gerçekten gördüğümüz ilgi ve sevgi karşısında inanılmaz mutlu

olduk ve bizlere umut oldu. Sokakta 10 kişi çevirin yarısı hala küçüken sahip olduğu köpeği kaybetmenin acısını yaşıyordur ya da zamanında zehirlenen köpeğinin acısını travmasını hala yaşıyordur. Bu süreç aynı zamanda kadına, çocuğa yapılanların haberleriyle canımıza tak eden bir süreç ve bence insanlar artık iyi ve kötünün mücadelesini veriyor. Kötü ve acımasız insanlar var ve hep olacaklar ve toplum artık onların hak ettikleri cezaları almadan aramızda yaşamalarından bıktı, usandı. Evet sevdiklerimizden, sosyal medya, yazılı ve görsel basından müthiş destek gördük ama kolay ve hızlı yol alıyor muyuz? Ne yazık ki hayır. Hem hükümet hem ana muhalefetle görüşmelerimiz oldu, sağ olsunlar ilgililer ama yol almak müthiş yavaş ve zor ülkemizde. Biz o nedenle şahane bir avukat komitesi yarattık, her biri çok özel ve alanlarında başarılı avukatlar. Bu üzücü olayı başından beri takip edip bize destek oldular. Beraber dersimizi iyice çalışarak en sade, yalın ve çabuk yol alınacak aynı zamanda da beklentileri karşılayacak bir yasa tasarısı hazırladık ve sunduk.

Bebeğiniz Süleyman da bu süreçte her şeye şahit oldu. Köpeklerinizle ilişkisi nasıldı?

Hayvan sevgisi küçük yaşta gelişen bir duygu. Ailenizden ne görürseniz o. Edhem'in babası rahmetli kayınpederim hep "Köpeksiz geçen her gün kaybolmuş bir gündür" dermiş. Edhem de ben de hep evimizde kedilerle köpeklerle ama en önemlisi sevgiyle büyüdük. Bence insanların çocuklarına verebilecekleri en güzel hediye onları güven içinde sevgi dolu bir ortamda büyütmek. Biz minik oğlumuz Süleyman'dan önce zaten Django'yla olan hayatımızın aynen devam edeceği ve ailemizin daha da renkli ve güzel olacağı hayalleri içindeydik. Django dört yaşına bile girmemişti. Ben oğlumun onunla yüzeceğini, oynayacağını, yelken yapacağını hayal ederek geçirdim tüm hamileliğimi. Edhem üç buçuk yıldır bir gün bile Django olmadan yelkene çıkmadı. İşte bu yüzden biz Django ya da barınaktaki herhangi bir sahipsiz hayvan farkı olmaksızın hepsi için bizim mücadelemiz.

İnsanlar size nasıl destek olabilirler?

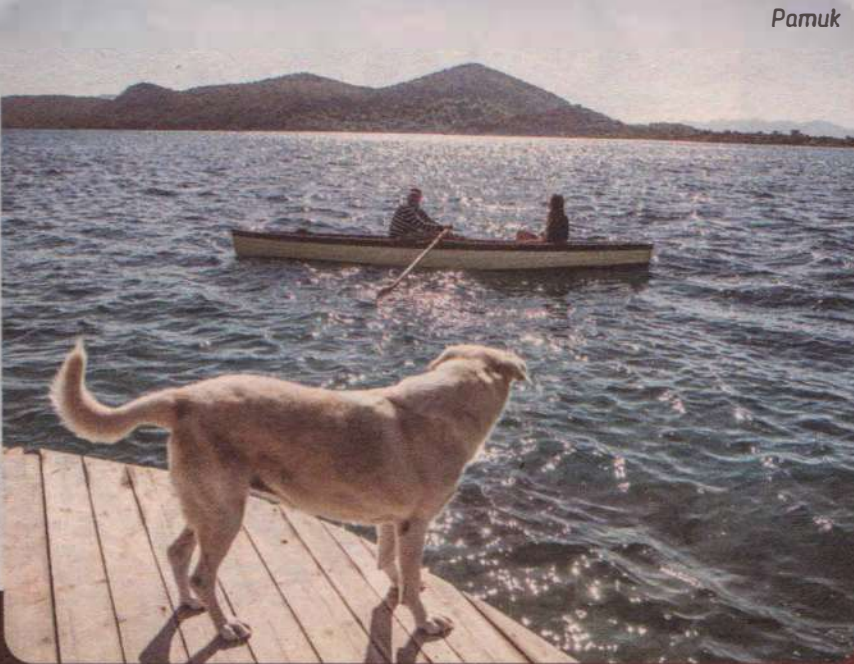
Biz Django ve Pamuk'u asla unutamayız ve hep çok özleyeceğiz ama onların sessiz dostlarımızın sesi hatta çığlığı olabilmek için ömrümüz boyunca mücadele edeceğiz. Oğlumuzu da hayvan sevgisiyle büyütürken tek dileğimiz bizim yaşımıza geldiğinde her şeyin çok daha güzel ve farklı olması... Herkes ama herkes bize inanılmaz destek oldu, acımızı gerçekten paylaştılar. Gördüğümüz destek bu yolda yorulmadan, pes etmeden devam etmemizin en büyük nedeni oluyor. Bizim tek ricamız durmadan, bıkmadan, usanmadan hak, huzur ve adaletin olduğu, hayvanları koruyan bir yasa çıkana kadar desteklerini devam ettirmeleri. Sürekli olayları takip edip, sonuca varana kadar herkesin aynı heves, istek ve sevgiyle bu mücadeleden vazgeçmemeleri. Etraflarına, çocuklarına küçük yaşta ve okullarında hayvan sevgisi aşılamaları. Hayvanlara bunu yapabilenlerin çocuklara, kadınlara, insanlara yani sevdiklerimize zarar veren insanlar oldukları gerçeğini bilmeleri ve asla unutmamaları. Ve size, ilginize çok teşekkür ederiz, iyi ki varsınız!

bi' kahve bi' sohbet

**Tanem Sivar
Edhem Dirvana**

Django

Bu röportaj bir bardak Nescafé eşliğinde yapılmıştır.

Meral Işık

uzak tepelerin ardında

Cebimdeki son harçlığımla, yolluk almıştım ona. Hiç görmediğim büyük bir şehirde üniversite okuyordum. Aramızda beş yaş vardı. Okullarımızı bitireceğiz, geceler boyu yazdığımız mektuplar, iple çektiğimiz tatiller son bulacak diyorduk birbirimize. İstasyona geldiğimde arkadaşı Tuncay'la ellerinde valizler bekliyorlardı. Bana durmadan saati soruyordu. Saat 13.00'te hareket edecekti tren. Yarım saatimiz vardı. "Zamanı durdurabilsek keşke," diyordu. Sözcükleri, saniyelere sığdırmaya çalışıyorduk. İkimizin can dostları, iki arkadaşımız tek kelime etmeden konuştuklarımıza sanki şahitlik ediyorlardı. **Trenin tiz düdüğü "Haydi Abbas vakit tamam," der gibiydi. Yavaş yavaş hareket eden vagonlara koşarken Burak, bir yandan bağıırıyordu.**

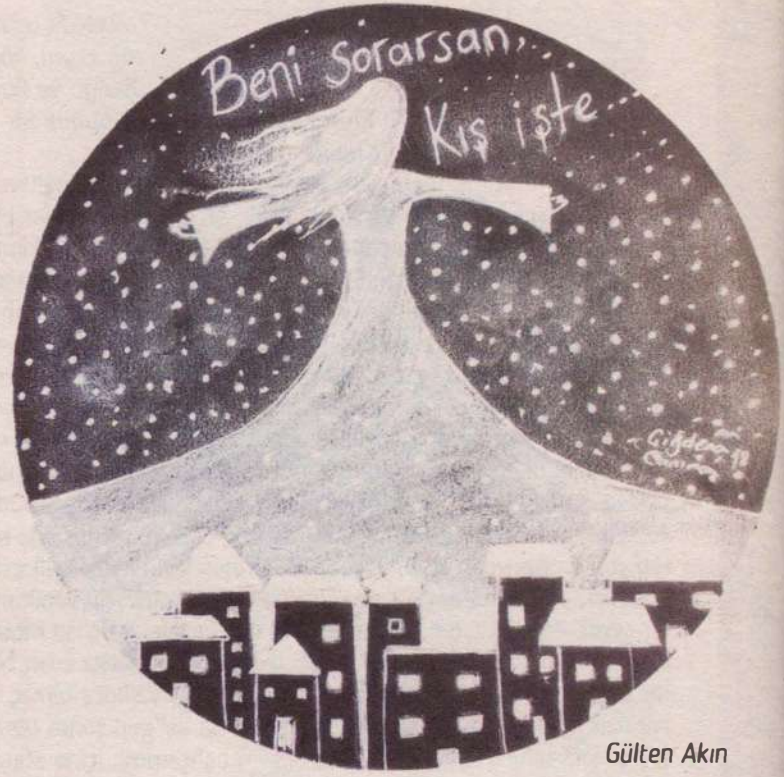
"Bekle beni Songül, yine geleceğim." Son gidişi olduğunu o da ben de bilmeden... Tepelerin ardında gözden kaybolan trene hala el sallıyordum. Arkadaşım Deniz'in dokunuşuyla uyandım buruk rüyadan. Burak gitmişti. Günler sonra mektubunu aldım. Sınavlarının yoğunluğundan, bulunduğu her fırsatta bana yazmaya çalıştığını söylüyordu. Kış bitti, yaz geçti... Ailesi bu şehirde yaşıyordu, ablasıyla sık görüşüyorduk. Gündüzleri hem okula gidiyor hem de bir işte çalışıyordu. Haftanın her günü mektup yazıyordu. Ben bile şaşırıyordum nasıl yetişiyor her şeye diye. Şehirden ayrılma sırası bana gelmişti. Babamın işi gereği başka bir şehre gidiyorduk.

Ona yazdım, adresimi de bildirdim. Okulumun son yılını gittiğimiz yerde okuyacaktım. **Doğup büyüdüğüm kentten ayrıldıktan sonra Burak'tan bir daha haber alamadım.** Uzun yıllar geçti. Görevim gereği onun olduğu şehre tayinim çıktı. Bir gün telefon çaldı. Açtığımda karşımda Burak vardı. Beni çok aradığını, adresimi kaybettiğini, gidip eski mahallemizden adresimi bulmaya çalıştığını, beni görmek istediğini anlatıyordu. Çok geçti artık. Burak'a asla görüşemeyeceğimi söyledim. Çünkü evliydim artık. "Kendine güzel bir hayat seç. Mesleğine kavuşmuştundur. Tüm kalbimle çok mutlu olmanı diliyorum," dedim.

"Yaşlılık ne saçın ağarması ne de belin bükülmesidir; hayattaki gayenin tükenmesidir."

Sonra defalarca aradı ama hiç görüşmedim. Bir gece aralıksız çalan telefon sesiyle uyandım. Arayan Burak'ın ablasıydı. Ağlıyordu. "Songül, yarım saat önce Burak'ı kaybettik. Bilmeni istedim. Hep seni sayıkladı. Pankreas kanseriydi. Sana haber vermek istedim, son bir kez kardeşim seni görebilsin istedim. Ancak o asla izin vermedi. Senin üzülmeni istemedi. Onu hep bıraktığın gibi hatırlamanı istedi. Elimizi, kolumuzu bağladı." Boğazıma düğümlendi sözcüklerim. Sessizce ağlayarak dinledim. **Ben bunca yıldır, unutmuştur diye düşünürken meğer o hayattan vazgeçmiş.** Bir alkolik olup çıkmış. Tıpkı arkasından el salladığım gün gibi, tepelerin arkasında hiç dönmemesine bu dünyadan göçüp gitmiş. Demişler ya, yaşlılık ne saçın ağarması ne de belin bükülmesidir, hayattaki gayenin tükenmesidir.

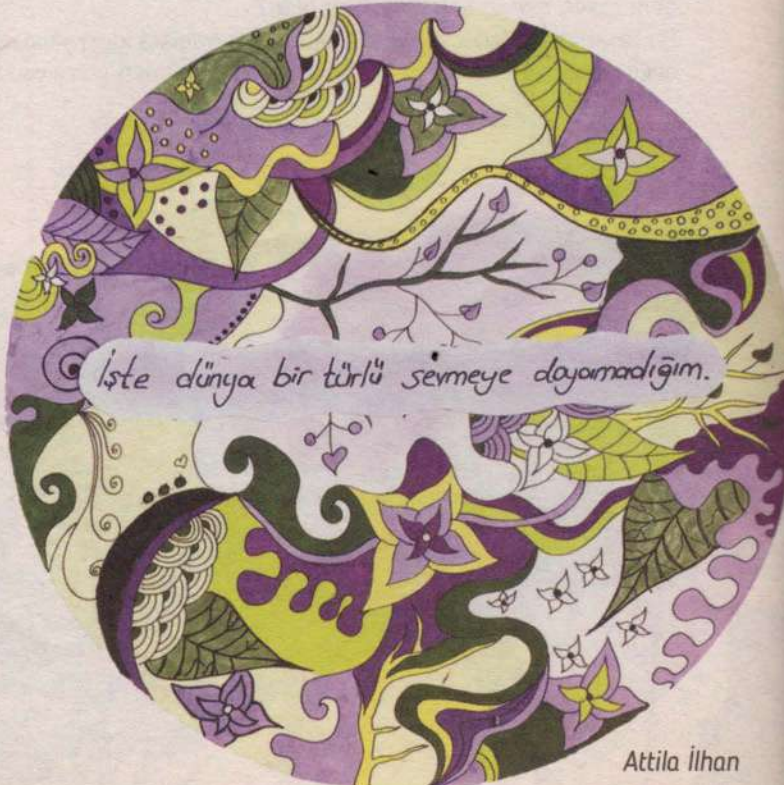
Çiğdem Canım Yayan

Gülten Akın

Özdemir Asaf

Atilla İlhan

Zafer Algöz

efsane 302

Sabahın 3'ü olmuş. Yoldan tek bir araba geçmiyor. Arabayı sadece içerideki insanların nefesi ısıtabiliyor o kadar. Camlar dışardan buz, içeriden buğu tutmuş, dışarıyı bile göremiyoruz. Bebekler yavaş yavaş ciyaklamalara başladı.

Çocukluğumdan beri otobüs ve diğer ağır vasıtalar hep ilgimi çekti. Rahmetli Neco dayım greyder şoförüydü. Kars'tan Ani Harabeleri'ne yol düzeltmeye giderken hevesimi kırmadı sağ olsun, onun yanında Ani Köyü'ne kadar şoför mahallinde oturdum. Giderken ellerine, ayaklarına dikkatle baktım, nasıl kullandığını belleğime yazdım. Dönüş yolunda ayaklarım yetişmediği için rica minnet direksiyonu tutmama izin verdi sağ olsun. O taş gibi ağır direksiyona rağmen koca greyderi hep yolun içinde tutmayı başardım. Neco dayımdan ortaokul bir öğrencisi olarak ilk dersimi ve aferinimi aldım. Şimdi sırada yolcu otobüsü kullanmak var. Liseye geldiğimde babam güç bela kendine yerli bir araba aldı. Onu da Neco dayım gibi anında kayda aldım. Bir pazar günü ailece Uludağ Hüseyinalan Köyü'ne gittik. Dönüşte, babam yolu boş görünce ilk araba dersimi vermek istedi. Direksiyona oturdum. Söylediği ve anlattığı her şeyi sanki ilk defa duyuyormuşum ve o anda yapıyormuşum gibi aynen uyguladım. Bursa'ya kadar arabayı indirdim. Babam çok şaşırdı. **"Vay namussuz! Kim öğretti ulan sana araba kullanmayı?" diye sordu. "Neco dayımın öğrencisiyim baba. Ben greyder kullanmışım, araba daha kolay," diye yalanımı kıvırdım.** Bulduğum her fırsatta arabanın yedek anahtarı sayesinde şehir içinde tam 2 yıl boyunca hep sokaklarda geze zehir gibi araba kullanıyorum zaten. Babamın dünyadan haberi yok. 18 yaşında ilk girişte ehliyetimi aldım. Kimseye kolay kolay ilk girişte vermezlerdi. Arabaya 3 kişilik engizisyon mahkemesi gibi heyet biner. Baş komiser, şoförler cemiyetinden bir üye, karayollarından bir temsilci... Koca koca adamlar heyecandan çuvallar, sınavda çakarlardı. Lisedeyken orta boylu biriydim. Direksiyonda beni becerikli ufaklık olarak gördüler. Hem sevdiler hem de iyi test ettiler. Yokuş yukarı dur ve el frensiz kalk, yokuş aşağı dur ve geri geri el frensiz kalk... Baktılar ki iyiyim, "Oğlum nerden öğrendin araba kullanmayı?" diye sordular. "Komiserim, dayım ağır vasıta şoförü o öğretti."

"İyi, aferin, hadi bakalım hayırlı uğurlu olsun." Üç adam üç sayfadan oluşan bir tutam kâğıdın altına birer imza atıp ön panele bıraktılar ve indiler arabadan. Allah'ım kazandım.

100 hata puanından 12 almışım. 31 olsa kazanamıyorsun, 3-5 ay sonra tekrar şansını deniyorsun. Dosya yakan takozlar bile var, öyle herkese kolay kolay ehliyet verilmiyor. Arabadan sevinçle çıktım peşlerinden. "Seneye ağır vasıtaya girebilir miyim? Ben yolcu otobüsü kullanmak istiyorum." Güldüler tabii. "Hadi hadi sen önce araba kullanmayı iyice geliştir sonra otobüse geçersin. O arada bacakların pedallara ancak yetişir." Akralarımızdan Selahattin amcam vardı. Bir Kars ziyaretimizde neredeyse bütün sülaleyi Mercedes 302 otobüsüyle Sarıkamış gezisine götürdü. Otobüse aşık oldum. Motor arkada olduğu için özellikle süratlendiği zaman sadece kelebek camından rüzgar duyarsın, direksiyonu havalı, serçe parmakla bile çevirirsin... Sarıkamış dönüşü 8-10 kilometre kullanmama izin vermişti kalbimi fethetti tabii. Virajlara girerken nefis bir yatış. Çukura her girdiğinde tıss, sıss yaparak darbeyi yumuşatması. Direksiyonda oturduğunuz zaman yola yüksekte bakış. Dokunduğunda VİBAMMM diye çalan havalı kornası. Vites topuzunun yanında yokuş için takviye mandalı. Şahane şoför koltuğuyla ve GARC GARC diye devamlı asıldığı el freniyle efsanedir Mercedes 302... Uzun yolda otobüsle giderken hep önden yer alırdım. 1-2 tam şoför arkası ama orası çok iyi değildir. En güzeli 3-4 numaradır. Şoför solunda olduğu için hem onu izlersin hem de yolu... Selahattin Amca zaten Süpermen bir şofördü. Serhat, Kars seyahatin efsanesiydi. O günün yollarında karda kışta, yağmurda çamurda tek başına Kars'tan, İstanbul'a gider gelirdi. Otobüsün arka koltuk sırasıyla, arka camın arasındaki 50-60 santimlik alanda mola verdiği zaman uyur, sonra kalkar kilometrelere yine kafa tutar, gider gelirdi. Bütün otobüs yolculuklarımda o yüzden hep şoförün nasıl kullandığına bakarım. Selahattin Kaptan'la mukayese ederim. Ben olsam nasıl kullanırım diye hayaller kurardım. Konservatuvarda okurken bir sömestr tatili dönüşünde arkadaşım Bursa'dan Ankara'ya geliyoruz. Gece 1 arabasına bindik. 3-4 numaradayız. Yola çıktık. Başlangıçta her şey

yolundaydı. Buz gibi bir hava var. Arada yağmur çiseliyor. Kaptanımız sileceklerle camı temizleyip kapattı. İnegöl'e doğru gelirken muhteşem çam ormanları ve vadilerin keşiştiği Mezit Boğazları denen yerden geçerken hava birden değişti. Yağış giderek sulu kardan tipiye, asfaltın rengi de beyaza döndü. Kar tabakası kalınlaşmaya başladı ama kaptanın maşallahı var. Ağzına kadar insan dolu 302'yi şahane kullanıyor. Ayağını gazdan hiç ayırmıyor. Mezit Boğazları 2-3 olsa iyi, 12 tane var. Bir tereddütle gazdan çekip fren falan yapsa hayatta kalkamaz. Neyse ki 12 virajı atlattık ama her çıkışın bir inişi var tabii. Bu defa yokuş aşağı iniyoruz. Arada frene yavaş yavaş dokunuyor, tıss, sıss... Birden koca otobüsü yolun kenarına çekti ve durdu. Kar yoğun ve büyük yağıyor. Karla kaplı, sonu görünmeyen bir yol; sağımız solumuz orman. Yokuş aşağı durduk. El frenini çekti CAAR CAAR CAARR diye. Ayağa kalktı, ön kapıyı açtı, indi. Muavin de arkasından fırladı tabii. Ön kapı açık, buz gibi hava önce bizi felç edip sonra arkaya doğru hissettirdi kendini. 5 dakika sonra kaptan ve muavin soğuktan mosmor, eller yağ pas içinde... "V kayışı kopmuş, böyle gidemem motor yanar." Haydaaa, şimdi yandık. Anlaşıldı ki arabada yedeği yok V kayışının. Motor susturuldu.

Ön kapı kapatıldı. Farlar park konumuna geldi. Şimdi önümüzdeki beyaz tabanlı koca karanlıkla kaldık mı baş başa? Arada şunlar konuşuluyor; yoldan geçen ilk araca muavin bindirilecek, ilk yerleşim yerinden karayollarına yardım feryadımızı ulaştırarak. Sabahın 3'ü olmuş.

Yoldan tek bir araba geçmiyor. Arabayı sadece içerideki insanların nefesi ısıtabiliyor o kadar. Camlar dışardan buz, içeriden buğu tutmuş, dışarıyı bile göremiyoruz. Bebekler yavaş yavaş ciyaklamalara başladı. Otobüste giderek panik havası başladı. Donarak mı öleceğiz?

Bazı akıllılar 2 ayrı grup ters taraflara yürüyelim, ilk yerleşim yerinden yardım isteyelim fikrini savundu. Neyse ki yolda

donmak ya da kurtlara yem olmak fikri baskın

çıkınca vazgeçtiler. Neredeyse 1 saati geçti. Otobüste yoğun bir sigara dumanı hâkim. Herkes ısıtsın diye ya da son sigara düşüncesiyle peş peşe sigara yakıyor. Ortalarda birden yolcuların birinden bir ses duyduk. "Neee V kayışı mı? Bende var." Hani neredeyse şoför adamı gidip koltuktan sökecek ve indirip kara gömecek. Öyle bir baktı ki adam devam etti. "Yahu V kayışı bende var diyorum. Aşağıdan bavulumu alalım içinde var." Bir anda muavin arka kapıdan, şoför ön kapıdan aşağı indiler. Biz de döküldük aşağı. Neredeyse yarım metre kar var ve hiç duracağı yok. Güçlülük yan bagaj kapağını açtık. Adamın bavulu bulunup fener eşliğinde açıldı. Anaaa, bavulun en altında hiç kullanılmamış 2 adet 302 V kayışı, inanılır gibi değil! Bu defa arka motor kapağı açıldı. Otobüste bir tornavida, bir pense, iki-üç tane de paslı anahtar var. V kayışı mucize eseri bulundu ama bu baktan aletlerle nasıl olacak da yenisi takılacak? Şoför, muavin ve kurtarıcımız soktular ellerini motorun içine... Otobüste ne kadar gazete, dergi ve karton varsa hepsini otobüsün arkasında toplayıp yaktık. Mucize gerçekleşti. Motor tekrar çalıştı. Ellerin yağı pası karla ve yağlı üstübüyle biraz temizlendi. Tekrar otobüse doluştuk. Yavaş yavaş hareket aldık. Bu arada V kayışı prensi tebrikleri kabul ediyordu. **"Tamirci misin, yedek parça işi mi yoksa?" Astsubaymış meğer. 2 sene önce Doğubayazıt'ta şark görevi yaparken, V kayışı kopan otobüste bir buçuk gün mahsur kalmışlar. Herkes donmak üzereyken karayolları ve askerler kurtarmış.** "O zamandan beri her yolculukta çift V kayışını bavula koyardım. Allah'ıma şükürler olsun işe yaradı. Ne oldu hanım? Hani bana hep manyak mısın diyordun. Bak gördün mü?" Herkeste tatlı kahkahalar, astsubayma alkışlar... Biraz gecikmeli de olsa Ankara Tandoğan'da otogara vardık. Kaptandan "Cümleten geçmiş olsun sayın yolcular," geldi. İnerken dedim ki "Kaptan sana helal olsun, iki kıyırık aletle kayışı yerine taktın, herkes yapamaz..." "Yeğenim, yük taşısam sarılır battaniyeye sabah beklerdim ama insan taşımak başka..." İndik otobüsten. Efsane 302 bizi tıss sıss diyerek selamladı. Bavulları alıp yan taraftan geçerken motor kapağının altında gece göremediğimiz bir yazı gördüm: "Ömür bitti, yol bitti ve sen gelmedin..."

Motor kapağının altında gece göremediğimiz bir yazı gördüm: "Ömür bitti, yol bitti ve sen gelmedin..."

İş Sanat kafası Şubat

Mevlana'dan Anadolu Ozanlarına...

Halk müziğinin güçlü yorumcularını ve batı enstrümanlarını aynı sahnede dinlemek ister misiniz? İşte size şahane bir haber: İş Sanat sahnesi bu ay **Mevlana'dan Anadolu Ozanlarına** konserinde zengin halk müziği geleneğimizden örneklerle yepyeni bir yorum getirecek.

Piyanist ve besteci **Sabri Tuluğ Tırpan**'ın müzik direktörlüğünü üstlendiği projenin solistleri ülkemizin önde gelen bağlama sanatçılarından **Erdal Erzincan**; güçlü yorumu, farklı dil ve türleri kapsayan zengin repertuvarıyla **Zara**; uluslararası başarılarıyla Türk müziğini dünyaya tanıtan kadın neyzenimiz **Burcu Karadağ** olacak. Avusturyalı şef Martin Kerschbaum'un batou altındaki Vienna Classical Players'in türkölere tat katacağı gecede, Pir Sultan Abdal, Karacaoğlu, Aşık Veysel'den Mozart ve Bacewicz'e uzanan geniş bir repertuar seslendirilecek. Gecenin anlatıcılığını üstlenecek sevilen oyuncu Okan Yalabık da Mesnevi'den pasajlar okuyacak. Tuluğ Tırpan'ın 2007 "Mevlana Yılı" dolayısıyla Paulo Coelho'nun Simyacı'sından esinlenerek yazdığı Mevlana Senfonik Şiir adlı bestesinin de seslendirileceği geceyi, Su Güneş Mıhladı da semayı modern dansla birleştirdiği performansı ile renklendirecek. Farklı müzikal duraklara uğrayacağınız, **6 Şubat 2018, Salı** akşamı saat **20.30**'da gerçekleşecek konser için yerinizi şimdiden ayırtın.

"KENDİ KENDİNİZİN ÖĞRETMENİ OLUN"

Diapason d'Or ödüllü Alman keman sanatçısı **Carolyn Widmann**, İsviçre'nin önde gelen oda topluluğu **Festival Strings Lucerne** eşliğinde İş Sanat sahnesine konuk oluyor. 2006 Alman Kayıt Eleştirmenleri Derneği - Eleştirmenlerin Seçimi Ödülü ve 2013 Uluslararası Klasik Müzik Ödülleri - Yılın Müzisyeni Widmann'a konserde Festival Strings Lucerne eşlik edecek. Topluluk, 60 yılı aşan tarihiyle Avrupa'nın en seçkin oda orkestralarından biri olarak biliniyor. Carolyn Widmann birçok saygın ödüle

sahip bir sanatçı olmasına rağmen hala her performansta elinden gelenin en iyisini sergilemek için çok çalıştığını ve hala tatlı bir heyecan ya da tedirginlik duyduğunu söylüyor. Leipzig Tiyatro ve Müzik Akademisi'nde profesör olan ve gençlerle çalışan Widmann, genç müzisyenlere şöyle önerilerde bulunuyor: "Kendi kendinizin öğretmeni olun. Kendinizi dinleyin ve eleştirin, geliştirmeniz gereken yönlerinizi fark edin. Meraklı ve yeniliklere açık olun." Mozart, Salieri ve Mendelssohn'dan eserlerin seslendirileceği konser, **27 Şubat 2018 Salı** akşamı saat **20.30**'da.

İspanyol şarkıcı Sílvia Pérez Cruz İş Sanat'ta!

Güçlü sesi ve tutkulu yorumuyla dikkat çeken İspanyol şarkıcı **Sílvia Pérez Cruz**, İş Sanat sahnesine konuk oluyor. Cruz, sanat tarihçisi bir anne ve gitarist bir babanın çocuğu olarak, sanatla iç içe bir ailede büyüdü. Aynı zamanda başarılı bir saksofon sanatçısı olan Sílvia Pérez Cruz, 12-18 yaşları arasında funk, bossanova ve caz gruplarında çaldı. Nisan 2012'de yayımladığı ilk albümü "November 11"da aranjör, besteci ve şarkı sözü yazarı kimliği ile dikkat çekti. Bu albümle 2012 Uluslararası Terenci Moix Ödülü'nü ve 20 binden fazla kopya satarak altın plak kazandı. "Granada" ve "Vestida de nit" albümleriyle başarısını perçinleyen Sílvia Pérez Cruz, En İyi Şarkı dalında bir Goya Ödülü'nün de sahibi. Konser, **20 Şubat 2018 Salı** akşamı saat **20.30**'da gerçekleşecek.

Hailey Tuck, Türkiye'de ilk kez İş Sanat'ta

Büyüleyici sesiyle yeni dönem caz vokallerinin arasından sıyrılan **Hailey Tuck**, İstanbullu hayranları ile ilk kez İş Sanat'ta buluşacak. Genç yaşına ve taze kariyerine rağmen Billie Holiday, Regina Spektor, Ella Fitzgerald gibi isimleri andıran etkileyici sesiyle dinleyicilerin beğenisini toplayan Tuck, "My Funny Valentine" gibi caz klasiklerinin yanı sıra The Zombies'den Tell Him No, Bob Dylan'dan Don't Think Twice, Maroon 5'tan Sunday Morning gibi şarkılar da seslendiriyor. 2014 yılında çıkardığı EP'si ile Avrupa ve Asya'da konserler veren, Cheltenham, Juu Jaab, Umea gibi caz festivallerine katılan Tuck, Jamie Cullum'un La Cigale tiyatrosundaki albüm lansmanında da sanatçıyla birlikte sahne aldı. **15 Şubat 2018 Perşembe** akşamı saat **20.30**'daki konserde Hailey Tuck'a, davulda **Eric Harland**, bas gitarda **Joe Sanders**, piyanoda **Rick Simpson** eşlik edecek.

"SENDE BEN İMKANSIZLIĞI SEVİYORUM"

Bir şubat ayı klasiği haline gelen **Aşk Şiirlerinden Seçmeler**, şiir tutkunlarına romantik bir gece vadediyor. "Sende Ben İmkânsızlığı Seviyorum" başlıklı dinletiyi Atilla Birkiye hazırladı, Mehmet Birkiye sahneye uyguladı. Serdar Yalçın'ın piyanosu ve besteleri eşliğinde bir sanatçı lokali atmosferinde gerçekleşecek dinletide, modern şiirimizin ustalarından Ahmed Hâşim, Nâzım Hikmet, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı, Oktay Rifat, Orhan Veli, Cahit Külebi, İlhan Berk, Necati Cumalı, Özdemir Asaf, Atilla İlhan, Arif Damar, Can Yücel, Ümit Yaşar Oğuzcan, Turgut Uyar, Edip Cansever ve Cemal Süreya'dan seçilmiş şiirler yer alıyor. **Tilbe Saran, Hümay Güldağ, Metin Belgin ve Hakan Gerçek**'in sesleriyle hayat vereceği dizeler, Sevgililer Günü'nün hemen öncesinde **13 Şubat 2018 Salı** akşamı saat **20.30**'da İş Sanat'ta yankılanacak. Dinleti ücretsizdir.

BEYAZ PERDEDEN SAHNEYE TÜRK FİLMLERİNDEN ŞARKILAR

Yumuşak sesi, farklı müzik türlerine getirdiği kendine özgü yorumu ve şarkı sözü yazarlığıyla başarılı bir kariyer süren **Göksel, Sinema Senfoni Orkestrası** eşliğinde **Beyaz Perdeden Sahneye Türk Filmlerinden Şarkılar** projesi ile İş Sanat sahnesinde. Sabir, Depresyondayım, Kurşuni Renkler, Acıyör gibi şarkılarıyla geniş kitlelerin beğenisini toplayan sanatçı, "Mektubumu Buldun Mu?", "Hayat Rüya Gibi" albümleriyle de 70'li yılların unutulmaz şarkılarına yeni bir soluk getirmişti. Göksel'e Türkiye'nin ve Avrupa'nın ilk film müzikleri orkestrası olan Sinema Senfoni Orkestrası eşlik edecek. Halit Ergenç'ten Erol Evgin'e, Zuhal Olcay'dan Monica Molina'ya birçok ünlü isimle projeler gerçekleştiren topluluk, yerli ve yabancı film müziklerinden müzikallere uzanan geniş bir repertuvara sahip. Konser, **28 Şubat 2018 Çarşamba** akşamı saat **20.30**'da gerçekleşecek.

PARLAYAN YILDIZLAR: DORUK DENİZ AKSU VE EMİR KEMANCI

İş Sanat'ın Millî Reasürans'ta düzenlediği Parlayan Yıldızlar serisinin şubat ayındaki konukları keman sanatçısı **Doruk Deniz Aksu** ve viyola sanatçısı **Emir Kemancı** oluyor. 2004 doğumlu Doruk Deniz Aksu, keman eğitimine 2012'de İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda Korman Sönmezgül ile başladı. 2016'da Doğu Çocuk Senfoni Orkestrası'na giren Aksu, eğitimini İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda sürdürüyor. 2000 doğumlu Emir Kemancı ise viyola eğitimine 2010'da Göknil Genç ile MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nda başladı. Doğu Çocuk Senfoni Orkestrası üyesi de olan Kemancı, eğitimine MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nda devam ediyor. Genç müzisyenlerin dinleyicilere enstrüman hakimiyetlerini sergileyecekleri konser, **26 Şubat 2018 Pazartesi** akşamı saat **20.30**'da Millî Reasürans Konser Salonu'nda. Konser ücretsizdir. Rezervasyon; 0 212 316 10 83 numaralı telefondan veya issanat@isbank.com.tr adresinden yapılabilir.

Nihat Sırdar

turne

On yıldan uzun süredir çalıştığım radyoda nihayet kendime odamsı bir şey yapabildiğim zamanlar. Haber merkezinin bir köşesinde bir masa, bir bilgisayar, karşısında arada kestirebileceğim bir koltuk... Haber merkeziyle aramızda bir engel yok. Gürültü patırtı gırla yani. Yine böyle gündemin yoğun, haber merkezinin başındaki Mehmet Ayan'ın harareti, spikerimiz Aynur Altunkaş'ın her zamanki gibi aşırı sakın olduğu bir günün akşamında karşımda iki adam oturuyor. Çağatay ve Faruk. Çağatay İzmir'den dinleyicim. Fikir onun. Faruk organizatör. Aysa Yapım'ın ortaklarından. Tek kişilik bir gösteri yapmamı istiyorlar. Yapabilir miyim acaba? Aslında ilkokuldan başlayarak hep bir sahne isteğim ve bir şekilde sahneye çıkmışlığım var. Ortaokulda birkaç kez, ezberlediğim Ferhangi Şeyler'i sınıfta oynamayı denemişliğim var. Radyo günleri başladıktan bir süre sonra davet üzerine gittiğim üniversite panellerinde zaten sohbet bir süre sonra meddahlığa dönmekte. Ayrıca radyonun vermesi gereken ama vermediği maaşlar, artan kredi kartı borçları durumu biraz mecbur kılıyor. Ek gelir şart. Anlaşıyoruz oracıkta. İlk gösteri Ankara'da. Önce birilerine yazdırıyorlar benim oynayacağım oyunu. Ancak ben oyuncu olmadığım için gerçekleşmiyor bu fikir. Benim ezberleyerek oynamam değil, anlatmam lazım. Radyoda bunu yapıyorum ben. Metin yok, doğaçlama her şey. Nitekim anlatacaklarımı konu başlıklarıyla yazıyorum bir kağıda ve böyle ortaya çıkıyor ilk gösterim "İyi Uykular Türkiye."

Tiyatrocu değilim ama tiyatro kurallarına, kulis adabına, ekip ruhuna uymaya özen gösteriyorum. Okuduklarımdan, duyduklarımın ve ekibin anlattıklarından her gün bir şeyler öğreniyorum. Mesela turneye gidince kalınan otelin mini barından iç edilen ne varsa en yakın bakkal veya kuruyemişçiden temin ediyor, kat görevlisi kontrol etmeden yerine koyuyorum. Gittiğimiz salonda önce oranın çalışanlarının yanına gidip tanışıyor, hâl hatır soruyorum. Onlardan sahneye, seyirciyle ilgili tüyolar alıyorum. Gişecilere ayrı ihtimam gösteriyor, hafta boyunca tek başlarına tıkdıkları odada yaptıklarının ne kadar mühim olduğunu anlatıyorum. Oyun sonrası yemeği muhakkak organizatörün turne gruplarını götürdükleri yerde yiyoruz ki indirim alabilelim. Şehirde afişleme yapıp yapılmadığını çaktırmadan dikizliyor, fazladan afiş parası söğüşlenmesini engelliyoruz. Yollar ve şehirler boyu her seferinde hem ben hem yardımcım Rıdvan yeni bir şeyler öğreniyoruz, tiyatroculuğun ne kadar zor olduğunu, çilesini, keyfini bizzat deneyimliyoruz. Ekipte biri daha var. Başından beri bizim ses, ışık işlerini yapan Hakan. Yaşça benden büyük ama sahnedeki adam olunca sürekli bir "abi" durumu var bana karşı herkeste. Patron muamelesi görüyorsun ister istemez. Hakan çok saygılı. Muhabbeti güzel. Aklınıza kim gelirse

Benim ezberleyerek oynamam değil, anlatmam lazım. Radyoda bunu yapıyorum ben.

Türk tiyatrosundan, hepsiyle çalışmış. Ondan dinlediğimiz turne anılarıyla hem öğreniyoruz hem gülüyoruz hem hüzünleniyoruz. Bazen çok güzel salonlarda, bazen düğün salonundan bozma yerlerde, bazen konferans salonundan dönme mekanlarda gösteriler yapıyoruz. İstisnasız her yerde bir sorun çıkıyor. Elektrik, ışık, ses, sahne, kulis... Birinde muhakkak bir bokluk oluyor. **Hakan teknik tüm sorunları bir şekilde çözebilen bir sahne MacGyver'i resmen. Işıkların takılı olduğu kedi yollarından defalarca düşme tehlikesi atlatıp neredeyse her salonda muhakkak bir kez elektrik akımına kapılıyor.**

Ellerinin titremesini yıllardır aldığı elektriğe bağlıyoruz kendi aramızda. Hakan'ın turne deneyimi çok olunca turne hikayeleri de epeyce fazla oluyor haliyle. Bir İzmir gösterisinden sonra Servet'te içiyoruz. Hafif rakı bile keyfini yerine getiriyor ve başlıyor şakımaya. Ünlü bir şovmenin Avrupa turnesine götürüyorlar Hakan'ı da. Almanya şehir şehir gezilirken bir turne sofrasında şovmenimiz Hakan'a dönüp "Dile benden ne dilersen," diyor. Gelen muz ortaya, aylardır turne yollarında olan Hakan ilk kez geldiği Almanya'nın randevu evleriyle ilgili duyduğu hikâyeleri de düşünüp, şutu çekiveriyor; "Randevu evine yolla beni abi." Kahkahalar havada uçuşurken Hakan'a yüklü bir miktar döviz, muhtemelen alkolün de etkisiyle toka ediliyor. Ertesi gün Almanya'daki organizatörün yanına verdiği, oraları ve o işleri bilen biriyle bir randevu evine gidiyor Hakan. Utana sıkıla girdiği mekândaki ortam gayet güzel onun için. Birbirinden güzel kadınlar sere serpe oturuyorlar koltuklarda. Almancası hiç olmayan Hakan biriyle işaretliyor. El hareketleri, göz kırpmaları falan derken anlaşıyorlar ve odaya çıkıyorlar. Bir şekilde muhabbete girmesi lâzım Hakan'ın ama yabancı dil ortaokul İngilizcesi seviyesinde. O yıllardan aklında kalan soru şimşek hızıyla aklına geliyor ve soyunurken soruveriyor kadına; - Where are you from? Bir taraftan soyunurken bir taraftan Hakan'a müstehzi müstehzi gülen kadından yanıt geliyor; - I'm from Manisa... Pantolonu ayağından çıkarmaya çalışan Hakan sendeleyip dengeyi kaybediyor ve yere yapıyor. Kahkahalarla gülen kadınla sohbet etmeye başlayıp mevzuyu Manisa'daki ortak tanıdıklara kadar getirip Türkiye'de görüşmek üzere sözleşerek ayrılıyorlar. Hakan artık daha az turneye çıkıyor. Kıdemli olduğu için büyük salonlarda teknik sorumlu olarak sabit çalışıyor. Karşılaştığımızda hemen turneleri konuşuyoruz, özlüyoruz. Turneler güzeldir. Hele bir de gerçekten sahne işlerine gönül vermiş, gerçek tiyatro emekçileriyle yapıyorsanız daha da güzeldir. Kedi yollarında ayağı boşluğa basan, parlari ayarlarken elleri yanan, rejî odasında elektrik çarpan tüm salon kahramanlarına selam olsun.

MEHMET GÜNSÜR KAFA'SI

KAFA'yı dinlediğiniz şarkı?

Miles Davis-Kind of Blue.

olmadığı bir dünya.

En KAFA arkadaşınız kim?

Fox.

Şu sıralar KAFA'nıza takıldığınız şey?

Bende mi bir gariplik var yoksa insanlarda mı?

KAFA'sına hayran olduğunuz insan kim?

Neil deGrasse Tyson.

"KAFA'ma dank etti" dediğiniz olay?

Eski bir arkadaşım sağ tarafta yürüyemediğini söylemişti bir gün. Söyleyince geçmişteki bütün yer değiştirmeleri gözümün önüne geldi.

KAFA'nızdan çıkarmak istediğiniz olay?

Pişmanlıklarım.

KAFA'nıza en çok takılan soru?

Neden?

"KAFA'mı açtı" dediğiniz kitap?

Drunvalo Melchizedek-"Yaşam Çiçeğinin Unutulmuş Sırrı 1" ve "Yaşam Çiçeğinin Unutulmuş Sırrı 2"

KAFA'nızdan çıkmayan olay?

Çoook şey var... Çocukların doğumu, Sahra Çolu'nde kutladığım doğum günü, Kamboçya'da Fransızlarla çektiğim proje, Martıların Efendisi deneyimi...

KAFA'nızı karıştıran soru?

Nasıl değişimler göreceğiz acaba?

KAFA'nızı dinlediğiniz yer?

Tayland Adaları.

KAFA'nızdan çıkmayan an?

Çocukları doğumu, evlilik, 22 yaşında Cannes'da ilk sinema filmimin gösterimi... Çok var.

KAFA'nızda sık sık yankılanan ses?

O günün soundtracki... Mesela bugün The Mars Volta-Viscera Eyes.

KAFA'sına sahip olmak istediğiniz çizgi roman karakteri?

Sandman.

KAFA'nızdaki Türkiye nasıl bir yer?

Sadece Türkiye yok kafamda. Dünya için düşünüyorum... Herkesin birbirini dinlediği, anlamaya çalıştığı, haksızlıkların

KAFA'nızdan çıkmayan çocukluk anınız?

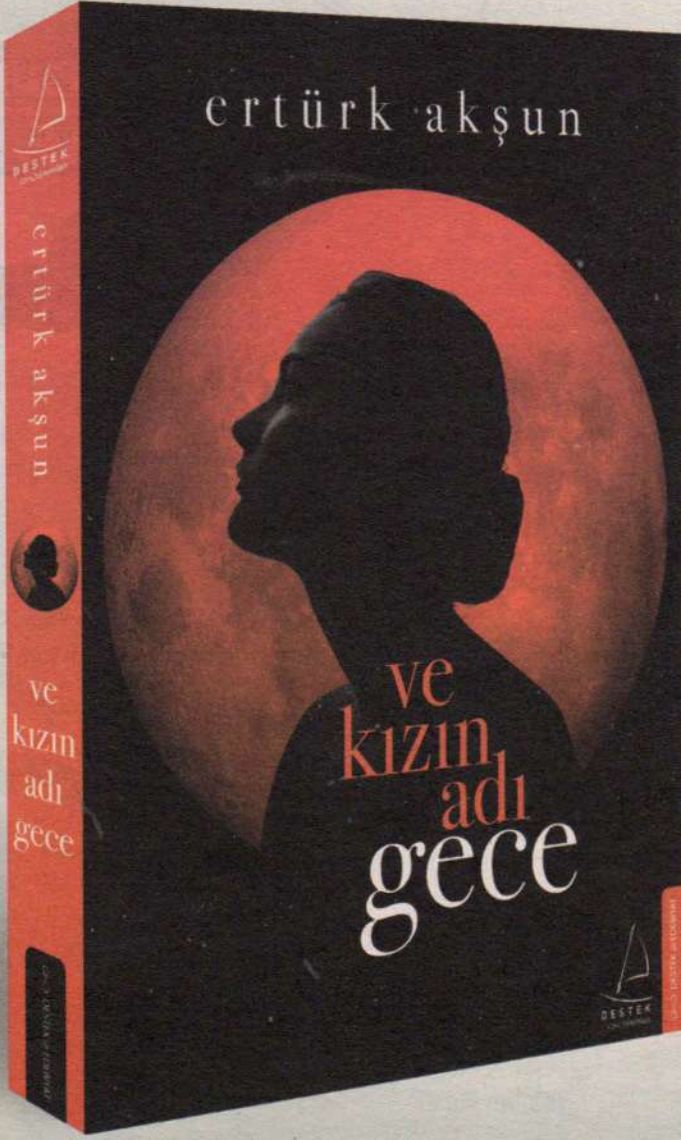
Annemin çikolatalı kekleri ve eve yayılan kokuları.

KAFA'nızda dönüp duran hayaliniz?

Doğa içinde verimli bir yaşam.

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!
yayıncıları

DESTEK
MEDYA
GRUBU

Bir erkeğe verilebilecek en büyük hediye, zeki, güzel ve cesur bir kadın tarafından sevmektir.

Meyhaneden çıkıp yürümeye başladığımızda serin ve sisliydi hava... Sağ yanımdan bir ırmak akıyordu. Meriç, Tunca'yla buluşmak için sakın sakın şırıldıyordu yanı başımızdan. Sesinde yüzdük karanlık suyun. Sanki günler boyu yürüdük el ele... Sessiz sedasız, çocuklardık. Meriç'in sisli gecesinde, gökyüzünde hissedilen garip kuşatılmışlık altında, göremediğimiz yıldızların buz tutmuş yalnızlıklarında birbirine sarılan iki ruhtuk. Bu bir meydan okumaydı aslında, ikinin bire meydan okuması.

"Benimle ölür müsün?" diye sordum...

"Seninle ölürüm" dedi.

"Benimle yaşar mısın?" dedim...

"Seninle yaşarım..." dedi.

"Benimle evlenir misin?" dedim, sustu... Şaşkınlıktan mı, heyecandan mı bilemedim. Daha da büyümüşü gece karanlığı gözleri...

"Nasıl yani?" dedi. "Tanışmamızın üzerinden kaç saat geçti ki?"

"Binlerce dakika, binlerce mücevher değerinde dakika. İçine dünyalar sığan binlerce dakika" dedim.

Yazı işleriyle uğraşanlar bilir, zor olan kısa yazmaktır. Derdini, heyecanını, kavganı, umudunu, kısa cümlelerin sonsuz dünyasında anlatmak. İşte Ertürk Akşun, son romanı *Ve Kızın Adı Gece*'de tam da bunu yapmış... Roman hem günümüzde hem de 90'lı yıllarda ilerliyor. Günümüzde geçen bölümün kahramanı ve kitabın da anlatıcısı olan Doruk, çağdaşımız pek çok beyaz yakalı gibi kendini ait hissetmediği bir işe yaşamını bağlamış. İlişkileri, dostlukları sahtelikler üzerine inşa edilmiş. "Yanında bir manken gibi taşıdığı" güzel sevgilisi tarafından aldatıldığını öğrenince kendini bildi bileli kurduğu dünyası temelinden sarsılıyor, hatta yıkılıyor. Romanın cümlesi, "Bir erkeğe verilebilecek en büyük hediye, zeki, güzel ve cesur bir kadın tarafından sevmektir." Aslında cesaret burada kilit kelime zira kadın erkek ilişkilerinde sığılın ve korkaklığın sıradanlaştığı bir kültürel atmosferde cesareti, cesaretin değerini önemseyen bir romandan söz ediyoruz... Romanda anlatılan cesaret yalnızca aşık olmak için gerekli cesaret değil elbette. Yaşama tutunmak için, dostluklar kurmak için, yeri geldiğinde kendini feda etmek için gereken bir cesaret anlatılıyor kitapta. Aşk, romanda büyük bir yer tutsa da anlatılan bu aşk yalnızca iki kişi arasındaki aşkla sınırlı kalmıyor. Giderek gelecek güzel günleri kurmaya yönelik bir aşka, bir tutkuya dönüşüyor.

Ve Kızın Adı Gece sıradan bir aşkı tarif etmiyor, 90'ların atmosferinde ama 70'lerin gölgesinde bir aşk bu. Romanda, bir bilge kişinin yaşadığı dramatik aşkı okurken, Deniz'lerin hikâyesinde buluyoruz kendimizi. Olayları bire bir yaşayanların dünyasından izlerken, dönemin katı gerçekliğiyle bir kez daha sarsılıyor...

Faili meçhullerin, kayıpların, gözaltilerin, kimliğini-düşüncelerini açık edememenin yılları, 90'lar... Yazar, toplumun o dönemde yaşadığı travmaları ve bireylerin var olma çabalarını da ustalıkla anlatmış romanında.

"Başka birisi için ölümü göze almıyorsan pek de yaşıyor sayılmazsın" diyor Akşun romanında. Bu cümleyi okuduktan sonra, romanın kapağını bir süre kapatıp düşündüm. O başka birinin kim olduğu mu daha önemli yoksa bizim ölümü göze alabileceğimiz bir hayat yaşamamız mı? Ben ikinci şıkkı tercih ediyorum; korkmadan, aşkla, insanca bir hayat, o "birisi" kim olursa olsun...

Ertürk Akşun'un sade ve naif bir dili var. Hikâyesinden emin olmanın verdiği güçle, dili olabildiğince yalın tutmuş.

Yazarın kaleminin, Sabahattin Ali'nin unutulmaz eseri *Kürk Mantolu Madonna*'ya yakın durduğunu söyleyebilirim. Ben romanı elimden bırakmadan aynı gün içinde bitirdim. Size de şiddetle tavsiye ederim...

Meltem Yılmaz

www.destekdukkani.com

90-10 tektirbeli kitap okuma günü

DESTEK
Yayıncıları

Kerimcan Kamal

saim bey olmanın dayanılmaz hafifliği

Nakit akışı bozuldu. Çekler dönmeye başladı. İşin aslı şu an bindiği lüks araba ve ipotekli lüks villa olmasa battı derlerdi ama işte görüntüyü bozmamaya çalışıyordu Saim Bey. Kilo vermekle uğraşıyordu son zamanlarda.

Bu pörsinil tireynirlar Saim Bey'i genç oğlan mı sanıyordu?

3, 4, 5 mekik...

Tamam dedi Saim Bey.

Özlem, şu güzel gözlü pörsinil tireynir hoca, hadi biraz da yürüyüş diye zorladı ama Saim Bey havlusunu boynuna dolayıp bir fruyt cuys almak için meyve barına geçti.

2000'lerin ortalarında inşaat işlerine girmişti Saim Bey.

Eski bakliyatçıydı.

Bayrampaşa'da bakliyatçılık yaparken yukarıdan birileriyle yakınlık kurmuş, açıkgozlülüğü sayesinde önce ufak tefek sonra da orta ölçekli kamu inşaatları almış, işleri büyütünce siteler, rezidanslar yapmaya başlamıştı.

Bir on sene iyi para kazandı Saim Bey. Hatta öyle ki bir ara medyaya da girmeyi düşünmüştü. Düşünsene Bayrampaşa'da bakliyatçılıktan medya patronluğuna...

Sonra derken işler kötüye gitmeye başladı. Yukarılarla ilişkisini ayarlayan büyük abinin ses kayıtları patlayıp gözden düşünce Saim Bey'in işleri de durdu.

Önce iltimaslı arsalar sonra kimseye verilmeyen emsaller gitti. Başladığı AVM'yi bitiremedi. Kamu bankalarından ucuz krediler bu sefer çıkmadı.

Nakit akışı bozuldu. Çekler dönmeye başladı.

İşin aslı şu an bindiği lüks araba ve ipotekli lüks villa olmasa battı derlerdi ama işte görüntüyü bozmamaya çalışıyordu Saim Bey. Kilo vermekle uğraşıyordu son zamanlarda. **Sevgilisi, Saim Bey evli üç çocuk babasıydı ama mutluluğu yanına asistan olarak giren genç bir kızda bulmuştu, göbeğini eritmesini istiyordu. Saim Bey de ne yapsın, istemeye istemeye bu salona geliyordu.**

Hayat zorlaşmıştı. Eşi ve çocuklarıyla oturduğu boğaz sırtlarındaki lüks villa ve sevgilisine şehirde tuttuğu gizli evin masrafları öyle ağırlaşmıştı ki Saim Bey iki tarafta da adeta cehennem hayatı yaşamaya başlamıştı.

"O elmayı yaratmasaydı Yaradan, cennette Adem babamız ve Havva anamız olarak mutlu mesut geçinip gidecektik ama sınav bu ya... İşte o elmayla ruh ve beden ayrıldı. Bedenin ihtiyaçları ruhun cennetten kovulmasına neden oldu."

Saim Bey radyoda dinlediği sohbeti kapattı. Morali bozulmuştu zira ruhla muhla pek alakası olmazdı.

Sadece iş alabilmek için mazbut görünmeye çalışıyordu on yıldır. Ama işler kötü gittiğinden beri vitrini de bozmuştu. Bir iki kez sosyal toplantılarda alkol alıp hadiseye neden olmuştu ve duyulmuştu işin kötüsü bunlar. Normalde dışarıda içmiyordu ama moraller bozulunca kaçmıştı ipin ucu.

N'apsındı, puro ve viskiyi çok seviyordu. Parası varken yemesin miydi, içmesin miydi? Peynir ve şarap da iyi gidiyordu doğrusu. Sevgilisi Elif güzel şaraplarla leziz peynirler hazırlıyordu ona.

Göbeğiyle oynuyordu. Ama hediyeler, sürprizler azaldıkça Elif "Ne zaman boşanacaksın Saim?"leri artırıyordu. Saim Bey de eskiden hoşarak gittiği o aşk yuvasına girmeden yarım saat arabada sigara içip kahrederek düşünüyordu.

"Bize ne kardeşim Adem'den Havva'dan. Yemeselerdi elmayı," dedi. Saim Bey'in kafasında artık her şey birbirine girmişti. Ne yana döneceğini şaşırmıştı. Hayatı türlü siyasete yatırım yapmakla geçmişti. Lise terkti Saim Bey. Çocukken o zamanlar okul mokul haliyle, sorgulamadan herkes gibi Atatürkçü

görüyordu kendisini.

İşsizlik, parasızlık, sosyal adaletsizlik, haksızlıklar da haliyle aklını sola çekmişti. Gidip sol partiye kayıt da olmuştu belki oradan bir etmek çıkar diye ama sol partiden ne hayır gelirdi.

"Bunların kendi aç," dedi ve istifa etti kısa süre sonra. Soldan umduğunu bulamayınca milliyetçiliğe kayd.

Bu sefer o partide ilçeye geçti. O camiadan bir abisi sayesinde de bu bakliyat işine girdi.

Cebi üç beş kuruş görmüş, Saim Bey artık bıyıkları iyice sarkıtmıştı. İtikadı çok güçlü değildi ama dini toplantılara da katılmaya başlamıştı icap gereği.

O toplantılarda tanıştığı bir dostu "iyi çocuktur" diye yukarılarla arası iyi birileriyle, o birileri "bizdendir" diye daha yukarılarda birileriyle tanıştırdıkça Saim Bey'e Allah "yürü ya kulum" demişti.

Saim Bey artık sıkı bir muhafazakardı. Hızla büyürken cemaat işlerine de girmiş, işler iyi giderken ateşli bir savunucusu olmuş ama darbeye ödü patlamış, nasıl döneceğini şaşırmıştı.

Son zamanlarda Atatürkçülük yeniden moda olunca ofise büyücek bir Gazi resmi asmış, yakasına da rozetini takmıştı. Deniyordu Saim Bey. Yukarılarla arası kalmayınca milliyetçiliğini de hatırlamıştı. Gidip geliyordu onlara. Belki ortak olurlar, oradan yürürüm yeniden diye düşünüyordu. Sol partinin bir iki belediye başkanıyla da arası iyiydi ama yahu bunların harbiden kendilerine hayrı yoktu. Bir iş yapacaklar, kırk yere yakalatıyorlardı. Milliyetçilerden ayrılan şu yeni partiyle de görüşüyordu Saim Bey, onlara da sanki parası varmış gibi büyük yardım sözleri veriyor, n'apsın, seçime kadar bu bir seneyi temkinli gidip her yana yatmaya çalışıyordu işte.

"Allah kahretsin ya," dedi yine içinden.

Evin önüne park etmişti.

"Bize ne kardeşim sağdan, soldan, şundan, bundan. Biz ekmeğimizin derdindeyiz." Yeniden Bayrampaşa'da bakliyatçılığa dönecek hali yoktu.

"Allah'ım, şu işlerimizi düzelt n'olursun ya Rabbim." Allah kimi dinlesin dedi sonra kendi kendine. Altı milyar insan. Altı milyarının da duası kabul olur da işleri iyi giderse, kimin kötü gidecek? E öyle ya, biri kaybedecek ki biri kazanacak. "Bizi kazananlardan et ya Rabbim," dedi. "Seviyorum."

Sevgilisini kastediyordu. Kendi aralarında imam nikahı yaptıkları için Allah'a bu konuda ricada bulunmaktan çekinmiyordu. Gerçi duyulmaması için şirketten bir muhasebeci çocuğu imam kılığına sokup getirmişti ama niyet önemlidir diye düşündü.

Kötü bir şey istemiyordu nihayetinde. Hem iyi biri olmak umurunda da değildi Saim Bey'in zira bu işleri yaparken ne namussuzlar ne sapkınlar görmüştü; şimdi kral gibi yaşıyorlardı.

Demek ki Allah oralarına bakmıyordu olayın. Hangi konudan kabul olurdu duası? Aklına çocukları geldi. "Ya Rabbim bana acımıyorsan evdeki üç bebeye acı," dedi. "Bunlar alıştı özel okula, şoföre, nasıl edeyim bunları rahatlarından?"

Sigarasından son bir nefes çekti arabadan inmeden önce. Tam radyoyu kapatacakken spiker son dakika Münir Özkul'un öldüğünü anons etti.

Aaa, dedi Saim Bey. Allah rahmet eylesin.

Münir Özkul, hani şu turşucular murşucular. Yaşar Usta. Ne güzel adamdı be. Geçen Tarık Akan da gitmişti. "Vay be," dedi, "güzel adamlar birer ikiye gidiyor." Eliyle kalbini yokladı. Kendinden korktu. "Ulan ne hale geldi memleket be, adam gibi adam kalmadı," dedi. "Dini imanı para olmuş milletin. Herkesin affedersin şeyi başı oynuyor."

En son aldığı çantayla iki aile bir yıl geçinir karısı kapıdan seslendi.

"Saim, ne konuşuyorsun kendi kendine? Oyalanma, üşüteceksin."

Telefonu çaldı.

Elif.

No'ya bastı Saim Bey, içi gitti.

"Allah'ım" dedi.

Hadi.

"Mevzuyu biliyorsun."

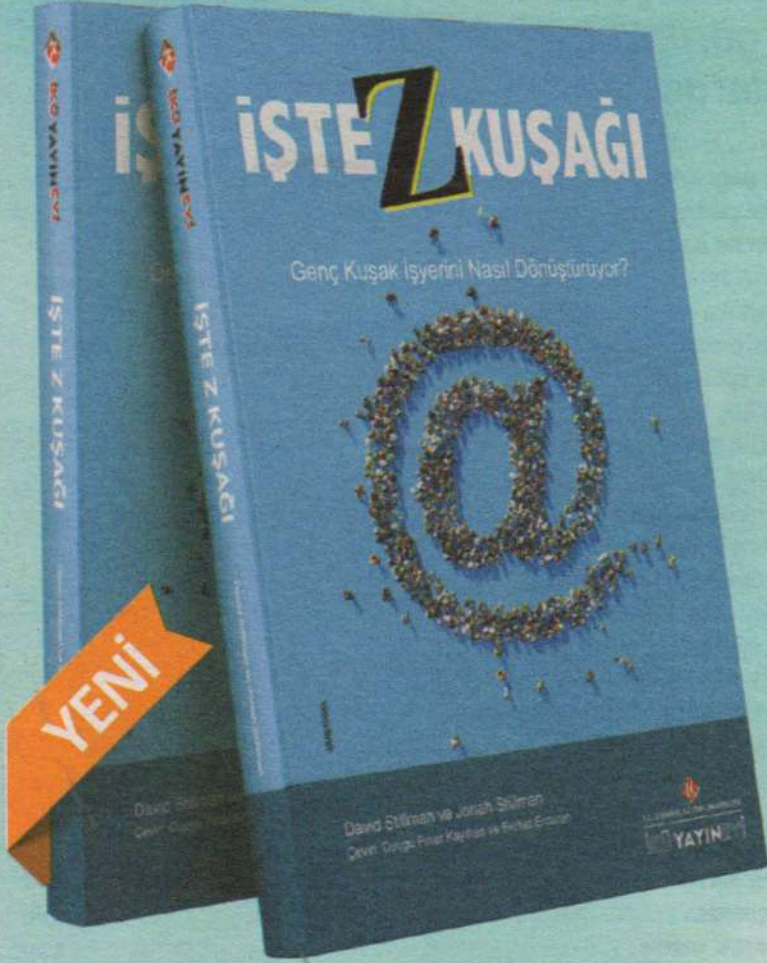
Altı milyar insan. Altı milyarının da duası kabul olur da işleri iyi giderse, kimin kötü gidecek?

Ofiste Z Kuşağına yer açın!

Gerçekçi, hırslı, bağımsız ama sürekli bağlantıda kalan dijital yerliler işyeri alışkanlıklarımızı, hatta dilimizi oldukça değiştireceğe benziyor.

Şubattan itibaren raflarda!

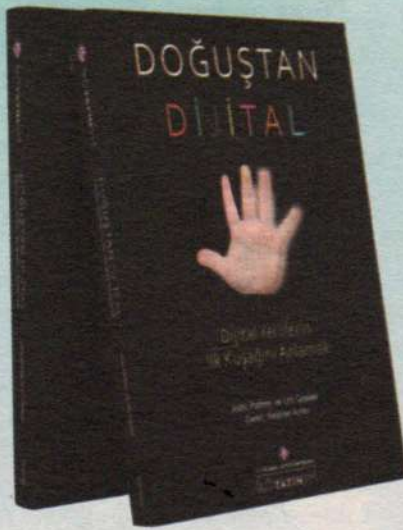
İşte Z Kuşağı

Genç Kuşak İşyerini Nasıl Dönüştürüyor?

David Stillman ve Jonah Stillman
(Çev. Duygu Pinar Kayıhan ve Ferhat Erduran)

Bir Yetişkin Yaratmak
Aşın Elverişlilik Tuzaklarına Düşmeden
Çocuğunuzun Başarıya Hazırlan
Julie Lythcott-Haims (Çev. Duygu Pinar Kayıhan)

Doğuştan Dijital
Dijital Yerlilerin İlk Kuşağına Anlamak
John Palfrey ve Urs Gasser
(Çev. Nagihan Aydın)

Yenilikçiler Yaratmak
Dünyayı Değiştirecek
Gençler Yetiştirmek
Tony Wagner
(Çev. Aytül Özer)

Milenyum Kuşağının Kuralları
Dijital Olanlara Meraklı
İlk Tüketicisi ve Çalışan Kuşağıyla
Nasıl Başarılı Kurulur?
T. Scott Gross
(Çev. Menekşe Tokyay)

T.C. İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ

İKÜ YAYINEVİ

e-posta: ikuyayinevi@iku.edu.tr

f /ikuyayinevi

İnternet Satış

www.eganba.com / (0212) 293 44 41 - 43 | www.ilkekitap.com / (0212) 274 98 74 - 75

Murat Özer

bilardocunun zamansız çıkışı

Oscar'ın güçlü adaylarından "Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri"yle insanlıktan umudumuzu keserken, Hollywood'daki kadın hareketine yeni bir ivme getirmesi muhtemel "Zamanda Kıvrılma"yla iyimser bir tona bürünüyoruz.

SALONLARDA

Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri

Bu yılın Oscar'larında güçlü adaylar arasında kendine yer bulan "Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri" (Three Billboards Outside Ebbing, Missouri), insanoğlundan umudunu yitirmiş bir film. Bunu yaparken umutluymuş gibi bir atmosfer de yaratıyor ve bu aldatmacadan alabildiğine "koyu" bir sonuç çıkarmayı başarıyor. Frances McDormand başta olmak üzere oyuncuların deformasyondan nasibini almış karakterlere yükledikleri anlamlarsa filmin boğucu karanlığını şahlandırdı. "Kötülüğün kaynağı"na doğru sürüklüyor bizi. İngiliz senarist-yönetmen Martin McDonagh, üçüncü filminde özellikle senaryo kademesinde mükemmelleşen bir rotanın peşine düşüyor. Her bir karakterin ayrı ayrı incelenmeyi hak ettiği bu rota, hikâyenin geçtiği Ebbing'i bir tür mikrokozmosa dönüştürürken, koyamete doğru giden yeryüzünü "Deccalere boğuyor adeta. Masumiyetin yanından bile geçmeyen Ebbing ahalisi, erdemli gibi görünen hamlelerinde bile ikiye bölünmüş bir görüntü sergiliyor, hep bir gizli ajanda arayışı hâkim oluyor onların eylem planlarında. Geçen yılın harikalarından "Yaşamın Kıyısında"da (Manchester by the Sea) da olduğu gibi acı var bu filmin odağında ancak bu acının temas ettiği noktaların ayrılaşmadığını tespit etmek de zor değil. **Evet, "günah" aynı belki ama umutsuzluk keskin bir şekilde ayırıyor iki hikâyeyi birbirinden.** İtli insana doğru yaklaşmaya çalışırken, diğeri insandan uzaklaşıyor giderek ve en nihayetinde dipsiz kuyusunda kendi haline bırakıyor onu. Umutsuz vaka insan, ters giden her şeyden bir başkasını sorumlu tutma alışkanlığını da cebine koyup debeleniyor o kuyuda, koyamete gününün gelmesini beklerken...

"Üç Billboard Ebbing Çıkışı, Missouri", 2 Şubat'ta salonlarda.

EV SİNEMASI

"Bilardocu" ve "Paranın Rengi"

Walter Tevis'in 1959 tarihli romanını temel alan 1961 yapımı "Bilardocu" (The Hustler), Paul Newman ve Piper Laurie'yi iki kaybeden âşık olarak karşımıza getiriyor. Toplumun adeta tükürüp bir kenara attığı bu iki karakterin birbirlerine karşı da en az toplum kadar acımasız oldukları bir resim söz konusu bu hikâyede. Öğütölüp un ufak edilmeleri kaçınılmaz! Bilardo mu? O da hikâyenin taşıyıcı unsurlarından biri kuşkusuz. Newman'ın canlandığı Hızlı Eddie Felson karakteri özelinde. Hırslı doğasının kurbanı olan Eddie, bilardo masasında esip gürlerken teslim olduğu zayıflıklarıyla filmin bitap düşüren atmosferini de belirliyor. **Çarklar arasında ezildiğinin farkına varmaması ise onun en büyük günahı ve bu günahla aşkını da paramparça ediyor.** Filler tepişirken ezilmekten kurtulamayan Sarah rolünde Piper Laurie'nin filme kattıklarını ise kelimelerle ifade etmek güç. Onun her bakışı, duruşu, tepkisi, bizi de yıldınlığa sürüklüyor, çaresizliğin fotoğrafıyla baş başa bırakıyor. Walter Tevis, 1984'te bu hikâyenin devamını da yazmış, 1986'da da Martin Scorsese tarafından beyazperdeye uyarlanmıştı. Paul Newman'ın bir kez daha Eddie Felson'ı canlandırarak Oscar'a uzandığı "Paranın Rengi" (The Color of Money) adlı çalışma, her ne kadar "Bilardocu" kadar dört başı mamur değilse de Eddie'nin serüveninin devamını merak edenleri tatmin etmişti. Karakter devamlılığı açısından da örnek çalışmalardan biriydi "Paranın Rengi". Muhtemelen bu zorluğun altından kalkabilmesiyle Oscar'a uzandı Paul Newman. İlk filmdeki performansının yanına yaklaşamamış olsa da...

"Bilardocu" ve "Paranın Rengi"nin DVD'lerini "iyice ararsanız" raflarda bulabilirsiniz.

GELECEK PROGRAM

Zamanda Kıvrılma

Oscar yarışında da gördüğümüz gibi, bu yıl kadın hikâyeleri konusunda alabildiğine zengin bir resim söz konusu. Harvey Weinstein vakasının da etkisiyle bu resmin daha da renklenip çeşitleneceğini ise ongörmek zor değil. **İnsanın erkekten ibaret olmadığını bilmekle bunu göstermek arasında keskin bir ayırım var kuşkusuz.** Artık bu ayırımı yavaş yavaş silineceğini söyleyebiliriz, en azından beyazperde özelinde. "Özgürlük Yürüyüşü"nün (Selma) yönetmeni Ava DuVernay, yeni filmi "Zamanda Kıvrılma"yla (A Wrinkle in Time) Altın Küre ödül törenine damgasını vuran "Süre Doldu" (Time's Up) hareketine yeni bir ivme kazandıracak gibi. O törenden sonra Amerikalıların yeni başkan adayına dönüşen Oprah Winfrey başta olmak üzere, Reese Witherspoon, Mindy Kaling, Storm Reid gibi kadın oyuncuların hakimiyetinde süregiden bir hikâyesi var filmin. Madeleine L'Engle imzalı 1962 tarihli fantastik romandan uyarlanan yapım, tipki "Wonder Woman"da olduğu gibi gücü kadına devrederken, erkeği kurtarılması gereken bir yaratık konumuna oturtuyor.

Yüksek bütçeli yapımlardaki erkek hakimiyetinin de yavaş yavaş kırılmaya başladığını belgeleyen bu tür filmlerin, "iyi" oldukları takdirde sayılarının artacağını ve beyazperdeyi işgal eden kas yığınlarını yalnız bırakmayacaklarını söylemek mümkün. En çok tekrarlanan ama hiçbir zaman içini dolduramadığımız "Hayat müşterek!" cümlesine bir anlam kazandırmanın yolu da bu filmlerden geçecek belki, kim bilir!

"Zamanda Kıvrılma", 20 Nisan'da salonlarda.

Kim Bilir?

1) Onur Saylak yönetmenliğinde sinemaya uyarlanan Hakan Günday eseri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zıyan
- B) Kinyas ve Kayra
- C) Az
- D) Daha

2) Mezar taşında "Dünya ile aşık kavgasına tutuştum." yazan ABD'li şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Robert Frost
- B) Cervantes
- C) Victor Hugo
- D) Hermann Hesse

3) Knut Hamsun'un ünlü eseri Açlık'ın orijinal yazım dili aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İngilizce
- B) Fransızca
- C) Norveççe
- D) İspanyolca

4) Umberto Eco'nun Gülün Adı eserindeki araştırmacı rahip aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basherwilleli William
- B) Melki Dom Adso
- C) Otrantolu Adelm
- D) Burgoslu Jorge

5) Tertuliano Máximo Afonso, Jose Saramago'nun hangi eserinin başkarakteridir?

- A) Körlük
- B) Kopyalanmış Adam
- C) Kabil
- D) Bilinmeyen Adamın Öyküsü

6) "(...) elbet geçer bu hüznün mevsimi / bir baykuş bir serçeyle arkadaş olduğu gün / o gün size sevinici de anlatacım (...)" hangi şairin dizeleridir?

- A) İlhan Berk
- B) Arkadaş Zekai Özger
- C) Cahit Zarifoğlu
- D) Can Yücel

7) Aşağıdakilerden hangisi Haldun Taner'in tiyatro eserlerinden biri değildir?

- A) Fazilet Eczanesi
- B) Huzur Çıkma
- C) Bir Kavak ve İnsanlar
- D) Dışardakiler

8) "Rosenberglere elektrikli sandalyede idam ettikleri yaz; garip, boğucu bir yazdı ve ben New York'ta ne aradığımı bilmiyordum." cümlesiyle başlayan Sylvia Plath romanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sırça Fanus
- B) Üç Kadın
- C) Suyu Geçiş
- D) Ariel

9) Halit Ziya Uşaklıgil'in eseri Aşk-ı Memnu'nun kitap halinde ilk basım tarihi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1896
- B) 1900
- C) 1954
- D) 1987

10) Aşağıdakilerden hangisi intihar ederek hayatını sonlandıran yazarlardan değildir?

- A) Vladimir Mayakovski
- B) Ernest Hemingway
- C) Primo Levi
- D) Franz Kafka

Testi çözüp doğru cevaplarını biz yazın@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı kitap hediye!

Geçen ayki testin cevapları:

1) A 2) D 3) B 4) B 5) B 6) A 7) C 8) C 9) A 10) D

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

Şubat 2018 - Sayı: 42 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi
Aylık Yayın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.
İmtiyaz Sahibi: Candan Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga
Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan
Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam Grup Başkanı: Hande Gün

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul
Tel: (0216) 428 9 888 Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Etilim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41
Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul - Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22
www.kafadergi.com - biz yazın@kafadergi.com - redaksiyon@kafadergi.com

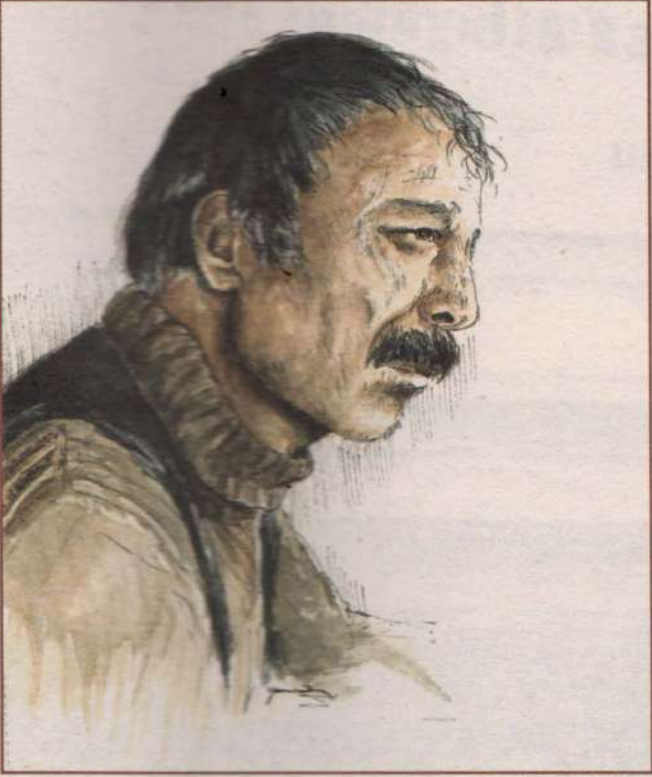
KAFA Dergisi'nde tüm yazı, çizim, eseri ve fotoğrafların yayını hakları saklıdır. Yayıncı, görsel ve yazıların yayını için sorumluluk kabul etmez.
Her yıl yazı ve görsel yayını argümanlar ve sanat ortamında değerlendirilir.
Poster ve ayraç derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Kapak için: Yılmaz Uğur, Tameris / ARZ-4 H&L ve sarımsak, Can Yayıncılık, 1999

ayın çizeri

Yusra Canik

ayın fotoğrafı

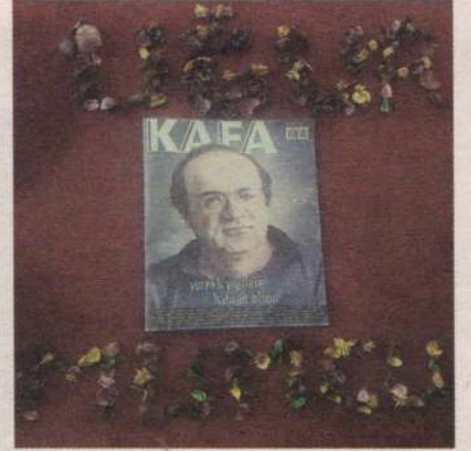
#kafadergisi

@atapucu

@berfingr_

@ilkaysiirburak

Dilek Deniz Gümüş

kırk düşüm

Dünyanın içine koydular beni
o gün anladım insanlık kıvrımlı bir acıyla eşit
ve benim dallarım doğduğumdan beri ısrarla eğik

Dünyanın içini oyduklar sonra
herkesin içinde bir oyuk, düştükçe kalkıp ona
yeniden düştük
Ben aklımı kuşlara verdim sonra
İnancın ve insanın haresini gördüm
tüm bunlar yitip bir doğum sancısıyla karşıladı beni,
kulağımda bir savaşı taşıdım ve ölümün hiç yazgı
vermeden aldığı çocukları...
Dünyanın içine koydular beni
darmadağınığım darmadağınık
halim ne edeceğimi bilmeyen bir susuz balık
**deniz içindeki kumlarla üstüme geldi
bir akşam
o gün yine anladım insan dediğin paslı
ve kırık**

Ey kırılgan kederini yüzünde taşıyan içim
Ne gördün dünya toprağında bir avuç sızıldan başka
Kutsayıp durduğun inançlarında boynu bükük
akıl sır erdiremediğin yıllarında
Beni dünyanın içinden kovdular sonra
bir mektuba zarf oldum-kavruk...

Taha İhsan Çetin

gün düşmüş saçların

Adın duvarlara yazılmadı belki ama
yazılsa (ki çok güzel yazılırdı) bir devrimin
ilk kurşunu olurdu. Liseli gençler adına
örgütlenirdi, yavaş yavaş yeni figürler
türetilirdi adının baş harflerinden,
marşlar yazılırdı gün düşmüş saçlarına
ve güneş gitgide gölge de kalırdı. **Öyle
sessiz sedasız anılmazdın sokak
aralarında, haykırarak gelirdin.**
Gül dolu namluları inadına canlı cansız
varlıklara doğrulturduk, vurulsak karanfil
açardık. Devrimin öyle evlatlarını
falan yemezdi, kıyamazsın sen anaç
kadınsındır ne de olsa. Yıllardır beklenen
en haklı devrimdir bu. Ne zamandır
düşünüyorum çıkamadım işin içinden,
sahi çözemeyeceğin hiçbir sorun
yok mu dünyada? Çırılçıplak ayaklarına
dolansa hüznler, hüznlenesi gelir
insanın. Terli avuçlarından öpebilen, su
sıkıntısı çekmezdi geri kalan ömründe.
Ah! Ne yapıp edip yazabilseydim adını...
Ne ekmek kavgası kalır ne de çıkar
çatışması artık. Bir çocuk dili, dini, ırkı

ne olursa olsun tek görevi büyümek
olurdu. Afrika'da bir anne anlatırdı
çocuğuna tabakta kalan yemeğin ardından
ağlayacağını, Kudüs'te hiçbir çocuk
ölmezdi, hiçbir çocuk zorla çıkarılmazdı
rahimden. Ne var ki yazamadım ve dünya
yaşanmayacak bir yere hala, bütün
çocukların mutsuzluğu benim ayıbım.

**Birisini sevmeye kalkışmak, önemli bir işe girmek gibidir, bilirsin.
Enerji, kendini veriş, körlük ister.
Hatta başlangıçta bir uçurumun üzerinden sıçramanın gerektiği
bir an vardır. Düşünmeye kalkarsa atlayamaz insan.**

Jean-Paul Sartre, *Bulantı*
Can Yayınları, 1981

bir bozuk saattir yüreğim hep sende durur

Turgut Uyar

